

Provincie Utrecht

Programmabegroting 2013

Utrecht, 12 november 2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	4
Hoofdstuk 1 HET BELEID IN HOOFDLIJNEN	5
1.1 Sobere en doelmatige aanpak	5
1.2 Belangrijke ontwikkelingen in 2012.....	5
1.3 De provincie Utrecht in 2013.....	7
1.4 Beleidsaccenten 2013	8
1.5 Financiële ontwikkelingen	9
Hoofdstuk 2 FINANCIËLE BEGROTING.....	16
2.1 Financieel meerjarenperspectief.....	16
2.2 Saldi van de programma's	19
2.3 Stelposten.....	20
2.4 Algemene dekkingsmiddelen	20
2.5 Reserves.....	21
2.6 Financiële positie.....	22
2.7 Doorkijk tienjaars financieel perspectief	25
Hoofdstuk 3 STELPOSTEN EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN.....	27
3.1 Algemene dekkingsmiddelen	27
3.2 Stelposten.....	29
Hoofdstuk 4 PROGRAMMAPLAN	31
4.1 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	32
4.2 Landelijk gebied	38
4.3 Bodem, water en milieu.....	44
4.4 Economische zaken en recreatie.....	50
4.5 Mobiliteit.....	54
4.6 Cultuur en samenleving	59
4.7 Jeugdzorg.....	65
4.8 Bestuur en middelen	69
Hoofdstuk 5 DE PARAGRAFEN	76
5.1 Weerstandsvermogen	77
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen	87
5.3 Financiering/treasury.....	93
5.4 Bedrijfsvoering.....	95
5.5 Verbonden partijen	98
5.6 Grondbeleid	106
5.7 Provinciale belastingen en heffingen	113
Hoofdstuk 6 BIJLAGEN.....	115
Afkortingenlijst.....	149
Colofon	151

Leeswijzer

Met de Begroting stelt u de kaders voor zowel het beleid als de financiën voor het komende begrotingsjaar. De behandeling biedt u de mogelijkheid invloed te hebben op de beleidsdoelen en de erbij horende verdeling van de middelen. Met het vaststellen van de Programmabegroting machtigt u ons, het college van Gedeputeerde Staten, om in het komende jaar uitgaven te doen. Wij mogen deze vastgestelde bedragen niet overschrijden.

De Begroting is ingericht op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV). Hierin zijn de verbeteringen, afkomstig uit het verbetertraject jaarcyclusproducten, doorgevoerd. De opbouw is als volgt:

Bestuurlijke samenvatting: belangrijkste ontwikkelingen 2012, beleidsaccenten en financiële ontwikkelingen 2013
In dit hoofdstuk worden allereerst de landelijke en provinciale ontwikkelingen in het huidige jaar geschetst, waarna de beleidsaccenten voor 2013 worden weergegeven met een overzicht van de financiële ontwikkelingen voor 2013 en een doorkijk tot en met 2016.

Financiële begroting

Hiergeven wij een samenvatting van de belangrijkste financiële vooruitzichten voor de komende vier jaar. Om dit in een breder perspectief te plaatsen zijn sinds dit jaar ook de cijfers uit de laatst vastgestelde rekening (2011) en de meest recente begrotingscijfers (inclusief de wijzigingen vanuit de Najaarsrapportage) uit het lopende begrotingsjaar toegevoegd en is de doorkijk wederom verlengd naar 10 jaar. Ook nieuw is dat we een verkorte geprognosticeerde balans en het EMU-saldo presenteren ter vergroting van het inzicht in onze financiële positie.

Algemene dekkingsmiddelen en stelposten

Net als in de Voorjaarsnota is in de voorliggende begroting een apart hoofdstuk stelposten en algemene dekkingsmiddelen toegevoegd om een uitgebreidere toelichting te kunnen geven op de ontwikkeling van de algemene dekkingsmiddelen van de provincie (was voorheen op hoofdlijnen, als een onderdeel van het algemeen financieel verslag).

Programmaverantwoording

In deze programmabegroting presenteren wij voor het eerst de nieuwe programma-indeling in acht programma's, conform uw besluit bij de Voorjaarsnota. Het aantal programma's is verminderd van tien naar acht omwille van een betere aansluiting bij de indeling/onderwerpen van het Coalitieakkoord 2011-2015 en omdat een aantal programma's vanwege de focus op kerntaken zodanig 'klein' (inhoudelijk en financieel) waren geworden, dat samenvoeging met een ander programma voor de hand lag.

In de programmaverantwoording wordt per programma inhoudelijk ingegaan op de doelstellingen, de voorgenomen prestaties en de financiële gevolgen van het te voeren beleid. Hier wordt antwoord gegeven op de 3 W-vragen:

■ **Wat willen we bereiken?**

Een algemene tekst wat we willen bereiken binnen het betreffende programma. De doelstellingen zijn geherformuleerd (SMART gemaakt), aangesloten bij de vier hoofdpogaven uit de Strategische agenda (zie ook paragraaf 1.3) en onderliggende beleidsnota's.

■ **Wat gaan wij daarvoor doen?**

Hier wordt toegelicht wat de concrete beleidsvoornemens zijn voor 2013 om de doelen te bereiken en wordt hun verband geschetst met de accenten/prioriteiten voor 2013. Hier wordt vooral gericht op de prioriteiten, met minimale aandacht voor reguliere werkzaamheden.

■ **Wat mag het kosten?**

Hierbij wordt een overzicht gegeven wat deze beleidsvoornemens mogen kosten en worden de verschillen met de Begroting 2012 en de Rekening 2011 toegelicht.

Paragrafen

In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen. De Begroting 2013 bevat de volgende verplichte paragrafen: weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering/treasury, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en de provinciale belastingen en heffingen.

De bedragen in de programmabegroting zijn weergegeven in eenheden van duizend euro, tenzij anders vermeld. Dit is gedaan om de leesbaarheid te vergroten. Een bedrag van € 45.000 staat dus als 45 in de tabel. Dit kan echter tot afrondingsverschillen van 1 (x€ 1.000) leiden in de totaalstellingen.

Hoofdstuk 1 HET BELEID IN HOOFDLIJNEN

In dit hoofdstuk leest u op hoofdlijnen hoe de Programmabegroting voor 2013 van de provincie Utrecht eruitziet. En waarom we welke keuzes maken. Ook geven we een overzicht van een aantal relevante externe ontwikkelingen. U zult zien dat onze financiën voor 2013 soberder zijn dan we eerder hadden verwacht, maar dat de financiële positie van de provincie Utrecht gezond en stevig is.

1.1 Sobere en doelmatige aanpak

Deze Programmabegroting 2013 hebben wij gebaseerd op ons coalitieakkoord *Focus, vertrouwen en oplossingsgericht*. Daarin hebben wij de provincie gepositioneerd als een krachtig middenbestuur, dat inzet op drie pijlers: focus op de kerntaken, vertrouwen in de samenleving en een oplossingsgerichte overheid. Het fundament onder de drie pijlers is integraler en efficiënter gaan werken. Om die ontwikkeling te sturen, hebben wij het coalitieakkoord verder uitgewerkt in de Strategische Agenda. Die laat zien wat we deze collegeperiode verder gaan doen. Dat leest u ook in onze programma's. De basis voor ons handelen zijn de drie Vs: verbinden, vernieuwen en versterken.

De provincie Utrecht heeft als middenbestuur haar eigen rol in de ontwikkeling en uitvoering van overheidsbeleid. We zetten selectief in op de strategische hoofdfragen van de samenleving. Daar waar we het verschil kunnen maken en toegevoegde waarde hebben. Wij richten ons dan ook op onze kerntaken:

- economische ontwikkeling;
- ruimtelijke ontwikkeling;
- natuur en landschap;
- bereikbaarheid;
- cultuurhistorisch erfgoed.

In nauwe samenwerking met inwoners, medeoverheden, bedrijven en andere organisaties in de provincie Utrecht en daarbuiten, dragen wij bij aan een sterke regio met een aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat.

Door de val van het kabinet-Rutte-Verhagen is een aantal beleids- en wetwijzigingen (zie 1.2) stilgevallen. Op 12 september 2012 zijn er nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer. Pas als er een nieuw kabinet en een nieuwe Tweede Kamer zijn, verwachten wij duidelijkheid over het proces en de voortgang van deze onderwerpen. Ondanks de politiek instabiele situatie en de onzekere financiële vooruitzichten blijven wij wel een realistische en solide financiële basis onder ons beleid leggen. Wij voeren het coalitieakkoord verder sober en doelmatig uit. Ons uitgangspunt daarbij is een scherpe afweging van prioriteiten en kosten.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen in 2012

Verskillende ontwikkelingen beïnvloeden het beleid en de financiën van de provincie Utrecht:

- economische ontwikkelingen en rijksbezuinigingen;
- de invoering van de Wet houdbare overheidsfinanciën en het verplicht schatkistbankieren;
- de ontwikkelingen in het Provinciefonds;
- bestuurlijke ontwikkelingen in 2012;
- IPO/belangenbehartiging;
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD);
- Interbestuurlijk Toezicht (IBT).

Economische ontwikkelingen en rijksbezuinigingen

De Nederlandse economie is voor de tweede keer in nauwelijks drie jaar tijd in een recessie gekomen. De financiële sector is nog kwetsbaar en de onrust in het eurogebied houdt aan. Tegelijkertijd zijn er langdurige en structurele uitdagingen. De overheid, de financiële sector en huishoudens zullen de komende jaren proberen hun financiën (in de vorm van schuldpositie en begrotingstekort) te verbeteren, om de financieel-economische crisis te beteugelen. Verder is de vergrijzing van de bevolking ingetreden. Die is structureel en zet daarmee de economische groei onder druk.

De overheidsfinanciën staan er niet goed voor; ondanks aanzienlijke inspanningen zijn ze nog niet op orde. De rijksoverheid moet opnieuw bezuinigen om ook na 2013 onder de Europese norm van maximaal 3% begrotingstekort te blijven. De Studiegroep Begrotingsruimte van het Rijk adviseert een aanvullend pakket aan bezuinigingsmaatregelen te nemen van € 20 miljard in de periode tot en met 2017, voor overheidsfinanciën die bijdragen aan stabiliteit en vertrouwen. Dit heeft ook gevolgen voor de decentrale overheden. Hoe deze maatregelen precies uitpakken, hangt af van de besluitvorming na de verkiezingen.

Wet houdbare overheidsfinanciën en verplicht schatkistbankieren

Een van de manieren waarop de rijksoverheid (en andere Europese overheden) hun financiën willen verbeteren en de financiële crisis te lijf willen gaan, is door de regels aan te scherpen. In dit kader is in Europees verband afgesproken dat er ook afspraken komen met de decentrale overheden om de regels – de normen van het Stabiliteits- en Groeipact – te respecteren. Nederland wil die regels vastleggen in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF), met als beoogde invoerdatum 1 januari 2013. De gevolgen hiervan voor de provincie Utrecht lijken in eerste instantie beperkt te zijn; op basis van de huidige voornemens blijven we binnen de op dit moment bekende norm. Of dit ook in de toekomst zo zal blijven, hangt mede af van hoe het nieuwe kabinet de Wet HOF verder invult. Zeker is dat er met de wet HOF een nieuwe factor wordt geïntroduceerd, die ons als decentrale overheden in onze beleidsvrijheid zal beperken en waarmee we terdege rekening zullen moeten houden.

Daarnaast is als onderdeel van het terugbrengen van de Nederlandse schuldpositie (EMU-schuld onder de 60% in 2013) in het Lenteakkoord overeengekomen om schatkistbankieren verplicht te stellen voor lagere overheden. Het kabinet heeft hiertoe op 4 juni 2012 definitief besloten. De negatieve gevolgen hiervan op onze treasuryinkomsten hebben wij in deze Begroting 2013 verwerkt. Meer informatie over beide onderwerpen leest u in de hoofdstukken 2 Financiële begroting en 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen.

Provinciefonds

Op 13 juni 2012 is de junicirculaire van het Provinciefonds verschenen. Hierin staan de nieuwste ramingen van de uitkeringen uit het Provinciefonds voor 2012, 2013 en de jaren erna. De circulaire heeft lang op zich laten wachten vanwege de besluitvorming over het Begrotingsakkoord 2013 van het Rijk. De uitkomsten (een negatieve bijstelling in 2012 en 2013 en positieve bijstellingen in de jaren daarna) daarvan zijn in de circulaire verwerkt en uiteraard ook in deze begroting. Overigens zijn de bedragen vanaf 2014 zeer onzeker, gezien de verkiezingen en de aanvullende rijksbezuinigingen die nog zullen komen.

Een uitgebreider overzicht van de financiële effecten van de junicirculaire vindt u in hoofdstuk 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen.

Bestuurlijke ontwikkelingen in 2012

Het kabinet had in de brief van minister Spies van 1 maart 2012 aan de Tweede Kamer haar standpunt bepaald in het Randstaddossier. In die brief werd een onderscheid gemaakt tussen het versterken van de economische dynamiek van de Randstad en de verkeers- en vervoerstaken. Bij het eerste punt is het doel een economische agenda voor de Noordvleugel respectievelijk de Zuidvleugel te maken, op basis van het landelijk topsectorenbeleid. Centraal staan de inhoudelijke opgaven om de Randstad te versterken en het maatwerk dat daarbij nodig is. Karakteristiek is dat de benodigde samenwerking niet gebonden is aan bestuurlijke grenzen en dat andere partijen (bedrijfsleven en kennisinstellingen) daar onlosmakelijk deel van uitmaken. De Noordvleugelpartijen gaan dit jaar samen een gezamenlijke economische agenda invullen, onder leiding van de Amsterdamse burgemeester Van der Laan.

Rond het tweede punt, de verkeers- en vervoerstaken, geeft de brief aan de Wgr-plusregio's (in Utrecht het Bestuur Regio Utrecht, hierna BRU) per 1 januari 2013 te willen opheffen. Het uitgangspunt is dat de bestuurlijke inrichting bestaat uit drie lagen: gemeenten, provincies en Rijk. De opheffing kan de bestuurlijke drukte in de provincie Utrecht zeker helpen te verminderen. In eerste instantie heeft de Tweede Kamer op 5 juni jongstleden besloten zowel de *Visienota bestuur en bestuurlijke Inrichting* van minister Donner als het *Voortgangsbericht visienota bestuur en bestuurlijke inrichting* van minister Spies controversieel te verklaren. Hiermee kwam de afschaffing van de Wgr-plusregio's en de overdracht van verantwoordelijkheden van het BRU naar de provincie stil te liggen. Op 12 juni jongstleden heeft de Tweede Kamer echter bij nieuwe stemmingen over de lijst van controverse verklaringen de beide brieven weer van de lijst gehaald. Wat dit precies voor het proces en de voortgang betekent, kunnen wij nog niet inschatten.

Wij verwachten dat de beoogde opheffingsdatum van 1 januari 2013 in elk geval niet meer gehaald kan worden, ook niet als de opheffing wel doorgaat. Pas met een nieuw kabinet en een nieuwe Tweede Kamer verwachten wij echt duidelijkheid over het proces en de voortgang. Het BRU en wij hebben besloten een pas op de plaats te maken tot en met september 2012; we hebben de voorbereidingen voor het onderbrengen van het BRU bij de provincie stopgezet.

Noord-Holland, Flevoland en Utrecht besluiten dit jaar op basis van een business case of er mogelijkheden zijn om samen te werken rond bedrijfsvoeringstaken. Belangrijk afwegingscriterium is of de samenwerking wel voor alle drie partijen de gewenste efficiëntie en effectiviteit oplevert.

De samenwerking tussen de drie provincies op het gebied van de Wet Bibob (bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur) verloopt voorspoedig. Inmiddels zijn bijna alle voorbereidingen afgerond. De start van de samenwerking is gepland op 1 oktober 2012.

IPO/belangenbehartiging

In 2012 is de transitie van het Interprovinciaal Overleg (IPO) naar een slanke organisatie met meer inhoudelijke focus en een sterke belangenbehartiging ingezet. De bestuurlijke en ambtelijke adviesstructuur is kleiner

geworden: er zijn minder bestuurlijke en ambtelijke adviescommissies en minder werkgroepen, en er is een kleiner IPO-secretariaat.

De Kring van provinciesecretarissen heeft een nieuwe rol gekregen in deze structuur: integrerend voorportaal naar het IPO-bestuur. Zo zijn de leden van de Kring ook voorzitters van ambtelijke adviescommissies en secretaris van bestuurlijke adviescommissies.

Verder heeft het IPO in 2012 stappen gezet richting een scherpere inhoudelijke focus. Er is een minder uitgebreide agenda opgesteld waarin alleen die onderwerpen staan die voor alle twaalf provincies spelen en waarvoor belangenbehartiging of samenwerking belangrijk is, bijvoorbeeld de Regionale Uitvoeringsdiensten en de Wet HOF. Ook worden in het najaar van 2012 de eerste stappen gezet voor een langetermijn- en trendvisie.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Midden 2011 hebben de partners in Utrecht de afspraak gemaakt om samen één Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) te ontwikkelen. Een RUD neemt de uitvoering van Vergunningverlening en Handhavingstaken over van provincie, waterschap en gemeenten. De provincie Utrecht regisseert het proces om een RUD op te zetten. Dat proces doorlopen wij zorgvuldig, samen met alle partijen.

Op 1 januari 2013 is er een operationele RUD Utrecht. Behalve regisseur zijn wij ook partner in het proces. Dit betekent dat ook wij taken en personeel gaan overdragen. De inrichting van de RUD zal in 2013 zijn beslag krijgen. Na oprichting van de RUD wordt de Provincie Utrecht een van de opdrachtgevers. Zodoende bepalen we aan de ene kant provinciale kaders, uitgangspunten en randvoorwaarden voor de inrichting van de RUD in Utrecht. Aan de andere kant vullen wij onze opdrachtgeversrol in: wat moet de RUD voor ons gaan doen, wat is het kwaliteitsniveau, wat mag dat gaan kosten en hoe gaan wij daarop sturen?

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Het kabinet heeft besloten het stelsel van Interbestuurlijk Toezicht (IBT) te vernieuwen; het wordt integraler en generieker. De Tweede Kamer heeft op 27 september 2011 ingestemd met de Wet revitalisering generiek toezicht (WRGT) en de Eerste Kamer heeft de WRGT op 22 mei 2012 als hamerstuk aangenomen. De nieuwe wet treedt op 1 oktober 2012 in werking.

In het vernieuwde IBT worden de provincies, als meest nabijgelegen bestuurslaag, verantwoordelijk voor het interbestuurlijke ('verticale') toezicht op de uitvoering van medebewindstaken van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen¹. Uitzondering hierop vormen de beleidsterreinen waarop de provincies geen taak of expertise hebben, zoals het sociale domein, waar het Rijk toezichthouder van de gemeenten blijft, en de Drank- en Horecawet. Het Rijk houdt op zijn beurt toezicht op de uitvoering van medebewindstaken door de provincies.

De provincie Utrecht implementeert nu het vernieuwde IBT, net als alle andere provincies, en richt het in. Daar is een projectteam voor opgericht. Daarnaast wil de provincie Utrecht in het najaar van 2012 en begin 2013 graag samen met gemeenten haar nieuwe, sobere rol in IBT en de bijbehorende vraagstukken uitwerken en uittesten via bijvoorbeeld gezamenlijke bijeenkomsten, casussen en een pilot. Ook op landelijk niveau en binnen het IPO vinden nog voorbereidingen plaats. Zo onderhandelt het IPO nog met het Rijk over financiën die overgedragen moeten worden vanwege het verschuiven van IBT-taken van het Rijk naar de provincies, vooral op het VROM-domein.

1.3 De provincie Utrecht in 2013

Bij de Begroting 2013 spelen ook interne ontwikkelingen een rol. Dat zijn vooral de Strategische Agenda en de reductie van het aantal fte's.

Strategische Agenda

In de Strategische Agenda Provincie Utrecht staan de opgaven waar we ons de komende jaren hard voor maken. Naast twee transitieopgaven (rond de bestuurlijke organisatie en de wettelijke taken/integrale beleidsontwikkeling) hebben wij vier ontwikkelopgaven benoemd:

¹ Het (vernieuwde) IBT van de provincie gaat onder meer over de uitvoering in medebewind op de volgende terreinen/wetten:

- Wet milieubeheer; Wabo; Externe veiligheid
- Wet milieubeheer; Wabo; Externe veiligheid
- Wet luchtkwaliteit (Wijziging van de Wet milieubeheer, onderdeel luchtkwaliteitseisen);
- Wet ruimtelijke ordening;
- Huisvestingswet (statushouders);
- Natuurbeschermingswet;
- Archiefwet.

De commissie-Oosting heeft de wetgeving rond het financieel toezicht op gemeenten (conform Gemeentewet, Provinciewet, Wgr, Wet Fido, Wet Arhi), water (Waterwet en Waterschapswet) en voor de Veiligheidsregio niet aangepast. Oosting laat hier het specifieke toezicht intact. De algemene principes van Oosting zijn hier echter wel van toepassing.

- Utrecht topregio;
- Krachtige steden en dorpen;
- Vitaal landelijk gebied;
- Bereikbaar Utrecht.

De Strategische Agenda legt de verbinding tussen de langetermijnstrategie Utrecht 2040, het coalitieakkoord 2011-2015, bestaande visies en nieuwe strategische activiteiten die wij als provincie de komende jaren willen ontplooiën.

Verandering opgeve en formatieve reductie

Per 1 januari 2013 zijn de organisatie- en bezettingsplannen van de nieuwe afdelingen vastgesteld. In de komende jaren zullen wij onze reductiedoelstelling verder realiseren, zodat wij aan het einde van deze collegeperiode een structurele formatie van 675 fte hebben. Hiervoor hebben wij in overleg met de vakbonden en de ondernemingsraad een nieuw sociaal statuut vastgesteld. Daarin staan de onderlinge rechten en plichten van werkgever en werknemer.

Ons mobiliteitsbeleid heeft tot doel de medewerkers zo te ondersteunen dat zij flexibel en breed inzetbaar zijn in de organisatie. Ook is ons doel dat onze medewerkers de juiste kennis en vaardigheden in huis hebben om onze opgaven aan te kunnen en daarmee duurzaam inzetbaar zijn.

Rond arbeidsmobiliteit werken wij nauw samen met de gemeenten Utrecht, Amersfoort, Nieuwegein en Houten. We wisselen vacatures uit en over en weer hebben medewerkers voorrang in de selectieprocedure. Zo kunnen wij de vraag naar werk en het aanbod ervan in de regio beter op elkaar afstemmen.

1.4 Beleidsaccenten 2013

In deze paragraaf stippen we kort diverse beleidsaccenten voor 2013 aan.

Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling

De provincie heeft begin 2013 een actueel en gedragen ruimtelijk beleid. Dat is dan vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS 2013-2028) en bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Richting gemeenten werken we dit beleid uit via overleg en wettelijke instrumenten, maar zeker ook door in 2013 een gezamenlijke agenda met elke gemeente op te stellen. Verder voeren we het provinciaal ruimtelijk beleid uit via het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) 2012-2015: in 2013 pakken we alle zestien thema's op, waaronder Food Valley en de transformatie van kantoorpanden.

De projecten van het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma 2012-2019 (IGP) zijn in 2013 op haalbaarheid doorgelicht. Naar verwachting zal minimaal één stedelijk project in uitwerkingsfase komen. Eind 2013 hebben we de projectenlijst geactualiseerd.

In 2013 zullen provinciedekkend vier regionale woningbouwprogramma's zijn vastgelegd en pakken we de kantorenleegstand concreet aan. Dankzij de intensieve samenwerking binnen ons netwerk weten we nu hoe aanjagen en maatwerk de woningbouw kunnen stimuleren. In 2013 hebben wij een goed inzicht in hoe we ons financieel instrumentarium op dit vlak het efficiëntst kunnen inzetten.

Landelijk gebied

In 2013 voeren we het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP) verder uit. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn de gebiedsprogramma's die wij in 2012 hebben vastgesteld. In die programma's realiseren we samen met de vertegenwoordigers van de gebieden de beleidsdoelstellingen rond natuur, bodem en water, landschap, recreatie, cultuurhistorie, leefbaarheid en landbouw, dankzij een integrale aanpak.

Waarschijnlijk zijn eind 2012 de gevolgen van het Decentralisatieakkoord natuur per provincie uitgewerkt. Ook de verdeling van de beschikbare middelen (geld en ruilgrond) is dan duidelijk. In 2013 voeren we het Akkoord van Utrecht uit; er komt 1.506 hectare nieuwe natuur in de periode tot 2021.

In 2013 zullen wij het Natuurbeleid 2.0 vaststellen. Hierin geven wij aan welke beleidsprioriteiten voor de komende jaren voor Natuur gelden. Ook beschrijven wij het beleid voor natuurbeheer en de financiering daarvan.

Bodem, water en milieu

In 2012 hebt u de Kadernota voor de herijking van het bodem-, water- en milieubeleid vastgesteld. Het huidige Provinciaal milieubeleidsplan (PMP) loopt tot en met 2013. In 2013 vullen we de wettelijke vereisten in die dan nog gelden en geven we de gewenste beleidsintegratie vorm. Dat doen we op basis van de landelijke voortgang van de nieuwe Omgevingswet (vereisten ten aanzien van een milieubeleidsplan) en van de uitkomsten van de Kadernota voor de herijking. Wij overwegen dat in de vorm van een Bodem-, Water- en Milieugenda te doen.

Economische zaken en recreatie

Wij willen samen met een aantal partners, waaronder de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en een aantal Utrechtse gemeenten, een Expat Center oprichten. Het Expat Center heeft tot doel de aankomst, de vestiging en het verblijf van expats, hun gezinnen en werkgevers in Nederland te ondersteunen, te begeleiden en te 'ontzorgen', en daarmee het vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven in Utrecht te verbeteren.

In 2013 zullen wij via de Economic Board Utrecht (EBU) investeren in de samenwerking binnen de triple helix: bedrijfsleven - kenniswereld - overheid. Hierbij zullen we ook kleinere gemeenten betrekken via het Platform Regionaal Economische Stimulering (PRES). Op deze manier werken we aan een brede regionale basis voor de samenwerking binnen de Noordvleugel en de lobbyrichting Den Haag en Brussel.

In 2013 gaat de transitieopgave ToekomstRecreatie(schappen) een cruciale fase in. Het traject leidt in het eerste halfjaar van 2013 tot bestuurlijke keuzen voor een duurzame (en dus financieel gezonde) organisatie van ontwikkeling, onderhoud en beheer van (boven)regionale toeristisch-recreatieve voorzieningen. Dit betekent ook dat met een kritische blik gekeken wordt naar het functioneren van de recreatieschappen waar een groot aantal gemeenten en de provincie aan deelnemen via een gemeenschappelijke regeling.

Mobiliteit

Een aantal onderdelen van het coalitieakkoord zullen in 2013 tot besluitvorming leiden. Zo leggen wij u in 2013 een nieuwe mobiliteitsvisie voor ter besluitvorming, met daarin een visie op het beleid tot 2028. Tevens kunt u besluiten tegemoet zien over de ontsluiting van Food Valley met de Rijnbrug en haven 't Klooster in Nieuwegein.

In 2013 ligt, net als in 2012, de nadruk op het realiseren van het vastgestelde VERDER-maatregelenpakket. Het provinciale aandeel in de € 500 mln. die voor VERDER beschikbaar is, bedraagt tot en met 2021 in totaal € 185 mln. De provincie is bij het uitwerken en realiseren van de maatregelen vooral coördinator en trekker.

Een onderdeel van dit VERDER-pakket zijn de planstudies. In 2013 wordt onder meer verwacht dat er een besluit genomen zal worden over het programma van wensen voor het knooppunt Hoevelaken. Daarmee komt de innovatieve aanbesteding van dit project, waarbij de markt vroegtijdig wordt betrokken, dichterbij.

Het pakket 'Beter benutten' gaat over een pakket van maatregelen van ongeveer € 225 mln. Die hebben als doel de files op de drukste punten met 20% terug te dringen en 5% groei op het spoor te realiseren. In het gezamenlijk initiatief van regionale overheden, rijksoverheid en bedrijfsleven zullen in 2013 veel van deze maatregelen worden uitgevoerd, zodat de effecten ook op relatief korte termijn zichtbaar zullen zijn.

Cultuur en samenleving

In 2013 vieren we het driehonderdjarig bestaan van de Vrede van Utrecht. Tegelijkertijd vindt ook het Europees Jeugd Olympisch Festival (EYOF) plaats. Rond beide evenementen zijn er activiteiten in de stad Utrecht, maar ook in de rest van de provincie. Met beide evenementen onderstrepen we dat Utrecht een dynamische topregio is. Dat doen we ook door acht of negen festivals van goede kwaliteit en met een brede uitstraling, bijvoorbeeld het Bevrijdingsfestival en het Nederlands Film Festival, te ondersteunen.

Op basis van de Uitvoeringsagenda historische buitenplaatsen pakken we diverse concrete business cases op. Zo willen we in 2013 samen met de gemeente Utrechtse Heuvelrug een aantal problemen analyseren. Een belangrijke vraag is bijvoorbeeld hoe je nieuwe innovatieve manieren van exploitatie voor beheer van buitenplaatsen mogelijk maakt zonder dat cultuurhistorische waarden en andere kwaliteiten van het gebied worden aangetast. Daarmee hopen we richtlijnen te formuleren die ook voor andere gemeenten en eigenaren relevant zijn.

1.5 Financiële ontwikkelingen

In deze Programmabegroting 2013 geven we inzicht in de begrote baten en lasten voor het komende begrotingsjaar 2013 en de daaropvolgende jaren 2014, 2015 en 2016. Voor meer inzicht hebben we de cijfers dit jaar ook afgezet tegen de gerealiseerde bedragen over 2011 en de stand van de Begroting over het lopende begrotingsjaar 2012. In deze paragraaf presenteren wij u enkele algemene conclusies op basis van de Begroting.

Wij presenteren u in tabel 1.1 een sluitende Begroting voor 2013.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A. Saldi programma's incl. overhead	215.722	188.481	184.096	182.045	172.690	148.268
B. Stelposten	1.867	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
C. Beschikbare dekkingsmidd./baten	-169.195	-166.644	-165.822	-168.785	-170.435	-169.054
D. Saldo begroting bruto = (A+B+C)	48.393	28.032	24.692	20.497	11.326	-6.515
E. Mutaties in reserves	-65.580	-28.032	-30.896	-30.506	-22.466	-3.903
F. Saldo begroting netto	-17.186	-	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418

Tabel 1.1: Begroting voor 2013

Alhoewel wij een materieel sluitende Begroting voor 2013 presenteren, valt op dat het beeld in relatief korte tijd behoorlijk is verslechterd. Bij de Voorjaarsnota 2012 gingen wij nog uit van een begrotingsoverschot na mutaties in de reserves van € 9,1 mln. Dit betekent een procentuele verslechtering van ongeveer 32%. Die verslechtering wordt vrijwel volledig verklaard door externe factoren: het verwerken van de financiële effecten van de junicirculaire (€ 2,6 mln.) op onze uitkering uit het Provinciefonds en het effect van het kabinetsbesluit van juni 2012 om schatkistbankieren verplicht te stellen voor provincies en gemeenten (€ 0,3 mln.). Andere (interne) bijstellingen ten opzichte van de Voorjaarsnota zijn de contractueel verplichte loon- en prijscompensatie, tussentijds door u genomen besluiten en tot slot de Najaarsrapportage. Toelichtingen op 2012 vindt u in de Najaarsrapportage 2012.

Incidenteel-structureel

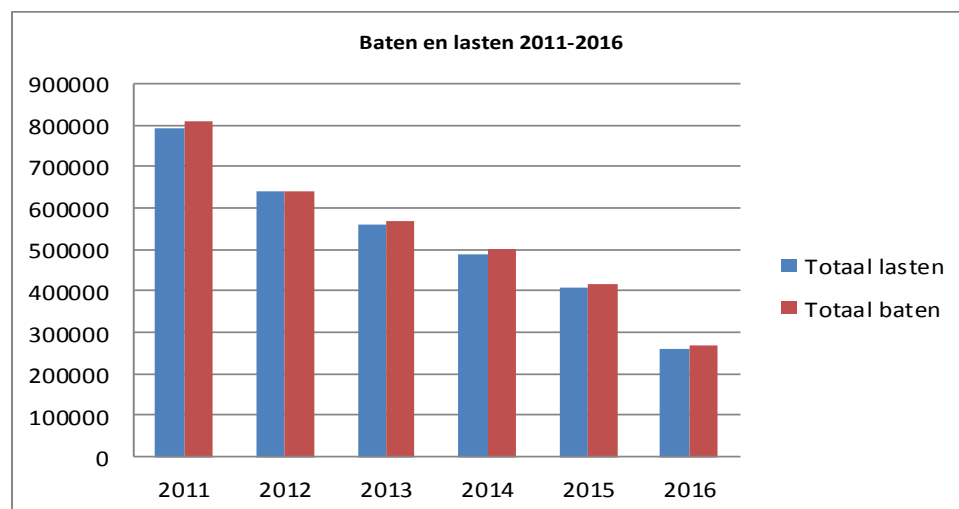
Om ervoor te zorgen dat u zich een verantwoord oordeel kunt vormen over de baten en lasten van de Begroting en over de vraag of deze Begroting (materieel) sluitend is, geven wij u inzicht in het saldo van de structurele baten en lasten, het saldo van de incidentele baten en lasten en in de verhouding hiertussen. Onder incidentele baten en lasten verstaan wij die baten en lasten die zich maximaal vier jaar (analoog aan een collegeperiode) in de Begroting voordoen. Tabel 1.2 laat het meerjarig beeld zien, onderverdeeld in structurele en incidentele² baten en lasten.

	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal structurele lasten (A)	792.991	178.988	149.940	150.113	151.699	154.682
Totaal structurele baten (B)	-810.177	-204.964	-187.174	-190.164	-190.788	-189.322
Saldo structurele baten en lasten (C=A+B)	-17.186	-25.976	-37.234	-40.051	-39.089	-34.640
Totaal incidentele lasten (D)	0	461.651	411.095	338.863	254.360	103.561
Totaal incidentele baten (E)	0	-378.432	-322.887	-308.821	-226.411	-79.339
Saldo incidentele baten en lasten (F=D+E)	0	25.976	31.030	30.042	27.949	24.222
Netto begrotingssaldo (C+F)	-17.186	0	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418

Tabel 1.2: meerjarig beeld incidenteel-structureel

Uit tabel 1.2 kunt u aflezen dat er een structureel begrotingsoverschot bestaat. Dat zetten wij voor een deel in om incidentele uitgaven te dekken. Verderop vindt u een grafiek waarin u kunt zien welke uitgaven dit zijn (1.5: incidentele lasten per programma 2013).

Uit het overzicht kunt u vrij eenvoudig de totalen van baten (B+E) en lasten (A+D) afleiden.

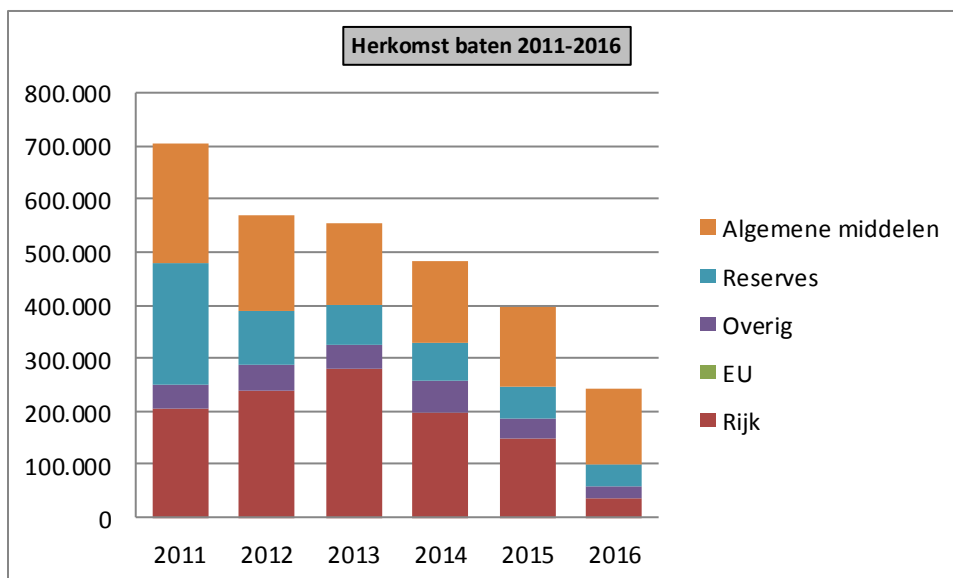
Grafiek 1.1: baten en lasten 2011-2016

² De onderverdeling in incidenteel-structureel was in de realisatiecijfers 2011 technisch nog niet mogelijk. Vandaar dat in alle tabellen alle baten en lasten voor 2011 onder structureel zijn opgenomen.

Het totaal aan begrote lasten over 2013 is ongeveer € 560 mln. (2012: € 640 mln.) In 2011 was dit nog ruim € 790 mln. In 2016 zal dit nog maar een kleine € 260 mln. zijn. De combinatie van beide overzichten laat zien dat de afname van lasten (en baten) vooral komt door afnemende incidentele uitgaven en inkomsten. Dat is gedeeltelijk het gevolg van de keuzes die wij als coalitie hebben gemaakt, bijvoorbeeld onze focus op de kerntaken. Daarnaast worden hierin de bezuinigingen en keuzes van het Rijk zichtbaar. De overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten per 1 januari 2016 valt daarbij het sterkst op.

Waarvan worden de programma's betaald?

We hebben dit jaar voor het eerst voor u ook per programma de herkomst van de baten inzichtelijk gemaakt, zodat u een beter beeld hebt van hoe de programma's gefinancierd worden. Grafiek 1.2 laat die herkomst zien.

Grafiek 1.2: herkomst baten 2011-2016

De categorieën zijn als volgt gedefinieerd: per programma zijn de binnenkomende middelen in hoofdcategorieën ingedeeld. Dit zijn de bestemmingsreserves die bij het programma horen, de specifieke uitkeringen van het Rijk en de middelen die we van de EU ontvangen. Dan blijven er nog diverse programmaspecifieke inkomsten over die te divers zijn om onder één noemer te vatten. Die vallen onder 'Overig'. Nadat alle programmaspecifieke lasten en baten zijn verrekend blijft er nog een saldo over. Dit is het beslag op de 'Algemene middelen'.

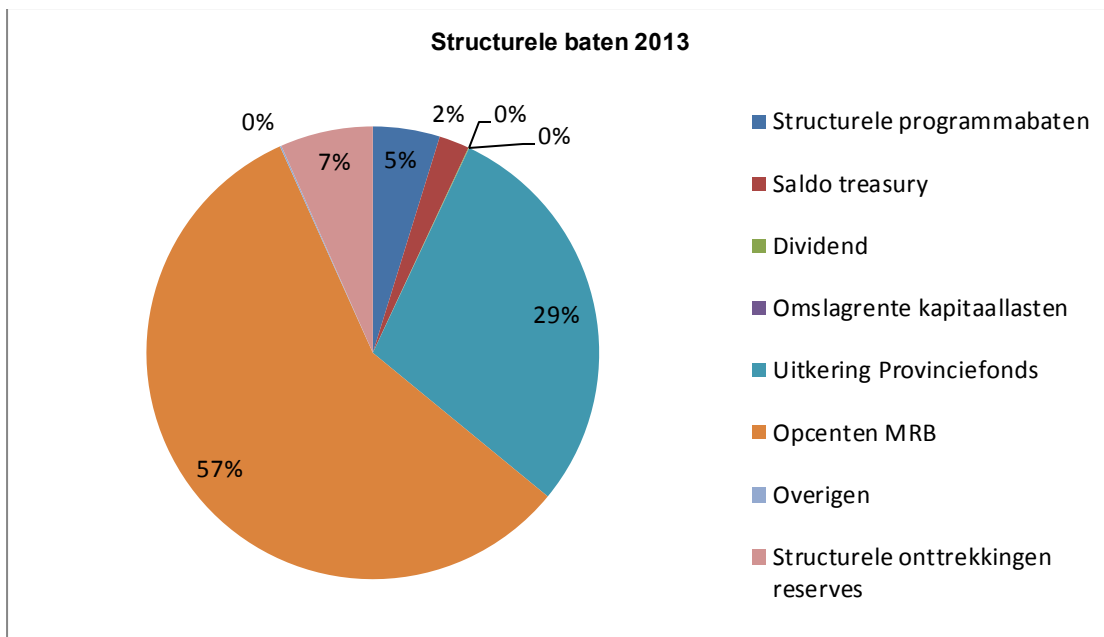
In de grafiek is duidelijk te zien dat ook onze inkomsten de komende jaren teruglopen. De eerste grote sprong is goed zichtbaar na 2011, met de grootste daling in uitgaven ten laste van onze reserves. Dit is voor een groot deel toe te schrijven aan het aflopen van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, maar ook aan aflopende projecten.

De tweede sprong ziet u in 2016. Hier ziet u het duidelijkst de bezuinigingen door het Rijk, met de overgang van de jeugdzorg naar gemeenten.

Tot slot kunt u in de grafiek ook ons succesvol streven naar duurzaam gezonde provinciale financiën zien. Onze financiële uitgangspositie was gezond, en wij hebben ons gefocust op de kerntaken. Daarmee hebben we ons goed voorbereid op de slechtere economische omstandigheden. Zowel onze structurele als incidentele uitgaven nemen af. Zodoende doen wij geen groter beroep op onze reserves en is ook het beslag op algemene middelen niet toegenomen.

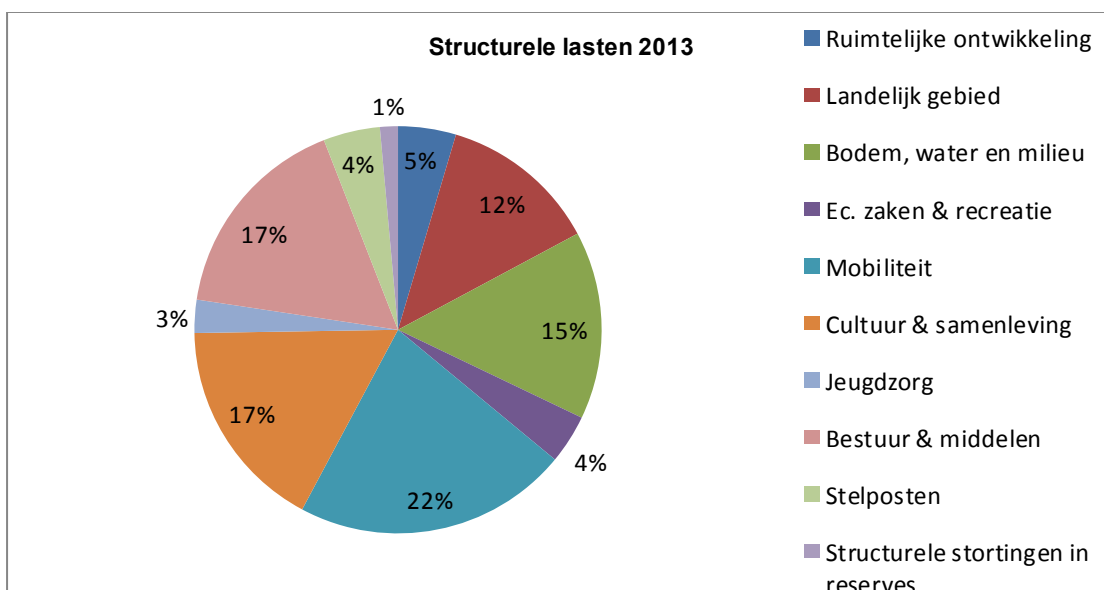
2013: Structurele baten en lasten

Hierna staat welke structurele baten wij in 2013 verwachten te ontvangen en voor welke structurele lasten wij die gaan inzetten:

Grafiek 1.3: structurele baten 2013

Grafiek 1.3 laat zien dat de opcenten motorrijtuigenbelasting onze belangrijkste structurele inkomstenbron is met € 107,3 mln. (57%), gevolgd door de uitkering Provinciefonds met € 54,2 mln. (29%). Hierna volgen de structurele onttrekkingen uit reserves met € 12,4 mln. en de programmabaten met € 9,0 mln., samen goed voor 12%. Structurele programmabaten zijn bijvoorbeeld huurinkomsten en inkomsten uit heffingen en leges. Tot slot volgen de treasuryinkomsten met € 4,1 mln., dividenden met € 0,1 mln. en de overige inkomsten met € 0,2 mln. Sinds de Voorjaarsnota 2012 wordt er geen omslagrente meer berekend over onze vaste activa.

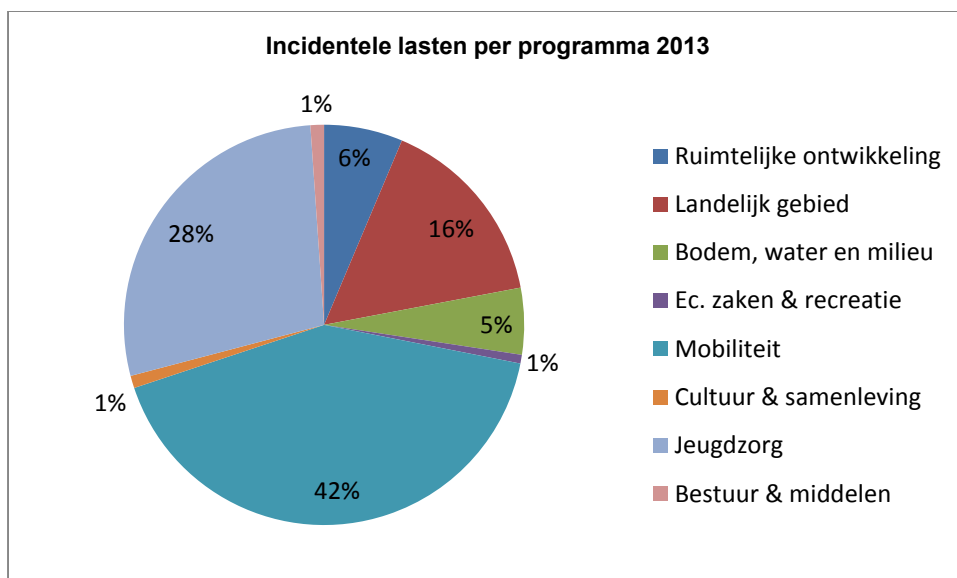

Grafiek 1.4: structurele lasten 2013

In grafiek 1.4 vindt u de structurele lasten. We geven structureel het meest uit aan Mobiliteit (programma 5): 22%. Hierna volgen de uitgaven voor Cultuur en samenleving (programma 6) en Bestuur en middelen (programma 8) beide 17%, op de voet gevolgd door de uitgaven voor Bodem, water en milieu (programma 3) 15% en Landelijk gebied (programma 2) 12%.

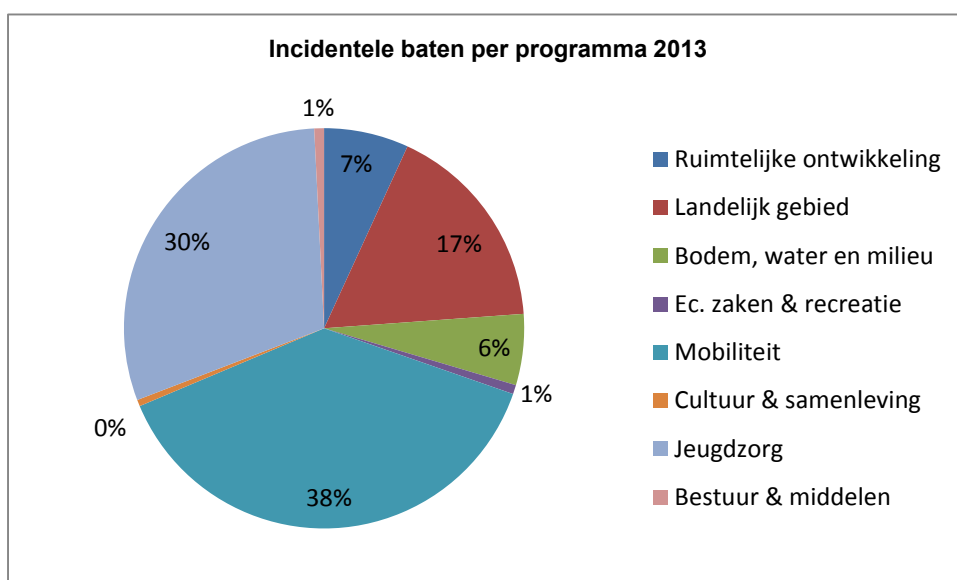
Incidentele baten en lasten in 2013

In grafiek 1.5 staan de incidentele lasten en in grafiek 1.6 de incidentele baten per programma.

Grafiek 1.5: incidentele lasten per programma 2013

De grootste incidentele uitgaven worden gedaan op het gebied van Mobiliteit met 42%, gevolgd door de uitgaven voor Jeugdzorg (28%) en Landelijk gebied (16%).

Grafiek 1.6: incidentele baten per programma 2013

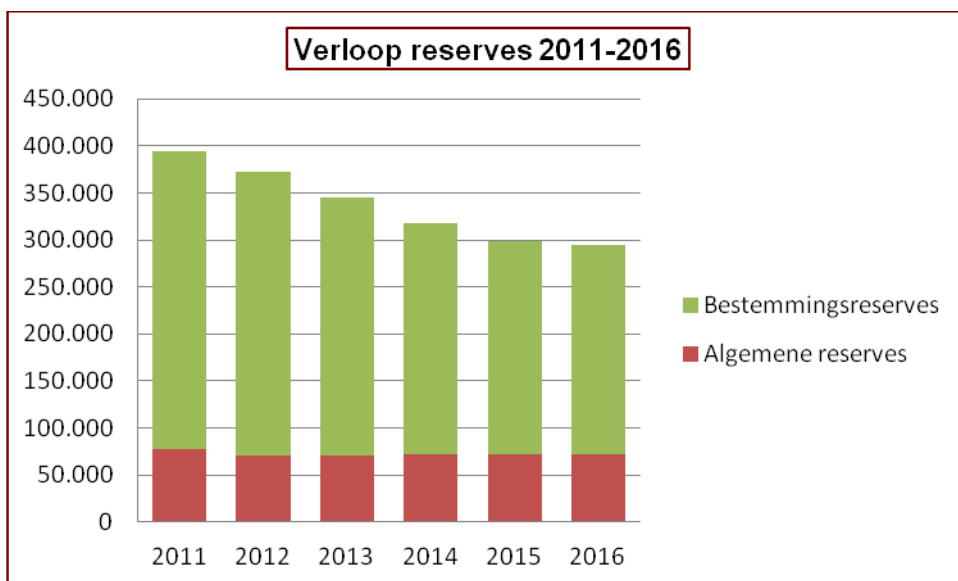
De incidentele baten laten hetzelfde beeld zien: we hebben relatief de meeste inkomsten voor Mobiliteit met 38%, gevolgd door de inkomsten voor Jeugdzorg (30%) en Landelijk gebied (17%). De belangrijkste mobiliteitsinkomsten zijn de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (rijksbijdrage BDU), bijdragen van gemeenten en anderen en het door ons gespaarde geld in de reserves. Bij Jeugdzorg gaat het om de rijksbijdrage jeugdzorg, aangevuld met eigen geld en bij Landelijk gebied om het Investeringsbudget Landelijk Gebied (rijksbijdrage ILG), naast de gelden uit de reserve Programma landelijk gebied.

Bij alle programma's worden de incidentele lasten vrijwel volledig gedekt uit incidentele programmabaten of door onttrekkingen uit de programmareserves.

Het incidentele saldo wordt volledig gedekt vanuit de structurele overschotten, oftewel vanuit de algemene middelen, waarvan de inkomsten uit de motorrijtuigenbelasting de belangrijkste zijn.

Reserves

Voor sommige (incidentele) onderwerpen hebben we gespaard of extra geld opzijgezet. Dit geld zit in gelabelde programmareserves, de zogenoemde bestemmingsreserves. Daarnaast hebben we de algemene reserves.

Grafiek 1.7: verloop reserves 2011-2016

Grafiek 1.7 laat zien dat in de komende jaren de saldi van de bestemmingsreserves geleidelijk afnemen, van ongeveer € 315 mln. op 1 januari 2012 (2011) tot 225 mln. op 1 januari 2015 (2014). Per eind 2016 zullen de reserves voor het programma Landelijk gebied en voor Mobiliteit (Grote Wegen Werken en VERDER) de grootste bestemmingsreserves zijn en ongeveer twee derde van alle bestemmingsreserves uitmaken.

Conclusies

Op basis van de gepresenteerde overzichten kunnen we een aantal algemene conclusies trekken. Allereerst is er de komende coalitieperiode volgens de huidige inzichten, sprake van een meerjarig (materieel) sluitende Begroting met een netto begrotingsoverschot, van ruim € 6 mln. in 2013 tot ongeveer € 10 mln. in de jaren daarna.

Verder laat deze Begroting zien dat zowel de inkomsten als de uitgaven de komende jaren teruglopen. De opstelling in structurele en incidentele lasten en baten maakt duidelijk dat dit voornamelijk komt doordat we minder incidentele uitgaven doen, maar ook minder incidentele inkomsten hebben. Alhoewel de inkomsten teruglopen, leidt dit nergens tot problemen; onze financiën zijn nog steeds duurzaam op orde. Doordat onze financiële uitgangspositie gezond was en wij ons dankzij onze focus op de kerntaken goed hebben voorbereid op de slechtere economische omstandigheden (zowel onze structurele als incidentele uitgaven nemen af), doen wij geen groter beroep op onze reserves en is ook het beslag op algemene middelen niet toegenomen. Bovendien kunnen wij zo de lasten voor de burger gelijk houden.

Op de volgende pagina vindt u in tabel 1.3 het totaaloverzicht van de baten en lasten per programma 2013. Gedetailleerder overzichten en uitgebreidere toelichtingen op het financieel meerjarenperspectief vindt u in de financiële begroting in hoofdstuk 2. De uitgebreidere toelichtingen op de stelposten en de algemene middelen staan in hoofdstuk 3.

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 2013										
Bedragen x€ 1.000										
Progr.	Omschrijving				Mutaties reserves			NETTO		
		Lasten	Baten	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Programma's	Reserves	Saldo
1	Ruimtelijke ontw., wonen en b.sted. ontw.	31.208	15.776	15.432	1.403	10.111	-8.708	15.432	-8.708	6.724
2	Landelijk gebied	82.069	58.350	23.719	7.500	13.248	-5.748	23.719	-5.748	17.971
3	Bodem, water en milieu	39.654	19.257	20.397	3.652	4.917	-1.265	20.397	-1.265	19.132
4	Economische zaken & recreatie	7.521	136	7.385	899	2.715	-1.816	7.385	-1.816	5.569
5	Mobiliteit	175.850	115.928	59.922	26.467	30.153	-3.686	59.922	-3.686	56.236
6	Cultuur & samenleving	27.587	1.607	25.980	650	1.900	-1.250	25.980	-1.250	24.730
7	Jeugdzorg	118.524	111.242	7.282	0	2.338	-2.338	7.282	-2.338	4.944
8	Bestuur en middelen	28.258	4.279	23.979	2.024	7.482	-5.458	23.979	-5.458	18.521
Totaal programma's		510.671	326.575	184.096	42.595	72.864	-30.269	184.096	-30.269	153.827
	Stelposten	6.418	0	6.418	0	0	0	6.418	0	6.418
	Algemene middelen	0	165.822	-165.822	0	0	0	-165.822	0	-165.822
Saldo begroting (bruto)		517.089	492.397	24.692	42.595	72.864	-30.269	24.692	-30.269	-5.577
	Mutaties reserves via programma's	42.595	72.864	-30.269	0	0	0	0	0	0
	Mutaties reserves via algem. middelen	1.351	1.978	-627	1.351	1.978	-627	0	-627	-627
	Totaal reserves	43.946	74.842	-30.896	1.351	1.978	-627	0	-627	-627
Saldo begroting (netto)		561.035	567.239	-6.204	43.946	74.842	-30.896	24.692	-30.896	-6.204

Tabel 1.3: overzicht baten en lasten per programma 2013

Hoofdstuk 2 FINANCIËLE BEGROTING

In dit hoofdstuk beschrijven we de financiële vooruitzichten van de provincie Utrecht voor de komende vier jaren. Om u meer inzicht in deze cijfers te geven, hebben wij ze dit jaar ook afgezet tegen de gerealiseerde bedragen over 2011 en de stand van de Begroting over het lopende begrotingsjaar, 2012. De vooruitzichten hebben we in tabel 2.1 samengevat. Lasten staan hierin positief weergegeven en baten met een min-teken. Een positief saldo betekent dus een tekort en een negatief saldo een (begrotings)overschot.

2.1 Financieel meerjarenperspectief

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A. Saldi programma's incl. overhead	215.722	188.481	184.096	182.045	172.690	148.268
B. Stelposten	1.867	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
C. Beschikbare dekkingsmidd./baten	-169.195	-166.644	-165.822	-168.785	-170.435	-169.054
D. Saldo begroting bruto = (A+B+C)	48.393	28.032	24.692	20.497	11.326	-6.515
E. Mutaties in reserves	-65.580	-28.032	-30.896	-30.506	-22.466	-3.903
F. Saldo begroting netto	-17.186	-	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418

Tabel 2.1: financieel perspectief 2011-2016

Alhoewel wij een materieel sluitende Begroting voor 2013 presenteren, is direct duidelijk dat het beeld in korte tijd is verslechterd. Bij de Voorjaarsnota 2012 gingen wij nog uit van een begrotingsoverschot na reserves van € 9,1 mln. Dit betekent een procentuele verslechtering van ongeveer 32%. In dit hoofdstuk lichten wij toe hoe we tot bovenstaande cijfers zijn gekomen, waaruit de posten precies bestaan en welke wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota we in de cijfers hebben verwerkt. Tot slot kijken we voorzichtig naar de toekomst.

2.1.1 Hoe de Begroting 2013 tot stand gekomen is

We zijn gestart met de oorspronkelijke ramingen uit de Begroting 2012. Hierna hebben we alle losse Statenbesluiten verwerkt, inclusief de Voorjaarsnota 2012. Ook hebben we de inkomsten uit algemene middelen herzien, op basis van de recentste cijfers en prognoses. Tot slot hebben we de provinciale meerjarenbegroting bijgesteld voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie). Daarbij zijn we voor de looncompensatie uitgegaan van de recentste cao-afspraken (CAO provincieambtenaren 2011-2012). Prijscompensatie hebben we alleen toegekend als er contracten/afspraken zijn met indexeringsafspraken. Als in de contracten geen indexeringspercentage staat, hanteren wij het prijsmutatie cijfer netto materieel voor de overheidsconsumptie uit de recentste circulaire voor het Provinciefonds (i.c. de junicirculaire 2012). Voor 2013 is dat 1,75%.

2.1.2 Samenvattende uitkomsten (saldo) Begroting 2013

Saldo begroting	2013
Saldo programma's inclusief overhead	184.096
Stelposten	6.418
Algemene dekkingsmiddelen	-165.822
Saldo begroting bruto (tekort)	24.692
Mutaties in reserves	-30.896
Saldo begroting netto (overschot)	-6.204

Tabel 2.2: Saldo Begroting 2013

Het saldo van de Begroting 2013 is als volgt opgebouwd. Eerst zetten wij de begrote lasten per programma, inclusief overhead, af tegen de verwachte baten. Hierin hebben wij de mutaties in de reserves die gekoppeld zijn aan deze programma's nog niet meegenomen. Het saldo van de programma's inclusief overhead bedraagt € 184 mln. over 2013. (2012: € 188 mln.) Een verdere toelichting vindt u in paragraaf 2.2. Hierna hebben wij de

stelposten erbij opgeteld. Stelposten zijn voorlopige reserveringen die wij later verder kunnen invullen. Daarom moeten deze posten als voorlopige kosten worden beschouwd. Het totaal van de stelposten is € 6,2 mln. (2012 € 6,0 mln.). Wij lichten de stelposten verder toe in paragraaf 2.3. Hiertegenover staan inkomsten uit algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen zijn in 2013 ongeveer € 166 mln. (2012: € 167 mln.). Wij lichten ze verder toe in paragraaf 2.4.

Nadat de inkomsten uit algemene dekkingsmiddelen zijn verrekend, resteert een bruto begrotingssaldo (tekort) van € 25 mln. (2012: € 28 mln. tekort). Behalve dat we begrote programmabaten hebben, hebben we voor sommige (incidentele) onderwerpen ook gespaard of extra geld opzijgezet. Dit geld zit in gelabelde reserves. Na de mutaties in deze reserves resteert een netto begrotingssaldo (overschot) van € 6,2 mln. (2012: nihil). De mutaties in de reserves lichten we verder toe in paragraaf 2.5. Nu analyseren we eerst het begrotingssaldo 2013, vergeleken met de Voorjaarsnota 2012.

2.1.3 Analyse ten opzichte van Voorjaarsnota 2012

Saldo begroting	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Begrotingsoverschot Voorjaarsnota 2012	-17.186	592	-9.148	-12.149	-12.673	-8.482
Begrotingsoverschot Begroting 2013	-17.186	0	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418
Verschil	-	592	-2.944	-2.140	-1.533	1.936

Tabel 2.3: analyse ten opzichte van de Voorjaarsnota 2012

De Begroting 2013 laat voor de jaarschijf 2013 een netto begrotingsoverschot zien van € 6,2 mln. Bij de Voorjaarsnota 2012 werd zoals gezegd nog uitgegaan van een netto begrotingsoverschot van € 9,1 mln. Dit verschil wordt vooral verklaard door de verwerking van de financiële effecten van de junicirculaire (€ 2,6 mln.) op onze uitkering uit het Provinciefonds.

Een tweede belangrijke negatieve factor is de verwerking van het effect van het kabinetsbesluit van juni 2012 om schatkistbankieren verplicht te stellen voor provincies en gemeenten. Bij de ramingen van de Voorjaarsnota hadden we de effecten van de overgang naar vrijwillig schatkistbankieren op de treasuryopbrengsten al verwerkt. Het opleggen van de verplichting brengt wederom lagere rentetarieven en dus ook lagere opbrengsten met zich mee. Een uitgebreide toelichting op alle algemene dekkingsmiddelen en ook op de stelposten vindt u in hoofdstuk 3.

2.1.4 Analyse incidenteel-structureel

Wilt u de baten en lasten en het (materieel) sluitend zijn van de Begroting goed kunnen beoordelen, dan is inzicht in het saldo van de structurele baten en lasten, het saldo van de incidentele baten en lasten en in de verhouding hiertussen van belang. Incidentele baten en lasten zijn de baten en lasten die zich maximaal vier jaar (analoog aan een collegeperiode) in de Begroting voordoen. De incidentele lasten komen meestal via de besluitvorming over nieuw beleid tot stand, vaak via de Voorjaarsnota. Incidentele baten zijn de eenmalige onttrekkingen uit reserves, niet-structurele specifieke uitkeringen en bijdragen van derden. In de staat van incidentele lasten en baten vindt u het meerjarig overzicht over de jaren 2012 tot en met 2016. 2011 laten we buiten beschouwing, vanwege de invloed van het uitvoeringsprogramma 2007-2011 en om technische redenen (zie voetnoot 2 op pagina 10). Tabel 2.4 toont het meerjarig beeld in structurele en incidentele baten en lasten.

	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	389.178	70.455	69.020	68.131	67.625	65.441
Structurele personele lasten	50.931	37.972	38.417	38.417	38.415	38.336
Centrale overhead	26.043	26.806	26.561	26.561	26.561	26.561
Stelposten	1.867	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
Structurele stortingen in reserves	324.972	37.560	9.524	9.767	10.027	10.073
Totaal structurele lasten (A)	792.991	178.988	149.940	150.113	151.699	154.682
Structurele baten	-250.430	-9.466	-8.952	-8.997	-7.971	-7.918
Beschikbare dekkingsmiddelen	-169.195	-166.644	-165.822	-168.785	-170.435	-169.054
Structurele onttrekkingen reserves	-390.552	-28.854	-12.400	-12.382	-12.382	-12.350
Totaal structurele baten (B)	-810.177	-204.964	-187.174	-190.164	-190.788	-189.322
Saldo structurele baten en lasten (C=A+B)	-17.186	-25.976	-37.234	-40.051	-39.089	-34.640
Incidentele lasten programma's	0	341.305	376.673	305.668	225.603	77.584
Incidentele stortingen in reserves	0	120.346	34.422	33.195	28.757	25.977
Totaal incidentele lasten (D)	0	461.651	411.095	338.863	254.360	103.561
Incidentele baten programma's	0	-278.591	-317.623	-247.735	-177.543	-51.736
Incidentele onttrekkingen reserves	0	-157.084	-62.442	-61.086	-48.868	-27.603
Totaal incidentele baten (E)	0	-435.675	-380.065	-308.821	-226.411	-79.339
Saldo incidentele baten en lasten (F=D+E)	0	25.976	31.030	30.042	27.949	24.222
Netto begrotingssaldo (C+F)	-17.186	0	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418

Tabel 2.4: meerjarig beeld van de structurele en incidentele baten en lasten

Uit dit overzicht kunt u eenvoudig de totalen van de baten (B+E) en lasten (A+D) afleiden:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal lasten	792.991	640.639	561.035	488.976	406.059	258.243
Totaal baten	-810.177	-640.639	-567.239	-498.985	-417.199	-268.661
saldo	-17.186	0	-6.204	-10.009	-11.140	-10.418

Tabel 2.5: totalen van de baten en lasten

Het totaal aan begrote lasten over 2013 is ongeveer € 560 mln. (2012: € 640 mln.). In 2011 was dit nog € 793 mln. en in 2016 zal dit nog maar € 258 mln. zijn.

Uit het overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten kunt u verder aflezen dat er een structureel begrotingsoverschot bestaat. Dat zetten wij voor een deel in om incidentele uitgaven te dekken. Een nadere analyse van de incidentele baten en lasten laat zien dat het incidentele tekort in alle jaren voor een groot deel wordt veroorzaakt door onze investeringen in bereikbaarheid. Een nadere toelichting vindt u in paragraaf 2.2 Saldi van de programma's en programma 4.5 Mobiliteit.

Verder blijken de saldi van de structurele baten en lasten en de saldi van de incidentele baten en lasten redelijk constant te zijn in de komende jaren. De afname van baten en lasten die in het totaaloverzicht staat (tabel 2.5), blijkt vooral een afname van de incidentele uitgaven te zijn. Dit is gedeeltelijk het gevolg van de keuzes die wij als coalitie hebben gemaakt, zoals onze focus op de kerntaken. Daarnaast laat deze afname de bezuinigingen en keuzes van het Rijk zien.

2.2 Saldi van de programma's

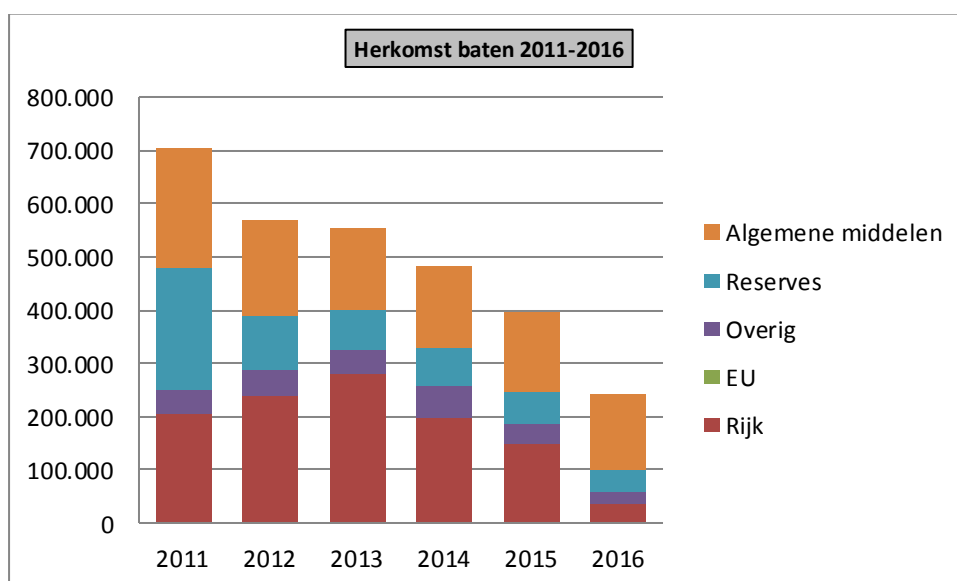
Saldi programma's (incl. overhead)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
01 Ruimtelijke ontw., wonen en sted	22.999	14.886	15.432	10.646	9.524	5.896
02 Landelijk gebied	30.324	21.065	23.719	27.972	32.972	17.972
03 Bodem, water en milieu	22.072	22.971	20.397	19.540	21.666	19.090
04 Economische zaken en recreatie	16.938	11.345	7.385	6.023	5.817	5.250
05 Mobiliteit	41.842	42.544	59.922	62.199	53.284	54.475
06 Cultuur & samenleving	35.357	34.159	25.980	22.340	21.924	21.374
07 Jeugdzorg	17.772	12.531	7.282	6.896	4.581	2.592
08 Bestuur en middelen	28.418	28.980	23.979	26.429	22.922	21.619
Totaal saldi	215.722	188.481	184.096	182.045	172.690	148.268

Tabel 2.6: saldi van de programma's

De totaalsaldi van de programma's inclusief centrale overhead nemen gestaag af van ongeveer € 216 mln. in 2011 naar ongeveer € 148 mln. in 2016. Dit komt vooral door een afname in incidentele baten en lasten. De afname in de saldi ziet u bij alle programma's, behalve bij programma 4.5 Mobiliteit. Wij zetten de komende jaren extra in op bereikbaarheid, met het programma Beter Benutten als belangrijkste component. Dit versterkt het relatieve aandeel van het programma Mobiliteit in onze Begroting. In 2013 bedraagt het relatieve aandeel van het programma Mobiliteit 33%. In 2016 is dit opgelopen tot 37%. De grootste afnames zijn te vinden bij de programma's 4.1 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling en 4.7 Jeugdzorg. Beide zijn vooral een gevolg van een afname van (overheids)middelen. Uitgebreidere toelichtingen op alle programma's vindt u in de betreffende programmabladen.

Waarvan worden de programma's betaald?

We hebben dit jaar voor het eerst per programma voor u de herkomst van de baten inzichtelijk gemaakt, zodat u een beter beeld hebt van hoe de programma's gefinancierd worden (grafiek 2.1).

Grafiek 2.1: herkomst baten 2011-2016

Hierbij vallen diverse zaken op. Allereerst is direct zichtbaar dat de uitgaven ten laste van onze reserves sterk zijn afgenomen ten opzichte van 2011. Dat komt voor een groot deel door de afronding van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, maar ook door aflopende projecten.

Verder valt ook direct de afname van de rijksbijdragen op. Hier worden weer de bezuinigingen door het Rijk duidelijk zichtbaar.

Tot slot blijkt uit het overzicht ook ons succesvol streven naar duurzaam gezonde provinciale financiën. Doordat onze financiële uitgangspositie gezond was en wij ons door onze focus op de kerntaken goed hebben voorbereid op de slechtere economische omstandigheden (zowel onze structurele als incidentele uitgaven nemen af), doen wij geen groter beroep op onze reserves en is ook het beslag op algemene middelen niet toegenomen.

In cijfers:

Baten programma's	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rijk	205.413	239.415	280.381	197.095	147.438	37.418
EU	0	0	0	0	0	0
Overig	45.017	48.642	46.194	59.637	38.076	22.236
Reserves	230.016	99.605	72.864	73.468	61.250	39.953
Algemene middelen ³	222.692	181.135	153.827	150.788	149.924	144.365
Totaal	703.138	568.797	553.266	480.988	396.688	243.972

Tabel 2.7: baten programma's

2.3 Stelposten

Stelposten zijn voorlopige reserveringen die later preciezer worden ingevuld. De meeste zijn wel geormerkt, behalve natuurlijk de stelpost Onvoorzien. De provincie Utrecht kent naast Onvoorzien de volgende stelposten: Loon- en prijscompensatie, Bedrijfsvoeringsreserve en de Ombuigingen en Intensiveringen coalitieprogramma 2011-2015. In tabel 2.8 staat het totaaloverzicht.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
B. Stelposten	1.556	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
Onvoorzien	0	0	400	400	400	400
Loon- en prijsontwikkeling	0	0	2.119	4.619	7.019	9.519
Stelpost projectgebonden kosten UP	-70	0	0	0	0	0
Ombuigingen coalitieprogr. 2011-2015	0	-855	-1.483	-2.702	-3.920	-3.920
Intensiveringen coalitiepr. 2011-2015	0	5.143	4.982	4.920	5.572	8.272
Stelpost BVR	1.626	1.907	400	0	0	0

Tabel 2.8: stelposten

Tabel 2.9 laat zien hoe de stelposten ten opzichte van de Voorjaarsnota 2012 zijn veranderd.

Mutatie stelposten	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stelposten Voorjaarsnota 2012	1.867	8.244	13.130	15.299	15.463	11.747
Stelposten Begroting 2013	1.867	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
Mutaties stelposten	-	2.049	6.712	8.062	6.392	-2.524

Tabel 2.9: mutatie stelposten

De mutaties zijn het gevolg van de toevoeging van loon- en prijscompensatie aan de Begroting, een mutatie op de stelpost Ombuigingen coalitieakkoord 2011-2015 als gevolg van fase 2 van de Veranderopgave, de definitieve benoeming van de nieuwe teamleiders (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering) en de invulling van enkele intensiveringen als gevolg van de vaststelling van onder meer de Cultuurnota 2012-2015. Een uitgebreidere toelichting op de stelposten vindt u in hoofdstuk 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen. Een toelichting op de mutaties in 2012 staat in de Najaarsrapportage 2012.

2.4 Algemene dekkingsmiddelen

Als provincie hebben wij jaarlijks de beschikking over algemene financiële middelen om onze beleidsplannen uit te voeren. Dat zijn de algemene dekkingsmiddelen. Zij staan los van de doeluitkeringen met een specifieke bestemming.

De algemene dekkingsmiddelen hebben de volgende bronnen:

³ Het hier genoemde bedrag betreft het totaal van de onderste regels van tabel 2 van de programma's, mits positief. Bij een toevoeging aan de algemene middelen (een negatief bedrag) is nihil meegenomen.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
C. Beschikbare dekkingsmiddelen	-168.884	-166.644	-165.822	-168.785	-170.435	-169.054
Saldo treasury	-11.962	-5.160	-4.050	-3.520	-4.060	-4.600
Dividend	-484	-100	-100	-100	-100	-100
Omslagrente kapitaallasten	-1.405	0	0	0	0	0
Uitkering provinciefonds	-43.665	-53.793	-54.172	-57.165	-57.775	-55.454
Opcenten motorrijtuigenbelasting	-107.274	-107.300	-107.300	-107.800	-108.300	-108.700
Overigen	-4.095	-291	-200	-200	-200	-200

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2012 zijn de algemene middelen als volgt gewijzigd:

Mutatie alg. dekkingsmiddelen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alg. dekkingsmiddelen Voorjaarsnota	-168.884	-168.851	-168.837	-171.012	-171.950	-168.020
Alg. dekkingsmiddelen Begroting 2013	-168.884	-166.644	-165.822	-168.785	-170.435	-169.054
MutatieS alg. dekkingsmiddelen	-	2.207	3.015	2.227	1.515	-1.034

Tabel 2.10: mutatie algemene dekkingsmiddelen

Het gaat om de veranderingen in onze uitkering uit het Provinciefonds (verwerking junicirculaire), de bijstelling van ons begrote treasuryresultaat als gevolg van het besluit tot invoering van het verplicht schatkistbankieren en de wijziging in de omslagrente. Een nadere toelichting vindt u in hoofdstuk 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen.

2.5 Reserves

Voor sommige (incidentele) onderwerpen hebben we gespaard of extra geld opzijgezet. Dit geld hebben wij ondergebracht in gelabelde programmareserves, de zogenoemde bestemmingsreserves. Daarnaast hebben we de algemene reserves. In tabel 2.11 ziet u het saldo van de stortingen en onttrekkingen in deze programmareserves, en de stortingen en onttrekkingen in de reserves die niet via een programma, maar via de algemene middelen lopen:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
E. Mutaties in reserves	-65.580	-28.032	-30.896	-30.506	-22.466	-3.903
Reserves via programma's	6.098	-7.346	-30.269	-31.257	-22.766	-3.903
Reserves via algemene middelen	-71.678	-20.686	-627	751	300	0

Tabel 2.11: mutaties in reserves

Een compleet overzicht van alle reserves vindt u in de Staat van reserves in de bijlagen. Een overzicht van de stortingen en onttrekkingen aan reserves per programma staat in de gelijknamige bijlage. Tabel 2.12 bevat het overzicht van de mutaties in de reserves via de algemene middelen:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
E. Mutaties in reserves via alg. mid	-71.678	-20.686	-627	751	300	0
Algemene reserve	-57.065	-21.514	373	751	300	0
Reserve rente en afschrijving	956	257	0	0	0	0
Reserve projecten	-6.440	56.914	-600	0	0	0
Structuurfonds	-16.909	-1	0	0	0	0
Reserve coalitieakkoord	2.338	-57.369	0	0	0	0
Risicoreserve	-1.057	0	0	0	0	0
Reserve weerstandsvermogen	6.500	-873	0	0	0	0
Reserve Bedrijfsvoering	0	0	-400	0	0	0
Reserve Treasury	0	1.900	0	0	0	0

Tabel 2.12: mutaties in reserves via algemene middelen

Verrekeningen met de algemene reserve

Per saldo storten wij in 2013 € 0,373 mln. in de algemene reserve (saldireserve). Dit is een storting van € 0,6 mln. vanuit de reserve projecten (laatste restant van de bezuinigingen van € 33 mln. op het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, zie Begroting 2010. Bij de jaarrekening 2011 is de reserve coalitieakkoord opgeheven en zijn alle

resterende onderwerpen overgeboekt naar de reserve Projecten.), een storting van € 0,451 mln. van de als vrij betitelde middelen in het Overdrachtsdocument (aanvulling ISV, zie Overdrachtsdocument 2011 pagina 54) en een storting van € 0,3 mln. als gevolg van de herbestemming van het frictiebudget Alleato (zie Najaarsrapportage 2012, pagina 6).

Deze bedragen worden gesaldeerd met een onttrekking van € 0,8 mln. ter dekking van de tegenvaller van het treasuryresultaat als gevolg van de vervroegde verkoop van 2 garantieproducten in 2010 (zie Najaarsrapportage 2010, pagina 12) en een onttrekking van € 0,178 mln. ten laste van het rekeningresultaat 2011 voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS, zie Statenvoorstel Jaarrekening 2011).

De stand van de algemene reserve zal volgens de huidige ramingen de komende jaren rond de € 35 mln. liggen. Hierbij hebben wij nog geen rekening gehouden met de onttrekking van de resterende middelen (€ 10 mln. voor de afslag Hoevelaken en € 10 mln. voor de Rijnbrug bij Rhenen, totaal € 20 mln.) om de incidentele beleidsintensivering te dekken (pagina 44 van het coalitieakkoord). Het vrij beschikbare deel van de algemene reserve is dus ongeveer € 15 mln.

Onttrekking uit de reserve Projecten

De onttrekking uit de reserve Projecten ad € 0,6 mln. is de tegenhanger van de storting die wij bij de algemene reserve al hebben toegelicht.

Onttrekking reserve Bedrijfsvoering

De onttrekking uit de reserve Bedrijfsvoering is de onttrekking van het mandaat 2013 voor calamiteiten in de bedrijfsvoering. Bij de Voorjaarsnota 2012 hebt u ingestemd met een jaarlijks vast mandaat, gemaximeerd op € 0,4 mln. (Voorjaarsnota 2012, pagina's 33-36).

2.6 Financiële positie

In deze paragraaf gaan we voornamelijk in op de balanspositie van de provincie Utrecht. Allereerst presenteren wij de geprognosticeerde balans. Daarna zetten wij de investeringen, de reserves en de voorzieningen uiteen. Verder gaan we in op de ontwikkelingen in het EMU-saldo, in het kader van de Wet HOF. Bij de Voorjaarsnota 2012 hebben we de stresstest Begroting 2012 gepresenteerd. Deze stresstest plaatste onze financiële cijfers in een breder perspectief.

2.6.1 Geprognosticeerde balans 2013

Om het inzicht in onze financiële positie te vergroten, presenteren we voor het eerst ook een geprognosticeerde (verkorte) balanspositie 2013 (zie tabel 2.13). Hierbij laten wij de vlottende activa en passiva buiten beschouwing, gezien de grote schommelingen die hierin mogelijk zijn.

Geprognosticeerde balans 2013			
ACTIVA		PASSIVA	
VASTE ACTIVA		EIGEN VERMOGEN	
Materiële vaste activa	96.065	Algemene reserve	71.289
Financiële vaste activa	198.813	Bestemmingsreserves	273.727
		VOORZIENINGEN	33.332
		VREEMD VERMOGEN	
		Vaste passiva (looptijd > 1 jr)	7.500
VLOTTENDE ACTIVA	PM	VLOTTENDE PASSIVA	PM
TOTAAL ACTIVA	294.878	TOTAAL PASSIVA	358.848
FINANCIERINGSSALDO	90.970		

Tabel 2.13: geprognosticeerde balans 2013

Een uitgebreider overzicht, ook voor de jaren 2011-2016, vindt u in de bijlagen. Hierna diepen wij diverse onderdelen verder uit.

2.6.2 Investerings

Materiële vaste activa

De investeringen met een economisch nut activeren we in principe, hoewel wij deze in afgelopen jaren uit voorzichtigheidsoverwegingen ook vaak direct ten laste van het resultaat hebben gebracht. Een en ander heeft tot gevolg dat de boekwaarde van de (materiële) vaste activa van de provincie Utrecht de afgelopen jaren relatief laag was. Met de aankoop van het nieuwe Provinciehuis in 2011 is deze situatie veranderd.

Verder was gebleken dat de vervangingsinvesteringen, als gevolg van de verhuizing en overgang naar het Nieuwe werken, niet meer volledig in beeld zijn. Daar werken we momenteel aan. De financiële consequenties presenteren wij u bij de Voorjaarsnota 2013. Daarvoor is wel een aantal nieuwe regels nodig. We lopen namelijk tegen het probleem aan dat de regels hieromtrent niet altijd volledig, dan wel verouderd of onduidelijk zijn. Op basis van een afweging tussen inzicht en het in de hand houden van de administratieve lasten en een onderzoek naar de werkwijzen van de andere provincies stellen we voor de volgende criteria te hanteren:

- ondergrens voor investeren: € 100.000;
- een minimale gebruiksduur van drie jaar;
- interne (in)directe kosten worden niet meegenomen als investeringskosten;
- de componentenbenadering wordt alleen toegepast voor het provinciekantoor, niet voor de overige panden;
- voor de investeringen gebruiken wij een reserve, om zo de jaarlasten te egaliseren;
- voor de onderhoudskosten voor groot onderhoud sparen wij in een voorziening.

Een en ander moeten wij nog verwerken in onze Verordening Interne zaken. De herziening hiervan staat voor het najaar 2012/voorjaar 2013 gepland. Een nadere toelichting op de materiële vaste activa vindt u in de staat van vaste activa.

Financiële vaste activa

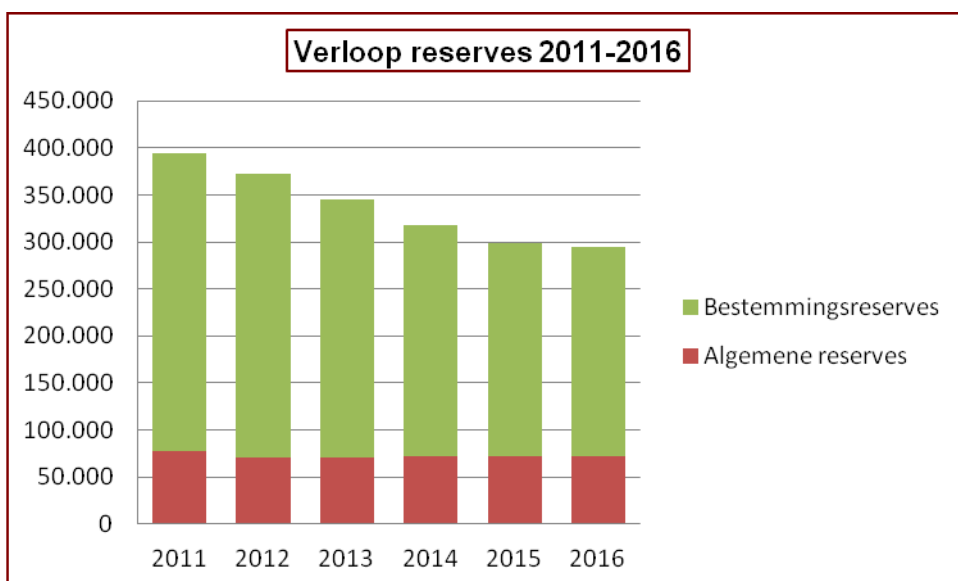
In tabel 2.14 staat de verwachte stand van de garantieproducten en obligaties per 1 januari 2013. Dit zijn de grootste componenten van de financiële vaste activa:

Verwachte stand kapitaalmarktuitzettingen	Bedrag x € 1.000
Kapitaalmarkt	
Obligaties	28.000
Garantieproducten	168.029
Totaal kapitaalmarkt	196.029

Tabel 2.14: verwachte stand kapitaalmarktuitzettingen

Een nadere toelichting op alle uitzettingen vindt u in de treasury paragrafen in de staat van vaste activa.

2.6.3 Reserves

Grafiek 2.2: verloop reserves 2011-2016

Grafiek 2.2 laat zien dat de saldi van de bestemmingsreserves in de komende jaren geleidelijk afnemen, van ongeveer € 315 mln. op 1 januari 2012 (2011) tot 225 mln. op 1 januari 2015 (2014). Hierna resteren voor een groot deel de egalisatiereserves en stabiliseert het begroot saldo.

Per 1 januari 2012 had de provincie Utrecht nog 33 bestemmingsreserves. Hiervan is er een aantal opgeheven bij het vaststellen van het rekeningresultaat 2011 (de reserves Coalitieakkoord, Stimulering OV en Kasteel Amerongen). Verder zijn de reserves Treasuryresultaat en Friciekosten Veranderopgave eraan toegevoegd. Eind 2016 zullen de reserves voor het programma Landelijk gebied en voor Mobiliteit (Grote Wegen Werken en VERDER) de grootste bestemmingsreserves zijn; zij vormen ongeveer twee derde deel van alle bestemmingsreserves.

2013

De saldi van alle reserves zullen in 2013 met ongeveer 8% afnemen, van ongeveer € 370 mln. per 1 januari tot € 345 mln. per 31 december. Een samenvattend overzicht van de samenstelling en het verloop van de reserves vindt u in de staat van reserves in de bijlagen.

2.6.4 Voorzieningen

De verwachte stand van de voorzieningen is eind 2013 € 33,3 mln. In de bijlagen vindt u een samenvattend overzicht van de samenstelling en het verloop van de voorzieningen.

2.6.5 Wet HOF en EMU-saldo

De (EU-)ministers van Financiën hebben in het kader van de aanscherping van het Stabiliteits- en Groeipact afgesproken dat de nationale regeringen met de decentrale overheden afspraken maken om de normen van het Stabiliteits- en Groeipact uit 2004 te respecteren. Zoals bekend wil Nederland die vastleggen in de Wet HOF, met als beoogde invoerdatum 1 januari 2013. De afspraken gaan onder andere over het provinciale aandeel in het EMU-saldo. In tabel 2.15 staat de berekening van het EMU-saldo voor 2011-2016.

Berekening EMU-saldo		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omschrijving		x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie 2011	Volgens begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-48.393	-28.032	-24.692	-20.497	-11.326	6.515
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.697	6.437	5.876	5.808	5.808	5.808
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	28.540	10.493	9.641	9.473	8.546	8.546
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	98.494	249				
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	10.404					
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	7.971					
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	14.590	21.590	9.180	8.093	7.421	6.777
10	Lasten im transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
11	Verkoop van effecten: Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	1.900					
Berekend EMU-saldo		-135.573	-32.941	-18.355	-13.309	-4.393	14.092

Tabel 2.15: berekening EMU-saldo

In 2004 hebben het Rijk en de medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn. Op basis hiervan wordt per jaar een berekening gemaakt van de individuele norm voor gemeenten, provincies en waterschappen. Het maximale tekort 2012 voor alle provincies samen bedraagt -0,07% van het BBP. Voor 2013 blijft dit totale aandeel voor de provincies nog ongewijzigd. De EMU-norm 2012 voor de provincie Utrecht (gebaseerd op het begrotingstotaal 2011) bedraagt € 34,17 mln. Op basis van de huidige begrotingscijfers blijven wij daarmee net onder het normbedrag. De jaarrekeningcijfers 2012 zullen uitwijzen of dit in de praktijk ook daadwerkelijk zo is.

De individuele norm voor 2013, gebaseerd op het begrotingstotaal 2012, bedraagt € 26,39 mln. Daarmee blijven wij, met de huidige voornemens, ook in 2013 binnen de norm. Of dit ook in de toekomst zo zal blijven, hangt mede af van hoe het nieuwe kabinet de Wet HOF verder invult.

2.7 Doorkijk tienjaars financieel perspectief

Om een inzicht te krijgen in de financiële positie van de provincie op langere termijn presenteren wij sinds de Voorjaarsnota 2012 een tienjaarsraming. Als wij het financieel meerjarenperspectief doortrekken tot en met 2021 ziet dit er als volgt uit.

Saldo begroting	2017	2018	2019	2020	2021
A. Saldi programma's incl. overhead	153.000	153.000	153.000	153.000	153.000
B. Stelposten	12.819	15.319	17.819	20.319	22.819
Onvoorzien	400	400	400	400	400
Loon- en prijscompensatie	12.019	14.519	17.019	19.519	22.019
BVR	400	400	400	400	400
C. Beschikbare dekkingsmidd./baten	-170.897	-172.846	-173.336	-173.834	-174.341
Saldo treasury	-5.745	-6.588	-5.963	-5.338	-4.713
Dividend	-100	-100	-100	-100	-100
Omslagrente kapitaallasten	0	0	0	0	0
Uitkering provinciefonds	-56.009	-56.569	-57.134	-57.706	-58.283
Opcenten motorrijtuigenbelasting	-109.244	-109.790	-110.339	-110.890	-111.445
Overigen	200	200	200	200	200
D. Saldo begroting bruto = (A+B+C)	-5.078	-4.527	-2.517	-515	1.478
E. Mutaties in reserves	-3.900	-3.900	-3.900	-3.900	-3.900
F. Saldo begroting netto	-8.978	-8.427	-6.417	-4.415	-2.422

Tabel 2.16: saldo Begroting 2017-2021

Hierbij hanteren wij de volgende aannames:

- Het saldo op de programma's inclusief overhead wordt constant verondersteld op het niveau van 2016, te weten ongeveer € 148 mln. met daarbij opgeteld het saldo van de stelposten ombuigingen en intensiveringen coalitieakkoord, aangezien deze op de programma's verwerkt zullen zijn;
- Wat betreft de treasurybaten gaan we uit van een jaarlijkse afname van het belegd vermogen met € 25 mln. Daarnaast schatten wij een rentepercentage oplopend tot 2,5% vanaf 2018 als realistisch in. Bij de Voorjaarsnota 2012 rekenden wij nog met 3,5%;
- De jaarlijkse groei van het Provinciefonds wordt op 1% ingeschat. Een exactere inschatting is niet te maken, aangezien de groei afhankelijk is van een aantal factoren, zoals de jaarlijkse autonome groei van de uitgaven van de rijksoverheid en inflatiepercentages;
- De opbrengst opcenten MRB groeit jaarlijks met 0,5% als gevolg van groei van het aantal auto's;
- Ook het saldo van de mutaties in de reserves wordt constant verondersteld op het niveau van 2016, te weten ongeveer € 3,9 mln.

Als wij deze cijfers vergelijken met het onlangs in de Voorjaarsnota 2012 gepresenteerde tienjaars financieel perspectief, valt op dat het beeld is verbeterd (zie tabel 2.17).

Saldo begroting	2017	2018	2019	2020	2021
Voorjaarsnota 2012	-7.192	-6.538	-4.252	-1.968	304
Begroting 2013	-8.978	-8.427	-6.417	-4.415	-2.422
Mutatie	-1.786	-1.889	-2.165	-2.447	-2.726

Tabel 2.17: saldo Begroting 2017-2021

Dit is volledig toe te schrijven aan de positieve uitwerking van de junicirculaire op het Provinciefonds (het oplopen van het accres in 2016), getemperd met de verwerking van de negatieve effecten van het kabinetsbesluit van juni 2012 om met ingang van 1 januari 2013 schatkistbankieren verplicht te stellen. Een nadere toelichting vindt u in hoofdstuk 3, vooral in de paragrafen 3.1.2 en 3.1.3.

In elk geval laat het snel veranderde beeld zien dat de provinciale financiën op langere termijn behoorlijk gevoelig zijn voor wat in Den Haag wordt besloten. We zullen dit dan ook nauwlettend in de gaten blijven houden en ondertussen blijven werken aan de duurzame gezondheid van onze provinciale financiën.

Hoofdstuk 3 STELPOSTEN EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

In dit hoofdstuk worden de stand van de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten) en stelposten beschreven.

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

Als provincie hebben wij jaarlijks de beschikking over algemene financiële middelen om de beleidsplannen van Provinciale Staten uit te voeren. Dat zijn de algemene dekkingsmiddelen en deze staan los van de doeluitkeringen met een specifieke bestemming. De algemene dekkingsmiddelen hebben een viertal bronnen:

1. opcenten motorrijtuigenbelasting	€ 107,3 mln.
2. uitkering uit het Provinciefonds van het Rijk	€ 54,2 mln.
3. rente-inkomsten op uitgezette middelen (treasuryresultaat)	€ 4,1 mln.
4. overige algemene inkomsten	€ 0,3 mln.

Wij hechten aan een realistische en solide financiële basis onder ons beleid. Zoals wij ook schreven in ons coalitieakkoord 2011-2015, gebruiken wij alleen de financiële middelen die we nu hebben. Zo kunnen we tegenvallers opvangen en de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting gelijk houden. Uiteindelijk moet onze focus op kerntaken en een kleinere provinciale overheid leiden tot lagere lasten voor onze inwoners.

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2012 zijn de algemene middelen als volgt gewijzigd:

Mutatie algemene dekkingsmiddelen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Algemene uitkering Provinciefonds	-	2.173	2.594	601	-309	-2.988
Mutatie treasuryresultaat	-		290	1.500	1.700	1.830
Mutatie omslagrente	-	-	97	92	90	90
Afronding ⁴	-	34	34	34	35	34
Mutatie algemene dekkingsmiddelen	-	2.207	3.015	2.227	1.515	-1.034

Tabel 3.1: mutatie algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden hieronder nader toegelicht.

3.1.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Circa 57 procent van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de opcenten motorrijtuigenbelasting. Dit is dus de belangrijkste eigen inkomstenbron. Wij baseren ons op de meest recente gegevens van de Belastingdienst ten aanzien van aantallen en gewichtsklassen van motorrijtuigen in de provincie Utrecht. Beide factoren zijn mede bepalend voor de hoogte van de provinciale inkomsten uit opcenten MRB.

Opcenten motorrijtuigenbelasting	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Begroting 2013	-107.274	-107.300	-107.300	-107.800	-108.300	-108.700

Tabel 3.2: opcenten motorrijtuigenbelasting

Gelet op eerdere ervaringen en de realisatie in de eerste vijf maanden van het lopende jaar, houden we voorzichtigheidshalve rekening met een nulgroei tot en met 2013. Rekening houdend met de economische onzekerheden en de val van het kabinet, gaan wij voor latere jaren uit van een gematigde jaarlijkse groei van 0,5%. Voor een uitgebreidere toelichting ook op onze andere belastingen en heffingen verwijzen we naar de paragraaf provinciale belastingen en heffingen.

3.1.2 Algemene uitkering Provinciefonds

Het ministerie van Binnenlandse Zaken informeert ons over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Provinciefonds, door middel van zogenaamde circulaire. In deze begroting is de meest recente circulaire Provinciefonds (i.c. de junicirculaire 2012) verwerkt. Op basis hiervan is een nieuwe inschatting gemaakt van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor de jaren 2013 tot en met 2016.

Op 13 juni 2012 hebben wij de junicirculaire Provinciefonds van het ministerie van Binnenlandse Zaken ontvangen. Naast de reguliere bijstelling van de raming voor het lopende jaar 2012, worden in de junicirculaire de

⁴ Deze bedragen wijken licht af van die in hoofdstuk 2. Dit komt omdat hier de onafgeronde bedragen voor het Provinciefonds worden gehanteerd, vandaar ook de opname van de post "afrondding" om de aansluiting met hoofdstuk 2 te behouden.

effecten van het Begrotingsakkoord 2012 van het Rijk doorgerekend. Dit leidt via de “trap op-trap af”- systematiek van het Provinciefonds tot afnemende accresen voor 2012 en verder. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door de additionele nullijn in de collectieve sector die afgesproken is in het Begrotingsakkoord 2013. Eerder werd in de bepaling van het accres namelijk rekening gehouden met een mogelijke loonstijging; dat had in eerdere circulaire een positief effect op het accres. Ook voor 2013 is de nullijn in de collectieve sector de belangrijkste verklaring van de daling van het accres. Vanaf 2015 wordt het accres weer positief.

De junicirculaire pakt voor het jaar 2016 € 3 mln. gunstiger uit dan aangenomen werd in de Voorjaarsnota 2012. Hierbij houden wij rekening met een uitname van € 5 mln. vanaf 2016 voor de transitie van de jeugdzorg naar de gemeenten. Dit voordeel van € 3 mln. wordt verklaard doordat in de Voorjaarsnota het jaar 2016 voorzichtigheidshalve gelijk is gehouden aan 2015 (met uitzondering van de uitname van € 5 mln. voor Jeugdzorg). In de junicirculaire blijkt echter dat het accres in 2016 weer oploopt naar 3,08%. Bovendien is in de junicirculaire de verwachte groei van de opbrengstopcenten MRB naar beneden bijgesteld (van 4,2% naar 1,7% per jaar). Dit heeft een positief effect op de algemene uitkering Provinciefonds aangezien de opbrengst opcenten MRB gecorrigeerd wordt op de uitkering van het provinciefonds (de correctie opcenten MRB is dus lager geworden).

De financiële effecten van de junicirculaire voor de provincie Utrecht zijn als volgt:

Provinciefonds uitkeringen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Voorjaarsnota 2012	-43.665	-56.000	-56.766	-57.766	-57.466	-52.466
Stand Begroting 2013 (junicirculaire)	-43.665	-56.000	-54.172	-57.165	-57.775	-55.454
Bijstelling in Begroting 2013		-	2.594	601	-309	-2.988

Tabel 3.3: Provinciefondsuitkeringen

Hierbij merken we op dat deze cijfers een zeer hoge mate van onzekerheid hebben aangezien de effecten van eventuele aanvullende rijksbezuinigingen van een nieuw kabinet uiteraard nog niet bekend zijn. Bovendien worden er de komende jaren nog aanzienlijke bedragen aan het Provinciefonds toegevoegd als gevolg van de decentralisaties natuur en verkeer & vervoer.

3.1.3 Resultaat treasury

Naar verwachting zal begin 2013 € 342 miljoen zijn uitgezet in geld- en kapitaalmarkt. Deze gelden worden uitgezet conform de wet Fido en de bepalingen in de Verordening interne zaken provincie Utrecht 2004. Hiertegenover staan in belangrijke mate beleidsverplichtingen en voorzieningen. Zolang deze middelen niet zijn aangewend (er rusten uiteraard wel claims op), worden deze belegd.

In de navolgende tabel zijn de ramingen geactualiseerd als gevolg van het kabinetsbesluit van juni 2012 om met ingang van 1 januari 2013 schatkistbankieren verplicht te stellen voor ondermeer provincies en gemeenten. De ramingen zijn aangepast aan de (lagere) rentetarieven die het ministerie van Financiën naar verwachting zal gaan hanteren voor verplicht schatkistbankieren. Dit betekent een jaarlijks nadeel van ca. € 1,7 mln. ten opzichte van de Voorjaarsnota 2012.

Treasuryresultaat	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Voorjaarsnota 2012			-4.340	-5.020	-5.760	-6.430
Stand Begroting 2013	-11.962	-5.160	-4.050	-3.520	-4.060	-4.600
Bijstelling in Begroting 2013			290	1.500	1.700	1.830

Tabel 3.4: treasuryresultaat

Gelet op de afbouw van onze portefeuille dient er in de periode vanaf 2017 rekening gehouden te worden met verder dalende treasury inkomsten. Op termijn zullen de treasury inkomsten richting nul gaan. Voor meer informatie zie de paragraaf Financiering.

3.1.4 Overige algemene inkomsten

De overige algemene inkomsten bestaan uit te ontvangen dividenden (€ 0,1 mln.) van de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank en de renteopbrengst van het Startersfonds (€ 0,2 mln.). Bij de Voorjaarsnota hebt u besloten niet langer omslagrente te berekenen over investeringen tenzij hier daadwerkelijk rente-inkomsten tegenover staan. Toen zijn de belangrijkste posten gecorrigeerd. Bij de begroting zijn ook de laatste kleine restanten gecorrigeerd, zodat alleen de renteopbrengst van het Startersfonds res teert:

Renteopbrengst investeringen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Voorjaarsnota 2012	-4.095	-291	-297	-292	-290	-290
Stand Begroting 2013	-4.095	-200	-200	-200	-200	-200
Bijstelling in Begroting 2013	-	91	97	92	90	90

Tabel 3.5: renteopbrengsten investeringen

3.2 Stelposten

De provincie Utrecht kent momenteel de volgende stelposten: Onvoorzien, Loon- en prijscompensatie, Bedrijfsvoeringsreserve, Ombuigingen Coalitieprogramma en Intensiveringen Coalitieprogramma:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
B. Stelposten	1.556	6.195	6.418	7.237	9.071	14.271
Onvoorzien	0	0	400	400	400	400
Loon- en prijsontwikkeling	0	0	2.119	4.619	7.019	9.519
Stelpost projectgebonden kosten UP	-70	0	0	0	0	0
Ombuigingen coalitiepr. 2011-2015	0	-855	-1.483	-2.702	-3.920	-3.920
Intensiveringen coalitiepr. 2011-2015	0	5.143	4.982	4.920	5.572	8.272
Stelpost BVR	1.626	1.907	400	0	0	0

Tabel 3.6: stelposten

De stelposten worden hierna nader toegelicht.

3.2.1 Stelpost onvoorzien

Wij reserveren ongeveer 0,25 procent van de jaarlijkse (verwachte) inkomsten⁵ uit motorrijtuigenbelasting en provinciefonds voor onvoorzien. Dit is jaarlijks € 0,4 mln. Voor een nadere onderbouwing van dit bedrag wordt verwezen naar de Voorjaarsnota 2012.

3.2.2 Stelpost voor loon- en prijscompensatie

Loon- en prijscompensatie	2013	2014	2015	2016
Stand na Voorjaarsnota 2012	3.947	6.447	8.847	11.347
Inzet looncompensatie '13 (toevoeging programma's)	-1.533	-1.533	-1.533	-1.533
Inzet prijscompensatie '13 (toevoeging programma's)	-295	-295	-295	-295
Stand Begroting 2013	2.119	4.619	7.019	9.519

Tabel 3.7: stelpost loon- en prijscompensatie

Loon- en prijscompensatie wordt vooraf in de begroting toegevoegd voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie). Daarbij wordt voor de looncompensatie uitgegaan van de meest recente CAO afspraak (CAO provincie ambtenaren 2011-2012). Prijscompensatie is alleen toegekend indien er sprake is van contracten/afspraken waarin indexeringsafspraken zijn opgenomen die nagekomen moeten worden. Indien hierin geen indexeringspercentage wordt vermeld, wordt het prijsmutatie cijfer netto materieel voor de overheidsconsumptie uit de meest recente circulaire voor het provinciefonds (i.c. de junicirculaire 2012) gehanteerd, te weten 1,75% voor 2013.

Het restant van de stelpost loon- en prijscompensatie 2013 (€ 2,1 mln.) blijft voorlopig in stand ten behoeve van de verwerking van de inzichten uit de nog af te sluiten CAO voor de periode 2012-2013 en voor tussentijdse stijgingen van sociale lasten en pensioenpremies. Voor een toelichting op deze stelpost voor 2012 wordt verwezen naar de Najaarsrapportage 2012.

3.2.3 Stelpost Bedrijfsvoeringsreserve

Het doel van de Bedrijfsvoeringsreserve is het opvangen van jaarlijkse schommelingen in de bedrijfsvoeringsresultaten van de gezamenlijke afdelingen zodat deze schommelingen niet van invloed zijn op de kostprijs van beleidsproducten. Naast de jaarlijkse verrekening van de resultaten apparaatskosten kunnen er zich ook altijd tussentijds onvoorziene gebeurtenissen of omstandigheden voordoen. Voor deze tijdelijke knelpunten in de bedrijfsvoering is een mogelijkheid ingebouwd om ook tussentijds uit de BVR te onttrekken. De nadruk hierbij ligt op tijdelijk; het mag geen verruiming van het budget van een afdeling opleveren. De directie en de afdelingen

⁵ Ter indicatie: de IFLO (Inspectie Financiën Lokale Overheden) van het ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert bij artikel 12-gemeenten voor onvoorzien 0,6 procent van de som van de algemene uitkering en de ozb-capaciteit.

hebben tevens een gezamenlijke inspanningsverplichting om ontstane tekorten zo spoedig mogelijk op te lossen en onttrekkingen uit de BVR te compenseren om zo de evenwichtspositie van de BVR te herstellen. In de Voorjaarsnota 2012 is opgenomen dat de Bedrijfsvoeringsreserve een maximaal saldo heeft van € 2,5 mln. (meerdere naar de Saldireserve) en dat GS een jaarlijks vast mandaat hebben voor het doen van uitgaven uit de Bedrijfsvoeringsreserve ter grootte van € 0,4 mln. voor tussentijdse calamiteiten in de bedrijfsvoering.

3.2.4 Stelpost ombuigingen Coalitieprogramma 2011-2015

Deze stelpost betreft de financiële taakstelling van de formatiereductie tot 675 fte. Bij de Voorjaarsnota 2012 was al een deel van de ombuigingen ingeboekt voor de 1^e fase van de Veranderopgave, namelijk de vermindering van het aantal afdelingsmanagers. Nu wordt de 2^e fase ingeboekt, vanwege de vermindering van het aantal teamleiders.

Ombuigingen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Voorjaarsnota 2012		-1.275	-1.969	-2.318	-4.406	-4.406
Stand Begroting 2013		-1.022	-1.688	-2.907	-4.125	-4.125
Bijstelling in Begroting 2013	-	253	281	281	281	281

Tabel 3.8: stelpost ombuigen coalitieprogramma 2011-2015

Eind 2012 zijn de Organisatie-en bezettingsplannen van de afdelingen gereed. Op dat moment zal blijken in welk tempo de taakstelling behorende bij de formatiereductie daadwerkelijk gerealiseerd kan worden.

3.2.5 Stelpost intensiveringen Coalitieprogramma 2011-2015

Intensiveringen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bedrag Coalitieakkoord		17.500	17.500	16.000	16.000	16.000
Overgeboekt naar programma's		-12.357	-12.518	-11.080	-10.428	-7.728
Stand Begroting 2013	-	5.143	4.982	4.920	5.572	8.272

Tabel 3.9: stelpost intensiveringen Coalitieprogramma 2011-2015

Structurele budgetten (intensiveringen) uit het Coalitieakkoord zijn voorlopig opgenomen als stelpost op het programma Algemene Middelen, totdat de begrotingswijzigingen voortkomend uit de door ons geaccordeerde concrete projectvoorstellen met realistische kasritmes door u vastgesteld zijn. Op dat moment worden de middelen overgeboekt naar het betreffende beleidsprogramma en mogen de middelen daadwerkelijk besteed worden. Sinds de Voorjaarsnota heeft u desbetreffende projectvoorstellen voor 2013 (en verder) vastgesteld door middel van het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma en Ruimtelijk Actieprogramma (€ 0,75 mln.), de Cultuurnota 2012-2015 (€ 0,5 en 1,5 mln.), het Programma Beter Benutten (€ 2,75 mln.) en de Najaarsrapportage 2012 (€ 0,25 mln.), in totaal € 5,75 mln.

Intensiveringen	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stand Voorjaarsnota 2012		8.843	10.732	10.770	10.622	10.622
Stand Begroting 2013	-	5.143	4.982	4.920	5.572	8.272
Bijstelling in Begroting 2013		-3.711	-5.750	-5.850	-5.050	-2.350

Tabel 3.10: bijstelling stelpost intensiveringen Coalitieprogramma 2011-2015

Niet ingezette middelen in de stelpost vallen volgens de financiële spelregels aan het einde van het jaar vrij ten gunste van de algemene middelen. Uitzondering hierop vormen de middelen voor IGP-projecten: volgens uw besluit van 2 juli 2012 worden middelen uit de stelpost Intensiveringen die in enig jaar niet besteed zijn voor IGP-projecten toegevoegd aan de reserve Projecten en daar beschikbaar gehouden voor IGP-projecten in de periode 2012-2019.

Hoofdstuk 4 PROGRAMMAPLAN

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.1	Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	Dhr. drs. R.W. Krol Dhr. drs. R.E. de Vries

Wat willen we bereiken?

Met dit programma streven wij naar een levenskrachtige en aantrekkelijke provincie, met voldoende en passend woningaanbod. Hiermee willen we bijdragen aan een vitale Randstad waarin de steeds verrassende ruimtelijke kwaliteit van stad en ommeland duurzaam wordt versterkt. Deze doelstelling is gebaseerd op onze ambities in het Coalitieakkoord 2011-2015. Deze hebben wij vertaald in de Strategische Agenda en beleidsmatig verankerd in de [Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie \(PRS\)](#) en de [Kadernota Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling](#).

De provincie Utrecht heeft een uitstekende uitgangspositie. Mensen wonen, werken, recreëren en studeren hier graag, wat resulteert in een hoge verstedelijkingsdruk. Dit blijft alleen een sterke regio als het vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven aangenaam is. Daarom willen wij de ruimte evenwichtig en samenhangend ontwikkelen en het woningaanbod zoveel mogelijk laten aansluiten op de vraag. Het grootste deel van de verstedelijkingsdruk willen wij binnenstedelijk opvangen, en de groen-blauwe kwaliteiten gaan wij borgen. Een goede bereikbaarheid is voor het behoud van onze sterke positie van belang.

In 2013 gaan we, op basis van een vastgesteld en breed gedragen Ruimtelijke Structuurvisie, steeds weer een scherpe afweging maken rond concrete nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zoeken we een optimale mix voor mens, milieu en middelen. De realisatie van het ruimtelijk beleid krijgt in 2013 een voortvarende start via het Ruimtelijk Actieprogramma dat het beleid operationeel maakt. En met het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma zorgen wij voor een gebundelde inzet van provinciale bestuurskracht en middelen. Daarbij zoeken wij nadrukkelijk de verbinding met medeoverheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen. Want alleen op die wijze kan onze regio de kansen benutten die zich voordoen.

In de kadernota Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling hebben wij aangegeven welke 3 ambities wij actief in 2013 gaan oppakken: betere afstemming van vraag en aanbod, efficiënt ruimtegebruik en toekomstbestendige en duurzame binnenstedelijke kwaliteit. Daarbij zetten wij in op activiteiten waarbij de provincie het verschil kan maken. In 2013 zullen wij op regionale schaal afspraken maken op het gebied van woningbouw en de aanpak van kantorenleegstand. We werken aan het vernieuwen van het financiële instrumentarium, gericht op effectiviteit en op maatwerk. Daarnaast maken we een start met kennisoverdracht en geven we inhoud aan onze verbindende en aanjagersrol op de woningbouwlocaties die aansluiten bij onze ambities.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Gebiedsagenda Utrecht / NV-Utrecht / BO MIRT

Ook in 2013 steken wij energie de samenwerking met buurprovincies, in Noordvleugelverband en met het Rijk. Het gaat daarbij onder meer om projecten als de Structuurvisie rondom Schiphol (SMASH), Schaalsprong Almere en Food Valley. Maar ook vragen trajecten in relatie tot de Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte onze inzet. In het kader van het Bestuurlijk Overleg rond het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport is de Gebiedsagenda een belangrijk sturingsinstrument. De Gebiedsagenda is een gezamenlijke visie van het Rijk en onze regio op het fysiek ruimtelijk domein. Het biedt een gezamenlijk kader voor besluitvorming en is de voorraadagenda voor de het BO MIRT. Vanwege nieuw beleid, nieuwe inzichten en veranderende verantwoordelijkheidsverdeling is afgesproken de Gebiedsagenda uit 2009 te actualiseren. De Noordvleugel van de Randstad is de grootste motor van de nationale economie, en een versterkte samenwerking binnen de Noordvleugel kan grote meerwaarde opleveren. Daarom is afgesproken de actualisatie niet alleen samen met het Rijk maar ook met Noordwest-Nederland (Noord-Holland en Flevoland) op te pakken. Wij pakken de actualisatie samen met onze NV Utrecht-partners op. De actualisatie is één van de agendapunten in het BO MIRT najaar 2012 en zal naar verwachting doorlopen tot in 2013. Bij de actualisatie zijn onder meer de ambities uit de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht en de PRS, uitgangspunten. Via onder meer de Gebiedsagenda willen wij in 2013 blijvend onze ambities agenderen bij het Rijk en daar waar noodzakelijk betrokkenheid van het Rijk en andere partners bewerkstelligen.

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028

In 2013 beschikt de provincie Utrecht over een recent vastgesteld beleidsdocument, actueel en toepasbaar op een breed veld van provinciale activiteiten: de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS 2013-2028) en de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening. Met de vaststelling van de PRS zijn eerdere bouwstenen, zoals Voorloper Groene Hart en Eindbalans NV Utrecht, verankerd. Actuele (inzichten in) maatschappelijke ontwikkelingen hebben wij ruimtelijk vertaald, en de kernkwaliteiten van alle provinciale landschappen hebben we vastgelegd en via de Kwaliteitsgids toepasbaar gemaakt. De uitkomsten van het Akkoord van Utrecht en van de infrastructurele planstudies hebben we in een ruimtelijk kader geplaatst. Rijksbeleid heeft een passende doorwerking gekregen en aansluiting is gezocht bij strategisch ruimtelijk beleid van gemeenten.

Het vastgelegde beleid brengen wij in 2013 tot uitvoering vanuit een scherp beeld op de mogelijke provinciale rollen (participeren, stimuleren, reguleren) zoals geformuleerd in de uitvoeringsparagraaf van de PRS. De beleidsuitvoering via het ruimtelijk spoor verloopt langs 3 lijnen: overleg met gemeenten (gericht op

overeenstemming over de gewenste doorwerking), inzet van het Wro-instrumentarium (borging van provinciaal belang), en operationeel maken van beleidsthema's via het Ruimtelijk Actieprogramma 2012-2015. De verordening bevat algemene regels voor de doorwerking van het provinciale ruimtelijke beleid in het gemeentelijk ruimtelijk beleid (reguleren).

Uiteraard realiseren wij elementen uit het ruimtelijk beleid ook via andere beleidssporen en via projecten van gebiedsontwikkeling. Daarom werken wij aan goede afstemming tussen beleidsvelden en een integrale inzet bij gebiedsontwikkeling. Daarbij is van belang expliciet te vermelden indien afwijking van de PRS aan de orde is.

Ruimtelijk Actieprogramma 2012-2015

De projecten van het Ruimtelijk Actieprogramma 2012-2015 (RAP.2) hebben wij opgehangen aan de 3 hoofdpijlers van de PRS: duurzame leefomgeving, vitale dorpen en steden, en versterking kwaliteit landelijk gebied. Via de voortgangsrapportage RAP vindt, indien nodig, bijstelling plaats indien de finale besluitvorming op de PRS hiertoe aanleiding geeft. Op basis van de 17 vastgestelde projectplannen, en binnen het beschikbaar gestelde budget (€ 0,65), werken wij in 2013 de betreffende thema's meer toepasbaar uit. De uitvoeringspraktijk komt nu duidelijk aan de orde, en de thema's kunnen ook gebiedsgericht worden toegepast (zoals het thema Uitnodigingsplanologie in het Eiland van Schalkwijk). Daarmee beogen wij een meer heldere doorwerking in gemeentelijk én flankerend provinciaal beleid. Ook betrekken wij hier de actualiteit bij en focussen we op het bereiken van samenhangende provinciale doelen bij projecten van (integrale) gebiedsontwikkeling.

Integrale gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling wordt via de programma's van verschillende provinciale beleidsvelden in gang gezet (zoals Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht, Agenda Vitaal Platteland en Kadernota Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling). Wij streven ernaar de toekomstkansen van gebieden echt integraal op te pakken en het doelbereik voor de provincie te optimaliseren. Daarom is het van belang dat wij de samenwerking met partners zoeken en de provinciale inzet (kennis, bestuurskracht, middelen) bundelen. Gebundelde inzet vanuit bestaande provinciale programma's zal er toe leiden dat externe partners in de provincie een slagvaardige partner herkennen. Het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma 2012-2019 omsluit momenteel 9 projecten, waarvoor in 2013 € 0,1 miljoen procesgeld beschikbaar is. Deze projectenlijst lichten wij eind 2013 op actualiteit door, waarbij projecten kunnen vervallen en/of toegevoegd. Voor 2013 is een investeringsbudget van € 3,25 miljoen beschikbaar, vermeerderd met het eventuele overschot van het investeringsbudget van 2012 (€ 3,6 miljoen). Inzet van dit budget kan aan de orde zijn als voldaan wordt aan de volgende criteria: het beoogde doelbereik gaat bestaande programma's te boven, zonder provinciale inzet zou voortgang onvoldoende plaatsvinden, tussen provincie en partners bestaat overeenstemming over elkaars rol en inzet, en er is reëel zicht op uitvoering van de gewenste integrale gebiedsontwikkeling.

Regionale afstemming stimuleren

Wij vinden het maken van (regionale) afspraken in de binnenstedelijke opgave belangrijk voor een betere afstemming van vraag en aanbod en een gezonde woningmarkt. Ook bij veel partijen (gemeenten, corporaties, ontwikkelaars, beleggers, zorgpartijen) groeit de behoefte aan meer afstemming en samenhang. Het bundelen van krachten maakt de regio sterker en dat is lokaal ook winst. Deze benadering is niet alleen van toepassing op woningbouw en de kwaliteit van wonen, maar ook op kantoren, bedrijventerreinen en voorzieningen. Ons uiteindelijke doel is een continue en duurzaam proces van afstemming tussen alle ketenpartijen in een regio waarbij partijen blijvend met elkaar in gesprek zijn en informatie uitwisselen. Wij hechten eraan dat bovenlokale samenwerking en programmering van onderop komt, want een succesvol resultaat vereist dat partijen zelf het belang van samenwerking inzien. Op basis hiervan gaan wij de regionale programmering (en het maken van afspraken) actief stimuleren, faciliteren en monitoren. Vanwege de lokale belangen die er spelen, zijn wij een onafhankelijke, aanjagende en verbindende partij. Daar waar samenwerking uitblijft, zorgen wij er voor dat deze alsnog tot stand komt. In 2013 zullen wij vooral gesprekken aangaan met gemeenten en ketenpartijen in de regio's om dit thema op de kaart te zetten en te houden. Wij gaan door met een pilot die in 2012 in de regio Amersfoort is gestart en streven naar de start in andere regio's op het gebied van woningbouw en kantorenleegstand.

Kennisontwikkeling en –deling stimuleren

Wij verzamelen provincie specifieke data en ontwikkelen en delen kennis. En we monitoren de ontwikkelingen op de woningmarkt. De bestaande loketfunctie voor wonen in brede zin bouwen wij verder uit en onze klantgerichte benadering krijgt nog meer vorm. Wij gaan de loketfunctie breed inzetten voor het stedelijk gebied, ook op het vlak van duurzame vraagstukken zoals energie en zorg/welzijn. Randvoorwaarden voor deze inzet zijn dat de kennis- of netwerkvraag een provincie-specifiek karakter heeft en dat meerdere ketenpartijen binnen de provincie met dit punt zitten en niet op ander wijze kunnen oplossen.

Stimuleren op project/gebiedsniveau

Vanuit ons belang voor een blijvend aantrekkelijke provincie stimuleren wij ketenpartijen om tot haalbare en creatieve oplossingen te komen voor een binnenstedelijk woningbouwproject. Wij ondersteunen het proces, met name aan de voorkant van ontwikkelingen. Dit betekent niet dat wij achter alle projecten aan zullen gaan. Wij hebben via de kadernota Wonen en Binnenstedelijk Ontwikkeling vastgelegd welke criteria wij hanteren bij het bepalen welke projecten/gebieden een beroep kunnen doen op provinciale ondersteuning. Daarbij wegen de drie genoemde ambities vanuit de provincie zwaar mee. De vormen van ondersteuning zijn veelal maatwerk en locatie

specifiek. Het betreft advies en meedenkracht, inzet van procesmanagers en planeconomen, of het begeleiden en initiëren van experimenten. Ook wordt beroep gedaan op mediation tussen partijen en het verbinden van netwerken zodat kennisuitwisseling en mogelijk in de toekomst ook capaciteitsuitwisseling tot stand wordt gebracht.

Afhankelijk van de behoefte en het draagvlak bij partijen streven wij naar het geven van een duurzame kwalitatieve impuls bij 10 tot 15 projecten waarmee het proces om te komen tot de realisatie van woningbouwprojecten wordt versneld.

Participeren op project/gebiedsniveau

Wij zullen alleen participeren als er sprake is van een complexe en integrale aanpak van een stedelijke ontwikkeling en bij projecten waarbij een substantieel deel van de provinciale woningbouwopgave wordt gerealiseerd. Voor participatie is het belangrijk dat er zicht is op meekoppelende belangen (bijvoorbeeld mobiliteit, natuur en landschap, werken) zodat daarmee een gebiedsontwikkeling op gang komt. Daarbij worden stevige randvoorwaarden gehanteerd, waaronder een businesscase en eventueel een maatschappelijke kosten-baten-analyse (MKBA). Participatie betekent veelal de inzet van omvangrijke budgetten. Daarom verwachten wij in 2013 niet meer dan 1 project via deze aanpak te ondersteunen.

In 2013 loopt het bestaande Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven af. De laatste 1 of 2 overeenkomsten, van de oorspronkelijke toedeling, zullen in 2013 worden gesloten. Voor de inzet van eventueel resterende middelen en over een vervolg zullen op basis van de Kadernota Binnestedelijke ontwikkeling voorstellen worden gedaan. Participatie kan mogelijk in de toekomst via een ontwikkelingsmaatschappij plaatsvinden. In de tweede helft van 2013 staat een evaluatie van de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) voor de herstructurering van bedrijventerreinen gepland. De uitkomst van deze evaluatie zal van invloed zijn op de keuze voor het al dan niet inrichten van een 'wonen'-deel binnen de OMU.

Inpassingsplannen

In 2013 zullen in ieder geval de procedures voor de inpassingsplannen ('provinciale bestemmingsplannen') voor het landgoed Pijnenburg en voor het gebied van de Grebbelinie worden doorlopen. Het plangebied van beide plannen strekt zich uit over meer dan één gemeente. Vooral bij de Grebbelinie is een groot aantal gemeenten betrokken. Inhoud en procedure van beide plannen komt in goed overleg met de betrokken gemeenten tot stand.

Veranderde werkwijze

"Centraal wat moet en decentraal wat kan", dat is het motto onder de nieuwe Wro, als het om de verhouding tussen provincie en gemeenten gaat. Tegen deze achtergrond maken wij onze partners vooraf duidelijk voor welke belangen wij staan en wat wij van de gemeenten verwachten. Dit principe hebben wij inhoud gegeven in PRS en Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV), maar ook in het overleg met de gemeenten. Vertrouwen in de gemeenten is meer dan vroeger onze basis voor het overleg. Zo gaan wij er vanuit dat gemeenten zelf de PRV interpreteren en toepassen, dat gaan wij niet controleren.

In 2012 hebben wij 4 pilots (in 4 gemeenten) uitgevoerd. Hierbij hebben wij eerst de ruimtelijke prioriteiten/opgaven uit de PRS geïnventariseerd. Deze zijn in brede sessies met de betreffende gemeente besproken, waarna een gezamenlijke agenda van ruimtelijke opgaven is opgesteld met een gezamenlijke focus. Lerend van deze resultaten passen wij deze werkwijze in 2013 verder toe bij de andere gemeenten. De gezamenlijke agenda wordt een belangrijke leidraad voor regulier, periodiek overleg met de gemeenten. De gemeenten krijgen zo een veel beter beeld van wat de provincie (op een generiek niveau) belangrijk vindt.

Het traditionele schriftelijke overleg over bestemmingsplannen (soms gevolgd door een zienswijze of aanwijzing) zal in 2013 zeker niet vervallen, maar zullen wij wel selectiever toepassen. De beoordeling van ontwikkelingen op perceelsniveau laten wij meer over aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef waarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Verslag Ruimtelijk Beleid	Tijdige voortgangsrapportage gebiedsontwikkeling en uitvoering PRS aan PS	2 ^e kwartaal	-	2 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal
Beperking Stedelijk Ruimtebeslag	Percentage van de woonvoorraad dat ligt in stadsgewest Utrecht en regio Amersfoort	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%

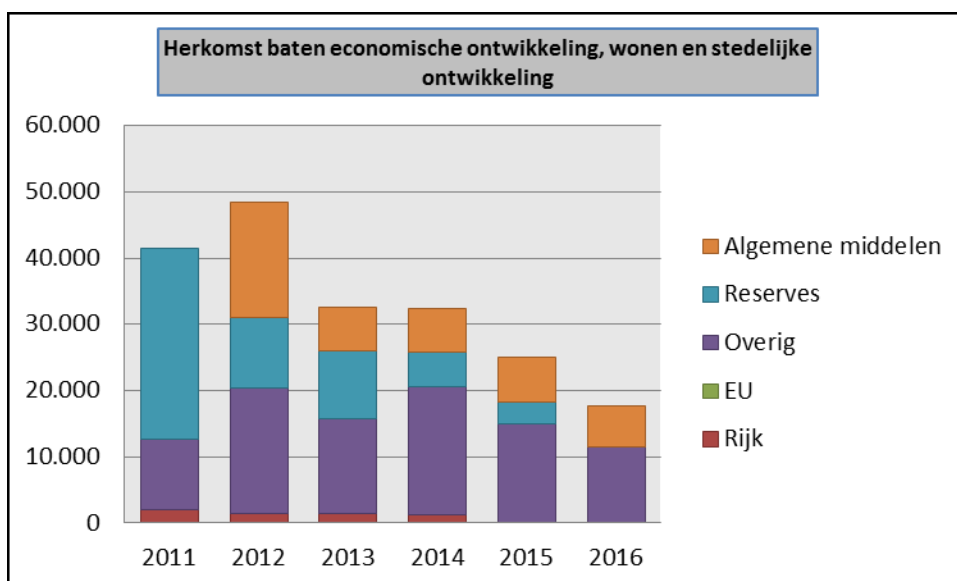
Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef waarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal ingediende zienswijzen WRO bij gemeenten	Aantal bestemmingsplannen waarbij de provincie een zienswijze heeft ingediend als % van het totaal aantal bestemmingsplannen	10%	*)	10%	10%	10%	10%	10%
Woningbouw	Aantal gemeentelijke bouwplannen dat met het instrumentarium uit de Kadernota Binnenstedelijke Ontwikkeling en Wonen in de ontwikkeling verder is gebracht	30	*)		20	25	30	30

*) omdat dit een nieuwe indicator is, zijn de waarden voor 2011 en 2012 niet voorhanden.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma						
	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	28.928	932	1.347	1.447	1.147	697
Structurele personele lasten	4.824	2.746	3.322	3.322	3.322	3.322
Centrale overhead	1.920	2.035	1.877	1.877	1.877	1.877
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>35.672</i>	<i>5.713</i>	<i>6.546</i>	<i>6.646</i>	<i>6.346</i>	<i>5.896</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>29.591</i>	<i>24.662</i>	<i>24.531</i>	<i>18.160</i>	<i>11.399</i>
Totaal lasten	35.672	35.304	31.208	31.177	24.506	17.295
Structurele baten	12.673	0	0	0	0	0
Incidentele baten	0	20.418	15.776	20.531	14.982	11.399
Totaal baten	12.673	20.418	15.776	20.531	14.982	11.399
Saldo van dit programma	22.999	14.886	15.432	10.646	9.524	5.896
Storting in reserves	4.888	13.146	1.403	1.198	451	451
Onttrekking aan reserves	28.759	10.553	10.111	5.198	3.178	0
Beslag op de algemene middelen	-872	17.479	6.724	6.646	6.797	6.347

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt voornamelijk uit 3 categorieën gefinancierd, te weten de algemene middelen (vanaf 2012), de provinciale reserves en overige middelen. Deze overige middelen betreffen bijdrage van diverse organisaties (waaronder meerdere gemeenten) ten behoeve van het project Hart van de Heuvelrug. De provincie zorgt als projecttrekker namelijk voor voorfinanciering van de diverse deelprojecten.

De baten uit de provinciale reserves betreffen in 2011 voornamelijk een onttrekking uit de reserve Coalitieakkoord, vanaf 2012 betreft het voornamelijk onttrekkingen uit de reserve Projecten (de onderwerpen uit het coalitieakkoord 2007-2011 zijn met ingang van de jaarrekening 2011 in deze reserve ondergebracht), de reserve Binnenstedelijke ontwikkeling en de reserve Aanvulling ISV.

Hiernaast wordt tot en met 2014 nog de decentralisatie-uitkering Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing van het Rijk ontvangen.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Verschil	
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Ruimtelijke ontwikkeling	18.578	22.719	18.466	112	4.253
Wonen en stedelijke ontwikkeling	15.174	10.550	10.865	4.309	-315
Centrale overhead	1.920	2.035	1.877	43	158
Totaal lasten	35.672	35.304	31.208	4.464	4.096
Baten					
Ruimtelijke ontwikkeling	9.041	19.073	14.373	-5.332	4.700
Wonen en stedelijke ontwikkeling	3.633	1.345	1.403	2.230	-58
Totaal baten	12.674	20.418	15.776	-3.102	4.642
Saldo van dit programma	22.998	14.886	15.432	7.566	-546

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 4,1 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven op het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling (€ 4,3 mln.) en licht hogere uitgaven op het onderwerp Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling.

- Ruimtelijke ontwikkeling: Dit wordt grotendeels veroorzaakt door € 4,7 mln. lagere lasten in 2013 voor het programma Hart van de Heuvelrug. In 2011 en 2012 waren de incidentele materiële lasten hoger doordat in die jaren het merendeel van de grondaankopen voor de provinciale projecten in het kader van het programma Hart van de Heuvelrug hebben plaatsgevonden. In 2013 vinden voornamelijk ontwikkelactiviteiten plaats die naar verhouding lagere uitgaven met zich meebrengen.
- Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling: Aan de licht hogere lasten liggen afwijkingen op diverse onderwerpen ten grondslag. De belangrijkste:
 - In 2013 € 1 mln. lagere lasten voor Woningbouwproductie. Dit maakte deel uit van het coalitieakkoord 2007-2011. Door de economische recessie is er tijdens de coalitieperiode

minder uitgegeven dan vooraf verwacht, waardoor een deel van het budget nog in 2012 ingezet kan worden. Hierna is het budget echter op, waardoor er vanaf 2013 geen budget meer voor is opgenomen.

- In 2013 € 3 mln. hogere lasten voor de Kadernota Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. Deze nota is in 2012 vastgesteld (PS 23 april 2012). In 2012 is alleen budget opgenomen voor de start. Pas in 2013 zal het Actieprogramma vol in uitvoering zijn.
- In 2013 € 1 mln. hogere lasten voor Nieuw Wonen. In 2012 zal dit project vanuit de voormalige Agenda 2010 (na uitstel door opgelopen vertraging) afgerond worden.
- In 2013 € 1 mln. lagere lasten voor het Fonds stedelijk bouwen en wonen. De lasten betreffen uitbetalingen van diverse woningbouwprojecten bij Utrechtse gemeenten. De uitbetaling is afhankelijk van de realisatiedatum van de projecten waardoor het kasritme aan fluctuatie onderhevig is.

De circa € 4,6 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere ontvangsten voor het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling van € 4,7 mln.

- Ruimtelijke ontwikkeling: In 2013 € 4,7 mln. lagere baten voor het programma Hart van de Heuvelrug. Aangezien de uitgaven voor de groene projecten in het kader van dit programma in de toekomst zullen worden gecompenseerd door de nog te genereren opbrengsten uit de rode projecten (de uitvoering van het project wordt budgetneutraal begroot), worden evenredig hogere baten verantwoord. Zie daarom ook de voorgaande toelichting op de lasten.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De € circa 4,5 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven op het onderwerp Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling (ad € 4,3 mln.) en lagere uitgaven op het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling (ad € 0,1 mln.).

- Ruimtelijke ontwikkeling: Dit heeft te maken met het Ruimtelijk actieprogramma en Hart van de Heuvelrug.
 - In 2013 € 1,7 mln. lagere lasten voor het Ruimtelijke actieprogramma. Dit maakte deel uit van het coalitieakkoord 2007-2011. Met het aflopen van de coalitieperiode is ook dit onderwerp afgerond, waardoor er in 2013 geen budget meer voor is opgenomen.
 - In 2013 € 1,8 mln. lagere lasten voor Hart van de Heuvelrug. Zie voor een toelichting de verschillen ten opzichte van de Begroting 2012.
- Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling: Hieraan liggen weer afwijkingen op diverse onderwerpen aan ten grondslag. De belangrijkste:
 - In 2013 € 3,5 mln. hogere lasten voor de Kadernota Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. Deze nota is in 2012 vastgesteld (PS 23 april 2012) en zal ook pas in 2012 van start gaan.
 - In 2013 € 3,2 mln. lagere lasten voor het Fonds stedelijk bouwen en wonen. De lasten betreffen uitbetalingen van diverse woningbouwprojecten bij Utrechtse gemeenten. De uitbetaling is afhankelijk van de realisatiedatum van de projecten waardoor het kasritme aan fluctuatie onderhevig is.
 - In 2013 € 4 mln. lagere lasten voor het Stimuleringsfonds stedelijke vernieuwing. Alle nog lopende projecten zijn in 2011 afgerond en op 1 na ook uitbetaald.
 - In 2013 € 1,4 mln. hogere lasten voor het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (periode 3). De lasten betreffen uitbetalingen van diverse projecten bij Utrechtse gemeenten. De uitbetaling is afhankelijk van gehaalde mijlpalen bij de projecten waardoor het kasritme aan fluctuatie onderhevig is.

De circa € 3,1 mln. hogere baten in 2013 worden veroorzaakt door hogere ontvangsten voor het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling ad € 5,3 mln. en lagere ontvangsten voor Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling van € 2,2 mln.

- Ruimtelijke ontwikkeling: In 2013 € 5,4 mln. hogere baten voor Hart van de Heuvelrug. Zie voor een toelichting de verschillen ten opzichte van de Begroting 2012.
- Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling: Bij het Fonds Stedelijk bouwen en wonen zijn in 2011 subsidies verleend. Omdat een aantal projecten niet realiseerbaar bleek, is bevoorschotting van deze subsidies terug betaald voor € 1,3 mln. Het is nog niet duidelijk of dit in 2013 ook zo zal zijn.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.2	Landelijk gebied	Dhr. drs. R.W. Krol Dhr. drs. R.E. de Vries

Wat willen we bereiken?

De ontwikkeling van een vitaal landelijk gebied ten behoeve van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving voor de mens en behoud van de biodiversiteit.

Dit willen we bereiken door:

- De ontwikkeling van een vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden met voldoende areaal en voldoende kwaliteit;
- Behouden en verbeteren van robuuste bodem- en watersystemen als belangrijke dragers voor de functies natuur, landschap en landbouw;
- Behoud, versterking en beleefbaar maken van de cultuurhistorische kwaliteiten en kernkwaliteiten van het landschap;
- Ruimte te bieden voor de ontwikkeling van een economisch vitale landbouw, 'duurzame groei in een gevarieerd landschap';
- Voldoende recreatiemogelijkheden en -voorzieningen voor de bewoners van de provincie en bezoekers.

Op basis van het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur is natuurbeleid een kerntaak van de provincie geworden. Centraal staat de uitvoering van het Akkoord van Utrecht (herijkte EHS) om uiteindelijk 1.506 hectare nieuwe natuur te realiseren in 2021. Richtinggevend daarin zijn de Europese vogel en - habitatrichtlijnen die van belang zijn voor de bescherming van gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000 gebied of natuurmonument. Verder is het voor de kwaliteit van een aantal natuurgebieden (TOP- en SubTOP-gebieden) essentieel om verdere verdroging tegen te gaan door het nemen van passende maatregelen.

Het water- en bodembeleid is hiermee onlosmakelijk verbonden. Hiervoor zijn Europese verplichtingen op het gebied van waterkwaliteit richtinggevend. Als beleidskader geldt het [Provinciaal Waterplan 2010-2015](#).

Het landelijk gebied van Utrecht heeft vele kwaliteiten. In landschappelijk opzicht zijn het de zeven landschappen, zoals beschreven in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen uit 2011 die we willen behouden. In de [Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'](#) zijn de hoofdlijnen geschetst van het provinciale cultuurbeleid. Het beleidsdoel dat beoogd wordt via dit programma is het realiseren van samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van militair erfgoed en die zichtbaar en beleefbaar maken. Prioriteit wordt gegeven aan de Grebbelinie, de Limes (met name de archeologische vindplaats Castellum Fectio) en het Nota Ruimte Project Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De provincie streeft naar duurzame groei van de landbouw in een gevarieerd landschap ([Landbouwvisie 2011](#), [Agenda landbouw 2012](#)). Daarvoor biedt zij mogelijkheden voor ontwikkeling en beheerste groei. Daarnaast heeft zij de ambitie de landbouw te verduurzamen waarbij belasting van het milieu wordt teruggedrongen en de landbouwbedrijven energie besparen of zelf opwekken. De landbouw speelt steeds meer een rol bij het vervullen van maatschappelijke diensten op het gebied van natuur, landschap, bodem, water en milieu. De landbouw draagt bij aan rust, ruimte en beleving via stadslandbouw en multifunctionele landbouw.

In ons toeristisch-recreatief beleid ([Visie Recreatie en Toerisme 2020](#)) stimuleren wij de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van het toeristisch recreatieve aanbod in aansluiting op de verwachte vraagontwikkeling van de Utrechtse bevolking.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Wij zetten 3 instrumenten in voor het bereiken van onze doelen voor het landelijk gebied. In de eerste plaats doen we dat door het meerjarig programma Agenda Vitaal Platteland (AVP) uit te voeren. AVP richt zich vooral op het inrichten van natuurgebieden, het nemen van maatregelen voor de kwaliteitsverbetering op het gebied van bodem, water, erfgoed, recreatie, landschap, landbouw en leefbaarheid. Voor een groot deel van ons programma hebben wij hiervoor afspraken gemaakt over doelbereik en gewenste aanpak met onze partners in de 2 gebiedsprogramma's voor Oost en voor West. In de tweede plaats doen we dit door voor het bestaande areaal aan natuurgebieden en voor agrariërs het openstellen van regelingen voor natuur- en landschapsbeheer. En in de laatste plaats zorgen we voor behoud van kwaliteit door vergunningverlening en handhaving van onze groene regelgeving.

Natuurbeheer

Wij zullen in 2013 verder vorm geven aan onze rol in het beheer van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De middelen die in het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur beschikbaar zijn gesteld voor het beheer van de EHS zijn onvoldoende om de EHS in stand te kunnen houden. Rijk en provincies hebben daarom afgesproken dat de provincies ook eigen middelen zullen inzetten voor het natuurbeheer. De consequenties voor Utrecht

worden in de loop van 2012 duidelijk, een financieel voorstel wordt ontwikkeld. Dit wordt integraal opgenomen in de nieuwe natuurvisie (Natuurbeleid 2.0).

Programma Agenda Vitaal Platteland

Natuur, water en bodem

Wij zetten ons in op de realisatie van 1.506 hectare nieuwe natuur in 2021 door verwerving, particulier natuurbeheer, inrichting en beheer. Hierbij geven wij prioriteit aan natuur met een internationale betekenis. Daarnaast bieden wij de ruimte voor de realisatie van 3.000 ha EHS op vrijwillige basis (groene contour) op basis van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

Daarnaast worden de volgende inspanningen geleverd in samenspraak met onze gebiedspartners:

- Op basis van een nadere analyse in 2012 van de haalbaarheid en effectiviteit, streven wij naar de aanleg van drie ecoducten waarvan de uitvoering van één daarvan mogelijk in 2013 zal starten;
- Natuurherstel, maatregelen in leefgebieden voor zeldzame soorten en specifieke beheermaatregelen door inzet van regionaal maatwerk met een beperkt budget;
- De gefaseerde uitvoering van bestaande convenanten de Boom, Den Treek-Henschoten en Groene Agenda Leusden. Daarmee wordt een deel van de overeengekomen provinciale middelen deze periode ingezet. Behalve aan natuur leveren de convenanten ook een bijdrage aan landbouw en recreatie;
- Het terugdringen van de ammoniakbelasting op Natura 2000 gebieden door landbouwbedrijven door uitvoering van de provinciale stikstofverordening en de nog vast te stellen Programmatische aanpak stikstof;
- Uitvoering van Synergieprojecten met als hoofddoel waterkwaliteit (Kader Richtlijn Water) in samenspraak met de waterschappen;
- Uitvoering van projecten voor het oplossen van de veenweideproblematiek met als hoofddoel het beperken van veenbodemdaling en het ontwikkelen van robuuste watersystemen;
- Opstellen beheerplannen Natura 2000;
- Aanpak van verdrogingsbestrijding (TOP-gebieden) gericht op met name Sense of urgency gebieden en een beperkte inzet op SUBTOP-gebieden (Zie voor verdrogingsbestrijding ook programma 4.3).
- Realisatie plannen voor Bethunepolder, Wilnisse Bovenlanden en Groot Mijdrecht Noord;

Landschap

Wij zullen, als het om de kwaliteiten van onze 7 landschappen gaat, meekoppelen met andere projecten binnen dit programma door te werken aan landschappelijke inpassing. Daarnaast zetten wij ons in op voortzetting van de subsidieregeling kleine landschapselementen door deze regeling te integreren in het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer.

Cultuurhistorie

Wij voeren een aantal projecten uit waarmee ons militair erfgoed zichtbaar, toegankelijk en beleefbaar wordt gemaakt. Prioriteit wordt gegeven aan projecten binnen de Grebbelinie, de Limes (met name de archeologische vindplaats Castellum Fectio) en het Nota Ruimte Project Nieuwe Hollandse Waterlinie. Binnen laatstgenoemd project is de realisatie van het Waterliniecentrum in Fort Vechten een belangrijke opgave. Voor de overige onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie vindt mogelijk, in overleg met het Rijk, herschikking van Nota Ruimtemiddelen plaats.

Binnen het erfgoedbeleid zijn ook historische buitenplaatsen een beleidsprioriteit. De beschikbare restauratiemiddelen vallen echter niet binnen het programma Agenda Vitaal Platteland, maar worden verdeeld in het kader van het Fonds Erfgoedparels. Zie voor cultuurhistorie ook programma 6.

Landbouw

De provincie zet in op agrarische structuurversterking, die in samenhang met andere prioritaire opgaven wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld het Akkoord van Utrecht, Binnenveld, Groot Wilnis Vinkeveen). Ook worden de laatste landinrichtingsprojecten RAK Kromme Rijn en Noorderpark, afgerond.

De resterende POP middelen worden ingezet voor het uitvoeren van 2 projecten duurzaam bodembeheer en voor energiebesparende maatregelen in de landbouw. Een deel van de provinciale middelen wordt ingezet op het stimuleren van de productie van hernieuwbare energie.

Recreatie

Wij gaan met de regionale partners, waaronder de natuur- en recreatiebeheerders en de gemeenten, opnieuw de gehele RodS-opgave rondom de stad Utrecht tegen het licht houden. In samenspraak met de gebiedspartijen wordt bekeken in hoeverre en met welke alternatieve financieringsconstructies de (reeds gerealiseerde en geplande) recreatieve groengebieden toch aangelegd en beheerd kunnen worden. Het resterende deel van de oorspronkelijk gereserveerde provinciale cofinanciering wordt hiervoor ingezet;

Wij gaan door met de verdere uitvoering van Groenblauwe structuur Amersfoort (incl. Vathorst Noord), de Laakzone en een gefaseerde uitvoering van recreatie in Marickeland;

De ontwikkeling van poorten, toeristische overstappunten en recreatieve routes vinden plaats in samenspraak met onze regionale partners. Zie voor recreatie ook programma 4.

Leefbaarheid

Wij gaan door met de uitvoering van de 2 LEADER programma's in Kromme Rijn en in de Westelijke Veenweiden. Hiervoor zetten we resterende POP middelen in en provinciale cofinanciering. De overige bijdragen verwacht de provincie van gemeenten en waterschappen.

Vergunningverlening en Handhaving

Uitvoering van het eind 2012 vastgestelde Jaarprogramma Vergunningverlening en Handhaving 2013.

De volgende groene wet- en regelgeving wordt uitgevoerd: Natuurbeschermingswet, Boswet, Flora- en faunawet, Verordening Stikstof en Natura2000, Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 en de Natuurschoonwet.

Ontwikkelingen in 2013:

- Mogelijke inwerkingtreding Wet Natuurbescherming; zodra bekend wordt wanneer deze nieuwe wet in werking treedt en wat dit betekent voor de provincies, zal de voorbereiding op de implementatie opgepakt worden. Er zal onder andere uitvoeringsbeleid opgesteld en geactualiseerd moeten worden.
- Mogelijke inwerkingtreding landelijke Programmatische aanpak Stikstof (PAS); zodra bekend wordt wanneer en hoe de PAS in werking treedt, zullen de consequenties voor de Stikstofverordening bekeken worden.
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD); in 2013 zal waarschijnlijk de provincie-brede RUD gevormd worden. De groene handhavingstaken gaan over naar de RUD; voor de groene vergunningverleningstaken wordt bezien of en wanneer deze zullen volgen (onder andere in verband met de implementatie van de nieuwe Wet Natuurbescherming).
- Digitaal Fauna Registratie Systeem: In 2013 is het systeem voor de toezichthouders rechtstreeks in het veld toegankelijk waardoor de controles in het veld effectiever kunnen worden uitgevoerd.
- Intensievere samenwerking met groene handhavingpartners als gevolg van landelijke afspraken over een groene regietaak van de provincies.
- Inzet van een nieuw handhavinginstrument; de bestuurlijke strafbeschikking milieu.

Indicatoren

In de programmabegrotingen tot en met 2012 waren drie prestatie-indicatoren opgenomen (hectares nieuwe natuur, hectares RodS, landbouwstructuurversterking). Deze drie indicatoren gaven weinig inzicht in de voortgang van het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP). Naast het programma 2 (Landelijk Gebied) werden in de begrotingen daarom ook projectbladen opgenomen waarin de grotere programma's en projecten werden toegelicht. Vanaf 2013 wordt alle informatie op de programmabladen opgenomen. Daarnaast is in het AVP kaderdocument bepaald dat de P&C cyclus AVP samenloopt met de provinciebrede P&C-cyclus. Dat maakt dat er geen afzonderlijke integrale AVP voortgang- en verantwoordingsinformatie aan de Staten wordt verstrekt. Met onderstaande indicatoren wordt de informatievoorziening evenwichtiger.

Tijdens het opstellen van de begroting waren de gebiedsprogramma's in het kader van AVP nog niet bekend. Een volledige invulling van de streefwaarden voor alle indicatoren was dan ook niet mogelijk. Die zullen in de programmabegroting 2014 worden geactualiseerd.

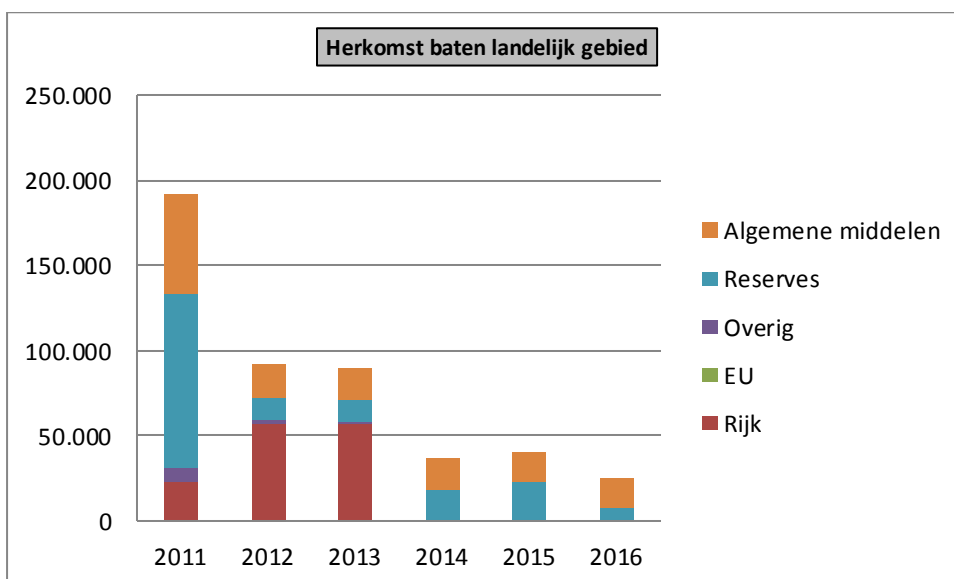
Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef wrde.	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Realisatie Nieuw e Natuur (EHS) Akkoord van Utrecht	Verworven en ingerichte natuurgebieden	1.506 hectare			200	200	200	
Ingericht Nieuw e Natuur EHS op reeds verworven gronden (excl. Akkoord van Utrecht)	Ingerichte natuurgebieden op reeds verworven gronden	3.000 hectare			375	375	375	
Gerealiseerde faunapassages en ecoducten t.b.v. ontsnippering EHS	Aantal ecoducten over provinciale wegen	3 ecoducten			1	1	1	
Aanpak verdroging van natuur	Sense of urgency gebieden waarvoor diverse hydrologische maatregelen worden genomen							
Verbeterde kwaliteit van een oppervlaktewaterlichaam in chemisch en ecologisch zin (KRW)	Maatregelen in het kader van Nota Ruimte projecten Veenweiden en Synergie							
Verbeterde kwaliteit van een grondwaterlichaam in chemische zin (KRW)	Maatregelen in het kader van Nota Ruimte projecten Veenweiden en Synergie							
Projecten notaruimte veenweiden	Gebieden waarvoor maatregelen worden getroffen tegen bodemdaling							

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef wrde.	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Geïmplementeerde integrale duurzame bedrijfsvoering	Via studiegroepen en demonstratieprojecten bereikte bedrijven							
Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken militair erfgoed	Uitvoering van de programma's voor de Nieuw e Hollandse Waterlinie en Grebbelinie	5 + NHW		5 + NHW	5 + NHW	5 + NHW	5 + NHW	0 + NHW
Aangelegd recreatieterrein en groengebied om stedelijk gebied	Recreatieterreinen rond Utrecht en Amersfoort							
Ontwikkeld en beheerde routes	Routes in beheer bij stichting LAW/LF	15 routes						
Ontwikkeld recreatieve poort of overstappunten								
Jaarplan Vergunningverlening	Percentage binnen de termijn afgegeven ontheffing-/ vergunning-aanvragen	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma						
	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	49.661	10.313	10.228	10.316	10.316	10.316
Structurele personele lasten	7.905	4.709	5.012	5.012	5.012	5.012
Centrale overhead	3.427	3.114	2.675	2.675	2.675	2.675
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>60.993</i>	<i>18.136</i>	<i>17.915</i>	<i>18.003</i>	<i>18.003</i>	<i>18.003</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>62.235</i>	<i>64.154</i>	<i>11.025</i>	<i>15.000</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	60.993	80.371	82.069	29.028	33.003	18.003
Structurele baten	30.669	31	31	31	31	31
Incidentele baten	0	59.275	58.319	1.025	0	0
Totaal baten	30.669	59.306	58.350	1.056	31	31
Saldo van dit programma	30.324	21.065	23.719	27.972	32.972	17.972
Storting in reserves	130.432	11.725	7.500	7.500	7.500	7.500
Onttrekking aan reserves	102.857	12.546	13.248	17.500	22.500	7.500
Beslag op de algemene middelen	57.899	20.244	17.971	17.972	17.972	17.972

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt tot en met 2013 grotendeels gefinancierd vanuit de rijksmiddelen ILG.

Bij vaststelling van het Kaderdocument AVP 2012-2015 (december 2011) hebben uw staten tevens de reserve Programma Landelijk Gebied ingesteld. Vanaf 2012 is dit de voornaamste reserve binnen dit programma Landelijk gebied.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Verskil	
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Kwaliteitsverbetering natuur en landschap	1.942	1.870	1.667	275	203
Agrarische zaken en plattelandontwikkeling	415	147	159	256	-12
Programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland	52.868	72.319	74.564	-21.696	-2.245
Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving	2.341	2.921	3.004	-663	-83
Centrale overhead	3.427	3.114	2.675	752	439
Totaal lasten	60.993	80.371	82.069	-21.076	-1.698
Baten					
Kwaliteitsverbetering natuur en landschap	10	0	0	10	0
Agrarische zaken en plattelandontwikkeling	0	0	0	0	0
Programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland	30.295	58.863	58.203	-27.908	660
Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving	363	443	147	216	296
Totaal baten	30.668	59.306	58.350	-27.682	956
Saldo van dit programma	30.325	21.065	23.719	6.606	-2.654

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 1,7 mln. hogere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 2,2 mln.) en lagere uitgaven voor de centrale overhead (€ 0,4 mln.).

- Agenda Vitaal platteland: Naar verwachting zal de komende jaren het Programma Agenda Vitaal Platteland verder op gang komen. Dit is vertaald in de begroting middels een toename van de lasten.
- Centrale overhead: Als eerste stap in het kader van de Veranderopgave zijn de afdelingen herschikt en in aantal teruggebracht. Dit bracht ook een herverdeling van de centrale overhead met zich mee. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

De circa € 1,0 mln. lagere baten in 2013 worden volledig veroorzaakt door lagere inkomsten voor de onderwerpen programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 0,7 mln.) en Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving (€ 0,3 mln.).

- Agenda Vitaal platteland: De lagere baten worden met name verklaard door de bezuiniging op het programma Groene Hart. Door de bezuiniging neemt ook de financiële bijdrage van de partners af.
- Vergunningverlening en handhaving: In 2012 zijn er incidenteel extra leges begroot om het probleem van de uitbreiders aan te pakken naar aanleiding van de evaluatie van de verordening veehouderij, stikstof en Natura.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De circa € 21 mln. hogere lasten en € 28 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven aan het onderwerp programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 21,7 mln. lasten en € 27,9 mln. baten) en lagere uitgaven voor de Centrale overhead (€ 0,8 mln.).

- Agenda Vitaal platteland: de oude bestuursovereenkomst kent de hoogste bevoorschotting in de laatste jaren (2012 en 2013). In de begroting blijven de rijksmiddelen, overeenkomstig de bestuursovereenkomst, aan de lasten- en aan de batenzijde staan (circa € 67 mln. p/j) tot duidelijk is wat er voor in de plaats komt. Ten tijde van het opstellen van de begroting is het uitwerken van het onderhandelingsakkoord Natuur nog niet afgerond.
- Centrale overhead: Als eerste stap in het kader van de Veranderopgave zijn de afdelingen herschikt en in aantal teruggebracht. Dit bracht ook een herverdeling van de centrale overhead met zich mee. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.3	Bodem, water en milieu	Dhr. drs. R.E. de Vries

Wat willen we bereiken?°

De milieudruk in Utrecht is hoog. Wij spannen ons in voor behoud en herstel van de milieukwaliteit in de provincie. Hierbij staat de gezondheid van de Utrechtse burger centraal. Daarnaast willen we door een goede milieukwaliteit de voorwaarden scheppen voor de natuur en instandhouding van de biodiversiteit (Bron: [Provinciaal Milieubeleidsplan](#)).

Wij zien voor bodem, water en milieu vier urgenties: Waterveiligheid, Leefkwaliteit stedelijk gebied, Drukke in de ondergrond en Zoetwatervoorraad. We willen voor deze urgenties een zodanige kwaliteit bereiken dat optimale voorwaarden ontstaan voor de vier hoofdpogingen uit de Strategische agenda: Utrecht topregio, Krachtige steden en dorpen, Vitaal landelijk gebied en een Bereikbaar Utrecht.

Ten aanzien van het compartiment bodem streven wij naar geen (of een zo laag mogelijk) gezondheids- en milieuhygiënisch risico door verontreinigde (water)bodem en verontreinigd grondwater en een optimale afstemming van het gewenste ruimtegebruik op de eigenschappen en kwaliteit van bodem en (grond)water. De bodemtaken van de provincie vinden hun oorsprong in de wet Bodembescherming en in onze invulling van het duurzaam gebruik van de ondergrond zoals afgesproken in het [Convenant Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties](#) in 2009 (Rijk, IPO, VNG, Unie van waterschappen). Wij stellen het begrip duurzaam bodemgebruik centraal: gebruik de bodem nu en in de toekomst zodanig dat wij huidige en toekomstige gebruikers niet opzadelen met problemen als gevolg van verkeerd bodemgebruik.

Belangrijkste opgave voor het beleids onderdeel water is nadere invulling van het [Deltaprogramma](#) rond veiligheid en rivieren. Het gaat hier om het inbrengen en afwegen van bovenregionale belangen in relatie tot de lange termijnvisie voor de waterveiligheidsopgave voor de Randstad en centraal Holland. Het deeldoel voor 2013 is om als trekker van het regioproces de input voor de normstelling voor de waterkeringen voor te leggen aan de deltacommissaris. De afspraken hierover zijn in juni 2012 bekrachtigd in de stuurgroep Delta Rijn. De ontwikkelopgaven uit het coalitieakkoord hebben allemaal belang bij een (langdurig) veilige regio.

Daarnaast geven de afspraken uit het [Bestuursakkoord Water](#) belangrijke sturing aan het waterbeleid (met name op de onderwerpen veiligheid, verdroging en zwemwater).

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Herijking bodem-, water- en milieubeleid

De Strategische Agenda benoemt als tweede transitieopgave 'Wettelijke taken en integrale beleidsontwikkeling'. Voor bodem, water en milieu vindt vanuit die opgave een beleidsherijking plaats. De wettelijke taken in deze beleidsvelden, een significant deel, worden vanzelfsprekend uitgevoerd. Voor de niet wettelijke taken, geldt dat ze moeten bijdragen aan de eerder genoemde vier ontwikkelopgaven uit de strategische agenda. In 2012 is de "Kadernota Bodem-, Water- en Milieubeleid; een koers gericht op verbinden, vernieuwen en versterken" vastgesteld. Deze bepaalt met een Uitvoeringsagenda de koers bij de concrete invulling van onze taken. Het vigerende milieubeleidsplan (PMP) heeft een looptijd tot en met 2013. Omdat de nieuwe Omgevingswet dan nog niet van kracht is, zal bezien worden of met de Kadernota Bodem-, Water- en Milieubeleid en Uitvoeringsagenda op een efficiënte manier kan worden voldaan aan de wettelijke vereisten van een Provinciaal Milieubeleidsplan.

Integrale aanpak

Op basis van de ambities in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en het Provinciaal Milieubeleidsplan en in lijn met de Kadernota Bodem-, Water- en Milieubeleid, werken we aan vroegtijdige integratie van leefbaarheid en duurzaamheid in ruimtelijke ontwikkeling. Om dit proces te stimuleren zetten wij, afhankelijk van de fase waarin een planproces zich bevindt, verschillende typen instrumenten in zoals digitale ruimtelijke planningsprogramma's (gebiedsprofielen/maptable, gezondheid-ontwerpwijzer), garantiefonds energie, atlas leefomgevingskwaliteit en dergelijken. Daarnaast versterken we de integrale aanpak van gebiedsontwikkeling door een bundeling van kennis, bestuurskracht en instrumenten (zie programma Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling).

Wij participeren in regionale projecten waaronder de gebiedsontwikkeling van de vliegbasis Soesterberg en van het stationsgebied Driebergen/Zeist en in de planontwikkeling van infraprojecten en adviseren in gemeentelijke

⁶ In lijn met de nieuwe invulling van het energiebeleid, wordt het thema energie behandeld in Programma 4.4. Economische zaken en recreatie.

projecten waar sprake is van een opgave die belemmerd wordt door milieuknelpunten. Waar die participatie uit bestaat (onder andere kennis, coördinatie, middelen) verschilt per project.⁷ Jaarlijks participeren en adviseren wij in tussen de 5 en 10 plannen en ondersteunen wij gemiddeld 4 gemeenten bij de implementatie van duurzame gebiedsontwikkeling in de eigen organisatie. Wij nemen daarbij het Integraal Gebiedsontwikkeling Programma (zie programma 4.1) als uitgangspunt.

Bodem en grondwater

Wij gebruiken de herijking van het bodem-, water- en milieubeleid om meer focus te krijgen op onze uitwerking van het begrip duurzaam gebruik van de ondergrond. Naast onze opgave rond onze wettelijk taken rond bodemsanering gaat het hierbij vooral om de aanpak van bodemdaling, een verantwoord gebruik van bodemenergie, een goede ruimtelijke ordening van een steeds intensiever gebruikte ondergrond en bescherming van het grondwater (kwaliteit en kwantiteit).

In het veenweidegebied werken we met het concept laagste hoogte aan scenario studies rond bodemdaling. Op basis van deze studies, komen mogelijke gedifferentieerde oplossingsrichtingen voor dit probleem beter in beeld. Een verantwoord gebruik van bodemenergie en de bescherming van onze grondwater voorraad voor onder andere veilig drinkwater, hangt sterk samen met een goede ruimtelijke ordening van de ondergrond. Samen met het Rijk en de gemeenten gaan wij na op welke manier wij dit het beste kunnen uitwerken. Ook in IPO verband werken wij onze wettelijke verantwoordelijkheid verder uit. Deze uitwerking vormt mede onze inbreng voor de Rijksvisie op het gebruik van de ondergrond die in 2013 beschikbaar zal komen.

Voor onze taken ten aanzien van de bodemsanering zullen wij ons met name richten op het onderzoeken en saneren van verontreinigingen die vanwege risico's spoedeisend moeten worden gesaneerd. Verder zullen wij samen met gemeenten onderzoeken of binnen hun grondgebied het saneren van grootschalige verontreinigingen door middel van een gebiedsaanpak mogelijk is.

In de loop van 2013 zal naar verwachting de AMvB (Algemene maatregelen van Bestuur) Bodemenergie in werking treden en zal er meer bekend zijn over de Omgevingswet waarin veel van de huidige wetten waarvoor wij bevoegd gezag zijn, zullen worden opgenomen.

Geluid

In 2012 is de geluidskaart provinciale wegen 2012 conform de verplichting uit de EU Richtlijn omgevingslawaai vastgesteld. Als vervolg op de geluidsbelastingkaart moeten wij voor 18 mei 2013 een Actieplan met maatregelen opstellen. Dit zal gebeuren in samenhang met het in ontwikkeling zijnde nieuwe Mobiliteitsplan.

Na aanpassing van de Provinciale Milieuvordering, waarin met name de handhavingmogelijkheden van stiltegebieden zijn verbeterd, zullen in 2013 de gemeenten en terreinbeheerders worden benaderd voor de implementatie hiervan.

Luchtkwaliteit

We voeren de regie op het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL). We realiseren ons eigen aandeel daarin, het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL). Dit betreft nog de projecten Snelladen en Groen Gas Geven. We werken samen met gemeenten en bedrijven om schoner en zuiniger vervoer te stimuleren.

Het huidige Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) loopt af in 2015. Omdat de verwachting is dat de knelpunten dan nog niet zijn opgelost, starten de betrokken partijen in 2013 de voorbereiding voor een vervolg. Voor ons als Utrecht betekent dit het vervolg op het PPL en RSL.

Externe veiligheid

We spannen ons in het kader van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV) 2011-2014 in om samen met gemeenten, milieudiensten en de veiligheidsregio Utrecht de externe veiligheidstaken adequaat uit te voeren. We voeren de regie op de uitvoering van het PUEV. In 2013 worden door de provincies met het rijk afspraken gemaakt over de programmering en financiering van externe veiligheid in de periode na 2014. In 2013 wordt het interbestuurlijk toezicht verder vormgegeven. Er wordt gewerkt aan de borging van externe veiligheid en de ontwikkeling van standaardwerkwijzen voor de regionale uitvoeringsdiensten.

Water

In het kader van het Deltadeelprogramma Rivieren nemen wij de regierol in het regioproces langs de Nederrijn-Lek, als voorzitter van de daarvoor opgerichte stuurgroep. Belangrijke inbreng in dit proces wordt gevormd door de resultaten van de studie Centraal Holland, onderdelen die daarbij ook aan bod komen zijn de ontwikkeling van digitale dijkbevakingsystemen en het uitwerken van het concept Deltadijk voor de Grebbedijk.

Voor de Europese Kaderrichtlijn water worden maatregelen uitgevoerd door de waterschappen, conform de afspraken in de Stroomgebiedsbeheersplannen. Wij volgen de voortgang van deze uitvoering. In 2013 zal gestart worden met de voorbereiding van de nieuwe Stroomgebiedsbeheersplannen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met omliggende provincies, waterschappen en gemeenten. Voor deze stroomgebiedsbeheersplannen leggen wij de doelen vast.

⁷ Met ingang van dit begrotingsjaar wordt het Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven behandeld onder Programma 4.1 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling.

Voor de zwemwateren in oppervlaktewater in de Provincie Utrecht voeren wij een actiever participatiebeleid, waarbij in samenspraak met de maatschappij onderzoek wordt gedaan naar mogelijke nieuwe locaties om te kunnen zwemmen. Daarnaast zal naar verwachting medio 2013 de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz) gewijzigd worden in de Zwemwaterwet. Taken en werkwijze van toezicht en handhaving zullen hierdoor wijzigen.

Voor de kwaliteitsverbetering in N2000 en EHS gebieden worden in de TOP en subTOP gebieden hydrologische maatregelen uitgevoerd.

Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's)

Om fragmentatie in de handhaving/vergunningverlening tegen te gaan, stuurt de Rijksoverheid aan op een landsdekkend netwerk van Regionale Uitvoeringsdiensten. Waarschijnlijk zal er in de loop van 2013 sprake zijn van één RUD in onze provincie die het takenpakket met betrekking tot vergunningverlening en handhaving bij inrichtingen gaat uitvoeren. Wij zullen onze taken op dit gebied bij deze RUD onderbrengen, evenals de Vergunningverlening Bodem en Water en de Handhaving Bodem, Water en Natuur. Binnen de provincie zal het opdrachtgeverschap op professionele wijze worden ingericht.

Voor de bedrijven die vallen onder het regime van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) geldt dat de taken met betrekking tot vergunningverlening en handhaving (kwaliteitscriteria) naar verwachting bij de op te richten Regionale Uitvoeringsdienst Noordzeekanaal zullen worden ondergebracht.

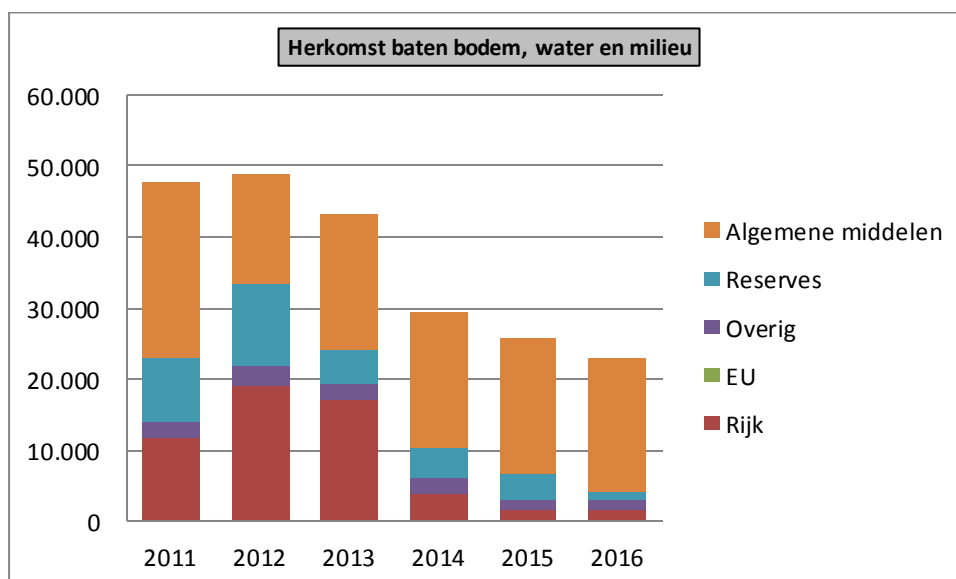
Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef wrde.	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Aardgas	Aantal met provinciale subsidie gerealiseerde aardgas tankstations (cumulatief)	8	3	6	8	8	8	8
PUEV	Externe veiligheid is bij minstens 90% van de ruimtelijke plannen goed verwerkt.	90%	87%	89%	90%	90%	90%	90%
Jaarplan handhaving	aantal ontvangen milieuklachten*	600	750	700	700	700	700	700
Beperking toezichtlast	Percentage binnen de termijn afgegeven ontheffing-/vergunningaanvragen	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Veiligheid regionale waterkeringen	Percentage regionale waterkeringen dat aan de veiligheidsnorm voldoet.	100%	87%	90%	95%	97%	100%	100%
Waterkwantiteit	Aantal TOP-lijst gebieden waar de verdroging is opgelost.	12 TOP 19 sub-TOP	0 TOP 0 sub-TOP	3 TOP 3 sub-TOP	5 TOP 8 sub-TOP	8 TOP 14 sub-TOP	12 TOP 19 sub-TOP	12 TOP 19 sub-TOP

* Het aantal doorgebelde/gemalde milieuklachten geeft een beeld van de hinderbeleving door burgers in het Utrechtse. Elke klacht wordt getoetst op juistheid (validatie). Waar nodig wordt doorverwezen naar de juiste instantie. Gegronde klachten over zaken waarvoor de provincie bevoegd gezag is, zijn input voor ons handhavend optreden en leiden waar nodig ook tot aanpassing van vergunningen en/of het provinciale vergunningen- en handavingsbeleid.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
						Bedragen
Structurele materiele lasten	17.935	5.202	5.297	5.298	4.337	4.054
Structurele personele lasten	12.019	9.937	9.362	9.362	9.362	9.283
Centrale overhead	6.004	6.037	6.609	6.609	6.609	6.609
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>35.958</i>	<i>21.176</i>	<i>21.268</i>	<i>21.269</i>	<i>20.308</i>	<i>19.946</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>23.715</i>	<i>18.386</i>	<i>4.486</i>	<i>4.355</i>	<i>1.992</i>
Totaal lasten	35.957	44.891	39.654	25.755	24.663	21.938
Structurele baten	13.885	2.476	2.476	2.476	1.515	1.416
Incidentele baten	0	19.444	16.781	3.739	1.482	1.432
Totaal baten	13.885	21.920	19.257	6.215	2.997	2.848
Saldo van dit programma	22.072	22.971	20.397	19.540	21.666	19.090
Storting in reserves	11.761	3.934	3.652	3.652	1.160	1.160
Onttrekking aan reserves	9.218	11.491	4.917	4.059	3.693	1.380
Beslag op de algemene middelen	24.615	15.414	19.132	19.133	19.133	18.870

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt grotendeels gefinancierd vanuit de algemene middelen en (vanaf 2012 afnemend) vanuit rijksmiddelen en de provinciale reserves. De rijksmiddelen betreffen voornamelijk uitkeringen voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (vooral in de jaren 2011-2013), het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing en de Wet Bodem Bescherming (bodemsanering). De reserves betreffen voornamelijk de reserve Coalitieakkoord (tot en met 2011), de reserve Projecten, de Egalisatiereserve Bodemsanering, de Egalisatiereserve ISV bodemsanering en de reserve Exploitatieverschillen grondwaterbeheer.

Daarnaast wordt jaarlijks ook een deel van dit programma vanuit overige middelen gefinancierd. Dit betreft provinciale leges voor voornamelijk het grondwaterbeheer.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Vershil	Vershil
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Leefbaarheid	12.247	23.931	20.505	-8.258	3.426
Duurzaamheid	2.328	1.484	1.571	757	-87
Integrale aanpak	1.799	1.154	1.568	231	-414
Vergunningverlening en handhaving Milieu	7.546	7.312	5.997	1.549	1.315
Water veiligheid	2.728	1.880	322	2.406	1.558
Organisatie waterbeheer	-327	0	0	-327	0
Vergunningverlening en Handhaving Water	654	725	742	-88	-17
Kwaliteit en kwantiteit	2.032	1.775	1.786	246	-11
Robuuste, duurzame watersystemen	920	439	399	521	40
Gebruik en beleving	26	154	155	-129	-1
Centrale overhead	6.004	6.037	6.609	-605	-572
Totaal lasten	35.957	44.891	39.654	-3.697	5.237
Baten					
Leefbaarheid	9.006	19.574	17692	-8.686	1.882
Duurzaamheid	221	419	128	93	291
Integrale aanpak	57	15	0	57	15
Vergunningverlening en handhaving Milieu	969	652	227	742	425
Water veiligheid	2.215	50	0	2.215	50
Organisatie waterbeheer	0	0	0	0	0
Vergunningverlening en Handhaving Water	1.165	1.210	1210	-45	0
Kwaliteit en kwantiteit	252	0	0	252	0
Robuuste, duurzame watersystemen	0	0	0	0	0
Gebruik en beleving	0	0	0	0	0
Totaal baten	13.885	21.920	19.257	-5.372	2.663
Saldo van dit programma	22.072	22.971	20.397	1.675	2.574

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 5,2 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Leefbaarheid (€ 3,4 mln.), Vergunningverlening en handhaving Milieu (€ 1,3 mln.) en Waterveiligheid (€ 1,6 mln.).

- Leefbaarheid: Een verlaging van € 1,6 mln. van het incidentele budget voor het Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven omdat de inzet van de resterende middelen afgewogen wordt binnen de nieuw te stellen kaders van binnenstedelijke ontwikkeling om zoveel mogelijk doelstellingen te realiseren (VJN 2012). Het restant van het budget zal daarom worden ingezet binnen programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. Verder een verlaging van € 1,6 mln. van het incidentele budget voor het Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (VJN2012). Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.
- Waterveiligheid: Een verlaging van € 1,6 mln. van het budget voor Ruimte voor de Lek. In 2011 en 2012 heeft de financiële afronding van de planstudiefase plaatsgevonden, waardoor de uitgaven in die jaren fors hoger waren.
- Vergunningverlening en handhaving Water: deze middelen betreffen voornamelijk incidenteel budget voor de afronding van de invoering van de Wabo (€ 0,8 mln.) en voor de voorbereidingen van de invoering van de Regionale uitvoeringsdienst (€ 0,3 mln.). In 2012 is € 0,6 mln. extra toe gekend voor de implementatie van veranderingen in de Wet milieubeheer en voor uitvoering, toezicht en handhaving Wet bodembescherming. De middelen zijn in de Voorjaarsnota 2010 en 2011 toegekend.

De circa € 2,7 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor Leefbaarheid (€ 1,9 mln.).

- Leefbaarheid: Een verlaging van € 1,6 mln. van de incidentele rijksmiddelen voor het Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (VJN2012). De ontvangst van deze middelen (het kasritme) wordt door het Rijk bepaald.

Toelichting verschillen ten opzichte van rekening 2011

De circa € 3,7 mln. hogere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor Leefbaarheid (€ 8,3 mln.) en lagere uitgaven voor de onderwerpen Duurzaamheid (€ 0,8 mln.), Vergunningverlening en handhaving Milieu (€ 1,6 mln.) en Waterveiligheid (€ 2,4 mln.).

- Leefbaarheid: Een verhoging van € 9,3 mln. van het incidentele budget voor het Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (VJN2012). Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.
- Waterveiligheid: Een verlaging van € 2,2 mln. van het budget voor Ruimte voor de Lek. In 2011 en 2012 heeft de financiële afronding van de planstudiefase plaatsgevonden, waardoor de uitgaven in die jaren fors hoger waren.
- Vergunningverlening en handhaving Milieu: In 2011 waren de uitgaven € 1,5 mln. hoger dan er in 2013 aan uitgaven geraamd is. Dit heeft met name te maken met de invoering van de Wabo (€ 0,5 mln.) en de voorbereidingen ten behoeve van de Regionale uitvoeringsdienst (€ 0,4 mln.). In 2011 zijn werkprocessen vastgelegd in het digitale workflow-managementsysteem (€ 0,6 mln.). De gebruikte middelen waren incidenteel en behalve bij de Wabo en het RUD zijn de middelen als materiele lasten ingezet.
- Algemeen: In 2011 waren de uitgaven op de apparaatskosten € 2,0 mln. hoger dan er voor 2013 aan apparaatskosten geraamd is. De oorzaak hiervoor is terug te vinden in het aflopen van een aantal tijdelijke arbeidsplaatsen als gevolg van het aflopen van het uitvoeringsprogramma 2007-2011 en een hogere productiviteit dan geraamd in 2011.

De circa € 5,4 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten voor Leefbaarheid (€ 8,7 mln.) en lagere inkomsten voor Waterveiligheid (€ 2,2 mln.).

- Leefbaarheid: Een verhoging van € 9,4 mln. van de incidentele rijksmiddelen voor het Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (VJN2012). Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.
- Waterveiligheid: Een verlaging van € 2,2 mln. van de incidentele rijksbijdrage voor Ruimte voor de Lek. De kosten die in 2011 zijn gemaakt met betrekking tot de coördinatie worden volledig door het Rijk vergoed.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.4	Economische zaken en recreatie	Dhr. J.W.R van Lunteren Dhr. drs. R.E. de Vries

Wat willen we bereiken?

De provincie Utrecht is een *Topregio*, die aantrekkelijk is voor mensen om te wonen en te werken en voor bedrijven om zich te vestigen. Ons economisch succes wordt mede bepaald door de goede samenwerking in de regio tussen bedrijfsleven, kenniscentra en overheid: de triple helix. Met een gezamenlijke inzet zorgen deze partijen voor een goed vestigingsklimaat en een concurrerende positie in binnen- en buitenland. Om krachtig te blijven zullen deze gunstige vestigingsfactoren sterk en kwalitatief hoogwaardig moeten zijn en blijven. De strategie (Economische Visie 2020) voor de versterking van de provincie Utrecht als topregio bestaat uit:

- een focus op kennis en creativiteit door middel van een gericht stimuleringsbeleid op de speerpuntsectoren life sciences, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie. Hierbij zien we als regio kansen voor een economische benadering van maatschappelijke vraagstukken (bijv. zorg, onderwijs, energietransitie).
- het accommoderen van de dynamiek van de gevestigde economische sectoren (o.a. zakelijke dienstverlening, onderwijs, zorg, handel en transport) door zorg voor een goede bereikbaarheid, ruime variatie aan werkmilieus, en een goed woon- en leefklimaat met voldoende culturele en recreatieve voorzieningen.

Bij de uitvoering van de strategie leggen we de nadruk op eigen verantwoordelijkheid en op ruimte voor ondernemerschap en willen we ontwikkelingen met een regionaal belang versnellen.

In ons toeristisch-recreatief beleid ([Visie Recreatie en Toerisme 2020](#)) stimuleren wij de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van het toeristisch recreatieve aanbod in aansluiting op de verwachte vraagontwikkeling van de Utrechtse bevolking. We streven naar een duurzaam evenwicht tussen vraag en aanbod, waarbij we meer ruimte willen geven aan publiek-private samenwerking en ondernemerschap.

- waarborgen voldoende recreatieve voorzieningen voor een goed woon- en leefklimaat;
- realiseren van de herijkte opgave voor recreatieaanbod rondom stadsgewest Utrecht (RodS);
- oplossing voor waarborgen van aanbod van recreatieve voorzieningen met minder middelen.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Economische Agenda 2020

In 2013 zullen wij uitvoering geven aan de Economische Agenda's van de provincie en van de Noordvleugel. Daarin worden de actielijnen en concrete projecten geformuleerd waarlangs wij invulling geven aan versterking van Utrecht als Topregio. Hierbij wordt steeds de relatie gelegd met de ontwikkelingen vanuit Europa (Smart Specialisation Strategy voor nieuwe ronde Structuurfondsen 2014 - 2020), het Rijk (Topsectorenbeleid) en met de regio's Amsterdam (Economische agenda Noordvleugel) en Food Valley.

Bepalende factor voor onze beleidsontwikkeling is de verdergaande organisatie van de triple helix in de Economic Board Utrecht. Hierin zullen vooral bedrijven, samen met kennisinstellingen en overheid op basis van een economisch profiel van de regio de koers bepalen. In 2013 zullen wij via de Economic Board Utrecht (EBU) investeren in de samenwerking binnen de triple helix: bedrijfsleven - kenniswereld - overheid. Hierbij zullen we ook kleinere gemeenten betrekken via Platform Regionaal Economische Stimulering (PRES). Op deze manier werken we aan een brede regionale basis voor de samenwerking binnen de Noordvleugel en de lobby richting Den Haag en Brussel.

Ruimtelijk economisch beleid

Het ruimtelijk economische beleid is gericht op het bieden van voldoende ruimte voor het bestaande bedrijfsleven en voor nieuwe bedrijven passend in de economische structuur. Belangrijk speerpunt is de herstructurering van de bestaande bedrijventerreinen en de aanpak van kantorenleegstand. Voor de aanpak van verouderde bedrijventerreinen is de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) opgericht en in 2013 verwachten wij de eerste participaties van de OMU bij de herontwikkeling van private kavels op bedrijventerreinen. Daarnaast zullen wij gemeenten ondersteunen bij het opstellen van plannen voor de herontwikkeling van bestaande terreinen, zoals is vastgelegd in de 2012 ondertekende convenanten met de Utrechtse gemeenten.

Om de leegstand op de kantorenmarkt terug te dringen zullen we in 2013 met gemeenten en marktpartijen in overleg treden om te komen tot het schrappen van plancapaciteit en regionaal afgestemde toekomstvisies voor de belangrijkste kantoorlocaties. Daarnaast ondersteunen wij gemeenten en marktpartijen bij complexe gebiedsontwikkelingstrajecten. Ten slotte investeren wij in monitoring van de kantorenmarkt en netwerkvorming.

Innovatie

Het innovatiebeleid is gericht op stimulering van de kansrijke kennisintensieve clusters life sciences, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie. Wij zien hierbij als provincie een kans om vanuit deze speerpunten op

zoek te gaan naar innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Voor onze rol ten aanzien van het stimuleringsbeleid investeren wij alleen in projecten met een vliegwieleffect op het gebied van kenniseconomie en innovatie. Wij doen dit zoveel mogelijk op basis van revoluerende constructies en cofinanciering. De projecten moeten een meerwaarde opleveren voor werkgelegenheid, bedrijvigheid én duurzaamheid. Actieve betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de ontwikkeling van projecten is een voorwaarde. In 2013 zetten we in op:

- de omvorming van de Taskforce innovatie (TFI) van een projecten- naar een netwerkorganisatie;
- verkennen en ontwikkelen van projecten voor stimuleren van cross-overs tussen speerpunten (life sciences, creatieve industrie, duurzaamheidseconomie); o.a. project gaming in de klas;
- stimuleren van pilots en proeftuinen in de duurzaamheidseconomie voor toepassing en opschaling van nieuwe technologieën door inzet van juridische, financiële en ICT producten en diensten; o.a. project smart grids;
- de (her-)ontwikkeling van het RIVM-terrein als mogelijke satellietlocatie van het Utrecht Science Park (USP) in samenwerking met het rijk en de gemeente De Bilt.
- verder vormgeven van de rol van de provincie als 'launching customer' als het gaat om stimuleren van innovatie;

Internationale Acquisitie

Conform het [Uitvoeringsplan Internationale Acquisitie 2012-2015](#) zullen onze inspanningen in 2013 gericht zijn op het aantrekken van buitenlandse investeringen in de speerpuntsectoren life sciences, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie. We doen dat via het bezoeken van bedrijven, beurzen en evenementen in het buitenland. Onze buitenlandse acquisitiereizen organiseren we in samenwerking met het ministerie van EL&I (Netherlands Foreign Investment Agency) en stemmen we af met de overige regionale acquisitieorganisaties in Nederland. Om buitenlandse investeringen voor de regio te behouden zullen we in samenwerking met de Utrechtse gemeenten minimaal 45 gevestigde buitenlandse bedrijven bezoeken. In 2013 zal ook het Expat Center Utrecht haar deuren openen. Hierdoor zal de dienstverlening van de overheden richting de expats die zich in de provincie Utrecht gaan vestigen enorm verbeteren.

Energie

Wij voeren als provincie geen separaat beleid voor energiebesparing en/of duurzame energie, maar zetten in op een duidelijke positionering van dit thema in relatie tot onze kerntaken in de ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling. Dat betekent het faciliteren van initiatieven vanuit onze rol in het Bevoegd Gezag (PRS; vergunningverlening) en het stimuleren van innovatieve projecten binnen de duurzaamheidseconomie. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de kansen voor het thema energie bij herstructurering bedrijventerreinen, binnenstedelijke herstructurering en agenda Vitaal platteland. De provincie Utrecht is ook bestuurlijk trekker voor het thema energie in het kader van de Economische Agenda voor de Noordvleugel. In 2013 zijn we actief betrokken in de volgende projecten:

- Portefeuillemodel Garantiefonds Energie
- Interreg IV-b project ARBOR op het gebied van biomassa/groen gas
- Smart Grids – rendement voor iedereen

Vrije Tijd

In lijn met de Visie Recreatie en Toerisme 2020 zetten we in op het bewaken en ontwikkelen van een recreatief hoofdnetwerk met poorten en toeristische overstappunten door de gebiedspartners Oost en West. De koppeling met erfgoedlocaties krijgt hierin de nodige aandacht. Verder werkt de provincie in 2013 naar het bevorderen van meer samenhang: onder andere tussen de poorten/TOP's en een regionaal routenetwerk van fietsen/wandelen/varen. Maar ook tussen de fysieke en digitale wereld. Andere belangrijke projecten en thema's voor 2013 zijn recreatie om de steden (RodS), vernieuwing in recreatie en natuur en de toepassing van nieuw ondernemerschap in diverse gebiedsgerichte business cases. Ook wordt in 2013 met diverse gemeenten en marktpartners een acquisitieprogramma voor zakelijke kennisevenementen uitgevoerd. De toeristische marketing wordt in 2013 verder afgebouwd met de bestemmingsgebieden Utrecht, Amersfoort e.o., Utrechtse heuvelrug, Groene hart en Gooi. Voor het traject Toekomst Recreatie(schappen) kiezen we in 2013 voor een organisatievorm waar we met gemeenten gezamenlijk een toekomst in zien.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef waarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Acquisitie	Aantal gerealiseerde acquisitie projecten	40 projecten in 2012-2015	6	10	10	10	10	10
Innovatie	Aantal gerealiseerde innovatie projecten	*						

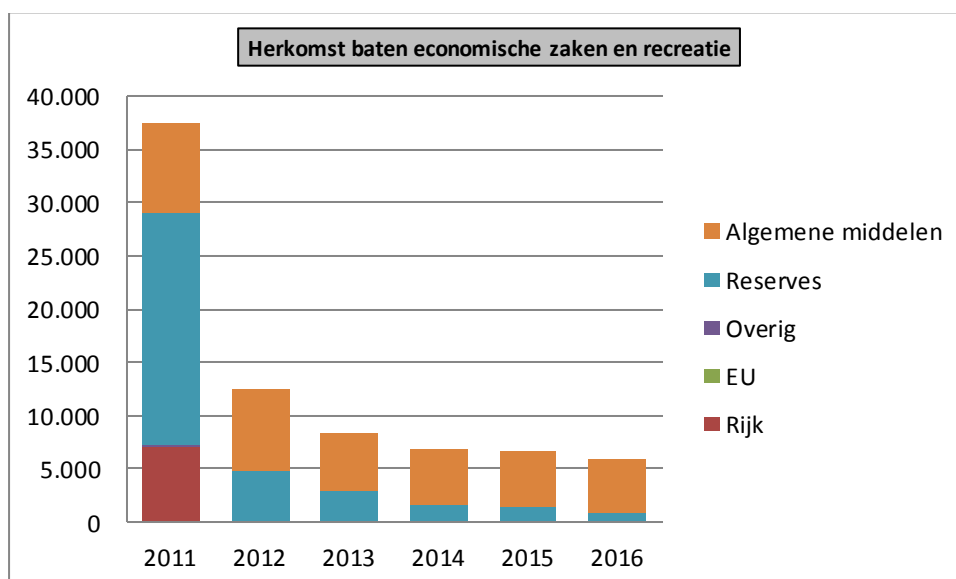
Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Recreatie	Aantal gerealiseerde recreatieprojecten (poorten TOPS, routes)	60 projecten in 2012-2015	n.v.t.	15	15	15	15	n.v.t.

Aantal gerealiseerde innovatie projecten: De (streef)waarden voor deze indicator zijn nog niet bepaald. Er wordt nog een beleidsplan opgesteld. Bij de totstandkoming van dit beleidsplan zullen wij ook nadenken over de waarden van deze indicator.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma						
	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	21.660	3.532	4.017	3.975	3.909	3.584
Structurele personele lasten	1.602	988	916	916	916	916
Centrale overhead	837	760	611	611	611	611
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>24.099</i>	<i>5.280</i>	<i>5.544</i>	<i>5.502</i>	<i>5.436</i>	<i>5.111</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>6.201</i>	<i>1.977</i>	<i>657</i>	<i>442</i>	<i>200</i>
Totaal lasten	24.099	11.481	7.521	6.159	5.878	5.311
Structurele baten	7.161	61	61	61	61	61
Incidentele baten	0	75	75	75	0	0
Totaal baten	7.161	136	136	136	61	61
Saldo van dit programma	16.938	11.345	7.385	6.023	5.817	5.250
Storting in reserves	13.356	955	899	794	876	644
Onttrekking aan reserves	21.805	4.622	2.715	1.485	1.411	844
Beslag op de algemene middelen	8.488	7.678	5.569	5.332	5.282	5.050

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt grotendeels gefinancierd vanuit de algemene middelen en onze reserves (met name reserve Coalitieakkoord en het Cofinancieringsfonds Kennis en Innovatie). In 2011 hebben we € 5 mln. aan rijksmiddelen ingezet voor de totstandkoming van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht NV (OMU), en € 2 mln. aan rijksmiddelen ten behoeve van de bevordering van de regionale kenniseconomie en innovatie.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012			Verschil		
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Beleidsontwikkelinge en onderzoek	730	1.731	1.004	-274	727
Ruimtelijke economie	15.460	145	345	15.115	-200
Promotie en acquisitie	562	877	895	-333	-18
Innovatie	1.809	3.034	1.389	420	1.645
Vrije tijd	4.701	4.934	3.277	1.424	1.657
Centrale overhead	837	760	611	226	149
Totaal lasten	24.099	11.481	7.521	16.578	3.960
Baten					
Beleidsontwikkelinge en onderzoek	77	61	61	16	0
Ruimtelijke economie	4.995	0	0	4.995	0
Promotie en acquisitie	55	75	75	-20	0
Innovatie	2.000	0	0	2.000	0
Vrije tijd	34	0	0	34	0
Totaal baten	7.161	136	136	7.025	0
Saldo van dit programma	16.938	11.345	7.385	9.553	3.960

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 3,9 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Innovatie (€ 1,6 mln.) en Vrije Tijd (€ 1,7 mln.).

- Innovatie: Voor diverse projecten (met name de taskforce innovatie regio Utrecht) loopt de financiering met incidentele middelen af.
- Vrije tijd: Het programma Vrije Tijd liep van 2009 t/m 2012 en werd met name uit incidentele middelen gefinancierd (onder andere middelen Uitvoeringsprogramma 2007-2011 en middelen die door u beschikbaar gesteld waren bij de Voorjaarsnota 2009).

Toelichting verschillen ten opzichte van rekening 2011

De circa € 16,6 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Ruimtelijke economie (€ 15,1 mln.) en Vrije Tijd (€ 1,4 mln.).

- Ruimtelijke economie: In 2011 waren de materiële lasten incidenteel € 15 mln. hoger door eenmalige uitgaven in het kader van Herstructurering bedrijventerreinen (PS2010MME16). Dit kwam door de oprichting van de NV Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) in 2011. De provincie heeft € 15 mln. in de OMU geïnvesteerd. Dit werd volledig gedekt door de hiervoor gereserveerde middelen in de reserve Coalitieakkoord 2007-2011 en door € 5 mln. aan rijksmiddelen die we ontvingen ten behoeve van de herstructurering van bedrijventerreinen.
- Vrije tijd: Zie de bovenstaande toelichting.

De circa € 7,0 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor de onderwerpen Ruimtelijke economie (€ 5,0 mln.) en Innovatie (€ 2,0 mln.).

- Ruimtelijke economie: Dit betreft de ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de herstructurering van bedrijventerreinen (€ 5 mln.). Zie bovenstaande toelichting op de lagere lasten ten opzichte van 2011.
- Innovatie: In 2011 hebben wij een decentralisatie-uitkering van het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie ontvangen in het kader van de beëindiging het Rijksprogramma Pieken in de Delta (€ 2 mln.). De uitkering was bedoeld voor bevordering van de regionale kenniseconomie en innovatie.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.5	Mobiliteit	Dhr. J.W.R. van Lunteren

Wat willen we bereiken?

Zoals genoemd in de Strategische agenda betekent een sterke regio Utrecht dat deze bereikbaar moet zijn. Bereikbaar Utrecht is een van de vier ontwikkelopgaven. Wij willen, met name op die verbindingen en netwerken die bijdragen aan onze regionale economie, ons inzetten voor een goede bereikbaarheid en tegelijkertijd de negatieve effecten voor mensen, natuur en milieu verminderen. Een doelmatig verkeers- en vervoersysteem dat dienstbaar is aan de maatschappelijke behoeften moet daar in voorzien.

In 2013 zal een nieuw mobiliteitsplan verschijnen als opvolger van het huidige [Strategisch mobiliteitsplan Provincie Utrecht \(SMPU+\)](#). De planhorizon hiervan zal verschuiven van 2020 naar 2028. In dit plan zal worden aangegeven hoe we met doelstellingen en streefwaarden zullen omgaan. Tot die tijd hanteren we de indicatoren zoals beschreven in het vigerende SMPU+, die de kern weergeven van het streven naar:

- een doelmatig verkeer en vervoersysteem, ter bevordering van de bereikbaarheid
- verbeteren van de verkeersveiligheid en
- verbeteren van de kwaliteit leefomgeving, ter vermindering van de negatieve effecten voor mensen, natuur en milieu.

Utrecht bereikbaar houden kan de provincie niet alleen. Daarom zijn er twee programma's die we samen met de regiopartners en het Rijk in uitvoering nemen. Het betreft de programma's VERDER en Beter Benutten.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Mobiliteitsplan

Het SMIR (structuurvisie infrastructuur en ruimte) is in concept gereed. Wij zullen het verkeer- en vervoerbeleid binnen anderhalf jaar hierop aanpassen. Daarnaast is het huidige SMPU+ toe aan herziening zowel door politiek bestuurlijke als inhoudelijke ontwikkelingen. In 2012 is het proces gestart om samen met alle stakeholders tot een nieuw beleidskader te komen. De bestuurlijke vaststelling zal in 2013 plaatsvinden. Resultaat van dit proces is een nieuw Mobiliteitsplan dat als kader de koers tot aan 2028 bepaalt voor de provinciale kerntaak bereikbaarheid.

Doelmatig Verkeer- en vervoersysteem

Programma Verder

Het regionale programma VERDER is gericht op de verbetering van de bereikbaarheid (kortere reistijden) voor OV, fiets en auto tussen de economische kerngebieden in de provincie. In 2013 realiseren we weer een aantal projecten uit dit programma. De planstudies maken ook onderdeel uit van dit programma en hebben ten doel om de doorstroming op het hoofdwegennet te verbeteren, waarbij nadrukkelijk ook aandacht is voor de leefbaarheid en de inpassing. In 2013 zal hiervoor alleen onderzoeksgeld worden ingezet. Het betreft de volgende planstudies: Ring Utrecht (inclusief de Noordelijke Randweg Utrecht), Knooppunt Hoewelaken en A1/A27.

Programma Beter Benutten

In 2012 is een start gemaakt met het programma Beter Benutten, waarin wij met lokale overheden, het Rijk en het bedrijfsleven uiteenlopende projecten uitvoeren met het doel de files op de drukste punten met 20% terug te dringen en 5% groei op het spoor te realiseren. In 2013 zullen de eerste infrastructurele projecten in uitvoering gaan en zullen er nog een aantal verkenningen lopen. Tevens gaan we verder met het sluiten van 'slimme deals' tussen Rijk, wegbeheerders in de regio en het bedrijfsleven. Daarbij pakt ieder zijn verantwoordelijkheid binnen zijn domein. Het Rijk past fiscale regelingen en/of wetgeving aan, wij leggen bijvoorbeeld fietsparkeervoorzieningen aan en de bedrijven zorgen dat een groot deel van het personeel gebruik maakt van OV en de fiets. Daarnaast wordt ingezet op innovatie, waarbij samen met de Taskforce voor innovatie gezocht wordt naar mogelijkheden om "gaming" in te zetten voor gedragsbeïnvloeding.

Programma Regionaal Verkeersmanagement

Het programma Regionaal Verkeersmanagement (RVM) is onderdeel van het VERDER programma waarvan de mobiliteitsaanpak van het ministerie van Infrastructuur en Milieu een onderdeel is. In het programma worden verkeersmanagementmaatregelen gerealiseerd om de doorstroming in Midden Nederland te verbeteren. In 2013 zal het gedeelte 'zicht op het verkeer' gerealiseerd zijn, waardoor de actuele verkeerssituatie in Midden Nederland kan worden gemonitord. De weggebruiker zal door middel van informatiepanelen op het onderliggend wegennet worden geïnformeerd over de actuele verkeerssituaties door middel van het tonen van reistijden.

Rijnbrug Rhenen

In het coalitieakkoord 2011 is het project Rijnbrug opgenomen. Doel van het project is het van de zuidelijke bereikbaarheid van de Regio Food Valley en het verbeteren van de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Rhenen. In 2012 vindt in opdracht van ons, de Provincie Gelderland, Regio Food Valley en regio Rivierenland een verkeerskundig onderzoek plaats dat eind 2012 moet leiden tot een bestuurs overeenkomst. Vanaf 2013 zullen de afspraken uit de overeenkomst verder worden uitgewerkt.

Goederenvervoer

Ter bevordering van goederenvervoer over water zetten we in op concrete ontwikkeling van binnenhavens die op voorhand kansrijk lijken. Meer vervoer over water leidt tot vermindering van de verkeersdruk op het wegennet. De focus ligt daarbij nu op het ontwikkelen van bedrijventerrein 't Klooster in Nieuwegein.

Openbaar vervoer

Door de invoering van de chipkaart is monitoring van het gebruik van het OV en de prestatie van de vervoerders veel beter geworden. Inzichten hieruit zullen worden ingebracht in het nieuwe mobiliteitsplan.

In 2013 wordt de samenwerking in Randstadspoorverband voortgezet, om onze ambities onder de aandacht te blijven houden van de spoorsector. Het gaat dan om uitbreiding van de frequenties van regionale spoorlijnen en mogelijk nieuwe halteplaatsen. In 2013 willen wij definitieve afspraken maken over de verbindingen Utrecht-Woerden en Utrecht-Harderwijk.

Wij ondersteunen het Rijk bij de uitvoering van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer, waarvoor de komende jaren steeds meer projecten worden gestart. Met gemeente Veenendaal willen wij begin 2013 afspraken maken over de regionale financiële bijdrage aan de aanpak van spoorkruising Nieuweweg-Noord.

Ten aanzien van stationsproject Driebergen-Zeist verwachten wij met onze projectpartners eind 2012 een realisatieovereenkomst af te sluiten voor de aanpak van de infrastructuur op en rond het station. In 2013 wordt de voorbereiding van de uitvoering gestart.

Fiets

In het VERDER-programma worden de laatste fietsverbindingen van het provinciale netwerk gerealiseerd. Wij voeren een campagne uit ter stimulering van het fietsgebruik. Wij zullen het plaatsen van stallingen bij bushaltes afronden door een grote stalling voor ca. 100 fietsen in Mijdrecht te plaatsen. Op twee fietspaden langs een provinciale weg zal een kwaliteitsverbetering worden aangebracht.

Verkeersveiligheid

Verkeersveilige infrastructuur.

We werken aan het duurzaam veilig inrichten van onze wegen met als leidraad de richtlijn Basiskenmerken Wegontwerp (BKWO). Hierbij wordt bij voorkeur meegelift bij regulier onderhoud, alleen bij 'gebleken' gevaarlijke situaties worden aparte projecten gestart.

Kwaliteit leefomgeving

Vermindering verkeershinder

Bij de uitwerking en besluitvorming van de Planstudies streven wij naar een goede inpassing van de hoofdverkeersinfrastructuur om de leefkwaliteit van de inwoners van de provincie Utrecht te waarborgen. De belangrijkste aandachtslocaties zijn gelegen langs de A28 en A27. Hierbij is de nieuwe wetgeving rondom geluid (SWUNG) een belangrijk item.

In 2013 zullen voor 4 oversteeklocaties maatregelen uitgevoerd worden om de oversteekbaarheid van fietsers en voetgangers te verbeteren.

Realisatie van projecten die voortvloeien uit het SMPU+ die in 2013 naar verwachting gereed zullen komen en invulling geven aan de eerdergenoemde 3 hoofddoelstellingen van het SMPU zijn:

- N201 BOR A2 - provincie grens - Deelproject B: Veenweg tot kruising N201/N212 (Bestemmingsplan procedure kan tot vertraging leiden).
- N225 Fietsverbinding Rhenen - Candialaan tot provinciegrens (bestemmingsplanprocedure kan tot vertraging leiden)
- N210 aansluiting op de A2 (het project zit nog in de verkenningsfase en het streven is het project in 2013 te realiseren maar er moet rekening worden gehouden met mogelijke uitloop)
- Aanpassing N237 West Berenkuil - N412
- N413 Heezerspoor: verbeteren oversteekbaarheid
- N225 (Rijksstraatweg) aanpassing rotonde N226 (Maarsbergseweg)
- N410 aanleg snelheidsremmers
- Voortzetting verbetering van de kwaliteit van de openbaar vervoerhaltes: honderd haltes

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef- waarde 2020	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
UMP	Percentage gerealiseerd hoofdfiets-routenetwerk	100%	75%	95%	100%	100%	100%	100%
UMP	Percentage trajecten gemiddelde snelheid > 40 km/uur	100%	87%	Nieuw	80%	85%	85%	90%
Openbaar vervoer	Gemiddelde waardering reiziger met betrekking tot alle aspecten OV	>7,5	7,4	>7,5	>7,5	>7,5	>7,5	>7,5
Openbaar vervoer	Percentage bussen dat op tijd vertrekt. (minder dan 1 minuut te vroeg vertrekt en minder dan 3 minuten te laat aankomt)	85%	85,7%	85%	85%	85%	85%	85%
Verkeers veiligheid	Aantal onveilige locaties provinciale wegen (>6 letselongeval)	15	29	Nieuw	28	26	24	22
Verkeers veiligheid	Aantal verkeersdoden en ernstig gewonden op provinciale wegen.	100	33 doden aantal ernstige gewonden onbekend	Nieuw	112	110	108	106
Verkeers veiligheid	Aantal opgeloste knelpunten overstekbaarheid	40	26	Nieuw	28	30	32	34
Geluidsreducerend asfalt	Aantal woningen met > 61 Lden geluidsbelasting	<500	1.390	1.250	1.300	1.200	1.100	1.000

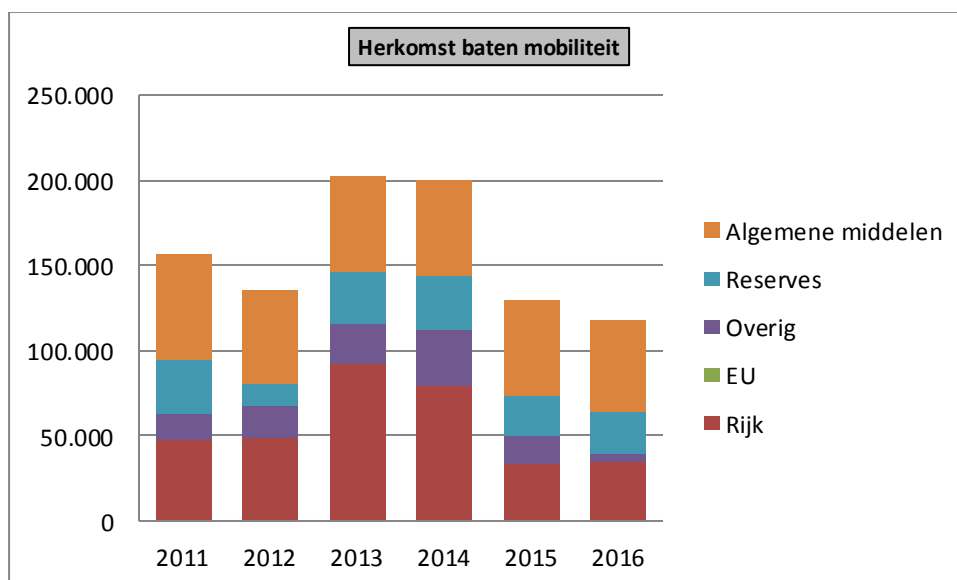
Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	87.984	15.358	15.499	15.487	15.570	15.567
Structurele personele lasten	9.852	8.430	8.515	8.515	8.515	8.515
Centrale overhead	6.468	6.548	7.049	7.049	7.049	7.049
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>104.304</i>	<i>30.336</i>	<i>31.063</i>	<i>31.051</i>	<i>31.134</i>	<i>31.131</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>79.277</i>	<i>144.787</i>	<i>142.849</i>	<i>72.454</i>	<i>63.336</i>
Totaal lasten	104.304	109.613	175.850	173.900	103.588	94.467
Structurele baten	62.462	1.298	1.198	1.198	1.087	1.087
Incidentele baten	0	65.771	114.730	110.503	49.217	38.905
Totaal baten	62.462	67.069	115.928	111.701	50.304	39.992
Saldo van dit programma	41.842	42.544	59.922	62.199	53.284	54.475
Storting in reserves	52.950	26.465	26.467	26.468	25.970	23.722
Onttrekking aan reserves	32.425	13.801	30.153	32.424	23.315	24.512
Beslag op de algemene middelen	62.367	55.208	56.236	56.243	55.939	53.685

De planning en afstemming van projecten krijgen de komende periode meer aandacht, om onderbesteding te beperken. De interne processen, met name ten aanzien van programmering en beleidsevaluatie, zullen beter op elkaar worden afgestemd. Volgens de zogenaamde beleidscyclus zal op basis van tussentijdse evaluaties de programmering vaker worden geactualiseerd. Gevolg is dat een afwijking op projectniveau minder van invloed zal zijn op de afwijking van het totale budget en er over projecten beter kan worden gerapporteerd. In de Voorjaarsnota 2013 zal de planning volgens de nieuwe planningssystematiek ter vaststelling aan u worden aangeboden zodat we daarover in de Najaarsnota 2013 en Jaarrekening 2013 verantwoording kunnen afleggen.

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt voornamelijk uit 4 categorieën gefinancierd, te weten de algemene middelen, de provinciale reserves, rijksuitkeringen en overige middelen. Deze overige middelen betreffen bijdragen van diverse organisaties (waaronder meerdere gemeenten) ten behoeve van onder andere investeringen in wegen en verkeersveiligheid. De rijksbijdragen betreffen voornamelijk de rijksuitkeringen Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU) en Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR).

De provinciale reserves ter financiering van de investeringen op dit programma betreffen voornamelijk de reserves Grote Wegen Werken (GWW), de reserve VERDER en de reserve Masterplan Soesterberg.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Verschil	
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	90.983	96.737	164.224	-73.241	-67.487
Verkeersveiligheid	4.681	3.968	2.442	2.239	1.526
Kwaliteit leefomgeving	2.172	2.360	2.135	37	225
Centrale overhead	6.468	6.548	7.049	-581	-501
Totaal lasten	104.304	109.613	175.850	-71.546	-66.237
Baten					
Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	58.968	63.681	114.817	-55.849	-51.136
Verkeersveiligheid	2.817	2.537	1095	1.722	1442
Kwaliteit leefomgeving	677	851	16	661	835
Totaal baten	62.462	67.069	115.928	-53.466	-48.859
Saldo van dit programma	41.842	42.544	59.922	-18.080	-17.378

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 66,2 mln. hogere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor het Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 67,5 mln.) en lagere uitgaven voor Verkeersveiligheid (€ 1,5 mln.).

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: Vanwege onder meer de omvang van de projecten, de lange doorlooptijden, inspraakprocedures, afhankelijkheid derden en externe (weers-)omstandigheden kunnen de uitgaven (de kasritmes) voor deze verkeersprojecten op jaarbasis nogal van elkaar verschillen. Zo zijn er in 2013 lagere uitgaven voor het RVM programma ad € 3 mln. en uitvoeringsprogramma pakketstudies ad € 1,1 mln. begroot en hogere uitgaven bij project verdiepte ligging Soesterberg ad € 3,9 mln., kasritmes projecten BDU ad € 38,8 mln., diverse uitvoeringsprojecten UMP ad € 16,1 mln., VERDER pakketstudies ad € 4,3 mln., project Driebergen - Zeist € 1,3 mln. en project versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken € 6,1 mln..

De € 48,9 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten voor het Doelmatig verkeers- en vervoersysteem (€ 51,1 mln.) en lagere inkomsten voor Verkeersveiligheid (€ 1,4 mln.).

- Doelmatig verkeers- en vervoersysteem: lagere baten bij het project RVM ad € 3 mln. en bij het uitvoeringsprogramma pakketstudies ad € 1,1 mln. De lasten worden gedekt door bijdragen van derden. Hogere/lagere lasten hebben daarom automatisch ook hogere/lagere baten tot gevolg. Zie ook bovenstaande toelichting bij de lasten. Hogere baten bij de diverse uitvoeringsprojecten UMP ad € 17,6 mln. Bij een aantal projecten dragen ook derden bij. Dit geldt onder andere voor de BRAVO projecten ad € 7,4 mln. en voor verbetering toegankelijkheid bushaltes ad € 6,7 miljoen. Daarnaast ontvangen wij in 2013 een hogere specifieke uitkering van het Rijk (Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer, BDU) van € 38,9 mln. voor met name de beter benutten projecten.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De circa € 71,5 mln. hogere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor het Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 73,2 mln.) en lagere uitgaven voor Verkeersveiligheid (€ 2,2 mln.). Ook hier zijn verschillen in geprognosticeerde kasritmes de oorzaak.

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: Hogere uitgaven voor diverse uitvoeringsprojecten UMP ad. € 17,7 mln., kasritmes projecten BDU € 39,6 mln., versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken € 6,1 mln., VERDER pakketstudies € 4,9 mln., de verdiepte ligging Soesterberg € 3,9 mln., kasritmes diverse uitvoeringsprojecten BOR € 3,5 mln., bereikbaarheid binnensteden -/- € 1,8 mln. en mobiliteitsmanagement RVM -/- € 2,2 mln.
- Verkeersveiligheid: Lagere uitgaven voor diverse uitvoeringsprojecten UMP ad € 1,9 mln.

De circa € 53,5 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten voor het Doelmatig verkeers- en vervoersysteem (€ 55,8 mln.) en lagere inkomsten voor Verkeersveiligheid (€ 1,7 mln.).

- Doelmatig verkeers- en vervoersysteem: hogere baten projecten UMP omdat een aantal uitvoeringsprojecten deels worden gedeclareerd bij derden, onder andere de BRAVO projecten, ad € 15,5 mln. en hogere rijksuitkering bij de BOR projecten ad € 3,5 mln.. Daarnaast ontvangen wij in 2013 een hogere specifieke uitkering van het Rijk (Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer, BDU) van € 40 mln. Lagere inkomsten mobiliteitsmanagement RVM ad € 2,1 mln.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.6	Cultuur en samenleving	Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw

Wat willen we bereiken?

Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'

Wij staan voor de opgave om stad en regio blijvend leefbaar en aantrekkelijk te houden voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Daaraan kan en moet het cultuurbeleid een bijdrage leveren. De provincie stuurt op het optimaliseren van de maatschappelijke en economische waarde van cultuur en stimuleert de versterking van de culturele sector. In de Strategische Agenda kiest de provincie voor het ondersteunen en verder ontwikkelen van cultuur als kernkwaliteit. Het cultuurbeleid is nauw verbonden met andere provinciale beleidsterreinen en geeft mede invulling aan twee van de grote ontwikkelopgaven: Utrecht topregio en Vitaal landelijk gebied. Cultureel erfgoed is bovendien een van de door ons aangewezen vijf kerntaken van de provincie.

In de [Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'](#) schetsen wij de hoofdlijnen van het provinciale cultuurbeleid. Deze nota geeft focus in de ambities en inspanningen, duidelijkheid over de invulling van de provinciale rol en zicht op de in te zetten instrumenten. De provincie kiest voor focus en tegen versnippering. We manifesteren ons daar waar onze rol toegevoegde waarde heeft en trekken ons terug waar anderen aan zet zijn. Het stimuleren van maatschappelijke verantwoordelijkheid, van ondernemerschap van cultuurproducenten en eigenaarschap van erfgoedbezitters en gemeenschappen krijgt daarom in deze beleidsperiode hoge prioriteit.

We geven onze rol op het gebied van cultuur vorm en inhoud in de volgende ambities (deze 3 ambities worden in de cultuurnota uitgewerkt in doelen, resultaten en inspanningen):

I. Cultuur verrijkt: wij willen de cultuurhistorische kwaliteit van onze leefomgeving behouden, verbeteren en zichtbaar maken. Cultuur is van waarde en genereert waarde. Cultuur verrijkt. De kwaliteit van de provincie Utrecht als leefomgeving en vestigingsplaats is in hoge mate een culturele kwaliteit en ons belangrijkste kapitaalgoed. Het erfgoedbeleid is behalve onderdeel van ons cultuurbeleid een essentieel aspect van het ruimtelijk beleid en maakt de culturele dimensie en potentie van allerhande provinciale vraagstukken duidelijk.

II. Cultuur verbindt: wij willen de provincie Utrecht profileren als regio die sterk is in cultuur en mensen laten genieten van het rijke culturele aanbod. De inspirerende kracht van cultuur maakt een samenleving vitaal en veerkrachtig. Cultuur verbindt. Het is een anker in tijden van verandering en tegelijkertijd een motor van innovatie. Daarom vindt de provincie het belangrijk dat de inwoners van Utrecht profiteren van alles wat het culturele aanbod hen te bieden heeft: vermaak en genot, verbazing en verwondering, uitdaging en prikkeling, nieuwe ideeën en oeroude wortels.

Cultuur is een belangrijk kapitaalgoed voor de provincie Utrecht. Het maakt onze regio aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers en bedrijven. En het heeft een hoge economische waarde; het verhoogt de aantrekkelijkheid van Utrecht als woonomgeving en als vestigingsplaats van bedrijven. Daarom koesteren we ons sterke culturele profiel en doen we er alles aan om dat te behouden.

III. Cultuur versterkt: wij willen de culturele sector professioneel en economisch verstevigen en daartoe het maatschappelijk draagvlak vergroten. De veranderingen in de maatschappij vragen van de provincie en de culturele sector fundamentele bezinning op verantwoordelijkheden, kerntaken, organisatie, financiering en draagvlak. De provincie heeft een rol in het begeleiden van en sturen op de transitie die de culturele sector als geheel en de instellingen afzonderlijk moeten maken. Daarom lopen ondernemerschap, verantwoordelijkheid en eigenaarschap als een rode draad door de hele cultuurnota heen. Cultuur versterkt.

De ambitie van stad en provincie om in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden, is ook voor het provinciale cultuurbeleid bepalend en vormt de stip op onze horizon. Utrecht 2018 etaleert stad en regio als Europese broedplaats voor verbeelding en verbinding en als show case van een gedeelde Europese geschiedenis en rijkdom. Culturele hoofdsteden trekken veel (inter)nationale bezoekers en geven hun omgeving een forse culturele en economische impuls. Utrecht 2018 markeert en vergroot het belang van kennis en cultuur voor de creatieve en economische kracht van stad en regio.

Vrede 2013 en EYOF 2013

In 2013 vieren we het 300-jarig bestaan van de Vrede van Utrecht. Tegelijkertijd vindt ook het Europees Jeugd Olympisch Festival (European Youth Olympic Festival, EYOF) plaats.

Zorg en welzijn

Wij willen uitvoering geven aan onze wettelijke taken met betrekking tot zorg en welzijn.

Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'

I. Cultuur verrijkt

Ruimtelijk erfgoedbeleid

In 2013 worden de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (PRS) en de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) van kracht. Daarin leggen we vast welke gebieden met bijzondere cultuurhistorische waarde van provinciaal belang zijn en behoren tot de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS). We stimuleren gemeenten met name om in hun ruimtelijk beleid de waarde te borgen van historische buitenplaatszones, militair erfgoed, agrarisch cultuurlandschap en archeologische vindplaatsen. In dat kader zullen we ook de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht (CHAT) herijken. Voor archeologische gebieden van provinciaal belang stellen we een aanvullend ruimtelijk beleids- en toetsingskader op. We starten door middel van een aantal business cases rond historische buitenplaatsen een onderzoek naar de mogelijkheden om via het ruimtelijk beleid meer mogelijkheden te scheppen voor het creëren van economische kostendragers. Tevens gaan we in het kader van de uitvoeringsagenda historische buitenplaatsen in 2013 aan de slag met projecten die een relatie hebben met de thema's 'Een duurzame leefomgeving' en 'Landelijk gebied met kwaliteit'. Samen met andere overheden starten we ten slotte het voorbereidingsproces voor de nominatie van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Limes als UNESCO Werelderfgoed. Voor de Grebbelinie stellen we op verzoek van de gemeenten in het gebied in 2013 een provinciaal inpassingsplan op.

Gebiedsontwikkeling

Met het Programma Agenda Vitaal Platteland (AVP, zie programma 4.2) werken we aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van militair erfgoed. Prioriteit ligt bij de Grebbelinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie en in beide gevallen betreft het een meerjarig uitvoeringsprogramma. Het zichtbaar en beleefbaar maken van Castellum Fectio (in het kader van beleidsprioriteit Romeinse Limes) wordt zowel vanuit de AVP-begroting als de erfgoedbegroting bekostigd. Dit project wordt in 2013 uitgevoerd (opening 2014).

Monumentenzorg

We dragen uit het Fonds Erfgoedparels bij aan de restauratie van historische buitenplaatsen. Ook komt in 2013 de Utrechtse erfgoedmonitor gereed, waarin we de restauratiebehoefte van rijksmonumenten (niet zijnde woonhuizen) in kaart brengen.

Iconen van Utrechts erfgoed

Met oog op professionalisering door schaalvergroting stimuleren we samenwerking van de 'iconen van Utrechts erfgoed' en verkennen we de vorming van een 'Utrechtse Trust'. Daartoe hebben we in 2012 een kwartiermaker aangesteld, die in 2013 verslag zal uitbrengen van zijn bevindingen.

II. Cultuur verbindt

Cultuureducatie

Met ons cultuureducatiebeleid zetten we in op een grotere lokale inbedding van cultuureducatie en meer eigen verantwoordelijkheid bij (grotere) gemeenten en lokale culturele instellingen. Hiermee neemt de uitvoerende rol van KunstCentraal en Landschap Erfgoed Utrecht vanaf 2013 geleidelijk af. In 2013 stellen wij vanuit het budget voor cultuureducatie matchingsgeld beschikbaar voor deelname aan het door het rijk geïnitieerde programma 'Cultuureducatie met kwaliteit'.

Publieksbereik cultureel erfgoed

We leggen nadruk op digitale middelen en digitale innovatie om het publieksbereik van Utrechts erfgoed te vergroten en te vernieuwen. In 2012 zijn relatief veel projecten uitgevoerd in het kader van het jaar van de Historische Buitenplaats. In 2013 willen we focussen op het bevorderen van enkele projecten van samenwerkende erfgoedinstellingen.

Culturele evenementen: Festivals en Vrede van Utrecht

In 2013 ondersteunen we voor een vierjarige periode vier grootschalige festivals en vier of vijf kleinschalige festivals en stimuleren we samenwerking tussen deze instellingen. Met deze aansprekende internationale evenementen profileren we de provincie als culturele regio bij uitstek en dragen we bij aan het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven. De festivals dragen als onderdeel van de culturele sector bij aan de kandidaatstelling van Utrecht als Culturele Hoofdstad 2018, die in 2013 plaatsvindt. De provincie is (mede)opdrachtgever en – financier van de Stichting Vrede van Utrecht voor de viering van 300 jaar Vrede van Utrecht in 2013.

Regionale omroep

In oktober 2013 verloopt de concessieperiode van RTV Utrecht. Wij zullen het besluit over een representativiteits- en bekostigingsverklaring voor de volgende concessieperiode (2013-2018) zorgvuldig voorbereiden en tijdig nemen. Ook voert de provincie in 2013, samen met het rijk en met RTV Utrecht, een transparant proces rond de herpositionering van de regionale omroep.

Archieven

We geven in 2013 vorm en inhoud aan de nieuwe wettelijke verantwoordelijkheid voor de eigen provinciale archieven. Met de wijziging van de Archiefwet komt een landelijke Archiefvisie. Duurzaamheid, collectievorming, toegankelijkheid en openbaarheid zijn daarin trefwoorden. Deze onderwerpen zullen, waar relevant, aan bod komen in onze beleidsvoorstellen aan PS in 2013, en waar mogelijk gekoppeld worden aan de uitwerking van deze onderwerpen in de Innovatieagenda die momenteel in het verlengde van de Archiefvisie landelijk wordt opgesteld.

III. Cultuur versterkt

Cultuur en ondernemerschap

In 2013 gaat het programma 'cultuur en ondernemerschap' van start. De provincie initieert of stimuleert andere financieringsvormen als crowdfunding en een revolverend fonds en werkt samen met het culturele veld aan een invulling van het in 2012 afgeronde behoeftenonderzoek. Nadrukkelijker zetten we in op het promoten van cultuur door het te benutten en in te zetten bij provinciale bijeenkomsten en andere activiteiten, en maken we een start met het vergroten van draagvlak voor cultuur bij de inwoners van de provincie. 2013 is ook het jaar waarin we beginnen met het aanpassen van onze financieringssysteem ten behoeve van een zakelijker verhouding met de structureel gesubsidieerde instellingen.

Versterking erfgoedsector

We ondersteunen erfgoedbeheerders bij de zorg voor het erfgoed via Landschap Erfgoed Utrecht, de Monumentenwacht Utrecht, het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht en het Restauratie Opleidingsproject. In 2013 evalueren we het organisatie- en financieringsmodel van het Steunpunt.

Archeologie

We zorgen voor voldoende capaciteit in het Provinciaal Archeologisch Depot, stellen een provinciale onderzoeksagenda op en zetten ons in voor monitoring en beheer van belangrijke archeologische vindplaatsen.

Bibliotheken

In 2013 zetten wij in op innovatie binnen de regiobibliotheken en stimuleren de verbindingen tussen het bibliotheekbeleid en andere domeinen zodat de maatschappelijke functies van de bibliotheek optimaal tot hun recht komen. Concreet zullen de innovaties zich richten op nieuwe bibliotheekconcepten, nieuwe vormen van ondernemerschap en samenwerkingsprojecten met scholen.

Vrede 2013 en EYOF 2013

In 2013 vieren we het 300 jarig bestaan van de Vrede van Utrecht. Tegelijkertijd vindt ook het Europees Jeugd Olympisch Festival plaats. Het EYOF en de Vrede 2013 versterken elkaar met bijvoorbeeld een gezamenlijke openingsceremonie. Het zijn daarmee goede stepping stones voor onze ambitie om Culturele Hoofdstad 2018 te worden. Beide evenementen vinden plaats in de stad Utrecht en zullen in de aanloop er naartoe met een voorprogramma ook de provincie aandoen. Hiermee zullen we Utrecht als dynamische topregio profileren.

Zorg en welzijn

De provincie Utrecht heeft binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning de taak om een steunfunctie voor gemeenten in stand te houden. Wij ondersteunen daartoe Cliëntenbelang Utrecht en Sensor West Midden.

De provincie is toezichhouder op de aanrijtiden van ambulances in de provincie en draagt mede zorg voor het spreidingsplan ambulanceposten. De TWAZ (Tijdelijke Wet AmbulanceZorg) is door beide kamers aangenomen en treedt per 1-1-2013 in werking. Dit betekent dat het rijk per genoemde datum de verantwoordelijkheid draagt voor de spreiding en beschikbaarheid van de ambulancezorg.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	Streef-waarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Uitvoerings-agenda historische buitenplaatsen	Aantal nieuw gestarte projecten	5 per jaar	2	10	7	4	4	
Monumenten-zorg*	Aantal nieuw gestarte restauratie projecten	5 per jaar	6	5	5	5	5	

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	Streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Cultuureducatie*	Percentage leerlingen po dat via programma's van KC en LEU structureel in aanraking komt met cultuur educatie	75 %	90%	90%	83 %	75%	75%	
Festivals*	Aantal door de provincie ondersteunde festivals	9 per jaar	11	11	9	9	9	9
Cultuur en ondernemerschap*	Percentage toename eigen inkomsten gesubsidieerde instellingen	3% per jaar	-	0%	3%	3%	3%	
Bibliotheeken*	Aantal innovatieve projecten	3 per jaar	3	3	3	3	3	

De indicator 'Vrede van Utrecht' is verwijderd omdat deze indicator niets zegt over het welslagen van provinciaal beleid maar alleen of er sprake is van een jaarlijks activiteitenprogramma.

* Nieuwe indicator: deze indicatoren staan voor het eerst in de programmabegroting, en komen voort uit de Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'.

Percentage leerlingen po dat via programma's van KC en LEU structureel in aanraking komt met cultuur educatie: Het budget dat per 2013 beschikbaar is voor cultuureducatie, is lager dan de jaren daarvoor. Daarom neemt het verwachte percentage bereikte leerlingen af.

Aantal door de provincie ondersteunde festivals: Het budget dat per 2013 beschikbaar is voor festivals zetten we gerichter in, waardoor we minder festivals ondersteunen. Dit budget is beschikbaar tot en met 2016, in afwijking van de cultuurnota.

Indicatoren zijn in 2016 niet allemaal ingevuld omdat deze afkomstig zijn uit de cultuurnota, die tot en met 2015 loopt.

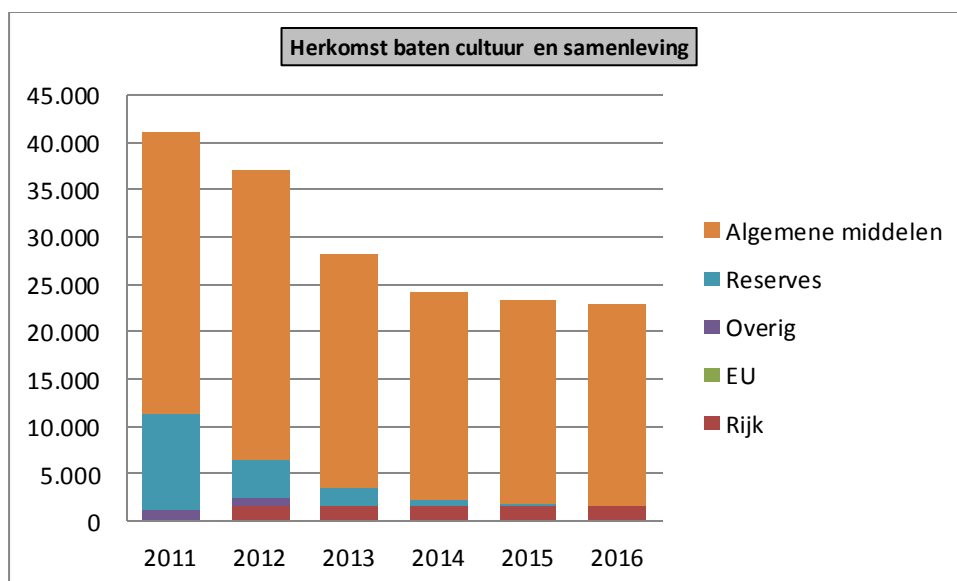
Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	33.168	18.375	20.523	19.672	19.588	19.288
Structurele personele lasten	2.174	1.748	2.372	2.372	2.372	2.372
Centrale overhead	1.105	1.198	1.241	1.241	1.241	1.241
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	<i>36.447</i>	<i>21.321</i>	<i>24.136</i>	<i>23.285</i>	<i>23.201</i>	<i>22.901</i>
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	<i>0</i>	<i>15.340</i>	<i>3.451</i>	<i>582</i>	<i>250</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	36.447	36.661	27.587	23.867	23.451	22.901
Structurele baten	1.090	1.527	1.527	1.527	1.527	1.527
Incidentele baten	0	975	80	0	0	0
Totaal baten	1.090	2.502	1.607	1.527	1.527	1.527
Saldo van dit programma	35.357	34.159	25.980	22.340	21.924	21.374
Storting in reserves	4.600	400	650	332	0	0
Onttrekking aan reserves	10.256	4.019	1.900	632	300	0
Beslag op de algemene middelen	29.701	30.540	24.730	22.040	21.624	21.374

De stijging van de structurele apparaatskosten vanaf 2013 wordt veroorzaakt door de overheveling van de Zorg taken vanuit het oude programma Jeugd, onderwijs en zorg naar dit programma.

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt grotendeels gefinancierd uit de algemene middelen en (afnemend) vanuit de reserve Coalitieakkoord (tot en met 2011) en daarna de reserve Projecten. Vanaf 2012 ontvangen wij een decentralisatie-uitkering vanuit het Rijk van € 1,5 mln. per jaar voor restauratie van rijksmonumenten.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Verschil	
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Cultuurparticipatie	5.188	4.435	2.383	2.805	2.052
Erfgoed	7.540	8.085	7.177	363	908
Kunsten	8.030	6.000	4.395	3.635	1.605
Media (RTV Utrecht)	9.840	12.143	8.581	1.259	3.562
Bibliotheken	3.657	3.479	2.364	1.293	1.115
Sport	1.087	1.321	1.448	-359	-125
Centrale overhead	1.105	1.198	1.241	-136	-43
Totaal lasten	36.447	36.661	27.587	8.860	9.074
Baten					
Cultuurparticipatie	618	604	0	618	604
Erfgoed	398	1.898	1.607	-1.209	291
Kunsten	6	0	0	6	0
Media	0	0	0	0	0
Bibliotheken	69	0	0	69	0
Sport	0	0	0	0	0
Totaal baten	1.091	2.502	1.607	-516	895
Saldo van dit programma	35.356	34.159	25.980	9.376	8.179

De circa € 9 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door de ombuigingen vanuit het coalitieakkoord en lagere uitgaven op de onderwerpen Cultuurparticipatie € 2,1 mln., Kunsten € 1,6 mln., Media € 3,6 mln. en Bibliotheken € 1,1 mln.

- Ombuigingen coalitieakkoord 2012-2015: Over dit gehele programma leiden de ombuigingen vanuit het coalitieakkoord 2012-2015 tot lagere budgetten vanaf 2012 en 2013.
- Kunsten: In 2012 zijn een aantal oude projecten uit het oude coalitieprogramma ad € 1.1 mln. afgewikkeld, waardoor de budgetten in 2013 afnemen.
- Media: Bij de behandeling van de Begroting 2012 in uw staten (PS2011PS14 van 31 oktober 2011) heeft u ingestemd met een reservering voor mogelijke frictiekosten naar aanleiding van de ombuigingen uit het coalitieakkoord 2012-2015 (€ 2,80 mln.). Deze incidentele materiele frictiekosten zijn geraamd in 2012. Daarnaast is de financiële uitwerking van de overeenkomst met RTV Utrecht om de subsidiekorting vanaf 2012 deels terug te draaien van 15% naar 7,5% nog niet verwerkt voor de jaren 2013 en verder. Voor 2012 heeft u ingestemd met de incidentele dekking ten laste van de reserve Weerstandsvermogen (Voorjaarsnota 2012). Momenteel wordt onderzocht hoe de structurele dekking voor 2013 en verder het beste geregeld kan worden.
- Bibliotheken: In 2012 is het oude agenda 2010 project Ureka! afgewikkeld ad € 1,1 mln.

De circa € 0,9 mln. lagere baten in 2013 worden veroorzaakt door lagere inkomsten voor Cultuurparticipatie (€ 0,6 mln.) en Erfgoed (€ 0,3 mln.).

- Cultuurparticipatie: voor de periode 2009-2012 ontvingen wij incidenteel materiele middelen van het Rijk ten behoeve van cultuurparticipatie. Vanaf 2013 is deze regeling niet meer van toepassing.
- Erfgoed: wij hebben in het verleden diverse restauraties van rijksmonumenten voorgefinancierd. In 2011 en 2012 hebben wij de laatste voorfinancieringen terug ontvangen.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De circa € 8,9 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door het afwikkelen van budgetten uit het oude coalitieakkoord en de ombuigingen uit het nieuwe coalitieakkoord 2012-2015.

De circa € 0,5 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor Cultuurparticipatie (€ 0,6 mln.) en hogere inkomsten voor Erfgoed (€ 1,2 mln.).

- Erfgoed: betreft plus € 1,5 mln. gedecentraliseerde rijksmiddelen ten behoeve van monumentenzorg die vanaf 2012 zijn toegevoegd aan de provinciale begroting en min € 0,3 mln. in verband met de voorfinanciering van diverse restauraties van rijksmonumenten. In 2011 en 2012 hebben wij de laatste voorfinancieringen terug ontvangen.
- Cultuurparticipatie: Voor de periode 2009-2012 ontvingen wij incidenteel materiele middelen van het Rijk ten behoeve van cultuurparticipatie. Vanaf 2013 is deze regeling niet meer van toepassing.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.7	Jeugdzorg	Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw

Wat willen we bereiken?

Naar een nieuw jeugdstelsel

Uit de evaluatie van de huidige Wet op de jeugdzorg blijkt dat de afgelopen jaren onder regie van provincies het nodige bereikt is op het terrein van de zorg voor jeugd. Er zijn echter ook belemmerende financieringsstructuren en intersectorale samenwerking komt nog altijd onvoldoende tot stand. Om deze situatie te verbeteren, komt de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdzorg in 2015 volledig bij de gemeenten te liggen, zowel bestuurlijk als financieel. Niet alleen de geïndiceerde, provinciaal gefinancierde jeugdzorg gaat naar de gemeenten, ook de zorg voor jeugd met een licht verstandelijke beperking (jeugd-LVB), de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-ggz), de Jeugdzorg^{plus}, jeugdbescherming en jeugdreclassering gaan dus over. De decentralisatie van de zorg voor jeugd kent twee dimensies: de bestuurlijke en organisatorische transitie ('dingen anders doen') en de zorginhoudelijke transformatie ('andere dingen doen'). Beide dimensies zijn integraal onderdeel van het veranderproces en zijn daardoor onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Rol van de provincie, in samenhang met de Strategische Agenda

Wij zien voor onszelf de komende jaren een tweeledige opdracht. Enerzijds hebben we de verantwoordelijkheid om tot aan de overdracht naar de gemeenten onze wettelijk taken binnen de bestaande kaders uit te voeren. Anderzijds spelen we een rol in het transitieproces, door gemeenten te ondersteunen bij de voorbereiding op hun nieuwe taken. Ons beleid -beschreven in het Meerjaren Beleidskader 2013-2014 [De kunst van het loslaten](#)- is gericht op een zorgvuldige overdracht, samen met onze partners en met een inzet op veranderen met behoud van het goede. De decentralisatie van de jeugdzorg is ook opgenomen in de provinciale Strategische Agenda, onder de Transitieopgave Bestuurlijke Organisatie. Wij gaan daarbij uit van de governance-benadering, waarbij samenwerking het uitgangspunt is.

Ons aandeel in het transitieproces is te onderscheiden in twee rollen. Ten eerste door in samenwerking met de gemeenten het overdrachtsproces vorm te geven, waarbij ons streven gericht is op een actieve en warme overdracht van onze huidige taken en verantwoordelijkheden. Ten tweede willen wij vanuit onze rol als ketenregisseur en middenbestuur de dialoog met en tussen de gemeenten stimuleren en daarbij de kansen, risico's en valkuilen benoemen.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Sturen op zorgvernieuwing

Voor de uitvoering van alle huidige wettelijke taken hebben wij een subsidierelatie met Bureau Jeugdzorg en aanbieders van jeugd- en opvoedhulp. Ons speerpunt is dat het zorgaanbod aansluit bij de aard en ernst van de problematiek van cliënten, in voldoende mate beschikbaar is, aantoonbaar effectief en binnen het beschikbare budget wordt geleverd. Om onze doeluitkering zo efficiënt mogelijk te kunnen inzetten, hebben wij in 2012 een omslag gemaakt van financiering van capaciteit en afrekenen op bezetting, naar financiering en afrekenen op basis van het aantal effectief uitgestroomde cliënten. Om de prestaties van de aanbieders beter in beeld te hebben is in 2012 gestart met een online sturingsmonitor waarin de prestaties van de aanbieders, maandelijks bijgewerkt, zichtbaar zijn. 2013 staat in het teken van optimaliseren van de monitor en onze aansturing. De cliënten zelf en Bureau Jeugdzorg spelen een belangrijke rol bij de toeleiding naar en het bepalen van het resultaat van de hulp: cliënttevredenheid is een belangrijke maat, evenals een vaststelling door Bureau Jeugdzorg of de ernst van de problematiek daadwerkelijk is afgenomen.

We stimuleren zorgvernieuwing binnen de gespecialiseerde zorg:

- door voor zware doelgroepen meer lichtere vormen van zorg te realiseren, zoals pleegzorg, gezinshuizen;
- door samenwerking met gezin, eigen netwerk en ketenpartners te stimuleren;
- door door- en uitstroom te bevorderen; bijvoorbeeld door zorgaanbieders te laten sturen op effectieve uitstroom en door het thema nazorg te benadrukken bij gemeenten en bij zorgaanbieders;
- door in samenspraak met gemeenten de motie Transitie Jeugdzorg, inzake vernieuwing van het zorgaanbod, uit te voeren.

Ondersteuning van gemeenten in de decentralisatie

Wij zien het als onze provinciale verantwoordelijkheid om gemeenten zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun uitdagende opdracht om op lokaal niveau de zorg voor jeugd in samenhang te regelen. Het welslagen hiervan wordt in hoge mate bepaald door de inzet van gemeenten om te ontkokeren, schuttingen af te breken en een nieuwe fundering onder het stelsel aan te brengen. Vooral voor kleine gemeenten is dit een grote opgave, mede in het licht van de op handen zijnde bezuinigingen op de zorg voor jeugd.

Deze ondersteuning geven wij vraaggericht, dus op basis van de lokale behoeften. De ondersteuning van de provincie is een aanvulling op het landelijk ondersteuningsaanbod vanuit het Transitiebureau dat door Rijk en VNG is opgericht.

Veel gemeenten zijn zich nog aan het oriënteren op hun nieuwe taken en zijn nog niet allemaal zo ver om op dit moment al concrete ondersteuningsbehoeften te formuleren. Toch kunnen we in het kader van de transitie en vanuit het overleg met gemeenten al wel een aantal concrete acties benoemen:

- We betrekken gemeenten bij de ontwikkeling van het provinciale jeugdzorgbeleid, onder meer via de bestuurlijke en ambtelijke platforms en de wethouders-overleggen;
- We maken onze inhoudelijke en procesmatige kennis over de Utrechtse jeugdzorg toegankelijk voor gemeenten, door middel van kennisateliers en bestuurlijk en ambtelijke platforms;
- De online gemeentemonitor geeft gemeenten realtime inzicht in het beroep op provinciale jeugdzorg door jeugdigen uit hun gemeente;
- We sluiten aan bij het transformatieproces van gemeenten, onder meer door hen in staat te stellen te experimenteren met het opdrachtgeverschap in de tweedelijns zorg;
- We faciliteren experimenten met indicatievrije trajecten in de lichte, ambulante zorg;
- We ondersteunen gemeenten in het proces om te komen tot een optimale regio-indeling.

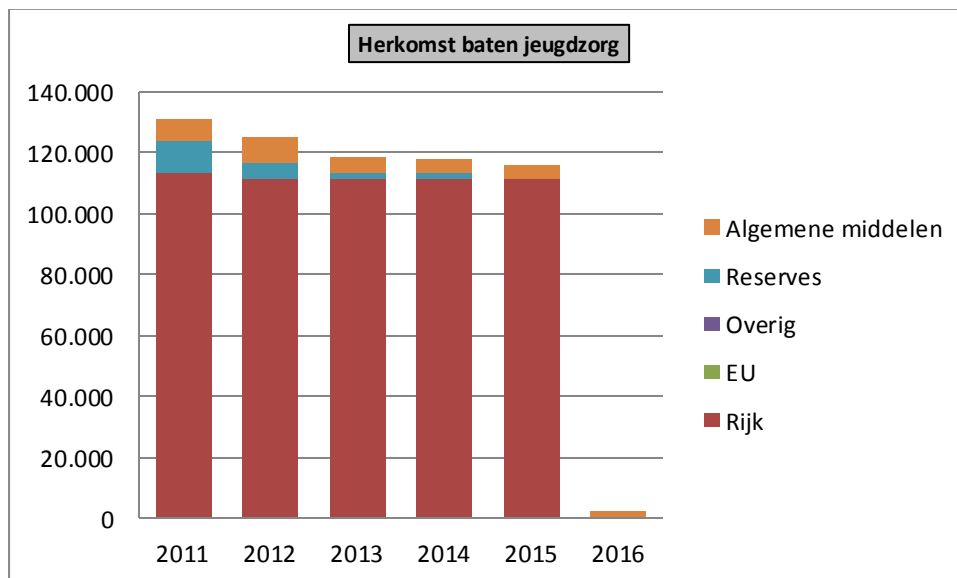
Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streef wrde.	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Zorgaanbod	Aantal cliënten dat langer dan 9 weken wacht op de benodigde zorg (op peildatum 31 december)	0	140	0	0	0	-	-
Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)	% van de aanmeldingen AMK waarvan het onderzoek binnen 5 dagen na aanmelding start	100%	50,5%	90%	90%	95%	-	-
Jeugdbescherming	De kwaliteit van de jeugdbescherming wordt deels bepaald door het aantal cases per medewerker.	1 : 15	1 : 17	1 : 15	1 : 15	1 : 15	-	-
Transitie	Aantal voorlichtingsbijeenkomsten voor gemeenten, zoals kennisateliers				4			
Transitie	Aantal gemeenten dat experimenteert met opdrachtgeverschap				26			

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma						
	Bedragen					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	128.367	3.079	2.084	1.906	1.721	933
Structurele personele lasten	1.819	1.320	775	775	775	775
Centrale overhead	1.216	1.254	884	884	884	884
<i>Subtotaal structurele lasten</i>	131.402	5.653	3.743	3.565	3.380	2.592
<i>Subtotaal incidentele lasten</i>	0	118.220	114.781	114.573	112.443	0
Totaal lasten	131.401	123.873	118.524	118.138	115.823	2.592
Structurele baten	113.629	0	0	0	0	0
Incidentele baten	0	111.342	111.242	111.242	111.242	0
Totaal baten	113.629	111.342	111.242	111.242	111.242	0
Saldo van dit programma	17.772	12.531	7.282	6.896	4.581	2.592
Storting in reserves	0	1.580	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	10.192	5.141	2.338	2.130	0	0
Beslag op de algemene middelen	7.581	8.970	4.944	4.766	4.581	2.592

De daling van de structurele apparaatskosten wordt vooral veroorzaakt door de overheveling van de zorg- taken vanuit het oude programma Jeugd, onderwijs en zorg naar het nieuwe programma 4.6. Cultuur en samenleving.

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Dit programma wordt vrijwel volledig gefinancierd uit de doeluitering Jeugdzorg van het Rijk van circa 111 mln. per jaar (tot en met 2015). Naast de Rijksbijdrage heeft u ook autonome middelen beschikbaar gesteld voor knelpunten in de jeugdzorg. Deze middelen worden onder andere gebruikt ter bestrijding van de wachtlijsten in de jeugdzorg en voor de transitie van de jeugdzorg naar gemeenten.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Verschil	Verschil
	2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Wel Thuis!	2.996	486	50	2.946	436
Zorg, welzijn en onderwijs	2.084	1.704	370	1714	1334
Jeugdzorg	122.768	118.132	117.212	5.556	920
Sociale agenda	2.337	2.297	8	2.329	2.289
Centrale overhead	1.216	1.254	884	332	370
Totaal lasten	131.401	123.873	118.524	12.877	5.349
Baten					
Wel Thuis!	19	0	0	19	0
Zorg, welzijn en onderwijs	0	0	0	0	0
jeugdzorg	113.600	111.342	111.242	2.358	100
Sociale agenda	10	0	0	10	0
Totaal baten	113.629	111.342	111.242	2.387	100
Saldo van dit programma	17.772	12.531	7.282	10.490	5.249

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 5,3 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Zorg, welzijn en onderwijs (€ 1,3 mln.) en Sociale agenda (€ 2,3 mln.).

- Zorg, welzijn en onderwijs: Per 1 januari 2013 worden de subsidies niet meer verantwoord op dit programma maar op programma 4.6 Cultuur en Samenleving.
- Sociale agenda: U bent op 3 januari 2012 geïnformeerd over de afronding van het programma sociale agenda. In 2012 zullen de laatste verplichtingen uitbetaald worden. In 2013 is het programma ook financieel afgerond.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De circa € 12,9 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Wel thuis (€ 2,9 mln.), Zorg, welzijn en onderwijs (€ 1,7 mln.), Jeugdzorg (€ 5,6 mln.) en Sociale agenda (€ 2,3 mln.).

- Wel Thuis: U bent op 3 januari 2012 geïnformeerd over de afronding van het programma Wel Thuis. In 2011 zijn nog veel subsidies uitbetaald, in 2012 en 2013 zullen de laatste subsidies vastgesteld worden.
- Jeugdzorg: Het aflopen van het programma Utrechtse Jeugd Centraal in 2011 is verantwoordelijk voor circa € 4 mln. lagere uitgaven. Daarnaast hebben we minder middelen uit hoofde van de doeluitkering Jeugdzorg van het Rijk ontvangen in verband met een andere manier van financieren van de zogenaamde Landelijk Werkende Instellingen, met navenant lagere uitgaven als gevolg.
- Sociale agenda: U bent op 3 januari 2012 geïnformeerd over de afronding van het programma sociale agenda. In 2012 zullen de laatste verplichtingen uitbetaald worden. In 2013 is het programma ook financieel afgerond.
- Zorg, welzijn en onderwijs: Per 1 januari 2013 worden de subsidies Welzijn niet meer verantwoord op dit programma, maar op programma 4.6 Cultuur en Samenleving.

De circa € 2,4 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor Jeugdzorg.

- Jeugdzorg: De doeluitkering Jeugdzorg is op niveau 2012 opgenomen. Dit is € 2,3 mln. lager dan in 2011, wat samenhangt met de al genoemde andere manier van financieren van de zogenaamde Landelijk Werkende Instellingen. Zie ook de toelichting bij de lasten.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.8	Bestuur en middelen	Dhr. R.C. Robbertsen, Dhr. J.W.R. van Lunteren, Dhr. drs. R.W. Krol, Dhr. drs. R.E. de Vries, Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw

Wat willen we bereiken?

Provinciale Staten

Het doel is het optimaal en actief door Provinciale Staten benutten van de aan hen toekomende instrumentaria voor het ontwikkelen en realiseren van beleid.

Het gaat dan primair om het stellen van beleidskaders, het controleren of Gedeputeerde Staten binnen die kaders blijven en het actief invulling geven aan de volksvertegenwoordigende rol, door middel van het afleggen van werkbezoeken en excursies en het houden van hoorzittingen.

Gedeputeerde Staten

Het doel is het realiseren van het [Collegeprogramma](#) en de daaruit voortvloeiende [Strategische Agenda](#).

Kabinet van de commissaris van de Koningin

Het kabinet van de commissaris van de Koningin (cvdK) ondersteunt de commissaris in de uitoefening van diens taken als rijksorgaan (onder meer burgemeestersaangelegenheden, aangelegenheden Koninklijk Huis, gemeentebezoeken, openbare orde en veiligheid, internationale zaken en een aantal representatieve taken) en als boegbeeld van de provincie. Bij de uitoefening van deze taken wordt gestreefd naar een hoog niveau van beleid, serviceverlening en ondersteuning. Voor 2013 staat onder meer de organisatie van de Nationale Start viering bevrijding op het programma.

Bestuurlijke zaken

Economische en maatschappelijke ontwikkelingen in Europa en Nederland hebben steeds meer impact op de vraagstukken die zich aandienen in de Utrechtse regio, en maken deze voor de overheden steeds complexer. Daardoor wordt de samenwerking tussen de provincie Utrecht en de medeoverheden en onze partners intensiever. Ontwikkelingen en samenwerking houden niet op bij de provinciegrens. Wij geven daarom samen met onze partners in Europa, Nederland, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Noordvleugel verder vorm aan een effectievere en efficiëntere samenwerking en lobby. Provinciegrensoverschrijdende samenwerking zoals in de NV Utrecht, het Groene Hart en de regio FoodValley blijft daarnaast ook van groot belang.

Deze ontwikkelingen stellen ook hoge eisen aan de bestuurskracht en de positionering van de Utrechtse overheden/gemeenten. Wij voelen ons als Utrechts middenbestuur (mede-)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het bestuur in onze regio. Wij willen dat de overheden in de Utrechtse regio over voldoende bestuurskracht beschikken zodat we samen krachtig kunnen werken aan een - mede op basis van onze Strategische Agenda – blijvend aantrekkelijk woon-, werk-, en leefklimaat.

De samenwerking met gemeenten baseert zich bovendien steeds meer op strategische en beleidsinhoudelijke resultaten en minder op provinciale financiële bijdrages. In 2012 zijn aan de Tweede Kamer voorstellen gedaan tot afschaffing van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr+) in de regio Utrecht per 1 januari 2013. Echter, door de val van het Kabinet Rutte is de behandeling van de Visienota bestuur en bestuurlijke inrichting onzeker geworden. Pas met een nieuw kabinet en een nieuwe Tweede Kamer zal er duidelijkheid komen over proces en voortgang van deze dossiers. Dit betekent niet dat we nu blijven stilstaan. Wij zijn in overleg met het Bestuur Regio Utrecht (BRU) hoe wij gezamenlijk verder met deze ontstane situatie zullen omgaan.

Juridische Zaken

Wij kunnen met toepassing van het instrumentarium van de wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) voorkomen dat wij door onze besluitvorming ongewild criminaliteit faciliteren en kunnen daarmee een actieve bijdrage leveren aan de bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit.

Interbestuurlijk Toezicht

Interbestuurlijk toezicht (IBT) regelt het toezicht tussen de drie bestuurslagen en maakt onderdeel uit van het provinciale takenpakket dat richt zich op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Het toezicht beslaat de werkterreinen financiën van lokale overheden, milieu, ruimtelijke ordening, water, natuur, huisvesting en de archiefwet. De nieuwe wet Revitalisering Generiek Toezicht RGT, die 1 oktober 2012 van kracht is geworden, is een uitwerking van het rapport van de commissie Oosting en betekent een vernieuwing en herijking van het bestaande IBT: uitgaan van vertrouwen; sturing aan de voorkant; toezicht meer op afstand en risicogericht; integrale beoordeling en totaalbeeld; meervoudig gebruik van de toezichtinformatie; gebruiken van vernieuwd instrumentarium; nieuwe kennis opbouwen bij nieuwe taakvelden; versterking van de horizontale verantwoording bij gemeenteraden en PS. Toezicht wordt in principe uitgevoerd door de nabijgelegen bestuurslaag. Vanuit deze gedachte zijn de taken van de VROM-inspectie overgeheveld naar de provincies. Het is nog onduidelijk hoeveel middelen met deze extra taken meekomen.

In 2013 staat de uitvoering van de in mei 2012 vastgestelde wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) centraal. Dit gaat in samenspraak met de lokale overheden (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen). Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op bestaande structuren.

Het financieel toezicht en het archieftoezicht zijn daarin belangrijke pijlers.

Bij het financieel toezicht wordt nadrukkelijk gekeken naar de meerjarenraming en de risico's in relatie tot de financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De nadelige gevolgen van toenemende Rijksbezuinigingen, verliezen op de gemeentelijke grondexploitaties en de effecten van de voorgenomen decentralisatiemaatregelen maakt het meer dan noodzakelijk dat er een goed inzicht is in de financiële positie van de gemeente. Bij het archieftoezicht ligt de nadruk op de risico's voor archief- en informatiebeheer bij de mede-overheden in geval van het niet functioneren van de horizontale controle bij die overheden en in geval van risicovolle gebeurtenissen en omstandigheden als fusie, herindeling, overgang naar de digitale archivering en bouw van archiefruimte of archiefbewaarploaats.

Europese zaken

Europa vormt een integraal onderdeel van de kerntaken. De doelstellingen zijn beschreven in de [Europastrategie 2012-2015](#). De ambitie van de Europastrategie is dat Europa maximaal bijdraagt aan de realisatie van onze provinciale doelen.

Voor Utrecht topregio en voor Vitaal landelijk gebied willen we onder meer Europese fondsen beschikbaar krijgen voor de nieuwe periode. Voor Krachtige steden en dorpen willen we steun krijgen vanuit de Europese Unie voor de versterking van de vitaliteit van het platteland in de Randstad. Voor Bereikbaar Utrecht willen we kennis en ervaring uitwisselen in Europese netwerken en Interreg-projecten.

In het Werkplan Europa 2012-2013 hebben we beschreven wat we in 2013 concreet willen bereiken: zorgen voor een inbedding van Europa in de werkzaamheden van de provincie en de (subsidie)mogelijkheden en kansen die Europa biedt optimaal benutten, zoveel mogelijk samen en in afstemming met de overige Randstadprovincies.

Communicatie

Communicatie is er om het primaire proces en het bestuur te ondersteunen. De instrumenten en middelen die worden ingezet zijn gebaseerd op de opgaven uit de Strategische Agenda en de uitvoering daarvan. De beleids- en uitvoerende afdelingen zélf zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de communicatie. De basis is de Strategische Communicatievisie die meer richting en focus geeft waardoor de herkenbaarheid en zichtbaarheid van de provincie Utrecht wordt vergroot. Er zijn drie corporate communicatithema's: Verbinden, Vernieuwen, Versterken.

Concerncontrol

Control richt zich op de sturing (governance), risicomanagement en naleving van wet en regelgeving (compliance). Als onderdeel van de vier lines of defense (management, interne controleprocedures, interne audit en de externe audit) is concern control verantwoordelijk voor de afstemming tussen de lines of defense en de invulling van de internal audit functie.

Utrecht 2040

Met het ontwikkelen van een Profiel van Utrecht (Utrecht 2040) op basis van de Staat van Utrecht beoogden wij:

- een duurzamere Utrechtse samenleving waarbij minimaal de afwenteling tussen de drie p's (people, profit en planet) in beeld wordt gebracht en deze leidraad wordt voor beleidskeuzes;
- te zorgen voor een meer strategische oriëntatie in beleid en politiek ten aanzien van het Utrechtse grondgebied en haar samenleving, via het vergroten van het lange termijn bewustzijn;
- meer samenhang te brengen in beleidsontwikkeling. Daarbij zoeken we naar synergie met de stakeholders van de provincie, door het scheppen van een gemeenschappelijk referentiekader.

Kijkend naar de doelen van het programma kunnen we constateren dat er met de strategie Utrecht2040 en de Staat van Utrecht belangrijke bouwstenen zijn opgeleverd en dat het project als zodanig hiermee is afgerond. De twee doelen die permanente aandacht blijven vragen, namelijk de PPP-gedachte als leidraad nemen bij beleidskeuzes en de samenhang tussen beleidskeuzes versterken, zullen in de lijn worden opgepakt.

Wat gaan wij daarvoor in 2013 doen?

Provinciale Staten

Om de drie hoofdtaken van Provinciale Staten goed te kunnen uitvoeren is de werkwijze van Provinciale Staten voortdurend punt van aandacht en evaluatie, om eventueel wenselijke bijstellingen in de werkwijze te kunnen doorvoeren. Uitgangspunt daarbij is de tijdige positionering van Provinciale Staten in de beleidsprocessen. De strategische planning van de verschillende stadia in de besluitvorming is daarbij van essentieel belang, alsmede de wijze waarop Gedeputeerde Staten invulling geven aan de wettelijk voorgeschreven actieve informatieplicht aan Provinciale Staten. Voor de beleidsprocessen worden met GS / ambtelijke organisatie afspraken gemaakt. Kortom voortdurend wordt vanuit de verschillen rollen en verantwoordelijkheden gezocht naar het optimum om dienstbaar te zijn aan de samenleving.

Kabinet cvdK

Op het gebied van internationale zaken vinden onder leiding van de commissaris van de Koningin en in nauwe samenwerking met de gedeputeerde economische zaken (handels)missies plaats. Voor 2013 zal wederom een

missie vanuit Utrecht naar onze vriendschapsprovincie Guangdong plaatsvinden en wordt gewerkt aan een follow up van onze in ontwikkeling zijnde contacten met India. Daarnaast wordt in verband met onze 2-jaarlijkse bezoeken aan de hoofdkantoren van onze Japanse vestigingen een bezoek aan Japan gepland. Deze bezoeken worden in nauw overleg met onze strategische partners in Utrecht voorbereid.

In 2013 zal op 5 mei de Nationale Start Viering Bevrijding in de provincie Utrecht plaatsvinden. De eerste voorbereidingen zijn in het tweede kwartaal van 2012 van start gegaan. De viering van deze historische gebeurtenis met (inter)nationale betekenis door middel van cultuuruitingen, zal een brede uitstraling hebben en bijdragen aan een gunstig vestigingsklimaat. De gemeente Utrecht en de Vrede van Utrecht zullen bij dit proces betrokken worden.

Bestuurlijke zaken

De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen functioneren. Wij bieden ons instrument Kwaliteitsmeting Utrechts bestuur dat in 2012 is geactualiseerd actief aan gemeenten aan. Op verzoek van gemeenten informeren wij hen over het belang van het periodiek onderzoeken van de kwaliteit van het bestuurlijk en ambtelijk functioneren en de methodiek van ons instrument. Dit instrument stelt hen op een laagdrempelige wijze in staat om samen met de provincie met een duidelijke rol- en verantwoordelijkheidsverdeling hun bestuurskracht te meten.

Op verzoek van onze partners ondersteunen wij hen in het vormgeven en realiseren van effectieve en efficiënte regionale samenwerking. Samenwerking die leidt tot resultaat voor de regio en voor de deelnemende partners. Ook in 2013 gaan wij door met het stimuleren en faciliteren van regionale samenwerking van FoodValley. Daarbij geven wij steeds duidelijk aan wat de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling is. Vanuit die benadering zetten wij ook de samenwerking in de triple helix (kennisinstellingen, overheden en bedrijven) voort.

De basis voor een effectief Public Affairs (PA) en lobby vormt een adequaat relatienetwerk op regionaal, Haags en Brussels niveau. Voor de lobby in de EU/Brussel is dat beschreven in de Europastrategie 2012-2015 en voor de lobby in Den Haag en de regio in de Public Affairsstrategie 2012-2013. Op basis van het in 2012 in beeld gebrachte relatienetwerk in perspectief van onze geprioriteerde Strategische Agenda zal er een professionaliseringsslag plaatsvinden en worden eventuele gaten in onze relatienetwerken gedicht.

Juridische zaken

De wet Bibob wordt op dit moment binnen de provincie Utrecht alleen toegepast bij de aanvraag van omgevingsvergunningen. Op grond van deze wet kan bij ernstig gevaar van misbruik een vergunning of subsidie worden geweigerd of ingetrokken, of kan een opdracht in het kader van een aanbesteding niet worden verleend. In samenwerking met de provincie Noord-Holland breiden wij de toepassing van deze wet uit met de handhaving van omgevingsvergunningen en bij aanbestedingen in de sector bouw, boven € 500.000. De screeningswerkzaamheden voor de provincie Utrecht zullen tegen vergoeding door de provincie Noord Holland worden verricht. De coördinatiewerkzaamheden en de voorbereiding van onze besluitvorming worden intern uitgevoerd.

Interbestuurlijk Toezicht

In 2012 is een integrale werkwijze ontwikkeld die in 2013 volledig wordt geïmplementeerd. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- meer efficiëntie en transparantie van het toezicht gericht op vermindering van de bestuurlijke drukte en het verminderen van de toezichtslasten (versobering)
- een risicoanalyse als uitgangspunt

Het toezicht op de werkterreinen financiën van lokale overheden, milieu, ruimtelijke ordening, water, natuur, huisvesting, activiteiten voormalige Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)-inspectie en de archiefwet zal gebeuren aan de hand van een integraal toezichtsplan en een integrale risicoanalyse. Hiervoor worden nog gemeenschappelijke indicatoren ontwikkeld. In 2013 wordt een pilot uitgevoerd om het integrale toezicht verder te ontplooiën. Vanuit deze gedachte zijn de taken van de voormalige Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)-inspectie overgeheveld naar de provincies. Omdat het nog onduidelijk is hoeveel middelen met deze extra taken meekomen, brengt dit ook een risico met zich mee dat de middelen mogelijk ontoereikend zijn voor het adequaat uitvoeren van de nieuwe taak.

Het begrip "duurzaam financieel evenwicht" (DFE) zal in het kader van het financieel toezicht plaats gaan maken voor het begrip "structureel en reëel evenwicht" en worden vastgelegd in de Provincie- en Gemeentewet. Het beleidskader DFE wordt, naar aanleiding van het ingediende wetsvoorstel, naar verwachting in de loop van 2013 aangepast. Dit aangepaste kader zal van toepassing zijn op de toezichtbeslissing 2014, die ultimo 2013 voor de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zal worden vastgesteld.

Voor het archieftoezicht zal het aanvullend beleidskader interbestuurlijk archieftoezicht van kracht worden.

Europese zaken

Het jaar 2013 is een belangrijk Europees jaar voor de provincie. In dit jaar moeten de Europese investeringsprogramma's voor de volgende programmaperiode (2014-2020) worden ingediend bij de Europese Commissie ter goedkeuring. Gezien het moeizame verloop van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader 2014-2020 van de EU is de verwachting dat de lidstaten en regio's pas in de loop van 2013 duidelijkheid krijgen over de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de Europese programma's in de regio's.

Dit jaar participeren we bovendien actief in Europese netwerken en projecten om kennis met andere Europese regio's uit te wisselen en Utrecht als interessante samenwerkingspartner te presenteren. Hiermee worden de ontwikkelingskansen voor de regio vergroot, in het bijzonder op het gebied van innovatie en duurzaamheid.

Om onze doelstellingen te bereiken gaan we het volgende doen:

- we maken een Smart Specialization Strategy (S3) voor de Randstad en een nieuw Operationeel Programma EFRO Kansen voor West II;
- we maken een nieuw POP III programma;
- we zorgen voor regionale cofinanciering voor de uitvoering van de Europese programma's, afhankelijk van de omvang van het aandeel van de provincie in de nationale enveloppen EFRO en ELFPO;
- we hebben kennisuitwisseling in Europese netwerken zoals ERRIN en PURPLE;
- we werken samen in Europese Interreg-projecten;
- we werken aan een organisatie die Europaproof is, door het organiseren van workshops over de nieuwe Europese wetgeving op o.a. het gebied van aanbesteden en staatssteun.

Communicatie

Dit jaar ligt de focus op communicatieadvies en -uitvoering rond de corporate thema's en rond de thema's uit de strategische agenda.

Dit doen we door ten eerste de corporate kernboodschap als richtsnoer voor bestuurscommunicatie te gebruiken. De woordvoeringsstrategie is per portefeuille gebaseerd op de drie corporate thema's Verbinden, Vernieuwen, Versterken.

Daarnaast zijn in 2013 de corporate middelen (zoals de website en het relatiemagazine) helemaal vormgegeven rond de corporate thema's. Ook over beleid en projecten wordt met dezelfde thema's gecommuniceerd. Hiertoe wordt de speciaal voor de beleidsmedewerkers, projectleiders en programmamanagers ontwikkelde training C-Factor aangeboden. C-Factor staat voor de 'Communicatie-Factor'.

Tenslotte kan in 2013 met de communicatiekwaliteitsmeter ('dashboard') worden gestuurd op de communicatieve doelen.

Concerncontrol

Wij gaan in 2013 verder met het implementeren van de beleids- en uitvoeringsnota weerstandsvermogen en risicomanagement. Door het toewijzen van proceseigenaarschap wordt het in 2013 mogelijk om de eerste 'in control statements' af te geven.

Utrecht 2040

In 2013 geven we het nemen van de PPP-gedachte als leidraad bij beleidskeuzes en het versterken van de samenhang tussen beleidskeuzes verder vorm. Dit zal gaan plaatsvinden langs de lijnen van de Strategische Agenda van de Provincie Utrecht (waar Utrecht2040 als belangrijkste uitgangspunt is benoemd). Daarnaast gaan we verder met de ontwikkeling van het Netwerk Utrecht2040 door onder andere de synergie met bestaande netwerken als de Taskforce Innovatieve Regio Utrecht (TFI) en Utrecht Sustainability Institute (USI) te versterken. Ook bereiden we het uitbrengen van de Staat van Utrecht (2014) voor, welke wellicht wordt gecombineerd met een review van onderdelen van de strategie Utrecht2040. Tenslotte zullen we diverse kleinere, deels nog te plannen activiteiten oppakken, zoals de verkiezing van de Duurzaamheidsprijs, de ondersteuning van visieontwikkeling bij gemeenten, et cetera.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Archief toezicht lokale overheden	Aantal uitgevoerde inspecties		25	20	.			
Archief toezicht lokale overheden	Aantal uitgevoerde reality checks (m.i.v. 2013)	5	-	-	5	5	5	5
Archief toezicht lokale overheden	Aantal gemeenten/wa terschappen/ gemeenschap pelijke regelingen beoordeeld op taakverwaarlo zing (vanaf trede 3 interventie ladder)	5	-	-	5	5	5	5

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Dekkend net Regionale Historische Centra	Een dekkend net van RHC's/archief diensten waarbinnen alle gemeenten/wa terschappen hun archiefzorg hebben georganiseerd	100%	95%	100%	100%	100%	100%	100%
Afhandeling bezwaar schriften	Percentage tijdig afgehandelde bezwaar schriften	90%	55%	90%	90%	90%	90%	90%
Financieel toezicht lokale overheden	Aantal te verwachten gemeenten onder preventief toezicht: -financieel -Arhi -termijn	0 0 0	2 0 0	3 0 0	5 0 0	5 0 0	6 0 0	6 0 0
Financieel toezicht lokale overheden	Aantal te verwachten gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht	0	1	1	0	0	0	0

Archieftoezicht: in verband met de revitalisering interbestuurlijk toezicht zal de werkwijze van het archieftoezicht veranderen. Reality checks en beoordelingen op taakverwaarlozing komen in de plaats van uitgevoerde inspecties.

Algemeen: In 2013 zullen, met de implementatie van een integrale IBT-werkwijze, algemene IBT-prestatie-indicatoren worden geformuleerd, die bovenstaande indicatoren zullen vervangen.

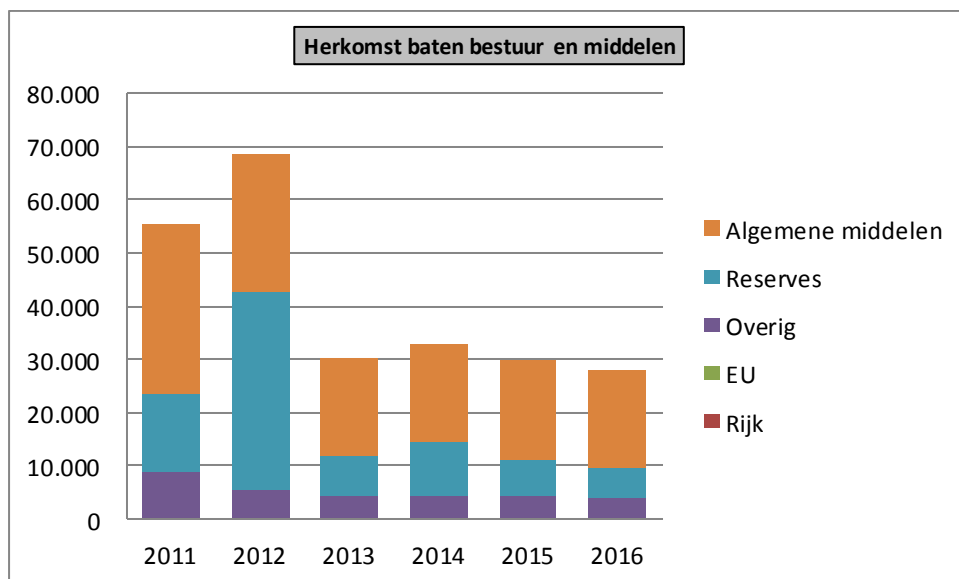
Financieel Toezicht: Uit beoordeling van de meerjarenramingen 2013-2016 blijkt dat bij meer gemeenten geen sprake meer is van materieel begrotingsevenwicht. Bij de gemeenschappelijke regelingen is dit (nog) niet waarneembaar.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

	Bedragen					
	Rek. 2011	2012	2013	2014	2015	2016
Structurele materiele lasten	21.476	13.664	10.025	10.030	11.036	11.001
Structurele personele lasten	10.736	8.094	8.143	8.143	8.142	8.142
Centrale overhead	5.066	5.860	5.615	5.615	5.615	5.615
Subtotaal structurele lasten	37.278	27.618	23.783	23.788	24.793	24.758
Subtotaal incidentele lasten	0	6.726	4.475	6.965	2.499	657
Totaal lasten	37.278	34.344	28.258	30.753	27.292	25.415
Structurele baten	8.860	4.073	3.659	3.704	3.750	3.796
Incidentele baten	0	1.291	620	620	620	0
Totaal baten	8.860	5.364	4.279	4.324	4.370	3.796
Saldo van dit programma	28.418	28.980	23.979	26.429	22.922	21.619
Storting in reserves	18.127	34.054	2.024	2.267	2.527	2.573
Onttrekking aan reserves	14.504	37.432	7.482	10.040	6.853	5.717
Beslag op de algemene middelen	32.041	25.602	18.521	18.656	18.596	18.475

Waar wordt dit programma van betaald?

Toelichting:

Opvallend is de relatieve grote onttrekking ten laste van de reserves in 2012 en 2011. Dit heeft voornamelijk met het project Eureka te maken samen met de daarbij horende ICT aanpassingen. De iets hogere onttrekking in 2014 wordt veroorzaakt door de financiering van het Boele Staalecoduct via het programmabureau Hart van de Heuvelrug. De Overige financiering bestaat voor het grootste deel uit de huuropbrengsten.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2013 ten opzichte van Rekening 2011 en Begroting 2012				Vershil	Vershil
	Rek. 2011	2012	2013	2011	2012
Lasten					
Provinciale staten	2.494	2.835	2.704	-210	131
Strategie en bestuurlijke zaken	8.094	9.815	9.226	-1132	589
Communicatie	3.451	2.668	2.114	1.337	554
Kabinetstukken	1.645	1.921	1.787	-142	134
Bedrijfsvoering	16.528	11.245	6.812	9.716	4.433
Centrale overhead	5.066	5.860	5.615	-549	245
Totaal lasten	37.278	34.344	28.258	9.020	6.086
Baten					
Provinciale staten	280	34	34	246	0
Strategie en bestuurlijke zaken	1.956	1.576	1.168	788	408
Communicatie	540	109	44	496	65
Kabinetstukken	79	35	35	44	0
Bedrijfsvoering	6.004	3.610	2.998	3.006	612
Totaal baten	8.859	5.364	4.279	4.580	1.085
Saldo van dit programma	28.419	28.980	23.979	4.440	5.001

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2012

De circa € 6,1 mln. lagere lasten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor Bedrijfsvoering (€ 4,7 mln.). Dit wordt onder andere veroorzaakt door:

- Uitgaven in 2012 voor het nieuwe Provinciehuis. Onder andere incidenteel € 1,6 mln. vanuit het project Eureka (PS2009BEM23) en € 3,7 mln. ten behoeve van de nieuwe ICT-infrastructuur en het vervangen en verder ontwikkelen van bestaan de systemen gekoppeld aan de verhuizing (VJN2012+NJR2012). Ook was er € 2,7 mln. extra structurele budget aanwezig in verband met de huisvestingslasten in Rijnsweerd en Archimedeslaan (PS2009BEM23).
- De lasten zijn in 2012 incidenteel met € 6,7 mln. verlaagd door een onttrekking uit de voorziening Groot onderhoud en de begrote meeropbrengst verkoop Rijnsweerd (PS2009BEM23).
- Voor de Veranderinggave was in 2012 incidenteel € 4,3 mln. beschikbaar voor programmakosten, begeleiding en frictiekosten. In 2013 is hiervoor nog € 1,6 mln. gereserveerd (VJN2012+NJR2012).
- Daarnaast waren er in 2012 incidenteel nog diverse bedragen beschikbaar gesteld zoals voor Paushuizen (€ 0,5 mln.; JR2011) en Koninginnedag (€ 0,5 mln.; VJN2012).

De circa € 1,1 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor Bedrijfsvoering.

- Bedrijfsvoering: De ontvangen servicekosten Archimedeslaan € 0,5 mln. worden vanaf 2013 in de Centrale overhead opgenomen, daarom dalen de opbrengsten op dit programma (VJN2012).

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2011

De circa € 9,0 mln. lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Bedrijfsvoering (€ 9,7 mln.) en Communicatie (€ 1,3 mln.) en hogere uitgaven voor Strategie en bestuurlijke zaken (€ 1,1 mln.).

- Bedrijfsvoering: Uitgaven in 2011 voor het nieuwe Provinciehuis. Onder andere het project Eureka, het project Huisvesting en uitgaven ICT, totaal € 6,4 mln. en uitgaven in 2011 voor het project Renovatie en Herinrichting Paushuizen € 3,4 mln. (PS2010BEM18).
- Communicatie: Hogere uitgaven in 2011 vanwege diverse uitgaven CP gelden 2007-2011 ad € 0,6 mln. en hogere interne communicatie ondersteuning € 0,4 mln. (zie ook R2011).
- Strategie en bestuurlijke zaken: Hogere uitgaven in 2011 vanwege diverse uitgaven CP gelden 2007-2011 ad € 1,0 mln.

De circa € 4,6 mln. lagere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten voor de onderwerpen Bedrijfsvoering (€ 3,0 mln.) en Strategie en bestuurlijke zaken (€ 0,8 mln.).

- Bedrijfsvoering: In 2011 werden huurinkomsten ontvangen vanwege de verhuur van Bloeyendaal II € 0,8 mln. Daarnaast worden de ontvangen servicekosten Archimedeslaan ad € 0,5 mln. vanaf 2013 in de Centrale overhead opgenomen, daarom dalen de opbrengsten op dit programma (VJN2012).
- Strategie en bestuurlijke zaken: diverse kleinere ontvangsten onder andere bij het Hart van de Heuvelrug Programma bureau ad € 0,3 mln. en hoger dividend ad € 0,3 mln. (zie ook NJR2011).

Hoofdstuk 5 DE PARAGRAFEN

In dit hoofdstuk treft u de volgende paragrafen aan:

- Weerstandsvermogen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering/treasury
- Bedrijfsvoering (incl. handhaving, subsidies en vergunningen)
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Provinciale belastingen en heffingen

5.1 Weerstandvermogen

5.1.1 Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de provincie Utrecht in staat is om op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen en financiële risico's - ofwel tegenvallers - te dekken. Van belang is de mate waarin de provincie risico's wil nemen en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het risicomanagement / -profiel wordt beschreven in paragraaf 5.1.2, de risicoanalyse / -inventarisatie in paragraaf 5.1.3, waarna in paragraaf 5.1.4 het daaruit volgende vereiste weerstandsvermogen wordt afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

5.1.2 Risicomanagement

Als provincie willen wij risico's niet uit de weg gaan. Het openbaar bestuur speelt zich meer en meer af in een open markt, waarin het aankomt op interactief besturen en actieve participatie. Exponenten hiervan zijn garantstellingen, voorfinancieringen en grondaankopen. Hierdoor kunnen grote projecten van maatschappelijk belang worden uitgevoerd of versneld. Risicomanagement neemt hierdoor een steeds belangrijker plaats in binnen onze beleidsuitvoering. Het nemen van tijdige en adequate beheersmaatregelen is hierbij een belangrijk verdedigingsmechanisme om risico's te reduceren tot een aanvaardbaar niveau.

Globaal zijn de volgende (combinaties van) strategieën voor risicobeheersing beschikbaar;

1. vermijden
2. overdragen > *het overhevelen van het risico-eigendom, bijvoorbeeld door verzekering of samenwerking*
3. reduceren > *het verkleinen van de kans dat het risico zich voordoet, bijvoorbeeld door het nemen van schade beperkende maatregelen*
4. accepteren

Risicoprofiel

Risico's worden geïdentificeerd *per programma* en ingedeeld in zeven categorieën, te weten:

1. juridische risico's (aansprakelijkheid en claims);
2. beleidsrisico's (financiële onzekerheden, onder meer bij projecten);
3. bedrijfsvoeringsrisico's (risico's verbonden aan de bedrijfsvoering);
4. financiële risico's (risico's die gepaard gaan met financiering);
5. grondexploitatie risico's;
6. risico's verbonden partijen;
7. vervallen risico's.

In de onderstaande tabel is de spreiding van de geïdentificeerde risico's weergegeven.

De tabel leest als volgt: de '4' in de cel linksboven geeft aan dat er 4 risico's zijn geïdentificeerd met een kans van voorkomen tot en met 10%, met een maximaal schadebedrag van € 5 mln. of meer. Idealiter bevinden risico's zich zoveel mogelijk links onder in de tabel (lage kans van voorkomen, laag maximaal schadebedrag).

geld

x > € 5.000.000	4	1	1		
€ 2.500.000 < x < € 5.000.000	5	1			
€ 1.000.000 < x < € 2.500.000	3	2			1
€ 250.000 < x < € 1.000.000	3	6	1		
x < € 250.000	4		1		2
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

5.1.3 Risicoanalyse

Zie volgende pagina.

Tabel 1 Overzicht risico's (bedragen * €1.000)							
No.	Nieuw t.o.v. rekening 2011	Risico's en toelichting	Beheersmaatregelen	Risico-categorie	Max. schade-bedrag	Kans van voorkomen	van Risico
Programma 01: Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en stedelijke vernieuwing (voormalige programma's 1 en 3)							
1.1	Nee	Wet ruimtelijke ordening (Wro) Bij de uitvoering van de Wro zijn er risico's. Het vaststellen van een inpassingsplan kan risico van planschade ten laste van de provincie met zich meebrengen. Hiervoor is medio 2011 de Planschadeverordening provincie Utrecht 2011 vastgesteld. GS kan na advisering, besluiten een tegemoetkoming in de schade toe te kennen. Een aanvraag moet binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van de in de wet genoemde provinciale planologische maatregelen ingediend worden. In de meeste gevallen zal dan het "projectgeld" uitgegeven zijn, of teruggestort zijn in de algemene middelen. Op voorhand is er geen inschatting te maken of en hoe vaak een aanvraag tot tegemoetkoming van schade zal worden ingediend. Dit is ook afhankelijk van het aantal vast te stellen inpassingsplannen. Als PS besluiten tot het opstellen van nieuwe inpassingsplannen dan wordt daarbij een risicoanalyse uitgevoerd.	Uitvoering risicoanalyse waarbij rekening wordt gehouden met de risicoanalyses van de andere inpassingsplannen.	Juridisch	€ 1.000	10%	€ 100
1.2	Nee	Hart van de Heuvelrug De provincie is samen met de gemeenten Soest en Zeist en 14 andere partijen betrokken bij het programma Hart van de Heuvelrug. De laatste jaren vragen in toenemende mate de risico's van dit programma de aandacht. De kosten lopen op en de opbrengsten vallen tegen. Ook heeft de Provincie veel kosten voorgefinancierd, terwijl de kostenegalitatie later plaatsvindt. Belangrijke "driver" hierbij is de financieel economische crisis en de effecten daarvan op de woningmarkt. Op basis van de Mastergrex 2011 heeft de provincie een Second opinion uitgevoerd en is het totale risicoprofiel van de provincie herberekend. De risicobreedte ten opzichte van het reeds geraamde tekort varieert van € + 0,1 tot € - 7,0 mln. De Mastergrex 2012 resulteert in een tekort van € 11,1 mln netto contante waarde. Ingeschat wordt dat binnen dit risicoprofiel met een maximum van € 18,1 mln 25 % van de risico's bij de provincie ligt en 75 % bij de overige 16 partijen binnen Hart van de Heuvelrug.	Opvolgen en invullen van aanbevelingen uit de Second Opinion, voorzover daar niet reeds gevolg aan werd gegeven.	Juridisch	€ 18.100	25%	€ 4.525
1.3	Nee	Projecten gelieerd aan Hart van de Heuvelrug Het betreft de projecten Dorrestein en de Vliegbasis Soesterberg. De problematiek vertoont parallellen met die bij Hart van de Heuvelrug. Het risico van de provincie bedraagt volgens bovenvermelde Second opinion bij Dorrestein € 2,6 mln en bij de vliegbasis € 4,4 mln. De kans van voorkomen wordt ingeschat op respectievelijk 25 % en 10 %	Opvolgen en invullen van aanbevelingen uit de Second Opinion, voorzover daar niet reeds gevolg aan werd gegeven.	Grond	€ 2.600	25%	€ 650
					€ 4.400	10%	€ 440
1.4	Nee	Huisvesting statushouders Bij aantoonbare nalatigheid van een gemeente moet de provincie de huisvestingstaak van de statushouders overnemen. De kosten kunnen worden verhaald op de gemeente. Mocht de gemeente de nalatigheid met succes bestrijden, dan kan de provincie de kosten niet verhalen op de gemeente. Er worden met de gemeenten frequent gesprekken gevoerd waarin zij worden gewezen op hun verantwoordelijkheden.	Door intensief toezicht wordt het risico van nalatigheid beperkt. Zonodig wordt samen met de gemeente gezocht naar oplossingen voor knelpunten.	Beleid	€ 42	10%	€ 4
1.5	Nee	Garantstelling knelpuntenpot woningbouw In het kader van de versnellingsagenda is de knelpuntenpot woningbouw ontwikkeld. De provincie kan zich tot een maximum bedrag van € 20 miljoen garantstellen voor de realisatie van een aantal woningbouwplannen die door de crisis op de woningmarkt een extra zekerheid nodig hebben om daadwerkelijk tot uitvoering te komen. Tegenover het financiële risico staat een vastgoed-onderpand ter waarde van de afgegeven garantstelling. In het statenvoorstel 'Eindevaluatie Knelpuntenpot' dd. 25 oktober 2011 wordt vermeld dat er nog 1 garantstelling loopt.	Het risico wordt beperkt door de strikte voorwaarden (bijvoorbeeld een gezekerd onderpand) die gesteld worden voor het afgeven van de garantstelling.	Beleid	€ 350	15%	€ 53
Programma 02: Landelijk gebied (voormalig programma 2)							
2.1	Nee	Het toepassen van dwangmiddelen Het toepassen van dwangmiddelen kan leiden tot schadeclaims, niet-verhaalbare kosten van bestuursdwang en oninbare vorderingen op verbeurde dwangsommen. Maximale schadebedrag hangt af van juridische kwaliteit van de beschikkingen, hoogte van dwangsommen en de mate van onrechtmatigheid en is niet goed van tevoren in te schatten.	Het toepassen van dwangmiddelen zal op juridische kwaliteit worden getoetst	Juridisch	€ 20	10%	€ 2

2.2	Nee	Knelpunten woonschepen Onzekerheid over bijdragen van derden bij het oplossen van knelpuntligplaatsen van woonschepen. Deze bijdragen komen voort uit de verkoop van ligplaatsen en woonschepen.		Beleid	€ 1.000	20%	€ 200
2.3	Nee	Nationaal Groenfonds De gezamenlijke Nederlandse provincies hebben zich borg gesteld voor de rente en aflossing van de zogenaamde convenantsleningen die het Groenfonds opneemt voor de financiering van de aankopen van natuurterreinen door de provincies. De provincie Utrecht loopt een risico van 8,1% van de door het Groenfonds opgenomen leningen. Vier keer per jaar wordt de provincie geïnformeerd over de omvang van de opgenomen convenantsleningen. Mocht het Groenfonds niet voldoen aan de verplichting tot aflossing en betaling van rente, dan kan de provincie hiervoor voor haar deel worden aangesproken.	Algemeen geldende beheersmaatregelen.	Beleid	€ 8.748	10%	€ 875
2.4	Nee	Decentralisatie ontheffingverlening Flora en fauna wet van het Rijk In het akkoord tussen Rijk en provincies (n.a.v. het advies van de commissie Lodders) is afgesproken dat het meldingen- en ontheffingensysteem voor ruimtelijke ingrepen op grond van de Flora- en Faunawet (art. 75) en het Faunafonds gedecentraliseerd wordt van het Rijk naar de provincies. Hierdoor wordt verbinding en versterking met andere provinciale bevoegdheden in het ruimtelijk economisch domein mogelijk. Deze decentralisatie van bevoegdheden zal plaatsvinden op het moment van invoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming. Het is nog niet zeker of dit in 2013 zal plaatsvinden. Decentralisatie heeft behoorlijke personele consequenties. Uit de overzichten van het Ministerie van EL&I blijkt dat er in de provincie Utrecht relatief veel en complexe ontheffingen worden verleend. Voor deze taak zou zo maar 2 fte meer nodig kunnen zijn dan door het Rijk wordt overgedragen. De kans daarop schatten wij op grond van ervaring bij eerdere decentralisaties van taken hoog in.	Wij zijn goed aangesloten bij de IPO-werkgroep waar de discussie plaatsvindt over hoe en wanneer de decentralisatie moet plaatsvinden. Hierin worden de randvoorwaarden voor een verantwoorde decentralisatie ingebracht.	Beleid	€ 100	75%	€ 75
2.5	Ja	Garantstelling eigen risico gewasschade edelhert Op 30 januari 2012 is de provinciale beleidsnota edelhert, damhert en wild zwijn provincie Utrecht vastgesteld. De provincie heeft zich bij het vaststellen van dit beleid garant gesteld voor de vergoeding van het eigen risico in het geval van gewasschade door edelherten, indien voldaan is aan de eisen van het Faunafonds. Het eigen risico is €250 per jaar of indien de totale schade € 5.000 overschrijdt 5% van de getaxeerde schade. Verrekening vindt achteraf plaats met het Faunafonds.	Door het aantal edelherten beperkt te houden en de gestelde eisen van het Faunafonds ter voorkoming van schade.	Beleid	€ 100	5%	€ 5
Programma 03: Bodem, water en milieu (voormalige programma's 4 en 5)							
3.1	Nee	Nazorg afvalberging Door onvoldoende milieutechnische voorzieningen kan de nazorgvoorziening worden belast. De provincie heeft de financiële verantwoordelijkheid voor de nazorg van de stortplaats Smink. Sluiting is vooralsnog voorzien in 2032. Indien zich onvoorzien omstandigheden voordoen in de nazorgfase, kunnen deze leiden tot extra kosten.	In het doelvermogen ter financiering van genoemde nazorg is een risicoopslag opgenomen.	Beleid	€ 1.000	10%	€ 100
3.2	Nee	Vervulling bodem voormalige stortplaats Er zijn circa tweehonderd voormalige stortplaatsen in de Provincie Utrecht. Het risico ontstaat als uit monitorgegevens blijkt dat bijvoorbeeld door uitloging de voormalige stortplaats zich anders gedraagt dan voorzien.	Indien uit de monitoring blijkt dat er een milieurisico kan ontstaan wordt een plan van aanpak opgesteld met als doel om het milieurisico op een aanvaardbaar en beheersbaar niveau te brengen	Beleid	€ 2.500	10%	€ 250

3.3	Nee	Implementatie Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) (1) Eén oktober 2010 is de datum waarop de Wabo in werking is getreden. De provinciale bevoegdheden in het kader van de Wet milieubeheer vallen onder de werking van de Wabo. Het is inmiddels evident dat de invoering van de Wabo consequenties heeft voor de huidige bezetting en de wijze van werken. Er wordt geïnvesteerd in het verkrijgen van nieuwe kennis en het aanpassen van bestaande functies. Met de inwerkingtreding van het Barim (Activiteitenbesluit) is het aantal bedrijven dat onder provinciale bevoegdheid valt verdubbeld. Er wordt met het verschuiven van taken en het prioriteren van taken getracht binnen de bestaande formatie alle extra Wabo-werkzaamheden uit te voeren. De vorming van regionale uitvoeringsdiensten wordt verwacht voor 2013. Op dit moment vloeien uit de invoering de Wabo en het Barim veel extra coördinerende taken voort. Thans blijkt dan ook dat de beschikbare capaciteit waarschijnlijk onvoldoende is om alle nieuwe wettelijke taken uit te voeren. Het landelijke omgevingsloket functioneert nog niet naar behoren. In het dagelijkse werk en in de provinciale backoffice is derhalve nog geen sprake van efficiencywinst of vermindering van taken. Er is wel sprake van een toename van taken. De verwachting is daarom dat er pas sprake zal zijn van een efficiencywinst als alle gemeentelijke en provinciale taken gebundeld in een RUD worden uitgevoerd. Voor 2013 verwachten wij geen vermindering van onze taken en zullen wij net zoals in 2012 trachten met het verschuiven en het prioriteren van taken binnen de bestaande formatie onze taken uit te voeren.	Op dit moment is er voor gekozen om openstaande vacatures te vervullen met tijdelijke contracten. De reden hiervoor is tweeledig. De kennis die in deze fase wordt opgedaan willen wij binnen de provincie behouden en over dragen aan de RUD. Door te werken met tijdelijke contracten hebben wij voldoende flexibiliteit om alle mogelijke toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen. Deze ontwikkelingen hebben verschillende gevolgen: krimp en groei. Wij verwachten dat alle ontwikkelingen uiteindelijk geen consequenties hebben voor het aantal benodigde fte's.	Beleid	PM	PM	PM
3.4		Implementatie Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) (2) In 2012 gaat het proces van ontwikkeling/integratie van de back-office-systemen V/HH met diverse elektronische loketten en digitale aanvraagformulieren door. Een groot deel hiervan is opgeleverd. Er blijken echter nog tal van bugs en kinderziekten te zijn. Het budget van het programma e-Provincie Utrecht voorziet niet in de kosten van het ontwikkelen van interfaces en implementatie binnen de afdelingen (aanpassen van processen en taken; opleiden medewerkers). het budget van de afdeling AVV zal als gevolg hiervan mogelijk in 2013 worden overschreden.		Beleid	PM	PM	PM
3.5	Nee	Garantiefonds Energie Vanuit het garantiefonds energie worden investeringen in duurzame energie gestimuleerd, middels garantstellingen. Er kan voor maximaal € 20 miljoen aan garantstellingen worden verstrekt.	Uitgebreide toets op aanvragen.	Beleid	€ 20.000	10%	€ 2.000
3.6	Nee	Rijden op Aardgas Er zijn 5 leningen verstrekt voor aardgasstations. Qua terugbetalingsverwachting schatten we in dat de kans zeer reëel is dat initiatiefnemers met een beroep op 'bijzondere omstandigheden' zullen verzoeken om de terugbetaling hetzij op te schorten, hetzij te schrappen vanwege vermeende onrendabelheid van een station.	Uitvoeringsovereenkomst PU en initiatiefnemer; GS besluit eenzijdig over ontheffing	Beleid	€ 470	20%	€ 94
3.7	Nee	Bodembeoordelingen Rijkswaterstaat voor grootschalige rijkswegenaanpak Risico betreft extra personeel inzet voor voorlichting aan de uitvoerende aannemers - die voor de benodigde bodemvergunningen moeten zorgen - over het protocol en de termijnen.		Beleid	€ 20	90%	€ 18
3.8	Nee	Bedrijvenregeling In het kader van de Bedrijvenregeling geven wij subsidie aan bedrijven die bodemsaneringen hebben uitgevoerd of bijna afgerond. Deze subsidie wordt door het ministerie van I&M aan ons terugbetaald. Bij de bevoorschotting van deze subsidies zit een risico wanneer de sanering uiteindelijk niet volledig wordt af rond.	In geval van faillissement contact met de curator en bij bevoorschotting aanvragen van	Juridisch	€ 3.323	10%	€ 332
3.9	Nee	Het toepassen van dwangmiddelen Het toepassen van dwangmiddelen kan leiden tot schadeclaims, niet verhaalbare kosten van bestuursdwang en oninbare vorderingen op verbeurde dwangsommen. Maximale schadebedrag hangt af van juridische kwaliteit van de beschikkingen, hoogte van dwangsommen en de mate van onrechtmatigheid en is niet goed van tevoren in te schatten.	Het toepassen van dwangmiddelen zal op juridische kwaliteit worden getoetst	Juridisch	€ 20	10%	€ 2
3.10	Nee	Claim Nedereindse Plas Een drietal partijen heeft de provincie aansprakelijk gesteld voor geleden schade, kosten en inkomstenderving als gevolg van provinciale besluitvorming over de openstelling en sluiting van de Nedereindse Plas. Alle claims tot nog toe zijn afgewezen. Verwacht wordt dat na de sanering van de Nedereindse Plas deze claims zullen worden ingetrokken.	sanering van de Plas is in uitvoering. Verwacht wordt dat door het juist saneren van de Plas, de claims komen te vervallen.	Juridisch	PM	PM	PM

3.11	Nee	Bijdrage muskusrattenbestrijding Op 1 juli 2011 is, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2011, de spoedwet honderd miljoen in werking getreden. Hierin is de taakoverdracht van de muskusrattenbestrijding van de provincies aan de waterschappen wettelijk geregeld. Hiermee is ook het Delegatiebesluit muskusrattenbestrijding provincie Utrecht 2008 met alle in dat besluit vastgelegde financiële verplichtingen van de provincie voor de muskusrattenbestrijding vervallen. In het op 23 mei 2011 als onderhandelingsakkoord getekende Bestuursakkoord Water is de volgende passage opgenomen: 'De provincies hebben de uitvoering van de bestrijding van muskus- en beverratten per 1 januari 2011 aan de waterschappen overgedragen. De waterschappen dragen hiervoor de kosten. Het provinciefonds wordt vanaf 2011 structureel met 19 miljoen euro gekort'. Deze in het bestuursakkoord opgenomen afspraak is gemaakt om te voorkomen dat er allerlei financiële verrekeningen tussen partijen moeten plaatsvinden als gevolg van de vertraagde inwerkingtreding van de spoedwet. De provincie gaat ervan uit dat de Utrechtse waterschappen zich hieraan conformeren. Het overleg hierover loopt echter nog. Zolang het overleg nog niet is afgerond bestaat het risico dat de provinciale cofinanciering voor de muskusrattenbestrijding uitgekeerd moet worden aan het waterschap.	Er vindt overleg plaats met Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, met als insteek dat de provincie Utrecht geen bijdrage meer levert, als gevolg van de inwerkingtreding van de Waterwet.	Financieel	€ 375	25%	€ 94
Programma 04: Economische zaken en recreatie (voormalig programma 6)							
4.1	Nee	Garantstelling Staatsbosbeheer De provincie stelt zich garant voor mogelijke derving van erfpachtinkomsten van Staatsbosbeheer. Het huidige huurcontract voor de betreffende locatie wordt waarschijnlijk in de 2de helft van 2013 ontbonden. Het risico bestaat dat er dan nog geen nieuwe huurder is gevonden. De provincie staat garant voor de gedeelde erfpachtinkomsten tot dat er een nieuwe huurder is gevonden tot uiterlijk ultimo 2028 en tot een maximum van € 1,5 miljoen. De kans dat de provincie op deze garantstelling wordt aangesproken voor de tweede helft van 2013 wordt (gelet op de huidige marktomstandigheden) als 'waarschijnlijk' ingeschat (50%, € 0,05 mln.). De kans dat wij ook in de jaren hierna op deze garantstelling worden aangesproken wordt op dit moment lager ingeschat (5%, € 1,45 mln.).	Het is niet aan de PU om een nieuwe huurder te zoeken, risicobeheersing is dus niet goed mogelijk, behalve door de vinger aan de pols te houden.	Beleid	€ 50	50%	€ 25
					€ 1.450	5%	€ 73
4.2	Nee	Financiële situatie recreatieschappen De recreatieschappen verkeren in een bijzondere situatie. De schappen bezitten weinig algemene reserves om financiële tegenvallers op te vangen. Negatieve bijstellingen van de begroting en tegenvallers in de realisatie kunnen niet door de schappen opgevangen worden en komen dus bij de deelnemende partijen (w.o. de provincie Utrecht) terecht. Dit risico wordt versterkt doordat de risicoparagraaf van de schappen meerdere elementen bevat, die tot extra uitgaven kunnen leiden. Met de recreatieschappen heeft de provincie Utrecht een toekomstdiscussie opgestart, waarvan de toepassing van nieuwe financieringsconstructies deel uitmaakt. De uitkomst van dit traject zal een oplossing moeten bieden aan de weinig stabiele financiële situatie van de recreatieschappen.	Als PU proberen wij het risico te beperken door het versterken van de reserves van de recreatieschappen, waardoor tegenvallers binnen de eigen begroting kunnen worden opgevangen. Op dit moment willen gemeenten hier echter niet aan meewerken, als gevolg van de bezuinigingsnoodzaak.	Verbonden partijen	€ 250	30%	€ 75
Programma 05: Mobiliteit (voormalig programma 7)							
5.1	Nee	Nadeelcompensatie kabels en leidingen Er bestaat een verschil van mening tussen wegbeheerders en leidingbeheerders over rechten en plichten van het hebben van kabels en leidingen in en langs provinciale wegen. Er is een interimregeling van kracht waarbij is uitgegaan van een termijn van vijf à tien jaar ongestoorde liggingduur. Mochten termijnen worden opgerekt op grond van eisen van de leidingbeheerders, dan zou de provincie meer nadeelcompensatie moeten gaan betalen.		Beleid	€ 250	30%	€ 75
5.2	Nee	Verontreinigde grond bij aanleg en beheer wegen Aanwezigheid van vervuilde grond en vervuild slib leidt tot extra kosten voor de provincie. Het risico is dat de grond meer dan gemiddeld is vervuild.	In projectbegrotingen wordt uitgegaan van een gemiddelde vervuiling.	Beleid	€ 250	30%	€ 75
5.3	Nee	Risico's wegenonderhoud Voor wegenonderhoud is er een aantal risico's met beperkte financiële gevolgen.		Juridisch	€ 65	50%	€ 33
5.4	Nee	Beheerplan verhardingen wegen In het wegenbeheerplan 2005-2009 staat de manier van werken omschreven die nog steeds van toepassing is. Dit plan is weer up to date gemaakt met een operationele planning voor 2012 - 2016 op basis van een externe inventarisatie van de onderhoudstoestand ten opzichte van de gewenste kwaliteit. Door opgebouwd achterstallig onderhoud en het steeds vaker toepassen van Geluidreducerende Deklagen, die een kortere levensduur hebben, staan de middelen onder druk.	Er wordt gewerkt aan een beheerplan dat ook op strategisch/tactisch niveau inzicht kan geven en up to date gehouden kan worden.	Beleid	€ 1.000	90%	€ 900

Programma 06: Cultuur en samenleving (voormalige programma 8)							
6.1	Nee	RTV Utrecht Borgstelling	Via begroting en jaarrekening van RTVU wordt jaarlijks gecontroleerd of RTVU aan de aflossingsverplichtingen voldoet. Bij ingebreke blijven van RTVU heeft de provincie recht van hypotheek op het pand. (looptijd tot 2034)	Beleid	€ 3.906	10%	€ 391
6.3	Nee	Garantstelling Culturele Hoofdstad De provincie Utrecht en de gemeente Utrecht stellen zich samen kandidaat voor de titel Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. De provincie stelt zich garant voor € 10 miljoen als Utrecht zich succesvol nomineert. Dit besluit wordt begin 2014 op voordracht van een internationale jury genomen door de Europese Commissie. De middelen kunnen dan worden ingezet voor de dekking van de organisatie en uitvoering van het evenementjaar 2018. Mocht de Europese Commissie voor een andere stad kiezen dan komt de garantstelling te vervallen.		Beleid	€ 10.000	50%	€ 5.000
6.5	Nee	Garantstelling Europees jeugd olympisch festival (EYOF) Voor het Europees Jeugd Olympisch Festival (EYOF), dat in 2013 in Utrecht zal plaatsvinden, is in gezamenlijkheid met de stad Utrecht en NOC/NSF afgesproken dat elke partner € 500.000 garant stelt. Dit houdt verband met het risico dat er extra middelen nodig kunnen zijn voor de huisvesting van sporters. Universiteit Utrecht stelt in dit kader de campus beschikbaar voor huisvesting, maar is afhankelijk van de bereidheid van studenten om hun ruimtes beschikbaar te stellen in de zomerperiode voor huisvesting van sporters.		Beleid	€ 500	50%	€ 250
6.6	Nee	Drie in de zorgsector In het verleden heeft de provincie Utrecht borgstellingen afgegeven voor de leningen van onder andere een aantal in de provincie gevestigde zorginstellingen. Het betreft met name leningen die destijds zijn afgesloten teneinde uitbreiding of renovatie van bestaande instellingen mogelijk te maken. In de meeste gevallen heeft de provincie als onderpand voor de garantstelling middels een hypothecaire akte het recht van hypotheek of het pandrecht verkregen voor de betreffende instelling. Alhoewel een aantal leningen inmiddels is afgelost, dan wel de garantstelling is ondergebracht bij het Waarborgfonds voor de zorgsector, resteren thans nog drie borgstellingen ten laste van de provincie. Indien een zorginstelling in gebreke blijft bij de betaling van rente en aflossing inzake de lening, dan wordt de provincie hiervoor aangesproken. Met het verkregen recht van hypotheek of pandrecht kan de provincie vervolgens, indien nodig, overgaan tot verkoop van het betreffende pand teneinde de door haar betaalde gelden terug te krijgen.	Algemeen geldende beheersmaatregelen.	Beleid	€ 3.161	10%	€ 316
Programma 07: Jeugdzorg (voormalig programma 9)							
7.1	Nee	Claims in verband met recht op jeugdzorg Het recht op jeugdzorg is in de nieuwe wet afdwingbaar bij de rechter. Het risico bestaat dat de gevraagde zorg niet altijd leverbaar is. Dit levert een imagorisico op, maar tevens een financieel risico (juridische kosten, inkopen van extra zorg).	Voortdurend overleg met de jeugdzorgaanbieders, waarin gestuurd wordt op vraaggestuurd aanbod.	Juridisch	€ 250	10%	€ 25
7.2	Nee	Extra kosten financiering jeugdhulpverleningsinstellingen De provincie financiert de (huisvesting van) jeugdhulpverleningsinstellingen. Risico is dat zich onvoorziene omstandigheden voordoen of wijzigingen in wet- en regelgeving.	Periodiek overleg met de jeugdzorgaanbieders, waarin ook gesproken wordt over huisvesting en bedrijfsvoering.	Beleid	€ 250	10%	€ 25

7.3	Nee	<p>Financiëring justitietaken Bureau Jeugdzorg</p> <p>De geprognosticeerde groei van het aantal justitiële maatregelen overstijgt de raming van het Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg. Het Rijk stelt hier in de loop van het jaar extra middelen voor beschikbaar (zgn hardheidsclausule), maar in het verleden is de groei niet voor 100% gefinancierd. Omdat Bureau Jeugdzorg wettelijk verplicht is alle justitietaken uit te voeren, waarbij wachtlijsten niet zijn toegestaan, is er een risico dat er aanvullende financiering uit eigen middelen noodzakelijk is.</p>	Via het IPO wordt de minister aangesproken voldoende middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van deze wettelijke taak. In 2011 heeft de groei niet op alle vlakken doorgezet, er is op onderdelen zelfs sprake van een daling van het aantal cases. Vanaf 2012 is in de Uitvoeringsverordening vastgelegd dat Bureau Jeugdzorg de doeluitkering van het Ministerie van V&J integraal ter beschikking krijgt. Hiermee zijn zij zelf verantwoordelijk voor de opbouw van een buffer in goede tijden, zodat slechtere tijden opgevangen kunnen worden.	Beleid	€ 1.000	10%	€ 100
7.4	Nee	<p>Garantstelling gemeente Houten inzake Berg&Boschschool</p> <p>De gemeente Houten heeft een lening van € 950.000 verleend aan de Berg en Boschschool in de gemeente Houten om faillissement te voorkomen en er zorg voor te dragen dat het onderwijsproces niet stopgezet hoefde te worden. De provincie heeft zich garant gesteld voor de schuld die na 10 jaar rest: € 369.000, als de school niet zelf in staat is om deze schuld af te betalen. Het gaat hier om een unieke vorm van breed en passend onderwijs in het kader van jeugdzorg.</p>	Er is een ontbindende voorwaarde gesteld: er kan alleen aanspraak op de garantie worden gemaakt als tegen de tijd van aanspraak nog steeds die unieke vorm van onderwijs geboden wordt. En als dat zo is dan zal de restant schuld gedekt kunnen worden door verlenging van het huurcontract met zorgaanbieder Trajectum.	Beleid	€ 369	5%	€ 18
Programma 8: Bestuur en middelen (voormalig programma 10)							
8.1	Nee	<p>Hypotheek van 30 medewerkers</p> <p>De provincie bood tot voor kort haar ambtenaren, mits in vaste dienst, de mogelijkheid om onder voorwaarden een hypotheekovereenkomst af te sluiten met provinciale garantie. De provincie staat garant voor de betaling van hoofdsom, rente en aflossing van de hypothecaire geldleningen. Indien een werknemer niet aan de betalingsverplichting voldoet, kan de betreffende bank de provincie hiervoor aanspreken. De bestaande garanties blijven gelden voor de duur van de hypothecaire geldlening of zolang de betreffende ambtenaar in dienst is van de provincie Utrecht. Met dit besluit zal het gegarandeerde bedrag met de jaren afnemen tot nihil.</p>	Algemeen geldende beheersmaatregelen.	Beleid	€ 5.467	10%	€ 547
8.2	Nee	<p>Treasury</p> <p>Ten gevolge van de kredietcrisis (2007/2008) is de kwaliteit van de beleggingsportefeuille aangetast. Dit betreft de verlaging van de kredietwaardigheid (rating) van een groot aantal financiële instellingen waarop wij debiteurenrisico lopen omdat wij ofwel waardepapier (obligaties) van deze instellingen in bezit hebben, dan wel een garantie van een van deze instellingen hebben verkregen met betrekking tot een of enkele van onze garantieproducten. Bij het opstellen van de jaarrekening 2010 hebben wij het risicobedrag omlaag kunnen bijstellen van € 10 miljoen naar € 6 miljoen. Op dit moment zien wij, mede in het licht van de opnieuw actueel geworden problemen rond de Europese schuldencrisis, geen mogelijkheid tot verdere verlaging van het risicobedrag.</p>	Er zijn duidelijke, risicobeperkende kaders. Processen zijn zodanig ingericht dat kaders worden nageleefd.	Financieel	€ 200.000	3%	€ 6.000
8.3	Nee	<p>Risico's ten gevolge van Rijksbeleid</p> <p>De decentralisatie van rijkstaken naar provincies zal mogelijk leiden tot een efficiencykorting die bij het overhevelen van de bekostiging van de taken van het Rijk naar provincies zal worden ingeboekt.</p>		Beleid	PM	PM	PM
Totaal risicoprofiel					€ 292.486		€ 23.750

Buiten het risicoprofiel aangehouden reserveringen in de reserve weerstandsvermogen.							
Deze reserveringen worden niet meegenomen in de NARIS -berekening voor het vereiste weerstandsvermogen, maar tellen hiervoor voor de volle 100% mee.							
	Nee	Bedrijfsvoeringsrisico's Gedoeld wordt op onvoorzene risico's waarop geen invloed kan worden uitgeoefend. We onderscheiden twee typen risico: 1) Risico's zoals calamiteiten, aansprakelijkheidsclaims etc., waarvoor geen verzekering bestaat of de verzekeringsdekking ontoereikend blijkt. 2) Risico's zoals een verlaging van de uitkeringen uit het provinciefonds, gevolgen van loon- en prijsstijging, renteontwikkelingen en lagere opbrengst uit deelnemingen.		Bedrijfsvoering	€ 12.500	n.v.t.	€ 12.500
	Nee	Risico's bij projecten met (voor)financiering uit het eigen vermogen Er lopen meerdere grote projecten die worden (voor)gefinancierd uit het eigen vermogen. Voor alle projecten geldt dat ze duurder of goedkoper kunnen uitvallen, door hogere/lagere grondprijzen, wel of niet meebetalen door derden, hogere of lagere projectkosten en meer/minder vervuiling van water of bodem. Voor al deze projecten geldt dat er naar maatregelen wordt gezocht om de risico's te verkleinen maar hierover is nog geen zekerheid.		Beleid	€ 2.500	n.v.t.	€ 2.500
Vervallen risico's ten opzichte van de Rekening 2011							
		Landschapsverordening <i>Vervallen</i>		Beleid	PM	PM	PM
		Fonds uitplaatsing hinderlijke bedrijven <i>Vervallen</i>		Beleid	€ 1.726	30%	€ 518
		Archeologische opgravingskosten <i>Vervallen</i>		Beleid	€ 1.200	10%	€ 120
		Bezuiniging RTV Utrecht <i>Vervallen</i>		Beleid	PM	PM	PM
Totaal vervallen risico's ten opzichte van Rekening 2011					€ 2.926		€ 638

5.1.5 Conclusie

Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag waarover de provincie risico loopt, bedraagt € 293 mln., exclusief de bedrijfsvoeringsrisico's (€ 12,5 mln.) en de risico's die wij lopen bij projecten die in de komende jaren worden gefinancierd uit het eigen vermogen (€ 2,5 mln.). Het is echter niet waarschijnlijk dat alle opgenomen risico's zich (tegelijktijd) voordoen. Met behulp van het statistische systeem NARIS (Monte Carlo-analyse) is berekend dat met een zekerheid van 90 procent (landelijke norm) een weerstandsvermogen van € 19 mln. voldoende is om alle risico's op te vangen. Inclusief de bedrijfsvoeringsrisico's en de risico's die wij lopen bij projecten die gefinancierd worden uit het eigen vermogen bedraagt het vereiste weerstandsvermogen derhalve € 34 mln. (€ 19 + € 12,5 + € 2,5).

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit zijn de middelen die de provincie heeft om de risico's die zich voordoen op te vangen. Wij maken onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De *incidentele weerstandscapaciteit* is het bedrag dat de provincie eenmalig beschikbaar heeft om te gebruiken voor het opvangen van risico's, zonder dat hiervoor beleid hoeft te worden gewijzigd. De *structurele weerstandscapaciteit* is het bedrag dat de provincie jaarlijks kan gebruiken voor het opvangen van risico's, zonder inhoudelijke beleidswijzigingen. Het doorvoeren van bezuinigingen behoort op zich ook tot de structurele weerstandscapaciteit, maar dat is meestal alleen mogelijk na een inhoudelijke beleidswijziging. In de onderstaande tabel zijn de bedragen weergegeven per ultimo 2012.

Categorie (geprognosticeerd per 31 december 2012)	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Saldireserve	€ 35,0 miljoen	
Reserve bedrijfsvoering	€ 0,7 miljoen	
Reserve Weerstandsvermogen	€ 35,6 miljoen	
Verhogen opcenten Motorrijtuigenbelasting *		€ 52,1 miljoen
Totaal incidenteel (afgerond)	€ 71,3 miljoen	

De gelden worden belegd. De rente-inkomsten hieruit worden ingezet voor de programma's. Mochten de bedragen van de algemene reserves nodig zijn voor het opvangen van risico's, dan zullen er minder rente-inkomsten zijn. Dit heeft gevolgen voor de programma's.

* Jaarlijks kunnen wij de opcenten op de motorrijtuigenbelasting verhogen. Het maximaal toegestane aantal te heffen opcenten wordt jaarlijks vastgesteld door het Rijk. Het maximum voor de periode 1 april 2013 tot en met 31 maart 2014 bedraagt ten hoogste 107,3 opcenten. De provincie heft met ingang van 1 april 2008 72,6 opcenten. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt per 1 april 2013 dus 37,7 opcenten. Eén opcent correspondeert met een jaarlijkse opbrengst van ongeveer € 1,5 miljoen. Op dit moment bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit dus ruim € 52 miljoen structureel.

Stille reserves

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die (te) laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. Gedacht kan worden aan kapitaalgoederen die op de balans staan, maar die in het economisch verkeer een hogere waarde vertegenwoordigen dan de balanswaarde. Hiertoe behoren ook aandelen die een lagere verkrijgingsprijs hebben dan de marktwaarde. Omdat het aanhouden van stille reserves gelieerd is aan een maatschappelijke doel of omdat voor deze goederen moeilijk een private partij kan worden gevonden, worden deze zaken niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Het beleid omtrent de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's geëffectueerd worden of de provincie succesvol aansprakelijk wordt gesteld, zal er door de provincie betaald moeten worden. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en moeten maatregelen worden getroffen om de gewenste situatie weer te bereiken. Het volgende is van toepassing met betrekking tot risicobeheer:

1. allereerst worden tijdig beheersingsmaatregelen genomen, zoals het op orde krijgen van processen, de inzet van gekwalificeerd personeel en het verzekeren tegen bepaalde risico's;
2. indien (genomen) beheersmaatregelen niet werken, dan wordt gekeken of de schade uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten kan worden betaald;
3. als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, dan zal de reserve Weerstandsvermogen worden aangesproken. In de algemene reserves wordt in de reserve Weerstandsvermogen € 35,6 mln. gereserveerd om risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen mee te dekken. Als hier een beroep op wordt gedaan, dan moeten wij aan Provinciale Staten voorstellen op welke wijze zij dan kunnen zorgen dat er minimaal € 35,6 mln. beschikbaar blijft voor de weerstandscapaciteit;

4. indien de € 35,6 mln. uit de reserve Weerstandsvermogen niet toereikend is, zal een beroep worden gedaan op de Algemene reserve en de bestemmingsreserves. Ook in dit geval zal via een A-stuk moeten worden aangegeven op welke wijze de reserve Weerstandsvermogen wordt aangevuld tot € 36,5 mln. en wat de consequenties zijn voor het voorgenomen beleid;
5. in het geval de algemene reserve en de bestemmingsreserves tekort schieten, zullen wij een voorstel formuleren om te bezuinigen. Zoals wij hebben aangegeven in het coalitieakkoord 2011-2015 gebruiken wij alleen de middelen die we hebben, zodat wij de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting gelijk kunnen houden.

Conclusie: weerstandsvermogen ruim voldoende

De relatie tussen de weerstandscapaciteit en de omvang van de risico's kan worden uitgedrukt via de 'ratio weerstandsvermogen'. Hiertoe wordt de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit gedeeld door het vereiste weerstandsvermogen. Als deze ratio 1 bedraagt, dan kunnen wij er vanuit gaan dat wij de risico's in voldoende mate hebben afgedekt. De ratio weerstandsvermogen bij de provincie Utrecht bedraagt ultimo 2012 € 71,3 mln. / € 34,0 mln. = 2,09 Dat is ruim voldoende om de risico's die we lopen op te vangen.

In onderstaand overzicht is het verloop van de ratio weerstandvermogen in de afgelopen 5 jaar weergegeven:

Jaar	Ratio weerstandsvermogen (begroting)
2013	2,09
2012	2,70
2011	4,00
2010	2,94
2009	3,84
2008	6,40

Op grond van bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen van de provincie Utrecht als ruim voldoende kan worden gekwalificeerd.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?

“Kapitaalgoederen” zijn goederen in eigendom van de provincie die de provincie meerjarig ten dienste staan. Deze goederen vragen bij aanschaf (of vervaardiging) veelal substantiële investeringen en vergen daarna regelmatig onderhoud. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) noemt in dit kader gebouwen, wegen, water, groen en riolering.

Vervangingsinvesteringen

Op een gegeven moment is onderhoud niet meer toereikend om het kapitaalgoed op het gestelde kwaliteitsniveau te houden en wordt het buiten gebruik gesteld. Als er dan voor wordt gekozen om in de plaats hiervan een nieuw kapitaalgoed aan te schaffen, noemen we dit vervangingsinvesteringen. Dit vraagt op dat moment dus opnieuw een investering, waarvoor voldoende geld aanwezig moet zijn. Om deze reden is het van belang dat alle investeringen, of ze nu geactiveerd zijn of niet, in beeld zijn en met hun toekomstige vervanging rekening is gehouden. Mede als gevolg van de verhuizing en overgang naar het Nieuwe werken, bleken de vervangingsinvesteringen, met name op het gebied van huisvesting en ICT, niet meer volledig in beeld te zijn. Hieraan wordt op dit moment gewerkt. Omdat bepaalde keuzes, zoals bijvoorbeeld het al dan niet uitbesteden van de servercapaciteit, langer op zich hebben laten wachten dan bij de Voorjaarsnota 2012 werd verwacht, is verwerking van de financiële consequenties in deze begroting nog niet mogelijk gebleken. Deze financiële consequenties zullen bij de Voorjaarsnota 2013 aan u worden gepresenteerd.

De belangrijkste kapitaalgoederen van de provincie Utrecht zijn:

1. provinciale wegen, kunstwerken en groen;
2. provinciale vaarwegen;
3. provinciale gebouwen;
4. grond (zie paragraaf grondbeleid).

Hierna wordt met betrekking tot deze kapitaalgoederen ingegaan op de volgende aspecten:

- a. ambitie en gehanteerde normen voor beheer en onderhoud;
- b. uitwerking in beheerplan;
- c. uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorziening;
- d. majeure ontwikkelingen;
- e. eventuele achterstanden in onderhoud.

1. Provinciale wegen, kunstwerken en groen

Tot het onderhoud van wegen, kunstwerken en groen behoort ook het onderhoud van ecoducten, faunapassages, bermen en bomen.

Wegen

a. Ambitie

Algemeen uitgangspunt is dat de wegen duurzaam veilig zijn en dat de doorstroming wordt bevorderd. Naast bereikbaarheid draagt de provincie ook zorg voor een leefbare omgeving. Voor de vaststelling van normen voor onderhoud wordt de zogenoemde CROW-methode toegepast (CROW is de stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en Verkeertechniek). Dit is de landelijke systematiek van rationeel wegbeheer. In 2006 is door u het beleid voor het onderhoud van verhardingen vastgesteld. U heeft toen de ambitie uitgesproken voor een gewenst onderhoudsniveau van 95% voldoende/matig, wat betekent dat de verharding voldoet aan de kwaliteitsnorm “voldoende” van de CROW-publicatie 147 wegbeheer. In het derde kwartaal van 2012 zal het nieuwe “beleidsplan onderhoud wegverhardingen” voor de periode 2012 - 2016 aan u worden voorgelegd. Daarbij zullen diverse keuzevarianten met verschillende onderhoudsniveaus (ambitieniveaus) en daarbij behorende kosten ter vaststelling aan u worden voorgelegd. Wanneer wordt gekozen voor een ander ambitieniveau dan zal dit in het uitvoeringsprogramma groot onderhoud 2013 worden doorgevoerd.

b. Beheerplan

Het beheerplan (kwaliteit en onderhoudsplan) is een nadere uitwerking van het beleidsplan. Het beheerplan 2012 verschaft informatie over de kwaliteit van de verhardingen eind 2011 en bevat de planning voor de periode 2012 - 2016, gebaseerd op het ambitieniveau van 95% voldoende/matig. Mede door de langere doorlooptijd van investeringsimpuls was eind 2011 de kwaliteit lager dan de ambitie, namelijk 84%. Dit verbetert volgens planning door de investeringsimpuls in 2012 al tot 92% en loopt geleidelijk op tot 96% in 2016.

Kunstwerken

a. Ambitie

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van circa 200 civiele kunstwerken. Met civiele kunstwerken worden onder andere bruggen, viaducten, tunnels, keermuren die deel van de brugconstructie uitmaken (damwanden, geluidsschermen, et cetera) en duikers bedoeld. Deze kunstwerken vervullen een specifieke functie in de infrastructuur en openbare ruimte en maken onderdeel uit van de provinciale wegenstructuur. De strategische onderhoudsfilosofie van de provincie is het kunstwerkenbestand in goede staat te houden (functioneel, veilig en schoon). Voor het bepalen van de technische kwaliteitsniveaus van

de kunstwerken wordt NEN 2767, de norm voor het bepalen van de technische kwaliteit van gebouwen en installaties, gehanteerd.

b. Beheerplan

In 2010 is het beleidsplan beheer en onderhoud kunstwerken vastgesteld waarin een meer planmatige aanpak wordt voorgestaan op basis van technische urgentie. Hierin zijn de in 2009 gemaakte opmerkingen verwerkt van de Randstedelijke Rekenkamer.

Onderhoud groen: bermbeheer

a. Ambitie

De provincie Utrecht past ecologisch wegbermbeheer toe langs een groot deel van haar wegen zoals geformuleerd onder de noemer "Aanleg en beheer, kwaliteit van de leefomgeving" in het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004 – 2020 (SMPU+). Het monitoringsinstrument van het SMPU+ is bedoeld om het effect van het beleid te meten op de overkoepelende doelstellingen en niet specifiek voor bermbeheer. Het resultaat van deze monitoring wordt gebruikt voor onder andere de Beleideffectrapportage Verkeer en Vervoer Utrecht (BER). Om ervoor te zorgen dat bij aanleg of reconstructie van wegen voldoende en tijdig rekening gehouden wordt met de aanwezige flora en fauna is een algemene gedragscode opgesteld, die in 2010 in het nieuwe groen bestek is geïmplementeerd door aanpassing van de standaard procedures. Dit bestek is eind 2010 aanbesteed en kent een looptijd van twee jaar (2011-2013), zodat in 2013 opnieuw moet worden aanbesteed. Bij het groenonderhoud mag de verkeersveiligheid niet in het geding komen.

b. Beheerplan

Voor het groenonderhoud langs provinciale wegen wordt gewerkt met een vast jaarplan. Dit jaarplan omvat onder andere het maaien van bermen, het schoonhouden van watergangen en het snoeien van bomen. De bermen worden zoveel mogelijk op ecologische wijze beheerd. Op basis van een in 2007 uitgevoerd onderzoek is het bermbeheer in 2010 geëvalueerd, hetgeen heeft geleid tot aanpassing van het mairegime en van de frequentie en de manier van maaien en afvoeren. Op dit moment is onderzoek lopende voor de aanschaf van digitaal beheerpakket voor onder andere groenbeheer. Dit beheerpakket zal snel inzicht en sturing kunnen verschaffen over de kwaliteit en kosten van de diverse onderdelen. Het beheerpakket zal gedurende 2012 – 2013 in fases worden aangeschaft.

Onderhoud groen: boomcontrole

a. Ambitie

De provincie streeft naar een duurzaam bomenbestand langs de provinciale wegen, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van de verkeersveiligheid, de ecologie en het landschap. Voor de laanbomen langs de provinciale wegen in Utrecht is in 2009 beleid geformuleerd voor het handhaven van een duurzaam bomenbestand, waarbij rekening is gehouden met het belang van zowel verkeersveiligheid als het belang van ecologie en landschap.

b. Beheerplan

Jaarlijks wordt 1/3^e van het totale bomenbestand langs de provinciale wegen geïnspecteerd volgens de methode Visual Tree Assessment, zodat na drie jaar het gehele bomenbestand waar de provincie verantwoordelijk voor is, is onderzocht. Dit gebeurt door gecertificeerde bedrijven. Op basis van de uitkomsten hiervan worden beheersmaatregelen uitgevoerd. Aan de hand van een vast stramien worden de bomen op basis van een visuele inspectie beoordeeld op hun gezondheid. Waar nodig vindt aanvullend boom mechanisch onderzoek plaats. Aan de hand van de daaruit voortkomende adviezen worden bomen die een gevaar voor de omgeving betekenen gesnoeid en indien nodig verwijderd. De opengevallen plaatsen worden zoveel mogelijk opnieuw ingeplant of op andere locaties gecompenseerd.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorzieningen

Ter dekking van de kosten bij de uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan is in 2002 de voorziening Beheer en onderhoud wegen ingesteld. De voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse exploitatie van het programma Doelmatig verkeer- en vervoersysteem.

Verloop van de voorziening Beheer en onderhoud wegen 2011 – 2016

(bij benadering)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beginsaldo	3.155	2.724	0	-40	660	1.308
Stortingen	9.894	6.739	6.953	6.964	6.961	6.958
Onttrekkingen	-10.324	-10.286	-6.889	-5.545	-6.313	-5.943
Voorfinanciering Investeringsimpuls uit reserve GWW		823	-104	-719		
Eindsaldo	2.724	0	-40	660	1.308	2.323

In de cijfers is het nieuwe beheerplan wegen verwerkt, ten opzichte van eerdere overzichten is het dagelijks - en klein onderhoud er vanaf 2012 uit gefilterd in de storting en de onttrekking. Eind 2015 zal het tekort binnen de

voorziening voor het onderdeel verhardingen, nagenoeg zijn weggewerkt. Dit tekort, dat is ontstaan ten gevolge van de investeringsimpuls, kan vooralsnog worden opgevangen binnen de totale voorziening beheer en onderhoud.

Voor het groot onderhoud van de kunstwerken zijn in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan speciale budgetten bestemd voor Herinvestering civieltechnische kunstwerken en Vervanging verhardingsconstructies. Naast de werkelijke cijfers van 2011 laat de onderhoudsbegroting het volgende beeld zien voor de jaren 2012 tot en met 2016, onderverdeeld naar categorie (alle tabelbedragen x€ 1.000).

Categorie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Onderh. verhardingen	7.724	7.014	3.997	2.991	2.988	2.999
2. Onderh. beweegbare bruggen	340	437	282	102	385	250
3. Verv. verkeersregelinstantaties	258	530	255	235	635	690
4. Groot onderh. wegverlichting	690	569	499	361	449	148
5. Verv. rollend materieel	181	140	140	140	140	140
6. Onderh. groenvoorziening	1.061	1.596	1.676	1.676	1676	1676
7. Algemeen	71	42	40	40	40	40
Totaal uitgaven	10.324	10.286	6.889	5.545	6.313	5.943

Cijfers zijn volgens het nieuwe beheerplan, ten opzichte van eerdere overzichten is het dagelijks onderhoud er vanaf 2012 uit gefilterd en prijspeil 2012 gehanteerd.

d. Majeure ontwikkelingen
Geen bijzonderheden.

e. Eventuele achterstanden in onderhoud

Op basis van uitgevoerde inspecties van de wegen is duidelijk dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Het percentage van het wegdek met de kwalificatie onvoldoende valt echter op dit moment nog wel binnen de norm. Om dit zo te houden zullen er maatregelen worden voorgesteld, zie onderdeel wegen. Hierdoor wordt de vervanging zo lang mogelijk uitgesteld. Als het wel tot zogenoemde rehabilitatie komt, dan zal er een beroep moeten worden gedaan op de beperkte buffer in de reserve GWW, dan wel alternatieve dekking gezocht of aanspraak gemaakt op de algemene middelen mocht de buffer onvoldoende zijn.

2. Provinciale vaarwegen

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer van rivier de Eem, het westelijk gedeelte van de Oude Rijn vanaf Woerden tot aan de provinciegrens en het Utrechtse deel van het Merwedekanaal. Voor de Eem zijn de belangrijkste vaarwegbeheerstaken het baggeren van de Eem en Eemmond en het vervangen van de houten damwand door staal. Beide zijn vastgelegd in de Eemvisie. In het verleden had de provincie meerdere boezemwateren in beheer, deze zijn de afgelopen jaren overgedragen aan de waterschappen. Het reguliere onderhoud aan de Eem wordt grotendeels uitbesteed aan derden en beperkt nog door eigen personeel uitgevoerd. De kosten komen ten laste van de jaarlijkse begrotingspost.

Eem

a. Ambitie

Uitgangspunt voor de provinciale vaarwegen is dat zij in 2015 voldoen aan de normen voor vaardiepten, mede gebaseerd op de klassenindeling van de Conferentie van Europese Ministers van Transport (CEMT), de richtlijnen van de Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland (BRTN) en de Commissie Vaarwegbeheerders (CVB) Richtlijnen Vaarwegen 2005. Het kwaliteitsniveau voor de Eem is uitgewerkt in de Eemvisie. In de Eemvisie is het profiel van de Eem gebaseerd op CEMT-klasse III (tot 1.000 ton vrachtschepen).

b. Beheerplan

Baggeren

Het beheerplan uit 2006 vormt de basis voor een nieuwe planning voor 2010 tot 2025. De bestaande 10-jaren onderhoudscyclus blijft gehandhaafd. De Eem wordt nog steeds vaksgewijs, stroomafwaarts gebaggerd. Voor de Eemmond geldt een driejaarlijkse baggercyclus in verband met de snellere aanwas vanuit het Eemmeer.

Damwand

De sterk gestegen staalprijsen (gemiddeld 27%) maken het noodzakelijk de (financiële) planning enigszins aan te passen. Dit kan binnen de voorziening worden opgelost door het zetten van de damwand aan de zuidzijde van de Eem over een langere periode uit te smeren. In de periode 2004 -2012 is er zo'n 9.500 meter houten damwand vervangen door duurzaam staal. Met dit aantal hebben we ten opzichte van de meerjaren-onderhoudsplanung uit 2006, zo'n 500 meter meer vervangen. Er resteert nu nog zo'n 7.000 meter. Dit zal over meerdere jaren na 2013

worden uitgesmeerd. In overleg met de gemeente Amersfoort en het waterschap Vallei en Eem wordt bepaald welke houten damwand langs de Eem de komende jaren als eerste vervangen dient te worden.

Over de meerjaren-onderhoudsplannen is overeenstemming met de medebeheerders, de gemeente Amersfoort en het waterschap Vallei & Eem. De onderhoudsplannen worden per jaar op details bijgesteld aan de hand van peilingen, overleg met de medebeheerders en opmerkingen van gebruikers.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van de voorziening.

Aan de hand van de actualisatie van het meerjarenbeheerplan Eem zijn de stortingen in de voorziening in 2008 opnieuw bepaald, en is de voorziening weer op peil gebracht.

De gemeente Amersfoort draagt bij in de onderhoudskosten van het gehele vaarwegbeheer voor 10/39e deel. Het waterschap Vallei en Eem draagt bij in de kosten van het boezembeheer voor 1/3e deel uitgezonderd het baggeren van de Eemmond.

Merwedekanaal

Het beheer van het Merwedekanaal wordt tot nader order door de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. In de overeenkomst met Zuid-Holland die uiteindelijk pas in 2011 is gesloten zijn afspraken gemaakt over de praktische, financiële en juridische uitvoering van het beheer en onderhoud van het kanaal. Deze overeenkomst is nodig omdat Zuid-Holland (sinds de grenswijziging in 2002) het beheer en onderhoud uitvoert voor het, vanaf dat moment, Utrechtse deel van het kanaal. Uitgangspunt is dat Zuid-Holland dit blijft doen, en dat kosten en opbrengsten voor het gehele kanaal volgens een vaste verdeelsleutel worden verdeeld. Volgens bijbehorende afspraak is het Utrechtse aandeel in de afkopsom van het Rijk (die haar bijdrage voor het beheer en onderhoud met ingang van 2006 eeuwigdurend heeft afgekocht) door Zuid-Holland in 2011 aan ons overgedragen en gestort in de voorziening. Jaarlijks wordt er € 566.000 gestort om de voorziening op peil te houden, de provincie Zuid-Holland krijgt volgens afspraak een jaarlijkse vergoeding van € 649.000. Om de 4 jaar worden deze bedragen geactualiseerd.

Verloop van de voorziening Beheer en onderhoud vaarwegen 2011 – 2016

(bij benadering) (x 1.000)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beginsaldo	1.983	16.109	15.593	15.742	16.253	16.911
Stortingen	15.808	1.331	1.331	1.331	1.220	1.220
Onttrekkingen	-1.683	-1.847	-1.182	-820	-562	-460
Eindsaldo	16.109	15.593	15.742	16.253	16.911	17.671

d. Majeure ontwikkelingen

De overdracht van het westelijke gedeelte van de Oude Rijn aan het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staat nog steeds op de rol. Vanuit de nieuwe Waterwet, die per 22 december 2009 in werking is getreden, wordt vaarwegbeheer beschouwd als een onderdeel van het watersysteembeheer. Onze scheepvaartwegenverordening valt daar nu onder. De provincie kan het vaarwegbeheer over de regionale wateren zelf (blijven) uitoefenen, of een waterschap aanwijzen. Hierover zal in 2012 een beslissing worden genomen.

e. Achterstanden in onderhoud

Niet van toepassing.

3. Provinciale gebouwen

De provincie beheert en onderhoudt het Provinciehuis Archimedeslaan 6, het monumentale pand Paushuize als representatieve ruimte voor de provincie inclusief twee dienstwoningen en steunpunten in De Meern en in Huis ter Heide.

Provinciehuis

a. Ambitieniveau en gehanteerde normen (beleidsmatige ontwikkelingen)

Het provinciehuis bestaat uit 18 verdiepingen en een entreepartij met receptie, koffiëcorner, diverse zitcorners en een restaurant. In het gebouw is ook een ondergrondse parkeergarage aanwezig en een centraal vergadercentrum. Het ambitieniveau voor het onderhoud van het 18 verdiepingen tellende gebouw uit 1996 ligt op conditieniveau 3 volgens de NEN 2767. De conditiescore van bouw- en installatiedelen wordt weergegeven op een zespuntsschaal. Conditie score 1 representeert de nieuwbouwstaat en conditiescore 6 de slechtst aan te treffen conditie. Conditie score 3 wordt gedefinieerd als: redelijke conditie met plaatselijk zichtbare veroudering. De functievulling van bouw- en installatiedelen zijn niet in gevaar. Hiermee wordt voldaan aan het uitgangspunt voor sober en doelmatig onderhoud.

b. Beheerplan

Voor het gebouwbeheer is een lange termijn onderhoudsplanung (LTOP) gemaakt. Aan de hand hiervan zal preventief onderhoud plaatsvinden. De Europese aanbesteding voor het onderhoud wordt in 2012 voorbereid en in 2013 uitgevoerd ten behoeve van de periode 2013 en verder.

c. Uit het beheerplan voortvloeiende lasten in meerjarenperspectief en verloop van de voorziening

De lasten vanuit het beheerplan worden ten laste gebracht van de Voorziening Groot onderhoud Provinciehuis en Paushuize. Zie hiervoor onder het kopje Paushuize

d. Majeure ontwikkelingen

Niet van toepassing.

e. Eventuele achterstanden in onderhoud

Een beperkt deel van het groot onderhoud is uitgesteld en moet de komende jaren alsnog worden uitgevoerd. De uitvoering van het uitgesteld onderhoud wordt in de Europese aanbesteding van het gebouwonderhoud meegenomen.

Paushuize en dienstwoningen

a. Ambitie

Paushuize wordt geëxploiteerd door een exploitant, die verantwoordelijk is voor de commerciële verhuur van de ruimten en de cateringvoorzieningen. Paushuize behoort tot de meest duurzame gebouwen van Nederland en is als cultureel erfgoed door renovatie behouden en wordt voor het publiek in beperkte mate opengesteld. Het gebouw heeft voor de provincie een representatieve functie en vormt de ceremoniële werkplek van de Commissaris van de Koningin. De dienstwoningen vallen buiten de exploitatieovereenkomst. De ambitie is om de dienstwoningen hun oude functie terug te geven. Hiertoe wordt een voorstel voor renovatie gemaakt.

b. Beheerplan

Het onderhoud voor Paushuize voor de komende jaren wordt vastgelegd in een lange termijn onderhoudsplanning (LTOP). Hieraan wordt momenteel gewerkt. De onderhoudsplanning wordt opgezet conform de eisen die gesteld worden aan het behoud van het historische gebouw en de toegepaste duurzaamheidsmaatregelen.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van de voorziening.

Ten behoeve van het onderhoud van het provinciehuis en Paushuize is een voorziening aanwezig. Bij het opstellen van deze Begroting waren de uitkomsten van de LTOP van zowel Provinciehuis als Paushuize nog niet beschikbaar. Onderstaande tabel is gebaseerd op de bestaande begroting en zal nog met de uitkomsten van de LTOP's geactualiseerd worden.

Verloop van de voorziening Onderhoud provinciehuis en Paushuize 2011 – 2016

(bij benadering)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beginsaldo	4.789	4.942	183	808	1.433	2.058
Stortingen	625	625	625	625	625	625
Onttrekkingen	472	5.384	-	-	-	-
Eindsaldo	4.942	183	808	1.433	2.058	2.683

d. Majeure ontwikkelingen

Voor Paushuize geldt dat er een grootschalige renovatie van het gebouw heeft plaatsgevonden in 2011 en 2012 en er geen grote vervangingsinvesteringen gepland staan in de periode tot 2016. Voor de renovatie van de dienstwoningen wordt nog een voorstel uitgewerkt.

e. Eventuele uitgesteld onderhoud

Niet van toepassing.

Steunpunten

a. Ambitie

Vanuit het steunpunt Veenweide in De Meern beheert de provincie haar wegen in het westelijk deel van de provincie Utrecht. Op de locatie Huis ter Heide is de Regionale Verkeersmanagement Centrale van de provincie gehuisvest. De Verkeersmanagement Centrale bundelt alle kennis en informatie over verkeer in de provincie Utrecht. Vanuit deze locatie onderhoudt de provincie ook haar wegen in het oostelijk deel van de provincie. Ook voor de steunpunten geldt een conditieniveau 3 conform de NEN 2767.

b. Beheerplan

Een beheerplan en LTOP voor de beide steunpunten is voor 2013 geactualiseerd.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorziening

Ten behoeve van het onderhoud van de steunpunten is een voorziening aanwezig.

Verloop van de voorziening Groot onderhoud kantons 2011 – 2016

(bij benadering)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Beginsaldo	0	88	54	88	118	-23
Stortingen	266	35	35	35	35	35
Onttrekkingen	178	69	1	5	176	4
Eindsaldo	88	54	88	118	-23	8

Ten opzichte van de Begroting 2012 zijn de stortingen en de onttrekkingen verlaagd omdat deze zijn gezuiverd voor regulier onderhoud. Conform de regelgeving (BBV) loopt het reguliere onderhoud direct via de exploitatie. Wel is de onttrekking in 2012 hoger i.v.m. een verschuiving van een deel van het onderhoud van 2011 naar 2012. Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht is de verwachting dat de voorziening in 2015 licht negatief zal eindigen. Uit het meerjarenperspectief blijkt echter ook dat deze in 2016 weer positief zal eindigen. Daarom vindt er geen extra storting plaats.

d. Majeure ontwikkelingen

De zoutloods van het steunpunt Veenweide in De Meern is in 2012 uitgebreid.

Voor de locatie Huis ter Heide worden diverse maatregelen getroffen om de duurzaamheid van het gebouw te verhogen. Deze duurzaamheidsmaatregelen bestaan onder andere uit het terugwinnen van restwarmte en plaatsen van zonnepanelen. Daarnaast wordt de bedrijfszekerheid van de locatie verhoogd door het plaatsen van een noodstroomaggregaat (NSA).

e. Eventuele achterstanden in onderhoud.

De dakbedekking van de zoutloods van steunpunt Huis ter Heide dient in 2013 te worden vervangen. Voor het steunpunt Veenweide in De Meern is geen sprake van achterstallig onderhoud.

4. Grond

Zie hiervoor de paragraaf grondbeleid.

5.3 Financiering/treasury

Algemeen

De situatie op de financiële markten vraagt nog steeds volop de aandacht. De Europese schuldencrisis heeft de markten gedurende het grootste deel van 2012 gedomineerd. De risico's met betrekking tot onze portefeuille zijn niet specifiek toegenomen, maar door de ontregelde markten is het nagenoeg onmogelijk om tussentijds te handelen in onze producten. De risico's worden continu geëvalueerd en indien zich mogelijkheden voordoen om de risico's verder te reduceren (door voortijdige verkoop, zonder daarmee onnodige verliezen te nemen), zijn we in staat daar prompt op te reageren. In deze begroting gaan we er van uit dat alle producten zullen worden aangehouden tot het einde van de looptijd

Provinciale ontwikkelingen

Naar verwachting zal begin 2013 € 342 miljoen zijn uitgezet in geld- en kapitaalmarkt. Deze gelden worden uitgezet conform de wet Fido en de bepalingen in de Verordening interne zaken provincie Utrecht 2004. In juni 2012 heeft het kabinet besloten om met ingang van 1 januari 2013 schatkistbankieren verplicht te stellen voor ondermeer provincies en gemeenten. Omdat wij in de vergadering van de Commissie BEM van 2 april 2012 reeds hadden toegezegd om aan u een voorstel voor te leggen om vrijwillig te gaan schatkistbankieren, wachten we de datum van 1 januari 2013 niet af en wordt aan u op 10 september 2012 een voorstel ter besluitvorming voorgelegd om over te gaan op schatkistbankieren. In feite lopen we hiermee dus vooruit op de verplichting die op ons af komt. Ons vermogen is zodanig uitgezet dat per die datum wordt voldaan aan de vereisten van het ministerie van Financiën, dat wil zeggen de liquide middelen kunnen dan onmiddellijk bij het ministerie worden ondergebracht. De overige beleggingen waarvan de looptijd nog niet is verstreken, zijn aangegaan vóór de finale datum (4 juni 2012, 18:00 uur) van het kabinetsbesluit en kunnen daarom worden aangehouden tot de einddatum is bereikt. Zoals hiervoor gezegd gaan we er van uit dat dit ook zo zal geschieden.

Verwachte stand per 1 januari 2013	Bedrag x € 1.000
Kapitaalmarkt	
Obligaties	28.000
Garantieproducten	168.029
Totaal kapitaalmarkt	196.029
Geldmarkt	
Deposito's < 1 jaar	90.000
Rekening-courant	55.971
Totaal geldmarkt	145.971
Totaal kapitaal- en geldmarkt	342.000

1. Treasurybeleid

Het treasurybeleid wordt vormgegeven en uitgevoerd *binnen de wettelijke en de door de staten uitgezette kaders*. Zoals gezegd anticiperen we er op dat u in september 2012 het besluit neemt om vrijwillig te gaan schatkistbankieren.

Kasgeldlimiet

De vlottende middelen overtreffen de vlottende schulden ruimschoots. De provincie blijft daarmee royaal binnen de gestelde norm ten aanzien van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De opgenomen langlopende geldleningen dateren uit het verleden. Ze dragen een vaste rente welke tussentijds niet kan worden herzien. Vervroegde terugbetaling is niet mogelijk. Gezien de financiële positie, zal bij afloop geen herfinanciering plaatsvinden en is er dus geen sprake van een renterisico. Derhalve wordt voldaan aan de renterisiconorm.

Instrumentaria

Bij het aantrekken en uitzetten van voor de publieke taak van de provincie benodigde of overtollige middelen wordt een aantal instrumenten gehanteerd. Het betreft de 1-jaars en de 10-jaars liquiditeitenprognose en de rentevisie. Wij hanteren bij de keuze van looptijden een neutrale rentevisie.

2. Treasuryresultaat

Het treasuryresultaat wordt begroot onder de algemene middelen. In de navolgende tabel wordt het verwachte resultaat voor het begrotingsjaar 2013 uitgewerkt. Hierbij is uitgegaan van de rentetarieven die verwacht kunnen worden op basis van verplicht schatkistbankieren. Het moge duidelijk zijn dat ten aanzien hiervan vrij veel onzekerheden bestaan. Zo staan de tarieven voor verplicht schatkistbankieren niet absoluut vast en is er nog onzekerheid ten aanzien van de te kiezen looptijden voor uitzettingen bij de schatkist. Tevens nemen we in onze afwegingen mee dat de rentetarieven op de financiële markten momenteel extreem laag zijn. We houden daarom voor latere jaren rekening met geleidelijk stijgende tarieven (net als bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2012), waarbij het zondermeer aannemelijk is dat er weliswaar geen één op één relatie maar wel een sterke correlatie zal zijn met de tarieven van de schatkist. En hoewel we bij het kiezen van looptijden in beginsel uitgaan van een neutrale rentevisie, is het, vanwege de huidige extreem lage tarieven, eveneens aannemelijk dat we in 2013 terughoudend zullen zijn met de keuze voor relatief lange looptijden. Al met al leidt dit ons er toe een begroting uit te werken die voorzichtigheidshalve zeer terughoudend is.

Bedragen berekend per 31 december 2013	Bedrag x € 1.000
Renteopbrengsten	
Obligaties	885
Garantieproducten	1.690
Deposito's < 1 jaar	50
Rekening courant	250
Saldo intern verrekenende rente	1.175
Totaal renteopbrengsten	4.050

5.4 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de Provincie Utrecht is bezig de volgende stap te zetten naar meer samenhang en professionaliteit, passend bij de richting van ons coalitieakkoord Focus, Vertrouwen en Oplossingsgericht. Het streven is een slagvaardige en flexibele organisatie. De provincie focust immers op haar kerntaken en wil een overheid zijn die het vertrouwen in de samenleving uitstraalt. Bij deze 'veranderende' rol van de provincie past een bedrijfsvoering die sterk gestroomlijnd, slagvaardig en flexibel is.

Afgelopen jaar hebben wij de basis gelegd voor de uitwerking van de concrete opdrachten uit het coalitieakkoord, zijnde (a) bezuinigingen van totaal € 106 mln. over de periode 2011-2015, (b) een kleinere organisatie die krimpt naar 675 fte, (c) de inhuur van externen wordt terug gebracht naar het niveau van 2007 en (d) de incidentele formatie wordt afgebouwd. De opgaven zijn ondergebracht in één programma, zodat we focus houden en de opgaven in samenhang uitwerken.

Er heeft een her-selectie en -plaatsing van management in het ambtelijk apparaat plaatsgevonden, aansluitend bij de behoefte aan versterking van stuurbaarheid op bovenstaande opdrachten. De taakstellingen zijn geconcretiseerd en belegd, het stuurinstrumentarium is aangepast op de opdrachten en formatieve knelpunten worden niet meer opgelost met extra personeel. We sturen op mobiliteit en vergroting van de inzetbaarheid van onze vaste medewerkers en vervanging van ingehuurde door vaste medewerkers.

In de bedrijfsvoering hebben we de zeven bedrijfsvoeringsdomeinen (juridisch, financieel, personeel, informatie, inkoop, facilitair en communicatie) gebundeld tot twee integraal werkende eenheden. En we hebben een visie geformuleerd op de wijze waarop een kleinere bedrijfsvoering de kwaliteit kan blijven leveren en waar nodig vergroten. Met deze nieuwe inrichting en visie hebben we de basis gelegd voor meer samenhang en efficiency.

Komend jaar gaan we verder invulling geven aan de kleinere organisatie met eigen mensen en geven we vorm en inhoud aan de kwaliteitsslag. Bij dit laatste hanteren we de volgende kernwoorden, afgeleid uit het coalitieakkoord, als uitgangspunt: (a) vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen en transparantie bieden, (b) minder procedures, (c) van zelf uitvoeren naar meer regie en coördinatie, (d) uniform en standaard, (e) van een projectenorganisatie naar een netwerkorganisatie en (f) financieringsvormen die ondernemingszin en eigen verantwoordelijkheid stimuleren.

Hoe gaan we dit doen? Een organisatie die strakker en in samenhang stuurt op schaarste

Omdat wij van toegevoegde waarde willen zijn voor het primaire proces en de doelstellingen die we als organisatie willen halen, kunnen we als bedrijfsvoering nooit alleen bepalen wat goed is voor 'het primaire proces'. Dergelijke keuzes zullen in gezamenlijkheid moeten worden gemaakt. Het gedachtengoed van het in het verleden gestarte regieproductiemodel vormt de basis om 'de vraag' vanuit de organisatie en 'het antwoord' van de ondersteunende afdelingen bij elkaar te brengen. Doelstelling van dit regieproductiemodel is om zowel vraag als aanbod beter en strakker aan te sturen. Met de huidige omslag in de bedrijfsvoering wordt met dit regiemodel de volgende stap gezet. In 2013 maken we concrete keuzes in de dienstverlening. Hiermee werken we aan de kleinere en goedkopere organisatie. Ook werken we aan verdere stroomlijning van processen, standaardisatie en zelfredzaamheid van de afnemers van de dienstverlening. Uiteraard blijft er ruimte voor innovatie en professionele hoogwaardige advisering op meer complexe vraagstukken.

Op het moment dat we keuzes ten aanzien van de omvang van de bedrijfsvoering hebben gemaakt, gaan we strak sturen op het handhaven van deze keuzes. De resultaten in termen van onze opdracht (bezuiniging in geld, fte, beperking inhuur en incidentele formatie) houden we scherp in de gaten.

Het instrument om deze sturing vorm te geven is de managementcyclus, waarin het gesprek tussen directeur en afdelingsmanager centraal staat. De managementcyclus wordt in 2013 uitgelijnd op de nieuwe bedrijfsvoering.

Tot slot

Het jaar 2013 wordt het jaar waarin we concrete resultaten kunnen gaan zien op de opdrachten uit het coalitieakkoord. Het jaar waarin we meteen meer slagvaardige en flexibele organisatie maximaal ondersteunend kunnen zijn aan de doelen waar we als Provincie Utrecht voor staan.

Personeelskosten en omvang formatie

Bij de Voorjaarsnota 2012 heeft u ingestemd met de volgende twee indicatoren om de bezuinigingen en afbouw van de formatie te volgen:

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Bezuinigingen / afbouw formatie	Afbouw formatie tot 675 fte.	675	-	818,93	761	718	675	675
Bezuinigingen / afbouw formatie ⁸	Realisatie financiële taakstelling € 4,8 mln.	€ 4,8 mln.	n.v.t.	€ 1,2 mln.	€ 2,4 mln.	€ 3,6 mln.	€ 4,8 mln.	€ 4,8 mln.

In 2011 en 2012 hebben de eerste 2 fasen van de Veranderopgave plaatsgevonden. Als eerste stap in het kader van de Veranderopgave zijn de afdelingen herschikt en in aantal teruggebracht. Ook zijn de afdelingsmanagers opnieuw geselecteerd en geplaatst. De herschikking van de afdelingen bracht ook een herverdeling van de centrale overhead met zich mee. Hierdoor wijzigen de aan de programma's doorberekende bedragen licht. Ook neemt de begrote centrale overhead af van € 26,8 mln. in 2012 naar € 26,6 in 2013. In de zomer van 2012 zijn de nieuwe teamleiders benoemd, waarmee fase 2 is afgerond. Eind 2012 zullen de Organisatie- en bezettingsplannen van de afdelingen gereed zijn. Op dat moment zal blijken in welk tempo de taakstelling behorende bij de formatiereductie daadwerkelijk gerealiseerd kan worden. Dan zal ook duidelijk worden wat het effect op de totale personeelskosten zal zijn. Deze bedroegen € 64,5 mln. in 2011 en zijn voor 2012 en 2013 op € 59,5 en 55,6 mln. begroot. De afname in de begrote personeelskosten in 2012 ten opzichte van 2011 wordt verklaard door de daling van de totale formatie ten opzichte van 2011. Daarentegen is inhuur en overbezetting niet meegenomen. De lagere personeelskosten in 2013 ten opzichte van 2012 worden verklaard doordat de personeelskosten gedekt uit materiele middelen nog niet zijn meegenomen.

Zoals gezegd is het effect van de formatiereductie nog niet meegenomen.

Inhuur

Voor inhuur is geen aparte indicator opgenomen, hierover willen wij u uiteraard wel graag informeren. De streefwaarde voor de inhuur van externen per 1 januari 2015 is € 13 mln., in casu het niveau van 2007. De totale waarde van de inhuur over 2011 bedroeg €13,8 mln. De contractwaarde van de lopende contracten in 2012 bedraagt met circa € 9 mln., minder dan de norm van € 13 mln. Ook de feitelijke betalingen tot nu toe zitten onder dit niveau. Gezien het feit dat het coalitieprogramma 2007-2011 is afgelopen en een groot aantal incidentele projecten is afgerond, verwachten wij dat het terugbrengen onder de norm van € 13 mln. goed haalbaar is.

Overige arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Het BBV schrijft voor dat in de begroting ook inzicht geboden moet worden in de arbeidskostengerelateerde verplichtingen met een jaarlijks vergelijkbaar volume. Dit betreft de jaarlijks te verwachten bedragen voor het vakantiegeld, de wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit, de werkloosheidsuitkeringen, de wachtgelden en pensioenen van (voormalige) gedeputeerden en de wachtgelden van (voormalige) statenleden. Als indicatie hiervoor zijn de in 2011 betaalde bedragen opgenomen:

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen	2011
Vakantiegeld	3.170.000
Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit	109.000
Werkloosheidsuitkeringen	247.000
Wachtgelden en pensioenen van (voormalige) gedeputeerden	379.000
Wachtgelden van (voormalige) statenleden	n.v.t.
Totaal	3.905.000

Hierbij dient opgemerkt te worden dat de vakantiegeldverplichting in de toekomst lager zal zijn uit hoofde van de formatiereductie. Hiertegenover staan tijdelijk mogelijk wel hogere verplichtingen uit hoofde van werkloosheidsuitkeringen. Dit geldt niet voor de verplichtingen voor wachtgelden van (voormalige) statenleden, aangezien de tot en met 2002 bestaande regeling per 1 januari 2003 is beëindigd en het ook niet langer mogelijk is om op grond van het overgangsrecht gebruik te maken van de wachtgeldregelingen.

⁸ De genoemde tabelwaarden voor de jaren 2014 - 2016 betreft de stand per 1 januari van het desbetreffende jaar van de bezetting.

Naast de specifiek voor de huidige coalitieperiode geldende indicatoren met betrekking tot de (afbouw van de) formatie, zowel in aantallen als in geld, heeft u bij de Voorjaarsnota 2012 ook ingestemd met de opname van een aantal universele indicatoren:

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	Omschrijving	streefwaarde	2011 werk.	2012	2013	2014	2015	2016
Financiën	Repressief toezicht BZK	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Financiën	Jaarrekening voor 1 mei gereed met goedkeurende controleverklaring	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Financiën	90% facturen binnen 30 dagen betaald	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%
E-dienstverlening	Percentage dienstverlening via internet	80%	75%	80%	80%	80%	80%	80%
Telefonische bereikbaarheid	Percentage bellers algemeen nummer dat door KCC binnen 30 seconden wordt opgenomen	90%	90%	90%	90%	90%	90%	90%

5.5 Verbonden partijen

De provincie Utrecht heeft bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. Daarnaast wordt deelgenomen in diverse vennootschappen. Deze worden in deze paragraaf toegelicht.

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden van de provincie Utrecht en externe partijen waarin de provincie Utrecht zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft en die de status van publiek- of privaatrechtelijk rechtspersoon hebben. Er is sprake van een bestuurlijk belang indien namens de provincie Utrecht iemand zitting heeft in het bestuur, dan wel de provincie Utrecht stemrecht heeft. Van een financieel belang is sprake zodra de provincie Utrecht middelen ter beschikking stelt, waarover risico wordt gelopen in geval van financiële problemen bij de verbonden partij. Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang.

Uit intern onderzoek is gebleken dat de financiële risico's in veel gevallen gelijk zijn aan de omvang van het directe financiële belang. In bepaalde gevallen is er sprake van een potentieel financieel risico dat die omvang aanzienlijk kan overstijgen. In dat verband is met name te noemen het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht. Hoewel technische maatregelen zijn genomen om die risico's zoveel mogelijk te beperken, kunnen calamiteiten niet volledig worden uitgesloten.

Verbonden partijen voeren beleid dat de provincie Utrecht (gedeeltelijk) ook zelf had kunnen uitvoeren. De provincie Utrecht draagt de verantwoordelijkheid voor het bereiken van de doelstellingen die worden beoogd door het aangaan van de samenwerking met de verbonden partijen. Hieronder volgt een overzicht van alle met de provincie Utrecht verbonden partijen:

Publiekrechtelijk	Privaatrechtelijk
1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen	8. Vitens N.V.
2. Randstedelijke Rekenkamer	9. N.V. Bank Nederlandse gemeenten
3. Recreatie Midden Nederland (voorheen FDUR)	10. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug	11. N.V. Remu Houdstermaatschappij
5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden	12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
6. Recreatieschap Vinkeveenseplassen	13. Vereniging Interprovinciaal overleg
7. Plassenschap Loosdrecht e.o.	14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies

Naast deze partijen heeft de provincie Utrecht in de afvalverwijdering Utrecht (AVU) en de Vereniging Deltametropool enkel een bestuurlijk belang, zodat deze niet onder de definitie van verbonden partijen vallen. Dit geldt ook voor de stichting Vrede van Utrecht, waarin de provincie enkel een financieel belang kent. Het totaal van veertien verbonden partijen is beperkt in vergelijking met ander provincies, zo kende de provincie Zuid Holland ruim dertig verbonden partijen in 2012.

In 2009 is de beleidsnota Verbonden Partijen provincie Utrecht vastgesteld (PS2009BEM12). Hierin wordt het thema verbonden partijen in een meer integraal afwegingskader beschouwd. Het oprichten van een verbonden partij is bij het uitvoeren van provinciaal beleid immers slechts één van de opties. De nota concludeert dat de huidige praktijk ten aanzien van verbonden partijen binnen de provincie geen aanpassing behoeft. Als nieuw element is opgenomen dat alle verbonden partijen binnen een collegeperiode worden geëvalueerd. Bij een eerstvolgende evaluatie zal hierbij speciaal gekeken worden naar de toegevoegde waarde van de deelnemingen voor de provincie Utrecht.

Momenteel wordt aan de beleidsnota Verbonden Partijen provincie Utrecht een juridisch kader toegevoegd. Hierin wordt aandacht geschonken aan de juridische aspecten bij het deelnemen in besturen van verbonden partijen en hoe daar meer waarborgen aan kunnen worden gegeven. Tevens zal hierin een nadere uitwerking worden gegeven aan het aandachtspunt van de toegevoegde waarde van verbonden partijen, met de nadruk op deelnemingen, zowel op bestuurlijk als op financieel gebied. In dit kader zal ook aandacht worden besteed aan de standpunten van de leden van gedeputeerde staten die in het bestuur van verbonden partijen zijn vertegenwoordigd.

Voor een overzicht van de bestuursdeelname van de provincie Utrecht en overige deelnemers in de verschillende verbonden partijen is navolgend een overzicht opgenomen.

Verbonden partij	Bestuursdeelname	Overige deelnemers
Publiekrechtelijk		
1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen	GS is het bestuur	Er worden bedragen geïnd t.g.v. het fonds. PU beheert het fonds.
2. Randstedelijke Rekenkamer	PS (ab)	4 provincies (ZH, FI, NH, U)
3. Recreatie Midden Nederland	PS (bv) GS (ab, db), amb	Zie deelnemers bij de recreatieschappen en het plassenschap.
4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug	GS	11 gemeenten uit de provincie Utrecht
5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden	PS (bv) GS (ab, db), amb	8 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Recreatieschap Vinkeveenseplassen	PS (bv) GS (ab, db), amb	Gemeenten De Ronde Venen en Amsterdam
7. Plassenschap Loosdrecht e.o.	PS (bv) GS (ab, db), amb	Gemeenten Wijdmeren (NH), Stichtse Vecht en prov. Noord-Holland
Privaatrechtelijk		
8. Vitens NV	Ava	Provincies en gemeenten
9. NV Bank Nederlandse gemeenten	Ava	Provincies en gemeenten
10. Nederlandse Waterschapsbank NV	Ava	Provincies en gemeenten
11. NV Remu Houdstermaatschappij	Ava	Provincies en gemeenten
12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht	Ava	n.v.t.
13. Vereniging Interprovinciaal overleg	PS (alv) GS (db)	Alle provincies
14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies	Alv	Alle provincies en het IPO.

Verklaring afkortingen:

Alv: algemene ledenvergadering
 Ab: algemeen bestuur
 Amb: ambtenaren bestuurlijk verbonden
 Ava: algemene vergaderingen van aandeelhouders
 Bv: bestuurlijk verbonden
 Db: dagelijks bestuur

Hierna volgt een beschrijving van elk van de verbonden partijen, welk openbaar belang (visie) middels deze verbonden partij wordt gediend en de aard van de relatie met de provincie. Tevens wordt de financiële participatie toegelicht. Voor inzicht in financiële gegevens wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van gegevens over 2011. Indien deze nog niet bekend waren op het moment van opstellen van deze paragraaf, wordt gebruik gemaakt van de meest recent gepubliceerde gegevens.

Publiekrechtelijk

1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht (Nazorgfonds) beheert de middelen voor de nazorg van stortplaats Smink. Het fonds, dat conform de Leemtetwet is ingesteld, is gevormd om de eeuwigdurende nazorg van deze stortplaats na sluiting te kunnen bekostigen. De heffingen die de provincie bij de stortplaatsbeheerder (op basis van een daarvoor geldende verordening) int, worden overgedragen aan het nazorgfonds dat op zijn beurt zorgt voor de belegging van de ontvangen middelen. Het thans opgebouwde vermogen is toereikend om het doelvermogen (voor het laatst vastgesteld in 2006 op circa € 7,2 miljoen) in 2032 (sluiting stortplaats) te bereiken. In geval van faillissement van de exploitant voor het aanbrengen van de eindafdichting kan de zekerheidsstelling die in de milieuvergunning is opgenomen worden gelicht. De bankgarantie wordt jaarlijks vernieuwd.

Openbaar belang: het treffen van zodanige maatregelen dat wordt gewaarborgd dat de stortplaats geen nadelige gevolgen voor het milieu met zich meebrengt, dan wel, voor zover dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen die nadelige gevolgen.

Wijziging in het belang gedurende 2012: geen.

De provincie kent zowel een bestuurlijk als een financieel belang in het nazorgfonds. Ons college van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Nazorgregeling Wet milieubeheer en vormt het bestuur van het nazorgfonds. Ook verzorgt de provincie het financieel beheer van het nazorgfonds.

Risico's: Volgens de huidige regels neemt de provincie de nazorg van de stortplaats Smink over in 2032. Om een eventueel financieel risico, dat het doelvermogen niet toereikend is, te voorkomen wordt elke drie jaar onderzocht of het nazorgplan moet worden aangepast. Op basis van dit plan wordt het doelvermogen opnieuw vastgesteld en kan de provincie een aangepaste heffing opleggen. Hierdoor wordt een eventueel financieel risico voor de provincie voorkomen.

Momenteel zijn er geen grote ontwikkelingen te noemen. Wel zijn er sinds 2005 (datum van het nazorgplan) een paar wijzigingen geweest in de inrichting. Daarom heeft er oktober 2011 een gesprek plaatsgevonden met Smink over het nazorgplan. Medio 2012 wordt onderzocht of een geactualiseerd nazorgplan nodig is. Ook onderzoeken we de gevolgen voor het doelvermogen (kapitalisatie van alle nazorgkosten), volgens het nieuwe rekenmodel Rinas 3.0 en het risicobedrag volgens het rekenmodel @risk volgens de IPO checklist. Wanneer dit leidt tot een aanpassing in het doelvermogen, dan zal dit in 2012 aan provinciale staten worden voorgelegd.

Balans per 31 december 2011

- Voorziening stortplaats € 2,59 mln. (2010: € 2,47 mln.)
- Eigen vermogen € 0,69 mln. (2010: € 0,69 mln.)

De egalisatiereserve dient enerzijds ter dekking van toekomstige lagere dan begrote beleggingsresultaten, anderzijds ter dekking van mogelijke extra kosten als gevolg van hernieuwde technologische en/of milieugerelateerde inzichten met betrekking tot de nazorg van de stortplaats.

2. Randstedelijke Rekenkamer

De Randstedelijke Rekenkamer is een zogenaamde gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland.

Vestigingsplaats: Amsterdam

Belang: Het doel van de Randstedelijke Rekenkamer is om de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de provincies te verbeteren. Zij verricht hiervoor onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De rekenkamer informeert primair Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen.

De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na overleg met de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft, ter voldoening aan de Provinciewet, een Reglement van Orde opgesteld. Het Reglement van Orde bevat regels over de organisatie en werkwijze van de Rekenkamer.

Wijziging in het belang gedurende 2012: geen.

Begroting 2013: De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, die ieder jaar in juli voorafgaand aan het begrotingsjaar openbaar wordt, bevat een beleidsbegroting en een financiële begroting. In de beleidsbegroting is het onderzoeksprogramma opgenomen met een overzicht van de onderzoeken die de Rekenkamer in dat begrotingsjaar gaat doen. Na afloop van het begrotingsjaar maakt de Rekenkamer voor 1 april de jaarstukken met jaarverslag en jaarrekening openbaar. In het jaarverslag wordt verantwoord in hoeverre het onderzoeksprogramma is gerealiseerd en hoeveel dit heeft gekost.

Risico's: Als gevolg van activiteiten die meer kosten dan begroot is er een risico dat uiteindelijk een bedrag aan contributie moet worden nabetaald. Dit risico wordt op dit moment verwaarloosbaar geacht, gezien de ervaring in de afgelopen jaren.

Balans per 31 december 2011

- Eigen vermogen € 0,23 mln. (2010: € 0,23 mln.)
- Vreemd vermogen € 0,43 mln. (2010: € 0,42 mln.)

Begroting 2012

- Lasten onderzoeksprogramma € 1,56 mln. (begroting 2011 € 1,56 mln.)
- Bijdrage (incl. BTW) provincie Utrecht € 0,32 mln. (begroting 2011 € 0,32 mln.)

De omvang van de bijdrage van de provincies aan de begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt als volgt berekend:

- Voor de helft van de begroting dragen de provincies evenveel bij;
- Voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds.

3. Recreatie Midden Nederland

Gemeenschappelijke regeling tussen de recreatieschappen Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, Stichtse Groenlanden, Vinkeveense Plassen, Plassenschap Loosdrecht en Omstreken.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: Recreatie Midden Nederland is een samenwerkingsverband van de deelnemende recreatieschappen. Recreatie Midden Nederland is het gemeenschappelijk facilitair bedrijf van de recreatieschappen en ondersteunt de deelnemende schappen. De provincie is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Bijdrage 2013: de provincie draagt niet direct bij aan Recreatie Midden Nederland, maar indirect via bijdragen aan de deelnemende recreatieschappen.

Risico's: de provincie Utrecht is als deelnemende partij indirect - via de recreatieschappen en het plassenschap Loosdrecht e.o. - aanspreekbaar voor tekorten. De financiële reserves zijn de afgelopen jaren flink geslonken. Zie hiervoor ook de toelichting in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Balans per	01 jan. 2010	31 dec. 2010
Eigen vermogen:	€ 0,02 mln.	€ 0,04 mln.
Vreemd vermogen:	€ 0,78 mln.	€ 0,78 mln.

Exploitatielasten	2012	%
Totaal begrote lasten:	-	-
Provinciale bijdrage:	-	-

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting niet beschikbaar.

4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug

Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Zeist, Wijk bij Duurstede, Rhenen, Veenendaal, Leusden, Woudenberg, Amersfoort en Renswoude.

Vestigingsplaats: Utrecht.

Belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van de provincie en gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	01 jan. 2010	31 dec. 2010
Eigen vermogen:	€ 1,54 mln.	€ 1,66 mln.
Vreemd vermogen:	€ 1,43 mln.	€ 1,67 mln.

Exploitatielasten	2012	%
Totaal begrote lasten:	€ 1,91 mln.	-
Provinciale bijdrage:	€ 0,47 mln.	40,5 *

* betreft % van de deelnemersbijdragen.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting niet beschikbaar.

5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Houten, IJsselstein, Lopik, Woerden, Maarssen en De Bilt.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van de provincie en gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	01 jan. 2010	31 dec. 2010
Eigen vermogen:	€ 3,28 mln.	€ 3,29 mln.
Vreemd vermogen:	€ 3,86 mln.	€ 4,30 mln.

Exploitatielasten	2012	%
Totaal begrote lasten:	€ 4,09 mln.	-
Provinciale bijdrage:	€ 0,75 mln.	32,2 *

* betreft % van de deelnemersbijdragen.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting niet beschikbaar.

6. Recreatieschap Vinkeveenseplassen

Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten De Ronde Venen, Abcoude en Amsterdam.

De provincie draagt bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens een vastgesteld percentage.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen.

Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	01 jan. 2010	31 dec 2010
Eigen vermogen:	€ 2,40 mln.	€ 2,66 mln.
Vreemd vermogen:	€ 1,07 mln.	€ 0,72 mln.
Exploitatielasten	2012	%
Totaal begrote lasten:	€ 1,53 mln.	-
Provinciale bijdrage:	€ 0,48 mln.	35,76 en 50 *

* betreffen % van de deelnemersbijdragen voor respectievelijk programma A en B.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting niet beschikbaar.

7. Plassenschap Loosdrecht e.o.

Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Wijdmeren, en Stichtse Vecht. De provincies Utrecht en Noord Holland dragen bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens vastgestelde percentages.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van gemeenten en heeft ten doel de behartiging van de belangen van de recreatie binnen zijn gebied. Dit betekent concreet dat het Plassenschap de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand houdt en waar nodig verder ontwikkelt. Het recreatieschap voert daarbij het beleid van provincies en gemeenten uit.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	01 jan. 2010	31 dec 2010
Eigen vermogen:	€ 1,53 mln.	€ 1,49 mln.
Vreemd vermogen:	€ 3,94 mln.	€ 3,30
Exploitatielasten	2011	%
Totaal begrote lasten:	€ 2,14 mln.	-
Provinciale bijdrage:	€ 0,16 mln.	14,74 *

* betreft % van de deelnemersbijdragen.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting niet beschikbaar.

Privaatrechtelijk

De privaatrechtelijke organisaties zijn nader onder te verdelen in deelnemingen en overige publiekrechtelijke organisaties.

Deelnemingen

Het saldo van de deelnemingen per 31 december 2011 is als volgt te specificeren (alle bedragen x€ 1.000):

Deelnemingen	Nominaal	Vol-gestort	Belang (%)	Intrinsieke waarde ¹⁾	Balans 31.12.11
Vitens N.V. 258.869 aandelen van € 1	286	286	4,949	19.465	48
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten 87.750 aandelen van € 2,50	219	219	0,158	3.861	25
N.V. Nederlandse Waterschapsbank 43 aandelen A van € 115 60 aandelen B van € 460	5 28	5 7	0,178	1.047	0 7
N.V. REMU Houdstermaatschappij 95 aandelen van € 500	0	0	47,50	673	PM ²⁾
N.V. Ontwikkelmaatschappij Utrecht PM aandelen van € PM	PM	PM	100,00	PM	PM
Totaal				25.046	80

1) De aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. Om een indicatie te krijgen van de reële waarde is het belang in de intrinsieke waarde van de deelneming volgens de meest recente jaarrekening w eergegeven.

2) De aandelen zijn in 2003 afgeboekt in verband met de verkoop van de aandelen REMU NV, waarbij de afboeking is verrekend met de opbrengst van de verkoop van de deelneming. Sindsdien zijn de aandelen pro memoria gewaardeerd.

Het risico bij de deelnemingen is beperkt tot de boekwaarde van de deelnemingen. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen zijn reeds hierbij in aanmerking genomen.

8. Vitens NV

Op 30 augustus 2006 hebben de aandeelhouders ingestemd met een fusie van drie waterbedrijven om te komen tot één waterbedrijf. Het nieuwe bedrijf Vitens ontwikkelt zich conform de fusieafspraken.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: het publiek op een duurzame manier voorzien van schoon drinkwater.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: het belang van de provincie Utrecht bedraagt 4,949% (2011 5,692%). Door uitgifte van bijna 755.000 aandelen is het belang van de provincie gedaald. Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd. In 2012 bedroeg dit € 0,77 mln. (2011 € 0,77 mln.).

Balans (geconsolideerd) per 31 december 2011

- Eigen vermogen € 402,6 mln. (2010: € 359,0 mln.)
- Vreemd vermogen € 1.277,8 mln. (2010: € 1.322,6 mln.)

9. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

De NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank voor de overheid en voor het maatschappelijk belang. BNG heeft in haar jaarrekening van 2010 aangegeven dat de naar risico gewogen solvabiliteit uitgedrukt in de zogenaamde BIS-ratio van de bank 20,4 procent bedraagt (2009: 20%). De BIS-ratio geeft de verhouding weer tussen het risicodragend vermogen en de naar risico gewogen activa.

Vestigingsplaats: Den Haag

Openbaar belang: het bankieren ten dienste van overheden - waaronder provincies - en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Belang: het eigen vermogen van de bank bedraagt per aandeel € 44,00 (was € 41,68).

De provincie heeft hiermee een belang van 0,16% in de BNG. Het is niet zondermeer mogelijk een marktwaarde voor deze aandelen te bepalen, omdat deze niet vrij verhandelbaar zijn.

In 2012 is € 0,1 mln. dividend ontvangen (2011: € 0,2 mln.).

10. N.V. Nederlandse Waterschapsbank

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB) is een financiële dienstverlener voor de overheidssector. Uit de jaarrekening 2011 van de NWB blijkt dat de naar risico gewogen solvabiliteit uitgedrukt in de zogenaamde BIS-ratio van deze bank 90,3% bedraagt (2010: 99,9%).

Vestigingsplaats: Den Haag

Belang: voor gemeenten, provincies, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Belang: het eigen vermogen van de NWB bedraagt per 31 december 2011 € 1,19 mln. (2010 € 1,07 mln.). De nominale waarde van de 50.478 aandelen A (volgestort) en de 8.511 aandelen B (voor 26 procent volgestort) bedraagt slechts € 6,82 miljoen. Ook de aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) kennen geen marktwaarde.

In 2012 is geen dividend ontvangen (2011: € 0,04 mln.).

11. N.V. REMU Houdstermaatschappij

De NV Remu Houdstermaatschappij had als enige activiteit het beheren van aandelen van REMU NV. De REMU NV is in 2003 verkocht aan ENECO.

Vestigingsplaats: Utrecht

Openbaar belang: niet (langer) van toepassing.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Belang: de provincie is voor 47,5% aandeelhouder in de houdstermaatschappij. De vennootschap heeft een eigen vermogen van € 1,5 mln. en wordt in stand gehouden in verband met een eventueel nog te ontvangen vergoeding van ENECO. Deze vergoeding bedraagt 4,66% van de totale waarde bij verkoop voor 31 december 2010 van meer dan 50% van ENECO (privatiseringsvergoeding). Zoals oorspronkelijk overeengekomen, vervalt het recht op deze vergoeding na 31 december 2010, echter vanwege het verzet dat Eneco heeft gepleegd tegen de Wet Onafhankelijk Netbeheerder (zgn. splitsingswetgeving), komt Eneco, naar het standpunt van de voormalige aandeelhouders, geen beroep meer toe op de vervaldatum van de privatiseringsvergoeding.

De aandelen in de NV REMU Houdstermaatschappij zijn in 2003 afgeboekt in verband met de verkoop van de aandelen REMU NV aan ENECO. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 0,05 mln. De afboeking is verrekend met de opbrengst van de verkoop van de deelneming van NV REMU Houdstermaatschappij in REMU NV. De waardering van de houdstermaatschappij blijft wel pro memorie opgenomen op de balans en wordt alleen nog aangehouden om aanspraken te kunnen maken bij een eventuele verkoop van ENECO.

Er staat nog een klein bedrag open (circa € 1,5 mln.), dat mogelijk bij liquidatie aan de aandeelhouders zal worden uitgekeerd. Totdat er duidelijkheid is omtrent de mogelijke verlenging van het recht op een privatiseringsvergoeding wordt de vennootschap in stand gehouden.

Balans per 31 december 2010

- Eigen vermogen € 1,46 mln. (2010: € 1,45 mln.)
- Vreemd vermogen € 0,01 mln. (2010: € 0,01 mln.)

12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht

N.V. in 2011 opgericht voor het investeren in verouderde bedrijventerreinen in de provincie Utrecht.

Vestigingsplaats: Utrecht

Belang: De provincie Utrecht is voor 100% aandeelhouder van de N.V. Doel van de N.V. is het investeren in de private delen (lege delen van terreinen, verouderde bedrijfsbebouwingen) ten einde deze met andere participanten (zoals gemeenten en/of private ontwikkelaars) te herontwikkelen en opnieuw in de markt te zetten. Het gaat om projecten die zonder ingrijpen van de overheid niet of ernstig vertraagd van de grond zouden komen en die een bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat op bedrijventerreinen

Wijziging in het openbaar belang in 2012: de provincie is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Risico's: als aandeelhouder loopt de provincie geen financiële risico's ten gevolge van het handelen van de N.V. Voorwaarde is wel dat de provincie zich niet bezig houdt met het bestuur. Ander risico is dat de N.V. gebonden is aan de regels voor staatssteun en dat de daarvoor geldende regels moeten worden gevolgd.

Belang:

Balans per 31 december 2011

- Eigen vermogen € 7,5 mln. (raming)
- Exploitatielasten € 0,25 mln. (raming)

13. Vereniging Interprovinciaal Overleg

De vereniging het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft twaalf leden: de Nederlandse provincies.

Vestigingsplaats: 's-Gravenhage

Openbaar belang: het optimaliseren van de condities waaronder provincies werken en provinciale vernieuwingsprocessen stimuleren. Het IPO is actief op dezelfde terreinen als de provincies, zoals milieu, landelijk gebied, sociaal beleid, ruimtelijke ordening, wonen, economie en mobiliteit. De kernfuncties van het IPO zijn belangenbehartiging en platform. De belangenbehartiging geeft het IPO vorm door regelmatig te overleggen met onder andere de verschillende overheden en maatschappelijke organisaties. De platformfunctie wordt ingevuld door gelegenheden te creëren om kennis en ervaringen uit te wisselen, gezamenlijke standpunten te bepalen en initiatieven te ontplooien. Daarnaast ondersteunt het IPO de provincies bij het uitvoeren van taken.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Het bestuur bestaat uit twaalf leden, één gedeputeerde per provincie en een onafhankelijk voorzitter. Ieder bestuurslid heeft een eigen inhoudelijke portefeuille, zoals financiën of ruimtelijke ontwikkeling. De voorzitter is de Commissaris van de Koningin in Noord-Holland. De termijn van het bestuur is gelijk aan de termijn van Provinciale Staten: vier jaar. Na iedere Provinciale Statenverkiezingen en nieuwe colleges van gedeputeerden wordt een nieuw bestuur samengesteld. Het bestuur kent ook een viertal adviseurs: drie Commissarissen van de Koningin en een Provinciesecretaris.

De Algemene Vergadering bestaat uit 24 leden die zijn voorgedragen door Provinciale Staten: twee Statenleden per provincie. De Algemene Vergadering voert de 'governance'-rol binnen de vereniging uit. De Algemene Vergadering benoemt het bestuur en keurt de Meerjarenagenda en de Jaarplannen alsmede het Jaarverslag en de Jaarrekening van het IPO goed.

Risico's: Als gevolg van activiteiten die meer kosten dan begroot, is er een risico dat uiteindelijk een bedrag aan contributie moet worden nabetaald. Dit is de twee afgelopen jaren niet voorgekomen. Verder zijn er geen budgetten voor de (extra kosten van) extern ingehuurde deskundigen. Deze kosten worden veelal (nacalculatorisch) doorbelast aan de deelnemende provincies. Dit kan tot nu toe op incidentele basis door de inhoudelijke beleidsvelden worden opgevangen, maar zou in de toekomst mogelijk problemen op kunnen leveren.

Balans 31 december 2011

- Eigen vermogen € 0,57 mln. (2010: € 0,18 mln.)
- Vreemd vermogen € 9,51 mln. (2010: € 10,99 mln.)

Begroting 2012

- Totale lasten € 7,43 mln. (realisatie 2011 € 8,38 mln.)
- Contributies provincies € 6,07 mln. (realisatie 2011 € 7,60 mln.)
- Aandeel lasten provincie Utrecht € 0,55 mln. (plm. 7,6 %).

De kosten van de vereniging worden door de provincies gedragen volgens een maatschappij, waarbij de ene helft van de kosten gelijkmatig over de provincies wordt verdeeld, en de andere helft over de provincies wordt verdeeld naar rato van de som van de totale uitkeringen uit het provinciefonds en de belastingcapaciteit.

14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies

De provincie Utrecht is lid van de Vereniging Huis der Nederlandse Provincies (HNP) en betaalt daarvoor een bijdrage voor huisvestings- en apparaatskosten. Het HNP is een vereniging volgens Belgisch recht.

Vestigingsplaats: Brussel

Belang: vertegenwoordigers van de twaalf provincies en het IPO werken in opdracht van het Bestuurlijk Platform Europa (BPE) vanuit het Huis als liaison tussen de provincies en Europese instellingen en netwerken. Er wordt gewerkt aan versterking van de bestuurlijke coördinatie, organisatie en aansturing van de gezamenlijke interprovinciale Europa dossiers. Hiervoor is een vaste coördinator aangesteld. Namens de provincie Utrecht is gedeputeerde De Vries lid van het Bestuur van het HNP.

Wijziging in het openbaar belang gedurende 2012: geen.

Belang:

Balans per 31 december 2011

- Eigen vermogen € 0,08 mln.
- Vreemd vermogen € 0,17 mln.

Bijdrage van de provincie Utrecht in 2012: 0,05 mln. (15,8 % van de totale bijdrage P4 aan de vereniging) (2011: € 0,05 mln.).

5.6 Grondbeleid

Eén van onze drie pijlers is de focus op de kerntaken. Wij werken samen met Rijk, gemeenten en waterschappen om de regionale kerntaken te realiseren: de taken waarbij de toegevoegde waarde van het regionale bestuur evident is. Leidend voor onze keuze voor de kerntaken is het streven naar een sterke regio met een aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat. Daarom hebben onze provinciale kerntaken en de hiervan afgeleide beleidsdoelstellingen vooral betrekking op het fysieke domein. Bij de provinciale beleidsdoelstellingen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gebiedsontwikkelingsprojecten, natuur, water, recreatie, bedrijventerreinen, infrastructuur en (binnenstedelijke) woningbouw.

Visie

De basis voor het provinciaal (actief) grondbeleid binnen de provincie Utrecht vormt de in 2002 vastgestelde "Nota grondbeleid Provincie Utrecht", aangevuld met de in 2005 vastgestelde nota "Actief provinciaal grondbeleid" ten behoeve van regionale gebiedsontwikkeling. Hierin is als visie verwoord dat "Grondbeleid geen doel op zichzelf is, maar een instrument om het eigen provinciale beleid -zoals neergelegd in diverse beleidsdocumenten- in goed overleg met gemeenten en (al dan niet publiekrechtelijke) instellingen en organisaties mede vorm en inhoud te geven. Daarnaast kan provinciaal grondbeleid zo nodig mede worden ingezet ter ondersteuning van gemeentelijk beleid." Het provinciale grondbeleid was en is daarmee gericht op de bevordering van ruimtelijke kwaliteiten op het door middel van investeringen in de grond leveren van een wezenlijke bijdrage aan de snelle realisering van een project. Het ruimtelijk beleid van de provincie wordt momenteel opnieuw vormgegeven op basis van de eind 2010 vastgestelde Nota Ruimte. Hierin is de gewenste focus aangegeven van de nieuwe Provinciale ruimtelijke structuurvisie (PRS) 2013 – 2025, die eind 2012 zal worden vastgesteld. Die focus en stip aan de horizon voor de PRS en de daarin voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is de Strategie Utrecht2040. De PRS kent van daaruit drie pijlers voor de ruimtelijke ontwikkeling:

- een duurzame leefomgeving;
- vitale dorpen en steden;
- en landelijk gebied met kwaliteit.

Deze pijlers voor de ontwikkeling dragen het meest bij aan de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit van de provincie.

Voor het verwezenlijken van provinciale beleidsdoelstellingen in het fysieke domein kan het grondbeleid faciliterend en actief worden ingezet.

1. Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid wordt de verwezenlijking van onze beleidsdoelstellingen zoveel mogelijk overgelaten aan andere partijen, zoals gemeenten en marktpartijen. Bij faciliterend grondbeleid is dus geen sprake van het voeren van eigen grondexploitaties, al dan niet samen met gemeenten.

Bij faciliterend grondbeleid hoeft er minder te worden geïnvesteerd en is er dus minder risico.

2. Actief grondbeleid

Als wij als private partij, alleen of in samenwerkingsverband met één of meerdere gemeenten, zelf grond aankopen om op die grond de gewenste bestemming te realiseren, is er sprake van actief grondbeleid.

Bij het actieve grondbeleid zijn er verschillende categorieën, zoals taakgebonden verwervingen, anticiperende, strategische en exploiterende aankopen te onderscheiden. De categorieën staan in oplopende volgorde qua activiteit en risico.

Bij taakgebonden verwervingen vindt grondaankoop plaats als de noodzaak zich voordoet, bijvoorbeeld in het kader van de aanleg of verbetering van wegen of bij de realisatie van kunstwerken zoals bijvoorbeeld ecoducten en bruggen. Ook is er sprake van taakgebonden (anticiperende) grondaankopen als de provincie gronden aankoopt met een oorspronkelijk agrarische bestemming die na aankoop een nieuwe functie, bijvoorbeeld recreatie, krijgen. Hierbij zijn de risico's beperkt tot die risico's die gepaard gaan met de normale bedrijfsvoering. De aankopen zijn functioneel voor de aanleg van een weggedeelte of ecoduct of de realisatie van nieuwe recreatiegebieden. Eventuele restpercelen worden weer verkocht.

Bij de strategische grondaankopen zijn de risico's groter. Bij de provincie betreft het de aankoop van zogenaamde ruilgronden. Ruilgronden zijn gronden met een strategische ligging, die in de toekomst mogelijk kunnen worden geruild. Het risico bestaat hierbij dat ruil niet of veel later dan gedacht plaats kan vinden en de waarde van de grond tussentijds daalt. Ook is er in dat geval langer sprake van een vermogensbeslag.

Er is sprake van exploiterende aankopen, of grondexploitatie, als de provincie alleen of samen met gemeenten of andere partijen gronden aankoopt, zorg draagt voor het bouw- en woonrijp maken en vervolgens de grond uitgeeft aan bijvoorbeeld een aannemingsbedrijf. Zoals uit de crisis op de woningmarkt is gebleken, zijn de risico's op verlies hierbij veel groter, aangezien ook de investeringen veel groter zijn en deze vermindert kunnen worden terugverdiend of zelfs geheel verloren kunnen gaan, als de woningmarkt stagneert.

Financiële spelregels grondbeleid

In februari 2012 heeft de directie ingestemd met de eerste versie van het 'handboek financiële spelregels grondbeleid'. Dit handboek (waaraan sinds maart 2011 is gewerkt) bevat een bundeling van alle bestaande, reeds in de organisatie aanwezige (financiële) kaderstelling omtrent het grondbeleid. Het handboek bevat nadrukkelijk geen nieuwe kaderstelling.

Bij het samenstellen van het handboek zijn evenwel een aantal onderwerpen naar voren gekomen waarvoor (aanvullende) kaderstelling gewenst is, of waarvan kaderstelling niet meer actueel is. Het invulling geven aan deze ontbrekende en/of te actualiseren kaderstelling (evenals het implementatievraagstuk) is meegenomen in de 'kwartiermakersopdracht' en zal eind 2012, begin 2013 worden opgepakt.

Hierna wordt ingegaan op het actieve grondbeleid binnen de provincie Utrecht, op de in 2013 verwachte ontwikkelingen en op de mogelijke risico's en genomen beheersingsmaatregelen.

1. Taakgebonden grondbeleid

Actief grondbeleid binnen de provincie Utrecht: Grondverwerving voor aanleg en verbetering van infrastructuur

De aankopen zijn functioneel voor de aanleg en reconstructie van de provinciale wegen, met bijkomende werken. Alleen eventuele restpercelen worden weer verkocht. De grondverwerving start niet eerder dan nadat wij een uitvoeringsbesluit hebben genomen en er projectkrediet beschikbaar is. Projectgebonden grondaankopen vinden plaats op basis van volledige schadeloosstelling en conform de onteigeningswet. Grondaankopen die van belang zijn voor de realisatie van een project, maar die niet vallen binnen de kaders van het uitvoeringsbesluit, worden apart ter goedkeuring aan ons voorgelegd. In die gevallen waar het niet lukt om met de grondeigenaren overeenstemming te krijgen in het minnelijk traject, maken wij gebruik van de mogelijkheid om het instrument van onteigening in te zetten. In 2013 ligt het accent bij de grondverwerving op A12 Bravo 3, de zuidelijke randweg Woerden en A12 Salto, het Rijsbruggerwegtracé (N421). Eén en ander verloopt via de bestemmingsreserve Grote Wegenwerken, die is bestemd voor de uitvoering van het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU). Voor een nadere toelichting op het SMPU, het UMP en de voornemens voor 2013 wordt verwezen naar de bijlage Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2013-2016.

Schaderegelingen voortvloeiend uit taakgebonden grondbeleid

Vergoeding van planschade, als gevolg van een ruimtelijke maatregel ten behoeve van de realisering van provinciale infrastructuur, worden behandeld, vastgesteld en uitgekeerd volgens de ter plekke geldende gemeentelijke verordening en de regeling onder de nieuwe Wro.

Een verzoek om Nadeelcompensatie wordt behandeld, vastgesteld en uitgekeerd op basis van de Richtlijn nadeelcompensatie verkeer en vervoersvoorziening 2004.

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van aanleg en verbetering van infrastructuur

De risico's hierbij zijn beperkt tot de risico's die gepaard gaan met de normale bedrijfsvoering.

Grondverwerving in het kader van de Agenda Vitaal Platteland

In december 2011 zijn er tussen het Rijk en de provincies nieuwe afspraken gemaakt over realisatie van de ecologische hoofdstructuur (kortweg EHS) en decentralisatie van deze taak naar de provincies. Provincies zullen de EHS in hun provincie verkleinen en het Rijk draagt alleen nog bij aan de realisatie van de EHS als daarmee internationale verplichtingen worden gediend, te weten Kader Richtlijn Water (KRW), Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). In het zogenaamde decentralisatie akkoord natuur is aangegeven dat er landelijk nog 17.000 hectare voor nieuwe natuur wordt verworven en 40.000 hectare wordt ingericht. Hiervoor stelt het Rijk ruilgrond beschikbaar via het zogenaamde grond-voor-grond-principe. Het is de bedoeling dat de provincies gronden in bezit bij Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) die buiten de (herijkte) EHS liggen verkopen en hiermee geld vrijspelen om de hectares nieuwe natuur aan te kopen die bijdragen aan internationale verplichtingen. Daarnaast is afgesproken dat ook gronden ontgrensd gaan worden, ook als ze al in het bezit zijn van terreinbeherende organisaties. Verkoopopbrengsten van deze gronden worden ook gebruikt voor aankoop van nieuwe natuur binnen de herijkte EHS. De zomer en het najaar van 2012 worden gebruikt om te komen tot een evenredige verdeling van de restantopgave voor de EHS over de provincies en de dekking van de opgave. Ook worden dan afspraken gemaakt over de afrekening van de Bestuursovereenkomst 2007-2013, die uiteindelijk tot en met 2010 wordt afgerekend.

Vooruitlopend op de discussies met het Rijk is al eerder in 2011 met de gebiedspartners overeenstemming bereikt over het Akkoord van Utrecht. In dit akkoord hebben partijen afspraken gemaakt over een afgeslankte EHS. Er is afgesproken dat nog 1.506 hectare nieuwe natuur verworven zal worden. Momenteel wordt nog verkend hoe verder moet worden gegaan met de nog resterende opgave voor Recreatie om de Stad (kortweg RodS). Het Rijk stelt voor afronding van RodS, binnen het grond-voor-grond principe landelijk 1.200 hectare beschikbaar (dit is grond in bezit van BBL binnen de RodS-begrenzing).

In 2011 en 2012 is er slechts in beperkte mate grond verworven, door de aangekondigde bezuinigingen op de EHS bij het Rijk. In december 2011 heeft u € 20 mln. beschikbaar gesteld voor grondverwerving en inrichting ten behoeve van de EHS. In juni 2012 hebben wij besloten over een korte termijn grondstrategie. Pas als de afspraken tussen de provincies helder zijn, weten we welke middelen beschikbaar zijn vanuit het Rijk en kan een grondstrategie voor een langere termijn worden vastgesteld.

Voortgang grondverwerving in het kader van de Agenda Vitaal Platteland

In de zogenaamde Natuurmeting op kaart (kortweg NOK) wordt jaarlijks in beeld gebracht hoe groot het BBL-bezit is. In bijgaande tabellen is aangegeven hoe groot het BBL-bezit in de provincie Utrecht was op 1 januari 2011 en op 1 januari 2012 (de laatste cijfers zijn nog in concept). In de tabellen is te zien dat het totale BBL-bezit binnen de provincie iets is gedaald. Dat komt onder andere doordat gronden zijn doorgeleverd aan de eindbeheerder (bijvoorbeeld een natuurterreinbeherende organisatie zoals het Utrechts Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer of aan een particuliere eigenaar). Daarnaast zijn ook overtollige gronden verkocht, bijvoorbeeld aan een agrariër ten behoeve van landbouwstructuur versterking.

Globaal beeld BBL bezit in hectaren provincie Utrecht 1 januari 2011			
2.209 hectare			
Ten behoeve van ILG 1.898 hectare			Inzet BBL-bezit ten behoeve van derden
Binnen begrenzing	Buiten begrenzing	Rijksclaims op BBL-bezit	
Rods	167	VINAC	244
EHS	455		
NURG	49		
Totaal	671	983	244
			Marickenland 54
			Voorfinanciering 257
			Revolverend Fonds
			311

Globaal beeld BBL bezit in hectaren provincie Utrecht 1 januari 2012			
2.158 hectare			
Ten behoeve van ILG 1.892 hectare			Inzet BBL-bezit ten behoeve van derden
Binnen begrenzing	Buiten begrenzing	Rijksclaims op BBL-bezit	
RodS	167	PM	212
EHS	435		
NURG	20	negatief saldo oud BBL-bezit	
Totaal	622	1.270	PM 266
			Marickenland 54
			Voorfinanciering
			Revolverend Fonds

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van de Agenda Vitaal Platteland

Het financiële risico bij grondverwerving voor de inrichting van het landelijk gebied is over het algemeen beperkt, omdat grond relatief waardeverloopt. Zo uitte het effect van de financiële crisis zich de afgelopen jaren bijvoorbeeld vooral in een daling in de huizenprijzen en veel minder in de grondprijzen. Grondverwerving wordt hierbij met name gedaan voor het realiseren van nieuwe natuur en Recreatie om de Stad (RodS). Aangezien het in 2010 aangetreden kabinet minder prioriteit geeft aan (nieuwe) natuur en RodS en de financiële middelen sterk zijn afgenomen, loopt de provincie meer risico's. Risico's zijn te onderkennen in het geval van:

- verrichte aankopen die na de herijking van de EHS niet meer voor nieuwe natuur nodig zijn;
- verrichte aankopen voor RodS terwijl vanaf 2011/2012 geen rijksmiddelen ter beschikking worden gesteld voor RodS.

Aangezien er nog heel veel onzekere factoren zijn, was kwantificatie van deze risico's ten tijde van opmaking van de begroting nog niet mogelijk. Dit najaar (2012) zal gewerkt worden aan de kwantificering hiervan.

Daarnaast bestaat het risico dat van aankopen die uit het Revolverend fonds zijn gefinancierd de aankoopwaarde niet wordt terugverdiend. Voor aankopen uit het Revolverend fonds is echter afgesproken dat de inschatting van het risico op verlies van aankopen niet boven de € 5 mln. mag uitstijgen. Hiervoor is de reserve dekking financiële risico's grondbeleid in het leven geroepen en is € 5 mln. in deze reserve gestort ter dekking van deze risico's. Tot nu toe is nog geen gebruik gemaakt van deze reserve, terwijl er wel middelen zijn teruggestort in het Revolverend Fonds.

In ons besluit van 1 maart 2011 is ingegaan op de risico's die gelopen worden door een beperkt aantal lopende onderhandelingen af te gaan ronden en voor te financieren vanuit het Revolverend fonds. Aan de voorfinanciering voor rijksmiddelen ILG zijn de volgende risico's verbonden:

1. het Rijk wenst uiteindelijk de voorgefinancierde transacties niet te betalen;
2. bij verkoop blijken de gronden en opstallen in waarde gedaald;
3. er wordt soms gekocht tegen schadeloosstelling, terwijl bij doorverkoop deze plus in kosten niet tergoed zal worden.

- Ad 1. Dit risico is aanwezig. Echter doordat het Akkoord van Utrecht een bod is dat rekening houdt met de bezuinigingsdoelstellingen, wordt de kans klein geacht dat er geen middelen beschikbaar komen. Mochten er echter geen of te weinig rijksmiddelen komen, dan kan de provincie de gronden en opstallen verkopen of een andere bestemming geven. Met name de gronden zullen een zekere waarde behouden. Zie verder bij ad 2 en 3.
- Ad 2. Dit is een reëel risico, waar in de risico-inschatting rekening mee wordt gehouden. De risico-inschatting wordt in ieder geval jaarlijks opnieuw bezien.
- Ad 3. Gronden die de provincie op basis van schadeloosstelling koopt, worden doorgaans ten laste gebracht van de rijksmiddelen ILG, ook de 'plus' van de schadeloosstelling. In de risico-analyse moet hiermee rekening gehouden worden, omdat deze plus niet terugkomt als de gronden onverhoopt weer op de markt gebracht moeten worden.

Afgesproken is dat bij iedere transactie die wordt voorgefinancierd uit het Revolverend fonds een risico-inschatting wordt gemaakt. Het totale risico van alle uitstaande transacties binnen het Revolverend fonds mag niet boven de € 5 mln. uitstijgen. De stand van het totale ingeschatte risico is momenteel circa € 1,7 mln.

Reserve dekking financiële risico's grondbeleid: € 5.000.000 (bedragen x € 1)

Aankoop	Risicobedrag	
Reserve dekking financiële risico's grondbeleid		€ 5.000.000
<i>Laakzone</i>	€ 166.962	
<i>Agrarische grond Lopikerwaard</i>	€ 95.040	
<i>Agrarische grond Linschoterwaard</i>	€ 66.300	
<i>Ruifweg, Stoutenbrug</i>	€ 40.000	
<i>Stal en Hoeve, Bunschoten</i>	€ 43.198	
<i>Hollandse Rading G.</i>	€ 77.500	
<i>Ederveen-van G.</i>	€ 35.000	
<i>Westbroek, van B.</i>	€ 75.000	
<i>RF-GMN, Waverveen Hoofdweg, O.</i>	€ 70.000	
<i>RF-cultuurgrond Eemnes, S.</i>	€ 30.000	
<i>Voskuilen, T.</i>	€ 500.000	
<i>Schupse Bos</i>	€ 150.000	
<i>Leersum Zuid</i>	€ 150.000	
<i>Snelrewaard</i>	€ 6.200	
<i>Hagestein, VB-H</i>	€ 17.958	
<i>Hagestein, H</i>	€ 1.084	
<i>R. Geerkade Wilnis</i>	€ 125.800	
<i>Sleutelgebied Erica</i>	€ 0	
<i>Renswoude nabij Meeuwenkampje</i>	€ 0	
<i>Soesterberg, D.</i>	€ 0	
<i>Risico's totaal</i>		-€ 1.650.042
Saldo risicofonds		€ 3.349.958

Overige grondvererving: Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg

Grondvererving in het kader van het programma Hart van de Heuvelrug

Het programma Hart van de Heuvelrug is een grootschalig gebiedsontwikkelingsprogramma voor het gebied in de driehoek Soest-Zeist-Amersfoort. Doel van het programma is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij staat voorop het aanleggen van twee ecologische corridors. Daarnaast richt het programma zich op ruimtelijke kwaliteitswinst voor wonen, werken, zorg en recreatie. Twee belangrijke uitgangspunten voor de uitvoering van het programma zijn:

- financiële verevening tussen de rode projecten (ontwikkelen woon- en werklocaties) en groene projecten (ontwikkeling natuur en recreatie) en
- de rood-groenbalans (de oppervlakte van nieuwe rode bestemmingen moeten minste in evenwicht zijn met de oppervlakte nieuwe groene bestemmingen).

Het is een programma van 17 partijen. Het programma kent momenteel circa 25 projecten, gegroepeerd in 4 clusters, Soest I en Zeist I, II en III. Deze zijn in verschillende fasen van uitvoering.

Binnen Hart van de Heuvelrug zorgt de projecttrekker voor de voorfinanciering. De provincie trekt de volgende projecten:

Binnen cluster Soest I

- **Herinrichting oostelijke corridor:** aanleg van het ecoduct Boele Staal over de N237, het inrichten van het gebied Oude Kamp tussen de ecoducten over de A28 en de N237 als aantrekkelijke verbinding voor bos- en heidesoorten.
- **Richelleweg:** realiseren bedrijventerrein (gezamenlijk trekkerschap met gemeente Soest).

Binnen cluster Zeist I, II en III

- **Ericaterrein:** verwerving en herinrichting terrein als toeloop voor twee ecoducten.
- **Harlanterrein:** groene herinrichting van een voormalig proefdierstation van TNO.

Mogelijk wordt de provincie nog trekker van het nieuwe rode project Dorrestein.

Afgeronde projecten

- Kodakterrein: sloop van het bedrijventerrein en herinrichting als natuurgebied met recreatief medegebruik afgerond in 2008.
- Ecoduct Beukbergen: aanleg van een ecoduct over de N237. Het ecoduct is in 2009 gerealiseerd.
- Jessurunkamp: sloop van het militaire kampement en herinrichting als natuurgebied.

Huidige situatie en vooruitblik

Cluster Soest

Oostelijke corridor: Ten behoeve van de realisatie van het ecoduct Boele Staal en de aangrenzende toelopen moet in totaal circa 10 hectare verworven worden. Ruim 7 hectare (10 percelen) is verworven. Drie percelen moeten nog worden verworven. In 2011 is hiervoor de administratieve onteigeningsprocedure gestart, zodat indien minnelijke verwerving niet lukt, tot een gerechtelijke onteigening kan worden overgegaan. Het Koninklijk besluit voor de onteigening zal naar verwachting eind 2012 worden afgegeven.

Richelleweg: in 2012 wordt het terrein gesaneerd en bouwrijp gemaakt. De eerste bedrijven zullen zich dan kunnen vestigen. Vanaf 2013 zal het accent van de activiteiten liggen op acquisitie en beheer.

Cluster Zeist

Ericaterrein: In de afgelopen jaren zijn hier 66 percelen (51 hectare) verworven. Er moeten nog 23 percelen (7,5 hectare) worden verworven. Een verzoek tot de administratieve onteigeningsprocedure is in voorbereiding. Na een Statenbesluit kan de administratieve procedure eind 2012 starten. Naar verwachting zullen nog circa 8 percelen in 2012/2013 minnelijk verworven worden. De juridische onteigeningsprocedure kan naar verwachting eind 2013 starten.

Dorrestein: het terrein is aangekocht. In 2012 zal de planvorming inhoud krijgen.

Voorfinanciering provinciale projecten	Real. t/m 2011 excl. rente	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal-budget excl. rente
Lasten								
Cluster Soest	24.379	3.758	4.770	7.844	1.115	7.151	46	49.063
Cluster Zeist*	5.512	11.765	7.481	8.894	7.598	2.924	457	44.631
Totaal lasten	29.891	15.523	12.251	16.738	8.713	10.075	503	93.694
Baten								
Cluster Soest	0	1.668	11.739	3.530	5.983	5.355	5.293	33.568
Cluster Zeist*	3.889	5.108	0	8.996	15.092	6.044	6.516	45.645
Totaal baten	3.889	6.796	11.739	12.526	21.075	11.399	11.809	86.852
Saldo	-26.002	-8.747	-512	-4.212	12.362	1.324	11.306	-6.842

* Betreft cluster Zeist inclusief Dorrestein.

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van Hart van de Heuvelrug:

De hiervoor genoemde projecten die de provincie trekt maken onderdeel uit van de mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug. Die omvat het hele programma. Deze mastergrondexploitatie is in 2012 herzien:

	Tm 2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totaal
Lasten	41.317	23.096	17.022	33.276	15.711	14.385	3.671	818	149.295
Baten	1.200	9.611	15.533	21.750	44.630	33.522	13.671	2.872	142.789
Saldo	-40.117	-13.485	-1.489	-11.526	28.919	19.137	10.000	2.055	-6.506

Hieruit blijkt een geraamd tekort van € 6,5 mln. nominaal, de netto contante waarde hiervan bedraagt € 11,1 mln. (was 10,2 mln. NCW). Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Cluster	Saldo nominaal	Saldo NCW
Soest	-8,8 mln.	- 11,2 mln.
Zeist I	nihil	nihil
Zeist II	+ 0,4 mln.	- 0,0 mln.
Zeist III, incl. Dorrestein	+ 1,9 mln	+ 0,1 mln.
TOTAAL	- 6,5 mln.	- 11,1 mln.

Het geraamde tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere verwervingskosten, vertraging bij rode projecten die moeten zorgen voor inkomsten en daarmee hogere rentelasten, en een afname van te verwachten inkomsten bij rode locaties. Eventuele herwaarderingen zijn in de grondexploitatie meegenomen. In 2011 zijn enkele beheermaatregelen doorgevoerd, zoals het starten met een Beheerfonds. Die hebben al enig positief effect gehad. Dit neemt niet weg dat het geraamde tekort toch is toegenomen. Aanvullende beheermaatregelen zijn daarom nodig. Door optimalisering van de woningbouwlocaties, waaronder de woonlocatie op de voormalige vliegbasis Soesterberg, kan het tekort met ruim € 10 mln. worden verminderd. Aan deze opties wordt gewerkt. Over optimalisatie van de locatie op de vliegbasis zijn al afspraken gemaakt met de gemeenten Soest en Zeist.

Vanuit onze rol als wegbeheerder voor de N237 hebben wij ons garant gesteld voor de hogere kosten van het realiseren van het ecodeuct over de N237, onderdeel van het project oostelijke corridor. Hiervoor is door de provincie Utrecht een voorziening getroffen van € 5,3 mln. Indien door bovenstaande maatregelen het tekort met € 10 mln. kan worden verminderd, zal ook de getroffen voorziening (deels) kunnen vrijvallen.

Jaarlijks wordt een risicoanalyse uitgevoerd voor een vijftal deelexploitaties. Daaruit blijkt dat het risico is toegenomen van € 4,1 mln. naar € 5,2 mln. eind 2011. Het risicoprofiel is als volgt opgebouwd:

Project	Risicoprofiel/buffer 1 januari 2011	Risicoprofiel/buffer 1 januari 2012	Toe-/afname
Oostelijke corridor	0,51 mln.	0,21 mln.	- 0,30 mln.
Westelijke corridor	0,09 mln.	0,03 mln.	- 0,06 mln.
Huis ter Heide West	0,52 mln.	1,47 mln.	+ 0,95 mln.
Richelleweg	0,28 mln.	0,01 mln.	- 0,27 mln.
Apollo Noord	2,73 mln.	3,44 mln.	+ 0,71 mln.
TOTAAL	4,13 mln.	5,16 mln.	+ 1,03 mln.

Dit risico van € 5,16 mln. is niet een risico voor de provincie alleen, maar in beginsel voor het gehele programma. De afspraken binnen het programma over eventuele tekorten zijn tegen de achtergrond van de huidige economische situatie echter ontoereikend. Daarom wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe Hart van de Heuvelrug als onderdeel nog meegenomen in de risicoparagraaf (valt onder "Risico's bij projecten met (voor)financiering uit het eigen vermogen" in de paragraaf Weerstandsvermogen).

De in het kader van de jaarlijkse risicoanalyse gedane aanbevelingen voor een beheerstrategie worden door het Programmabureau Hart van de Heuvelrug geconcretiseerd. Door de risico's nog actiever te beheersen en kansen waar mogelijk te benutten, hopen wij het risicoprofiel sterk te reduceren.

Eind 2013 loopt de Raamovereenkomst af. In de Raamovereenkomst zijn de afspraken tussen de 17 partijen vastgelegd. De huidige marktsituatie en de fase waarin het programma zich inmiddels bevindt, geeft aanleiding tot een herbezinning op de organisatie van het programma en de inhoud van de Raamovereenkomst.

Grondverwervingen in het kader van Vliegbasis Soesterberg

Midden in het gebied van Hart van de Heuvelrug ligt de voormalige vliegbasis Soesterberg. De herinrichting van dit gebied draagt in belangrijke mate bij aan de programmadoelen. De herinrichting heeft een bijzondere positie binnen het programma omdat het niet valt onder de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de Raamovereenkomst Hart van de Heuvelrug maar wel essentieel is voor het behalen van de doelen van het programma.

In 2005 werd duidelijk dat het ministerie van Defensie een aantal van haar terreinen zou gaan afstoten. Provincie Utrecht zag direct de kans om met de aankoop van de basis de natuur in het gebied verder te versterken. Met de herinrichting van de vliegbasis worden het zuidelijk en noordelijk deel van de Heuvelrug weer met elkaar verbonden. De Ecologische Hoofdstructuur krijgt hiermee in de provincie Utrecht verder vorm. De provincie heeft het gebied in 2009 aangekocht voor € 8,0 mln. Bij het uitvoeren van de herinrichting van de vliegbasis werken wij samen met de gemeenten Soest en Zeist. Gedrieën zijn wij verantwoordelijk voor het kunnen beschikken over bijvoorbeeld RO-instrumentarium, vergunningen en financiële middelen om het vastgestelde ruimtelijke plan te kunnen uitvoeren. De wijze van samenwerking, de verdeling van de verantwoordelijkheden en dergelijke zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst uitvoeringsorganisatie Herinrichting Vliegbasis Soesterberg. Hierin is vastgelegd dat de drie deelnemende partijen ieder voor een gelijk deel verantwoordelijk zijn voor de kosten gemoeid met de deelgrondexploitatie van de eerste fase (geraamd op € 6 mln. exclusief rente per deelnemende partij). De eerste fase betreffen de kosten die gemaakt worden voordat het bestemmingsplan onherroepelijk wordt. De provincie neemt de voorfinanciering op zich van deze deelgrondexploitatie.

De tweede fase van de uitvoering gaat van start als er een onherroepelijk bestemmingsplan is. De voorbereidingen voor deze tweede fase zijn in volle gang. Hierin zitten met name de realisatie van de woonlocatie, de bouw van de uitkijktorens en de pleisterplaats en de recreatieve structuur van wandel en fietspaden. Ook de natuurontwikkeling loopt door in de tweede fase. Er wordt gewerkt aan een gedetailleerde grondexploitatie, waarin ook de tweede fase van uitvoering is uitgewerkt.

Huidige situatie en vooruitblik

In 2012 krijgt de natuurontwikkeling verder vorm. Grote oppervlakte verhardingen verdwijnen en enkele gebouwen die nog op de slooplijst staan worden gesloopt. De sanering van de bodemvervuilingen is in gang gezet. In 2013 kan, zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is, een start gemaakt worden met de aanleg van de recreatiestructuur en van de uitkijktorens / pleisterplaats.

Voor-financiering 1e fase	Real. t/m 2011 excl. rente	2012	2013	2014	Totaal excl. rente
Lasten	12.190	3.550	2.122		17.862
Baten	0	0	0		0
Saldo	-12.190	-3.550	-2.122		-17.862

In afwachting tot het onherroepelijk zijn van het bestemmingsplan is er geen raming op genomen voor 2014. De voorfinanciering blijft hiermee nog binnen de beschikbare 18 mln. voor de eerste fase.

Het Ruimtelijke plan Vliegbasis Soesterberg heeft een sluitende grondexploitatie (totaal € 45 mln.), de kosten van de eerste fase maken onderdeel uit van deze grondexploitatie.

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van vliegbasis Soesterberg:

De uiteindelijke dekking van de kosten van het tijdelijk beheer en van de benodigde werkzaamheden komt uit de opbrengsten van de herinrichting (mogelijkheid woningbouw). Meest sombere scenario is dat de Raad van State besluit (verwacht in 2013) om woningbouw op de basis niet door te laten gaan. Hierdoor zouden er helemaal geen opbrengsten zijn en zouden Soest, Zeist en de provincie op hun garantie worden aangesproken. De drie partijen staan garant voor een risico van maximaal € 6 miljoen (exclusief rente) elk. De provincie zorgt voor de voorfinanciering.

De aanbesteding van het weghalen van de verhardingen en van de sanering valt binnen de raming van de 18 miljoen.

De grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg is een zelfstandige grondexploitatie, en staat dus los van de grondexploitatie Hart van de Heuvelrug. Om het tekort Hart van de Heuvelrug (deels) op te lossen is er in de samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg een inspanningsverplichting van maximaal € 10 mln. opgenomen.

5.7 Provinciale belastingen en heffingen

Een deel van onze inkomsten bestaat uit provinciale belastingen en lokale heffingen. Daarvan is de belangrijkste inkomstenbron de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting: in 2012 bedraagt deze circa € 107 mln.

De provinciale heffingen die wij in de loop der jaren hebben ingesteld moeten in principe kostendekkend zijn. Wij kennen de volgende heffingen:

- precariorechten en leges: circa € 250.000 per jaar;
- ontgrondingheffing: circa € 160.000 per jaar;
- grondwaterheffing: circa € 1.260.000 per jaar.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Middels uw besluit van 27 juni 2011 is vastgesteld dat de grondslag voor het heffen van opcenten op de hoofdsom van de Motorrijtuigenbelasting (MRB) in het vervolg zal worden vastgelegd in een verordening. De Verordening op de heffing van opcenten op de hoofdsom van de MRB provincie Utrecht is met terugwerkende kracht per 1 april 2011 in werking getreden en zal, indien nodig, jaarlijks worden geactualiseerd.

Wij baseren ons op de meest recente gegevens van de Belastingdienst ten aanzien van aantallen en gewichtsklassen van motorrijtuigen in de provincie Utrecht. Beide factoren zijn mede bepalend voor de hoogte van de provinciale inkomsten uit opcenten MRB.

Hierna een vergelijking van de oude en de nieuwe stand en wat dat betekent voor de provincie Utrecht.

Opbrengst Motorrijtuigenbelasting	2011 (realisatie)	2012	2013	2014	2015	2016
Stand (primitieve) Begroting 2012	108.200	108.700	109.200	109.700	110.200	-
Stand Voorjaarsnota 2012	107.300	107.300	107.300	107.800	108.300	108.700
Stand Najaarsrapportage 2012	107.300	107.300	107.300	107.800	108.300	108.700
Vershil	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

Gelet op de ervaring van vorig jaar (de uiteindelijke opbrengst van € 107,3 miljoen bleef achter op de raming in de Najaarsrapportage van € 108,2 miljoen) en de realisatie in de eerste vijf maanden van het lopende jaar, houden we voorzichtigheidshalve rekening met een nulgroei tot en met 2013.

De lagere opbrengsten waren vooral het gevolg van de stimuleringsregeling voor zeer energiezuinige auto's en van de economische omstandigheden, waardoor minder nieuwe auto's op kenteken zijn gezet.

Voor auto's die worden voortgedreven door een elektromotor geldt het zogenaamde "nultarief". Voor deze auto's is geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd (en dus ook geen provinciale opcenten). De omvang van het aantal elektrische en andere zeer energiezuinige (hybride) auto's en het huidige tempo van de groei van dit aantal, is op dit moment echter niet zodanig dat wij verwachten dat dit in de nabije toekomst zal leiden tot een substantiële verlaging van de verwachte opbrengst opcenten. Bovendien vervalt de vrijstelling voor zeer zuinige auto's per 1 januari 2014 voor zowel nieuwe als bestaande personenauto's, wat mogelijk weer een stijging van de opbrengst opcenten MRB tot gevolg heeft.

Rekening houdend met de economische onzekerheden en de val van het kabinet, gaan wij voor latere jaren uit van een gematigde jaarlijkse groei van 0,5%.

Precariobelasting en leges

De precariobelasting en leges vinden hun grondslag in de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012.

De artikelen 1 en 2 van deze verordening zeggen over precariobelasting:

- Precariobelasting wordt geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond van de provincie.
- Precariobelasting wordt geheven van degene van wie, dan wel ten behoeve van wie voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond van de provincie worden aangetroffen.

In genoemde artikelen wordt het volgende gezegd over de leges:

- Onder de naam "leges" worden rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten als bedoeld in deze verordening en de bijbehorende tarieventabel.
- Leges worden geheven van de aanvrager of verzoeker van de dienst, dan wel degene te wiens behoeve de dienst wordt verstrekt.

Het uitgangspunt van de tarieven is dat deze ten hoogste kostendekkend mogen zijn. De toe te passen tarieven staan in de tarieventabel bij de verordening. Deze tarieven worden doorgaans jaarlijks aangepast voor de loon- en prijsstijging en aan de actualiteit. Echter, voor het jaar 2013 heeft u, Provinciale Staten, wederom besloten de tarieven niet te verhogen.

De verordening zelf wordt periodiek aangepast aan de actuele ontwikkelingen. De precariobelasting en leges zijn in de Begroting 2013 geraamd voor een totaalbedrag van ruim € 258.000.

Ontgrondingenheffing

De ontgrondingenheffing is een directe belasting waaruit ten hoogste de helft van de provinciale kosten gedekt worden. Het betreft kosten van werkzaamheden voor onderzoek en planning in verband met ontgrondingen en van werkzaamheden, voortvloeiende uit de toepassing van artikel 7b van de Ontgrondingenwet (artikel 2 van de heffingsverordening).

De heffing vindt haar grondslag in de Heffingsverordening ontgrondingen provincie Utrecht 2002, die met ingang van 1 mei 2002 in werking is getreden. Het tarief bedraagt altijd 50% van de kosten. De verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

De opbrengst is jaarlijks sterk wisselend, afhankelijk van de omvang van de ontgrondingen in het betreffende jaar. In de begroting wordt daarom de gemiddelde opbrengst over een aantal jaren aangehouden. Deze wordt geraamd op € 168.000.

Grondwaterheffing

Onder de naam grondwaterheffing is een heffing voor het onttrekken van grondwater ingesteld als bedoeld in artikel 7.7 van de Waterwet. De heffing vindt vanaf 1 januari 2012 haar grondslag in de Grondwaterheffingsverordening provincie Utrecht 2012. Deze verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

De opbrengst van de grondwaterheffing is in 2013 geraamd op € 1.261.000

Kwijtscheldingsbeleid

Ten aanzien van de provinciale heffingen is geen kwijtscheldingsbeleid ontwikkeld.

Belastingen en heffingen	Rekening 2011	2012	2013	2014	2015	2016
Motorrijtuigenbelasting	107.274	107.300	107.300	107.800	108.300	108.700
Precariorechten en leges	274	258	258	258	258	258
Ontgrondingenheffing	26	168	168	168	168	168
Grondwaterheffing	1.102	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261
TOTAAL	108.676	108.987	108.987	109.487	109.987	110.387

Hoofdstuk 6 BIJLAGEN

In dit hoofdstuk treft u de volgende bijlagen aan:

- Het college van gedeputeerde staten
- Gepronosticeerde balans 2011-2016
- Staat van vaste activa
- Staat van opgenomen langlopende leningen
- Staat van verstrekte langlopende leningen
- Staat van gewaarborgde geldleningen
- Staat van reserves
- Stortingen / onttrekkingen reserves per programma
- Staat van voorzieningen
- Staat van inkomensoverdrachten
- Staat van incidentele lasten en baten
- EMU-saldo 2011-2016
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2013 – 2016
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2013
- Afkortingen

HET COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN		
GS-LID	PARTIJ	PORTEFEUILLE
De heer R.C. Robbertsen <i>Commissaris v.d. Koningin</i>	CDA	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen bestuur en coördinatie • Openbare orde en veiligheid
Dhr. J.W.R. van Lunteren	VVD	<ul style="list-style-type: none"> • Mobiliteit • Economie • Financiën • Personeel en Organisatie
Dhr. drs. R.W. Krol	CDA	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke ontwikkeling • Gebiedsprojecten • Landelijk gebied • Natuur • Nieuwe Huisvesting/Eureka
Dhr. drs. R.E. de Vries	D66	<ul style="list-style-type: none"> • Wonen en Binnenstedelijke vernieuwing • Milieu en Handhaving • Bodem en Water • Recreatie • Europa
Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw	GroenLinks	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Cultuurhistorisch Erfgoed • Bibliotheken, Cultuureducatie en Festivals • Bestuurlijke organisatie • Communicatie en Strategie • Transitie Welzijn en Sport
Dhr. H. Goedhart		<ul style="list-style-type: none"> • Secretaris

BALANS 2011 TOT EN MET 2016

bedragen x € 1.000,-																
OMSCHRIJVING	Balans 31-12-11	mutaties 2012		Balans 31-12-12	mutaties 2013		Balans 31-12-13	mutaties 2014		Balans 31-12-14	mutaties 2015		Balans 31-12-15	mutaties 2016		Balans 31-12-16
		vermeer- dering	Vermin- dering		vermeer- dering	Vermin- dering		vermeer- dering	Vermin- dering		vermeer- dering	Vermin- dering				
ACTIVA																
Materiële vaste activa	123.471	249	21.795	101.925	0	5.860	96.065	0	5.808	90.257	0	5.808	84.448	0	5.808	78.640
Investerings met een economisch nut	122.177	0	21.717	100.460	0	5.774	94.686	0	5.722	88.964	0	5.722	83.242	0	5.722	77.520
Investerings met maatschappelijk nut	1.294	249	78	1.465	0	86	1.379	0	86	1.292	0	86	1.206	0	86	1.120
Financiële vaste activa	200.182	5.254	5.419	200.017	4.847	6.051	198.813	3.713	91.685	110.841	3.713	69.685	44.869	3.713	69.685	32.963
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80
Overige langlopende leningen	5.850	35	35	5.850	35	35	5.850	35	35	5.850	35	35	5.850	35	35	5.850
Overige uitzettingen rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	194.212	5.219	5.360	194.071	4.812	6.000	192.883	3.678	91.650	104.911	3.678	69.650	38.939	3.678	69.650	27.033
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	40	0	24	16	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlottende activa	409.478	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Totaal activa	733.130	5.503	27.214	301.942	4.847	11.911	294.878	3.713	97.493	201.098	3.713	75.493	129.318	3.713	75.493	111.603
PASSIVA																
Eigen vermogen	410.944	164.126	202.624	372.446	43.946	71.376	345.016	42.962	69.468	318.510	38.784	58.250	299.044	36.050	39.953	295.141
Algemene reserve	77.082	22.620	28.386	71.316	1.351	1.378	71.289	751	0	72.040	300	0	72.340	0	0	72.340
Bestemmingsreserves	316.676	141.506	157.052	301.130	42.595	69.998	273.727	42.211	69.468	246.470	38.484	58.250	226.704	36.050	39.953	222.801
Bestemmingsreserves ivm. egalisatie	24.875	257	22.862	2.270	0	96	2.174	0	78	2.096	0	78	2.018	0	81	1.937
Overige bestemmingreserve	291.801	141.249	134.190	298.860	42.595	69.902	271.553	42.211	69.390	244.374	38.484	58.172	224.686	36.050	39.872	220.864
Saldo Programmarekening	17.186		17.186	0			0			0			0			0
Totaal Voorzieningen	43.968	10.493	21.590	32.871	9.641	9.180	33.332	9.472	8.093	34.711	8.543	7.421	35.833	8.546	6.777	37.602
Vaste schulden looptijd rentetypische looptijd > 1 jaar	7.500	0	0	7.500	0	0	7.500	0	0	7.500	0	3.750	3.750	0	0	3.750
Te verwerven aandelen OMU	7.500	0	0	7.500	0	0	7.500	0	0	7.500	0	3.750	3.750	0	0	3.750
Vlottende passiva	270.720	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Totaal passiva	733.132	174.619	224.214	412.817	53.587	80.556	385.848	52.434	77.561	360.721	47.327	0	338.627	44.596	46.730	336.493
Financieringsoverschot	2	169.116	197.000	110.875	48.740	68.645	90.970	48.721	-19.932	159.623	43.614	-75.493	209.309	40.883	-28.763	224.890

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2011										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investerings	Desinves-	Geheel	Aansch.waarde	Afgeschreven	Extra	Boekwaarde	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2011	2011	teringen	afgeschreven	31-12-2011	tot en met	Afschrijving	1-1-2011	2011	31-12-2011
	1	2	2011	2011	(1+2-3-4)	2010	2011	(1-6-8)	2011	(5-6-8-10+4)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriële Vaste Activa										
Kosten sluiten geldleningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieproducten (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)jagio obligaties	6.713			4.980	1.733	6.685		28	168	-140
(Dis)jagio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)jagio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	6.713	0	0	4.980	1.733	6.685	0	28	168	-140
B. Materiële Vaste Activa										
Investerings met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	32.822				32.822	16.273		16.547	654	15.895
Huisvesting Archimedeslaan	1.510	96.817			98.327	2		1.508	105	98.220
Renovatie Paushuizen	2.304	394	8		2.690	8		2.296	77	2.605
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.709	1.008	1.425		3.292	480		3.229	157	2.655
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	621		2.468	103	2.365
Benzineverkooppunt	221				221	7		214	7	206
Subtotaal	43.654	98.219	1.433	0	140.440	17.392	0	26.261	1103	121.945
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	526	275		210	591	205		321	159	437
Subtotaal	526	275	0	210	591	205	0	321	159	437
Subtotaal Invest. met economisch nut	44.180	98.494	1.433	210	141.031	17.597	0	26.582	1262	122.382
Investerings met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	3		7	0	7
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	782		1.159	78	1.081
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	1.835			1.835	0	159	1.614	61	61	0
Afstandsbediening Vechbruggen (t/m 2010)	0			757	-757	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	483			483	0	379		103	103	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	4.268	0	0	3.075	1.193	1.323	1.614	1.330	243	1.088
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	48.448	98.494	1.433	3.285	142.225	18.920	1.614	27.911	1.505	123.470
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	112.142	284	78.926		33.500	0		112.142		33.500
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	270.212	5.413	74.173		201.452	0		270.212		201.452
Garantieproducten (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	382.354	5.697	153.099	0	234.952	0	0	382.354	0	234.952
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	5.143		5.143		0	0		5.143		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70	0			70	0		70		70
Lening Shell Serva	100		100		0	0		100		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide		100			100	0		0		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam		100			100	0		0		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5000
Leningen Fietsplan	68	24	44		48	0		68		48
Subtotaal	10.913	224	5.287	0	5.850	0	0	10.913	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (VMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	84	0	0	0	84	3	0	80	0	80
Bijdrage aan activa van derden										
Verz. Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	3			0	3	3		1	0	0
Verb. waterh. Lopikerwaard (t/m 2012)	237				237	174		63	24	39
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal	240	0	0	0	240	176	0	64	24	40
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	393.590	5.921	158.386	0	241.126	180	0	393.411	24	240.922
TOTAAL VASTE ACTIVA	448.752	104.415	159.818	8.265	385.083	25.785	1.614	421.350	1.697	364.252

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2012										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investeringen	Desinves- teringen	Geheel afgeschreven	Aansch.waarde	Afgeschreven tot en met	Extra Afschrijving	Boekwaarde	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2012	2012	2012	2012	31-12-2012 (1+2-3-4)	2011	2012	1-1-2012 (1-6-8)	2012	31-12-2012 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieprod. (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties	1.733				1.733	1.873		-140	-140	0
(Dis)agio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	1.733	0	0	0	1.733	1.873	0	-140	-140	0
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	32.822			32.822	0	16.927	15.242	653	653	0
Huisvesting Archimedeslaan	98.327				98.327	107		98.220	5355	92.865
Renovatie Paushuizen	2.690				2.690	85		2.605	90	2.515
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	637		2.655	113	2.542
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	724		2.365	103	2.262
Benzineverkooppunt	221				221	15		206	8	198
Subtotaal	140.440	0	0	32.822	107.618	18.495	15.242	106.703	6322	100.381
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	591			144	448	154		437	153	285
Subtotaal	591	0	0	144	448	154	0	437	153	285
Subtotaal Invest. met economisch nut	141.031	0	0	32.966	108.066	18.649	15.242	107.140	6475	100.666
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	3		7	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	860		1.082	78	1.003
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	249			249	-1.614		1.614	0	1.863
Afstandsbediening Vechbruggen (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			483	-483	0		0	0	0
Subtotaal invest. met maatschappelijk nut	1.950	249	0	483	1.716	-752	0	2.703	78	2.873
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	142.982	249	0	33.449	109.783	17.897	15.242	109.842	6.553	103.539
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	33.500		5.500		28.000	0		33.500		28.000
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	201.452	5.219			206.671	0		201.452		206.671
Garantieproducten (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	234.952	5.219	5.500	0	234.671	0	0	234.952	0	234.671
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwadam	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	48	35	35		48	0		48		48
Subtotaal	5.850	35	35	0	5.850	0	0	5.850	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WVN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	0		28		28
Subtotaal	84	0	0	0	84	0	0	84	0	84
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	3				3	3		0	0	0
Verbeter. waterhuish. Lopikerwaard (t/m 2013)	237				237	197		39	24	16
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	240	0	0	0	240	200	0	40	24	16
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	241.126	5.254	5.535	0	240.845	200	0	240.925	24	240.620
TOTAAL VASTE ACTIVA	385.840	5.503	5.535	33.449	352.360	19.970	15.242	350.628	6.437	344.160

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2013										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investerings	Desinves- teringen	Gesheel afgeschreven	Aansch.waarde 31-12-2013	Afgeschreven tot en met	Extra Afschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2013	2013	2013	2013	(1+2-3-4)	2012	2013	(1-6-8)	2013	31-12-2013
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldeningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieprod. (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties	1.733			1.733	0	1.733		0	0	0
(Dis)agio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	1.733	0	0	1.733	0	1.733	0	0	0	0
B. Materiële Vaste Activa										
Investerings met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0	0	0
Huisvesting Archimedeslaan	98.327				98.327	5.462		92.865	5.355	87.510
Renovatie Paushuizen	2.690				2.690	175		2.515	90	2.426
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	751		2.541	113	2.427
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	827		2.262	103	2.159
Benzineverkooppunt	221			0	221	23		198	7	191
Subtotaal	107.618	0	0	0	107.618	7.238	0	100.380	5668	94.712
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	448			158	290	163		285	106	179
Subtotaal	448	0	0	158	290	163	0	285	106	179
Subtotaal invest. met economisch nut	108.066	0	0	158	107.908	7.401	0	100.665	5774	94.891
Investerings met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	4		6	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	937		1.003	78	926
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	249	0			249	-1.614		1.863	8	1.855
Afstandsbediening Vechtbruggen (t/m 2010)	0			0	0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	2.199	0	0	0	2.199	-674	0	2.873	86	2.787
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	110.266	0	0	158	110.108	6.727	0	103.537	5.860	97.678
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	28.000		6.000		22.000	0		28.000		22.000
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	206.671	4.812			211.483	0		206.671		211.483
Garantieproducten (vh BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	234.671	4.812	6.000	0	233.483	0	0	234.671	0	233.483
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgaswulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Sluudam	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5000
Leningen Fietsplan	48	35	35		48	0		48		48
Subtotaal	5.850	35	35	0	5.850	0	0	5.850	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	84	0	0	0	84	3	0	80	0	80
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	3				3	0	3	0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2013)	237			80	157	220		16	16	0
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	240	0	0	83	157	223	0	16	16	0
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	240.845	4.847	6.035	83	239.573	227	0	240.617	16	239.413
TOTAAL VASTE ACTIVA	352.843	4.847	6.035	1.974	349.681	8.687	0	344.155	5.876	337.092

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2014										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investerings	Desinves- teringen	Geheel afgeschreven	Aansch.waarde	Afgeschreven	Extra	Boekwaarde	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2014	2014	2014	2014	31-12-2014	tot en met	Afschrijving	1-1-2014	2014	31-12-2014
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriële Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieprod. (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Materiële Vaste Activa										
Investerings met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		1		1
Huisvesting Archimedeslaan	98.327				98.327	10.817		87.510	5.355	82.154
Renovatie Paushuizen	2.690				2.690	265		2.426	90	2.336
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	864		2.428	113	2.315
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	930		2.159	103	2.056
Benzineverkooppunt	221				221	30		191	8	183
Subtotaal	107.618	0	0	0	107.618	12.906	0	94.714	5669	89.045
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	290				290	111		179	53	126
Subtotaal	290	0	0	0	290	111	0	179	53	126
Subtotaal invest. met economisch nut	107.908	0	0	0	107.908	13.017	0	94.893	5722	89.170
Investerings met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	4		6	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.015		926	78	848
Beschouwing Eem (30 j. t/m 2045)	249	0			249	-1.606		1.855	8	1.847
Afstandsbediening Vechtbruggen (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	2.199	0	0	0	2.199	-587	0	2.787	86	2.700
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	110.108	0	0	0	110.108	12.430	0	97.679	5.808	91.871
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	22.000		22.000		0	0		22.000		0
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	211.483	3.678	69.650		145.511	0		211.483		145.511
Garantieproducten (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	233.483	3.678	91.650	0	145.511	0	0	233.483	0	145.511
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Sena	0				0	0		0		0
Lening Aardgaswulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwadam	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	48	35	35		48	0		48		48
Subtotaal	5.850	35	35	0	5.850	0	0	5.850	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WVN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	84	0	0	0	84	3	0	80	0	80
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaren Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2013)	157				157	0	157	0	0	0
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	157	0	0	157	0	157	0	0	0	0
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	239.573	3.713	91.685	157	151.444	160	0	239.413	0	151.441
TOTAAL VASTE ACTIVA	349.681	3.713	91.685	157	261.552	12.589	0	337.093	5.808	243.312

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2015										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investerings	Desinvesteringen	Geheel afgeschreven	Aansch.waarde	Afgeschreven tot en met	Extra Afschrijving	Bookwaarde	Afschrijving	Bookwaarde
	1-1-2015	2015	2015	2015	31-12-2015	tot en met 2014	2015	1-1-2015	2015	31-12-2015
	1	2	3	4	(1+2-3-4)	5	6	(1-6-8)	10	(5-6-8-10+7)
A. Immateriële Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieprod. (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Materiële Vaste Activa										
Investerings met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0		0
Huisvesting Archimedeslaan	98.327				98.327	16.173		82.154	5.355	76.799
Renovatie Paus huize	2.690				2.690	354		2.336	90	2.246
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	977		2.315	113	2.201
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	1.033		2.056	103	1.953
Benzineverkooppunt	221			0	221	46		175	8	167
Subtotaal	107.618	0	0	0	107.618	18.583	0	89.036	5669	83.366
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	290				290	164		126	53	73
Subtotaal	290	0	0	0	290	164	0	126	53	73
Subtotaal invest. met economisch nut	107.908	0	0	0	107.908	18.747	0	89.161	5722	83.439
Investerings met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	5		5	0	5
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.170		771	78	693
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	249	0			249	-1.589		1.838	8	1.830
Afstandsbediening Vechtbruggen (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	2.199	0	0	0	2.199	-415	0	2.614	86	2.528
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	110.108	0	0	0	110.108	18.332	0	91.775	5.808	85.966
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	0		0		0	0		0		0
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	145.511	3.678	69.650		79.539	0		145.511		79.539
Garantieproducten (vh BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	145.511	3.678	69.650	0	79.539	0	0	145.511	0	79.539
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgaswulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwadam	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	48	35	35		48	0		48		48
Subtotaal	5.850	35	35	0	5.850	0	0	5.850	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WVN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	84	0	0	0	84	3	0	80	0	80
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaart Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2014)	0			1.893	-1.893	0		0	0	0
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	0	0	0	1.893	-1.893	0	0	0	0	0
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	151.444	3.713	69.685	1.893	83.579	3	0	151.441	0	85.469
TOTAAL VASTE ACTIVA	261.552	3.713	69.685	1.893	193.687	18.335	0	243.216	5.808	171.436

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2016										
Omschrijving	Aansch.waarde	Investerings	Desinvesteringen	Geheel afgeschreven	Aansch.waarde	Afgeschreven	Extra	Bookwaarde	Afschrijving	Bookwaarde
	1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	tot en met	Afschrijving	1-1-2016	2016	31-12-2016
	1	2	3	4	(1+2-3-4)	2015	8	(1-6-8)	10	(5-6-8-10+7)
A. Immateriële Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
Beheersvergoeding garantieprod. (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0	0	0
(Dis)agio garantieproducten	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Materiële Vaste Activa										
Investerings met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0		1
Huisvesting Archimedeslaan	98.327				98.327	21.529		76.798	5.355	71.443
Renovatie Paus huize	2.690				2.690	443		2.247	90	2.157
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	1.090		2.202	113	2.089
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	1.136		1.953	103	1.850
Benzineverkooppunt	221			0	221	62		159	8	151
Subtotaal	107.618	0	0	0	107.618	24.260	0	83.359	5669	77.690
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	290				290	217		73	53	20
Subtotaal	290	0	0	0	290	217	0	73	53	20
Subtotaal invest. met economisch nut	107.908	0	0	0	107.908	24.477	0	83.432	5722	77.710
Investerings met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	6		4	0	4
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.325		615	78	537
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	249	0			249	-1.573		1.822	8	1.814
Afstandsbediening Vechtbruggen (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	2.199	0	0	0	2.199	-242	0	2.441	86	2.355
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	110.108	0	0	0	110.108	24.235	0	85.872	5.808	80.064
C. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	0		0		0	0		0		0
Deposito's langer dan 1 jaar	0				0	0		0		0
Obligaties (vh. BOR)	0				0	0		0		0
Garantieproducten	79.539	3.678	69.650		13.567	0		79.539		13.567
Garantieproducten (vh BOR)	0				0	0		0		0
Subtotaal	79.539	3.678	69.650	0	13.567	0	0	79.539	0	13.567
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgaswulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwadam	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	48	35	35		48	0		48		48
Subtotaal	5.850	35	35	0	5.850	0	0	5.850	0	5.850
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WVN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	84	0	0	0	84	3	0	80	0	80
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaart Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2015)	-1.893			1.893	-3.786	-1.893		0	0	0
Aanleg verbetering kaden (t/m 2010)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	-1.893	0	0	1.893	-3.786	-1.893	0	0	0	0
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	83.679	3.713	69.685	1.893	15.714	-1.890	0	85.469	0	19.497
TOTAAL VASTE ACTIVA	193.687	3.713	69.685	1.893	125.822	22.345	0	171.341	5.808	99.562

STAAT VAN VERSTREKTE LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Geldnemer	Leningen u/g restantbedrag 1-1-2013	Opname in 2013	Reguliere aflossing 2013	Leningen u/g restantbedrag 31-12-2013	Jaar van laatste aflossing	Rente- percentage
(bedragen x€ 1.000)						
	0	0		0		
Totaal	0	0	0	0		

- In 2011 zijn de laatste langlopende geldleningen afgelost.

STAAT VAN OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Lening- nummer	Geldgever	Leningen o/g Restantbedrag 1-1-2013	Reguliere aflossing 2013	Vervroegd afgelost 2013	Leningen o/g Restantbedrag 31-12-2013	Jaar van laatste aflossing	Rente- percentage
(bedragen x€ 1.000)							
		0	0	0	0		
Totaal		0	0	0	0		

- In 2012 is de laatste geldlening afgelost.

STAAT VAN GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Geldnemer	Oorspronke- lijk bedrag van de lening(en)	Restant lening(en) per 31-12-2012	Waarvan gewaARBORGd door Utrecht	Einde waar- borging
(bedragen x€ 1.000)				
ZORGSECTOR				
St. De Opbouw (vh. André Stichting)	4.267	822	685	2020
Stichting AVEANT	16.375	2.158	1.679	2026
Bartiméus	3.403	182	91	2014
Subtotaal	24.046	3.162	2.455	
OVERIGE SECTOREN				
Nationaal Groenfonds	145.849	108.004	8.748	Doorlopend
Provincie-ambtenaren (hypotheken)	0	5.467	5.467	Aflpend
Stichting Tijdelijk Wonen	850	350	50	2014
Berg & Boshschool Houten	369	369	369	2025
S.S.P.O.M.N. (RTV-Utrecht)	5.335	3.906	3.794	2034
Subtotaal	152.403	118.096	18.429	
TOTAAL	176.449	121.258	20.884	

Toelichting

Algemeen

Voor de zorgsector worden geen nieuwe borgstellingen verstrekt. Het bedrag waarvoor de provincie Utrecht borg staat voor deze sector vermindert geleidelijk. Hierbij geldt als trend dat een aantal instellingen vervroegd aflost en eventuele nieuwe leningen laten waarborgen door het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ).

Zorgsector

Ten opzichte van het overzicht in de Begroting 2012 constateren we de volgende verschillen:

- Stichting De Opbouw heeft de resterende geldleningen inzake Huize Pasadena volledig afgelost. Daarmee is de garantstelling voor deze geldleningen vervallen.

Overige sectoren

Geen bijzonderheden.

STAAT VAN RESERVES

Bedragen x € 1.000

Nr	Omschrijving	31-12-2011	Bij	Af	31-12-2012	Bij	Af	31-12-2013	Bij	Af	31-12-2014	Bij	Af	31-12-2015	Bij	Af	31-12-2016
ALGEMENE RESERVES																	
1	Saldireserve	39.347	21.278	25.606	35.019	1.351	978	35.392	751	0	36.143	300	0	36.443	0	0	36.443
2	Reserve bedrijfsvoering	1.234	1.342	1.907	669	0	400	269	0	0	269	0	0	269	0	0	269
3	Reserve Weerstandsvermogen	36.500	0	873	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627
Totaal algemene reserves		77.082	22.620	28.386	71.316	1.351	1.378	71.289	751	0	72.040	300	0	72.340	0	0	72.340
BESTEMMINGSRESERVES																	
4	Risicoreserve	1.392	0	235	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157
5	Reserve Treasury	0	1.900	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900
6	Reserve Rente en afschrijvingen	23.396	257	22.627	1.026	0	96	930	0	78	852	0	78	774	0	81	693
7	Reserve Friciekosten Veranderopgave	0	2.675	0	2.675	0	164	2.511	0	122	2.389	0	1.736	653	0	635	18
8	Reserve Stimuleringsfonds	3.447	0	1.770	1.677	0	0	1.677	0	0	1.677	0	178	1.499	0	0	1.499
9	Reserve Ecoducten	6.440	5.066	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506
10	Reserve Expl.verschillen grondwtrbeh	1.479	1.160	1.160	1.479	1.160	1.160	1.479	1.160	1.160	1.479	1.160	1.160	1.479	1.160	1.160	1.479
11	Reserve Programma landelijk gebied	86.005	7.494	11.514	81.985	7.500	12.413	77.072	7.500	17.500	67.072	7.500	22.500	52.072	7.500	7.500	52.072
12	Reserve projecten	15.319	58.968	28.288	45.999	650	20.851	25.798	332	13.705	12.425	0	2.648	9.777	0	0	9.777
13	Reserve coalitieakkoord	57.369	2.484	59.853	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Res Coll Particulier Opdrachtgevers.	322	0	322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Beheer startersleningen	582	0	225	357	0	225	132	0	0	132	0	0	132	0	0	132
16	Egalisatiereserve Bodemsanering	1.161	1.432	1.432	1.161	1.432	1.432	1.161	1.432	1.432	1.161	0	0	1.161	0	0	1.161
17	N.T.V.A. provincie utrecht	373	228	373	228	0	228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Reserve Huisvesting	5.953	29.809	7.707	28.055	2.024	5.117	24.962	2.267	5.117	22.112	2.527	5.117	19.522	2.573	5.082	17.013
19	Reserve egal.ISV/Bod.sanering	208	1.060	1.060	208	1.060	1.060	208	1.060	1.060	208	0	0	208	0	0	208
20	Reserve Cofinancieringsfonds	13.459	756	1.123	13.092	766	1.133	12.725	728	1.094	12.359	876	1.076	12.159	644	844	11.959
21	Res. Aanvulling stads- en dorpsvern.	355	0	355	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Investeringsfonds Provinciaal Erfgoe	2.149	208	300	2.057	0	300	1.757	0	300	1.457	0	300	1.157	0	0	1.157
23	Aanvulling ISV	3.252	1.345	1.345	3.252	1.403	1.403	3.252	1.198	1.198	3.252	451	0	3.703	451	0	4.154
24	Reserve Uitv.progr.Woonschepenbeleid	1.181	0	23	1.158	0	835	323	0	0	323	0	0	323	0	0	323
25	Beheer Knelpuntenpot Woningbouwstagn	1.128	0	540	588	0	0	588	0	0	588	0	0	588	0	0	588
26	Reserve dek fin risico's grondbeleid	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000
27	Reserve concessieverlening EEVv	1.100	0	220	880	0	220	660	0	220	440	0	220	220	0	220	0
28	Reserve Grote wegenwerken	26.083	17.798	10.296	33.585	17.798	11.128	40.255	17.798	14.083	43.970	17.298	14.337	46.931	15.048	17.431	44.548
29	Reserve Stimulering OV	182	0	180	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2
30	Reserve Masterplan Soesterberg	13.333	0	100	13.233	0	4.000	9.233	0	6.333	2.900	0	2.900	0	0	0	0
31	Reserve VERDER	36.504	8.667	1.700	43.471	8.669	6.000	46.140	8.670	6.000	48.810	8.672	6.000	51.482	8.674	7.000	53.156
32	Reserve Bibliotheekvernieuwing	528	0	0	528	0	0	528	0	0	528	0	0	528	0	0	528
33	Reserve Toeristische ontwikkeling	1.082	199	449	832	133	683	282	66	66	282	0	0	282	0	0	282
34	Reserve Economische ontwikkeling	1.644	0	0	1.644	0	0	1.644	0	0	1.644	0	0	1.644	0	0	1.644
35	Reserve CHS	596	0	65	531	0	300	231	0	0	231	0	0	231	0	0	231
36	Reserve ICT	5.194	0	3.328	1.866	0	1.250	616	0	0	616	0	0	616	0	0	616
37	Reserve DigDiv	463	0	462	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1
Totaal bestemmingsreserves		316.676	141.506	157.052	301.130	42.595	69.998	273.727	42.211	69.468	246.470	38.484	58.250	226.704	36.050	39.953	222.801
Totaal Reserves		393.758	164.126	185.438	372.446	43.946	71.376	345.016	42.962	69.468	318.510	38.784	58.250	299.044	36.050	39.953	295.141

STORTINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES PER PROGRAMMA

OMSCHRIJVING	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Reserve programma 1	4.888	28.759	-23.871	13.146	10.553	2.593	1.403	10.111	-8.708	1.198	5.198	-4.000	451	3.178	-2.727	451	0	451
Res. Westelijke Corridor	0	5.513	-5.513	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Won/Binnensted. Ontw	0	0	0	10.966	500	10.466	0	3.466	-3.466	0	4.000	-4.000	0	3.000	-3.000	0	0	0
Beheer knelpuntpot woningbouw stagnatie	0	490	-490	0	540	-540	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beheer startersleningen	400	206	194	0	225	-225	0	225	-225	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Collectief Particulier Opdra	0	184	-184	0	322	-322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Res.aanv. stads-dorpsvernieuwing	0	79	-79	0	355	-355	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve aanvulling ISV	2.358	484	1.874	1.345	1.345	0	1.403	1.403	0	1.198	1.198	0	451	0	451	451	0	451
Reserve Projecten	2.130	720	1.410	835	6.217	-5.382	0	5.017	-5.017	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	17.074	-17.074	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	4.010	-4.010	0	1.049	-1.049	0	0	0	0	0	0	0	178	-178	0	0	0
Reserve programma 2	130.432	102.857	27.575	11.725	12.546	-821	7.500	13.248	-5.748	7.500	17.500	-10.000	7.500	22.500	-15.000	7.500	7.500	0
Reserve ILG	0	17.556	-17.556	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Res. Uitv. progr. Woonschepenbeleid	137	0	137	0	23	-23	0	835	-835	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Knelpunten Land.Gebied	0	1.060	-1.060	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Programma landelijk gebied	104.818	18.813	86.005	-257	12.890	-13.147	0	5.130	-5.130	0	10.235	-10.235	0	15.235	-15.235	0	232	-232
Reserve Programma landelijk gebied	0	0	0	7.751	-1.376	9.127	7.500	7.283	217	7.500	7.265	235	7.500	7.265	235	7.500	7.268	232
Res. Ecoducten	6.440	1.500	4.940	5.066	0	5.066	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Aankoop Natuurterreinen	0	6.853	-6.853	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Res. Reconstructiewet	0	1.388	-1.388	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Projecten	18.753	19.165	-412	-835	835	-1.670	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	7.115	-7.115	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	29.288	-29.288	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Risicoreserve	109	0	109	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	175	120	55	0	175	-175	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve programma 3	11.761	9.218	2.543	3.934	11.491	-7.557	3.652	4.917	-1.265	3.652	4.059	-407	1.160	3.693	-2.533	1.160	1.380	-220
Reserve concessieverlening OV	0	220	-220	0	220	-220	0	220	-220	0	220	-220	0	220	-220	0	220	-220
Res. exploitatieversch. grondwaterbeheer	1.102	559	543	1.160	1.160	0	1.160	1.160	0	1.160	1.160	0	1.160	1.160	0	1.160	1.160	0
Reserve Projecten	8.116	1.086	7.030	282	7.521	-7.239	0	1.045	-1.045	0	187	-187	0	2.313	-2.313	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	5.813	-5.813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	98	0	98	0	98	-98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egelasatiereserve Bodemsanering	1.385	688	697	1.432	1.432	0	1.432	1.432	0	1.432	1.432	0	0	0	0	0	0	0
Egalisatieres. ISV bodemsanering	1.060	852	208	1.060	1.060	0	1.060	1.060	0	1.060	1.060	0	0	0	0	0	0	0
Reserve programma 4	13.356	21.805	-8.449	955	4.622	-3.667	899	2.715	-1.816	794	1.485	-691	876	1.411	-535	644	844	-200
Cofinancieringsfonds	12.514	7.511	5.003	756	1.123	-367	766	1.133	-367	728	1.094	-366	876	1.076	-200	644	844	-200
Reserve Subs. reg. Econ. Ontwikkeling	0	1.290	-1.290	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Subs. reg. Toer. Ontwikkeling	266	0	266	199	449	-250	133	683	-550	66	66	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Projecten	576	396	180	0	2.329	-2.329	0	899	-899	0	325	-325	0	335	-335	0	0	0
Reserve Structuurfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	79	-79	0	721	-721	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	12.529	-12.529	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

STORTINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES PER PROGRAMMA

OMSCHRIJVING	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Reserve programma 5	52.950	32.425	20.525	26.465	13.801	12.664	26.467	30.153	-3.686	26.468	32.424	-5.956	25.970	23.315	2.655	23.722	24.512	-790
Reserve VERDER	36.504	0	36.504	8.667	1.700	6.967	8.669	6.000	2.669	8.670	6.000	2.670	8.672	6.000	2.672	8.674	7.000	1.674
Beheer res.Masterplan Soesterberg	0	67	-67	0	100	-100	0	4.000	-4.000	0	6.333	-6.333	0	2.900	-2.900	0	0	0
Reserve stimulering OV	0	81	-81	0	180	-180	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve GWW	16.075	8.312	7.763	17.798	10.296	7.502	17.798	11.128	6.670	17.798	14.083	3.715	17.298	14.337	2.961	15.048	17.431	-2.383
Reserve Rente en afschrijving	0,000	151.178	-151.178	0,000	104,000	-104,000	0,000	96,000	-96,000	0,000	78,000	-78,000	0,000	78,000	-78,000	0,000	81,000	-81,000
Reserve Projecten	371.291	983.665	-612.374	0,000	1.421,000	-1.421,000	0,000	8.929,000	-8.929,000	0,000	5.930,000	-5.930,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Reserve Structuurfonds	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Reserve Coalitieakkoord	0,000	22.829,696	-22.829,696	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Risicoreserve	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Reserve programma 6	4.600	10.256	-5.656	400	4.019	-3.619	650	1.900	-1.250	332	632	-300	0	300	-300	0	0	0
Reserve CHS	216	0	216	0	65	-65	0	300	-300	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Kasteel Amerongen	0	146	-146	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bibliotheekvernieuwing	33	0	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringsfonds Provinciaal Erfgoe	384	0	384	208	300	-92	0	300	-300	0	300	-300	0	300	-300	0	0	0
Reserve Projecten	3.966	1.746	2.220	192	3.419	-3.227	650	1.300	-650	332	332	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Structuurfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	8.364	-8.364	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Risicoreserve	0	0	0	0	235	-235	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve programma 7	0	10.192	-10.192	1.580	5.141	-3.561	0	2.338	-2.338	0	2.130	-2.130	0	0	0	0	0	0
Reserve Projecten	0	0	0	1.580	5.141	-3.561	0	2.338	-2.338	0	2.130	-2.130	0	0	0	0	0	0
Reserve Stimuleringsfonds	0	15	-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	10.042	-10.042	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	0	135	-135	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve programma 8	18.127	14.504	3.622	34.054	37.432	-3.378	2.024	7.482	-5.458	2.267	10.040	-7.773	2.527	6.853	-4.326	2.573	5.717	-3.144
Res. frictiekosten Veranderopgave	0	0	0	2.675	0	2.675	0	164	-164	0	122	-122	0	1.736	-1.736	0	635	-635
Reserve ICT	2.290	0	2.290	0	3.328	-3.328	0	1.250	-1.250	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve DigiDiv	0	1.189	-1.189	0	462	-462	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Rente en afschrijving	0	1.315	-1.315	0	22.523	-22.523	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Projecten	5.697	4.058	1.639	0	1.405	-1.405	0	723	-723	0	4.801	-4.801	0	0	0	0	0	0
Reserve Structuurfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bedrijfsvoering	3.735	2.500	1.235	1.342	1.907	-565	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Coalitieakkoord	0	2.636	-2.636	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve N.T.V.A.	100	216	-116	228	100	128	0	228	-228	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Huisvesting	6.305	2.589	3.716	29.809	7.707	22.102	2.024	5.117	-3.093	2.267	5.117	-2.850	2.527	5.117	-2.590	2.573	5.082	-2.509

Als structureel betiteld reserves Deze stortingen/onttrekkingen zijn op grond van het bij de Voorjaarsnota 2012 verduidelijkt kader als structureel betiteld. Het betreft de reserves Rente en afschrijving en huisvesting en een deel van de reserve Programma landelijk gebied.

STAAT VAN VOORZIENINGEN

bedragen x € 1.000																						
Omschrijving	Prog	Saldo 31-dec-11	Mutaties 2012			Saldo 31-dec-12	Mutaties 2013			Saldo 31-dec-13	Mutaties 2014			Saldo 31-dec-14	Mutaties 2015			Saldo 31-dec-15	Mutaties 2016			Saldo 31-dec-16
			Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af	
			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.		
Claim ontsluiting Vathorst	1	4.500	0	0	3.000	1.500	0	0	0	1.500	0	0	0	1.500	0	0	0	1.500	0	0	0	1.500
Hogere kosten ecoduct N237	2	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300
Nazorg Stortplaatsen	3	1.117	45	0	0	1.162	46	0	0	1.208	48	0	0	1.256	50	0	0	1.306	52	0	0	1.358
Nazorg stortplaats Maarsbergen	3	603	24	0	0	627	25	0	0	652	26	0	0	678	27	0	0	705	28	0	0	733
Onderhoud vaarwegen	5	16.109	0	1.331	1.847	15.593	0	1.331	1.182	15.742	0	1.331	820	16.253	0	1.220	562	16.911	0	1.220	460	17.671
Gladheidsbestrijding	5	52	0	634	634	52	0	634	634	52	0	634	634	52	0	634	634	52	0	634	634	52
Beheer en onderhoud wegen	5	2.725	0	7.561	10.286	0	0	6.953	6.993	-40	0	6.964	6.264	660	0	6.961	6.313	1.308	0	6.958	5.943	2.323
Friciekosten en wachtgeld Alleato	6	519	0	0	0	519	0	364	0	883	0	182	0	1.065	0	0	0	1.065	0	0	0	1.065
Pensioenen GS	8	8.012	0	238	370	7.880	0	238	370	7.748	0	238	370	7.616	0	238	370	7.484	0	238	370	7.352
Groot onderhoud Rijnsweerd en Paushuize	8	4.942	0	625	5.384	183	0	625	0	808	0	625	0	1.433	0	625	0	2.058	0	625	0	2.683
Groot onderhoud kantons	8	88	0	35	69	54	0	35	1	88	0	35	5	118	0	35	176	-23	0	35	4	8
Totaal Voorzieningen		43.967	69	10.424	21.590	32.870	71	10.180	9.180	33.941	74	10.009	8.093	35.931	77	9.713	8.055	37.666	80	9.710	7.411	40.045

SPECIFIEKE UITKERINGEN

Omschrijving	Prog	Saldo 31-dec-11	Mutaties 2012			Saldo 31-dec-12	Mutaties 2013			Saldo 31-dec-13	Mutaties 2014			Saldo 31-dec-14	Mutaties 2015			Saldo 31-dec-15	Mutaties 2016			Saldo 31-dec-16
			Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af		Bij		Af	
			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.			Rente	div.		
Rijksbijdrage natuur, bos en landschap	2	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90
Rijksbijdrage ILG: bestuursovereenkomst	2	66.993	0	57.178	57.178	66.993	0	57.178	88.171	36.000	0	0	0	36.000	0	0	0	36.000	0	0	0	36.000
Stedelijke vernieuwing (ISV-2)	1	525	0	0	129	396	0	0	396	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stedelijke vernieuwing (ISV-3)	1	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Locatiegebonden subsidies (BLS)	1	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80
Stedelijke vernieuwing bodemsanering	3	2.360	0	0	0	2.360	0	0	0	2.360	0	0	0	2.360	0	0	0	2.360	0	0	0	2.360
VROM geluid	3	103	0	0	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wet op de bodemsanering	3	2.060	0	0	0	2.060	0	0	0	2.060	0	0	0	2.060	0	0	0	2.060	0	0	0	2.060
Finabo	3	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOR	5	28.138	0	0	13.644	14.494	0	0	2.496	11.998	0	0	2.233	9.765	0	0	0	9.765	0	0	0	9.765
Brede doeluitkering verkeer en vervoer	5	79.190	0	45.524	51.760	72.954	0	37.638	37.638	72.954	0	37.061	33.312	76.703	0	36.803	32.098	81.408	0	36.803	32.098	86.113
Egalisatiefonds ROV	5	965	0	1.000	1.000	965	0	238	238	965	0	238	238	965	0	238	238	965	0	238	238	965
Nat. Samenw.verband Luchtkwaliteit	5	6.783	0	2.325	6.783	2.325	0	0	0	2.325	0	0	0	2.325	0	0	0	2.325	0	0	0	2.325
Vooruitontvangen Quick wins 1 en 2 B	5	5.345	0	0	0	5.345	0	0	0	5.345	0	0	0	5.345	0	0	0	5.345	0	0	0	5.345
Programma cultuurparticipatie	6	890	0	0	0	890	0	0	0	890	0	0	0	890	0	0	0	890	0	0	0	890
Jeugdhulpverlening	7	805	20	0	0	825	21	0	0	846	21	0	0	867	22	0	0	889	22	0	0	911
LVDO (milieu)	3	77	0	0	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Specifieke Uitkeringen		194.415	20	106.027	130.685	169.777	21	95.054	128.939	135.913	21	37.299	35.783	137.450	22	37.041	32.336	142.177	22	37.041	32.336	146.904

STAAT VAN INKOMENSOVERDRACHTEN 2013

bedragen x€ 1000,-		
Progr.	Omschrijving	Bedrag
1 Ruimtelijke Ontwikkeling		
	- Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen	4.017
	- Investeringsimpuls stedelijke vernieuwing	1.403
	- Nieuw wonen	1.000
	- EO Wijers Stichting	8
	subtotaal	6.428
2 Landelijk gebied		
	- Het Utrechts Landschap (HUL)	666
	- Landschap Erfgoed Utrecht (LEU)	429
	- Gemeente Bunnik stuurgroep Kromme Rijn	6
	subtotaal	1.101
3 Bodem, water en milieu		
	- NME als beleidsinstrument	497
	subtotaal	497
4 Economische zaken en recreatie		
	- Recreatieschappen	1.949
	- Cofinancieringsfonds	811
	- CP Economisch beleidsplan	649
	- CP Nieuw innovatiebeleid	250
	- Internationale school	122
	subtotaal	3.781
5 Mobiliteit		
	subtotaal	0

Progr.	Omschrijving	Bedrag
6 Cultuur en samenleving		
	- RTV Utrecht	9.434
	- Bibliotheek Service Centrum	1.434
	- Kunst Centraal	1.350
	- Landschap Erfgoed Utrecht	860
	- St. Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken	718
	- Monumentenwacht Utrecht	626
	- Vrede van Utrecht	409
	- Fort Fectio	300
	- CBK incl. Lucas X	286
	- De Utrechtse Molens	280
	- Erfgoededucatie	255
	- Nederlands Film Festival	236
	- Kunsttuiten	221
	- Huis van de Amateurkunst (Zimihc)	220
	- Kasteelmusea	214
	- Festival Oude Muziek	148
	- Steunpunt monumenten en archeologie	136
	- SPRINGfestival (vh. Festival aan de Werf)	136
	- Tweetakt Festival	130
	- Het Utrechts Landschap	118
	- Beeldende kunst - incidentele subsidies	105
	- Bevrijdingsfestival	25
	- Restauratie Opleidings Project	21
	subtotaal	17.662
7 Jeugdzorg		
	- Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders jeugdzorg	111.242
	- Clientenvertrouwenspersoon	217
	- Cont. Bestrijding wachtlijsten jeugdzorg	1.295
	subtotaal	112.754
8 Bestuur en middelen		
	- Bijdrage fractievergoedingen	425
	- Subsidieverordening provinciale archiefinspectie	31
	subtotaal	456
	Totaal	142.679

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN MEERJARIG

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
01 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Uitvoeringsprojecten Hart van de Heuvelrug	8.989	8.989	0	19.073	19.073	0	14.373	14.373	0	19.333	19.333	0	14.982	14.982	0	11.399	11.399	0
Stimuleringsregeling beeldkwaliteitsplan	220		220			0			0			0			0			0
Invoering nieuwe Wro en digitalisering	189		189			0			0			0			0			0
Provinciale Structuurvisie Ruimte (PRS)	290		290	400		400	178		178			0			0			0
RAP 2007-2011	1.796	9	1.787	300		300			0			0			0			0
Ecoduct Beukbergen (Hart van de Heuvelrug)	3.962		3.962			0			0			0			0			0
Kwartiermaker voor het gebiedsontwikkeling	18		18			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Nieuwe Wonen			0			0	1.000		1.000			0			0			0
Collectief particulier opdrachtgeverschap	184		184	322		322			0			0			0			0
Knelpuntenpot woningbouwstagnotie	490		490	540		540			0			0			0			0
Stedelijke vernieuwing (stimuleringsfonds)	4.010		4.010			0			0			0			0			0
Uitgave ISV	184	2.091	-1.907	1.345	1.345	0	1.403	1.403	0	1.198	1.198	0			0			0
Startersleningen	200		200	225		225	225		225			0			0			0
Subsidie aanvulling fonds ISV	484		484			0			0			0			0			0
CP Uitvoer. Fonds stedelijk bouwen en wonen	7.170	1.280	5.890	5.000		5.000	4.017		4.017			0			0			0
CP Woningbouwproductie	787	176	611	1.015		1.015			0			0			0			0
CP Vernieuwend bouwen en wonen	35		35	5		5			0			0			0			0
CP startersregeling	400		400			0			0			0			0			0
Stads- en dorpsvernieuwing	18		18	124		124			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Kadernota binnenstedelijke ontwikkeling			0	500		500	3.466		3.466	4.000		4.000	3.000		3.000			0
Zorgeloos wonen			0	742		742			0			0	178		178			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	29.426	12.545	16.881	29.591	20.418	9.173	24.662	15.776	8.886	24.531	20.531	4.000	18.160	14.982	3.178	11.399	11.399	0
Mutaties reserve	4.888	28.758	-23.870	13.146	10.553	2.593	1.403	10.111	-8.708	1.198	5.198	-4.000	451	3.178	-2.727	451	0	451
Totaal programma 1	34.314	41.303	-6.989	42.737	30.971	11.766	26.065	25.887	178	25.729	25.729	0	18.611	18.160	451	11.850	11.399	451
02 LANDELIJK GEBIED																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Monitoring subsidiestelsel natuurbeheer	50		50			0			0			0			0			0
Programma dierenwelzijn	50		50			0			0			0			0			0
Uitvoeringsprogramma woonschepen	25	25	0	81	58	23	835		835			0			0			0
Programma AVP (Incl. rijksmiddelen)	9.647	5.191	4.456	61.363	58.863	2.500	63.203	58.203	5.000	11.025	1.025	10.000	15.000		15.000			0
Concern project Groene Hart	2.450	2.450	0			0			0			0			0			0
Programma AVP	12.877	455	12.422			0			0			0			0			0
Concern project Groot Mijdrecht Noord	931		931			0			0			0			0			0
Handhav. verord. Veehouderij, Stikstof en Natura	79		79	682	325	357			0			0			0			0
Uitvoering Flora en Faunawet	27		27	139	9	130	35	35	0			0			0			0
Uitvoering Natuurbeschermingwet	101		101			0	61	61	0			0			0			0
Kleine Landschapselementen	160		160	20	20	0	20	20	0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Afbouw subsidie LEU			0	142		142			0			0			0			0
Subtotaal	26.397	8.121	18.276	62.235	59.275	2.960	64.154	58.319	5.835	11.025	1.025	10.000	15.000	0	15.000	0	0	0
Mutaties reserve	130.432	102.857	27.575	3.974	13.922	-9.948	0	5.965	-5.965	0	10.235	-10.235	0	15.235	-15.235	0	232	-232
Totaal programma 2	156.829	110.978	45.851	66.209	73.197	-6.988	64.154	64.284	-130	11.025	11.260	-235	15.000	15.235	-235	0	232	-232

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
03 BODEM, WATER EN MILIEU																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Decentralisatie uitkering SLOK (Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven)	49	89	-40	260		260			0			0			0			0
Energiek Utrecht	120		120	100		100			0			0			0			0
Interne duurzaamheid: innovatie veestallen	120	120		140	140	0			0			0			0			0
Klimaat op Orde	190	49	141			0			0			0			0			0
Nationaal samenwerkingprogramma lucht	4.840	4.840	0	15.828	15.828	0	14.205	14.205	0	1.155	1.155	0			0			0
Rijden op Aardgas	410		410	170		170	73		73			0			0			0
Samenwerking met landbouw	20		20	20		20			0			0			0			0
CP Continuëren milieutaken	2.826		2.826	7		7			0			0			0			0
CP Duurzaamheid	107		107			0			0			0			0			0
CP Fonds Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven	660		660	2.226		2.226	760		760			0			0			0
CP Subsidieregeling duurzame energie	408		408			0			0			0			0			0
CP Klimaat op Orde	338		338			0			0			0			0			0
Kleine luchtvaart	47	45	2			0			0			0			0			0
Vergunningsproc. Wet Bodembescherming	33		33	137		137			0			0			0			0
Toename vergunningenaanvragen Wet Bodembescherming	65		65	65		65			0			0			0			0
Formatie handhaving Wet Bodembescherming	97		97			0			0			0			0			0
Bestuurslasten WABO	409	39	370	702	189	513			0			0			0			0
Actualiseren vergunningen n.a.v. Barim	74		74			0			0			0			0			0
Handhaving IPPC-instellingen	24		24			0			0			0			0			0
Handhaving strafrecht milieuzaken	28		28			0			0			0			0			0
Regionale uitvoeringsdiensten (RUD)	390	140	250	174		174	100		100			0			0			0
Samenwerking BRZO	99	99	0	-14	-14	0			0			0			0			0
Project Ruimte voor de Lek	2.189	2.189	0	50	50	0			0			0			0			0
Amendement inrichtingsmaatregelen KRW	342		342			0			0			0			0			0
CP Europese Kaderrichtlijn Water	227	94	133			0			0			0			0			0
CP opstellen WHP	195		195			0			0			0			0			0
CP Stedelijk waterbeheer en keten	22		22			0			0			0			0			0
CP Waterketen/Stimuleringsbudget	500		500			0			0			0			0			0
CP Wateroverlast en verdrogingsbestrijding	55	20	35	20		20			0			0			0			0
CP Waterveiligheid	237	26	211			0			0			0			0			0
CP Ruimte voor de Lek	36		36	1.540		1.540	26		26	26		26	2.278		2.278			0
Uitvoeringskosten Waterplan	116		116	59		59			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
EU richtlijn geluid			0	102	102	0			0			0			0			0
Zonebeheer			0	15	15	0			0			0			0			0
Luchtvaart			0	42	42	0	42	42	0	42	42	0			0			0
ISV bodemsanering			0	1.060	1.060	0	1.060	1.060	0	1.060	1.060	0			0			0
Wbb-bodemsanering			0	707	1.426	-719	1.127	1.424	-297	1.135	1.432	-297	1.135	1.432	-297	1.135	1.432	-297
Stelpost overhead bodemsanering			0	-182		-182	-182		-182	-182		-182	-182		-182	-182		-182
ARBOR			0	-75	207	-282	86		86	161		161	35		35			0
Duurzaamheid algemeen			0	84	84	0			0			0			0			0
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren			0	-400		-400			0			0			0			0
NME als beleidsinstrument			0	15	15	0			0			0			0			0
ELVHIS			0	125	125	0			0			0			0			0
Actieplan ext dienstverlening			0	125	125	0			0			0			0			0
Projecten en procedures Wet milieubeheer			0	70		70			0			0			0			0
Bedrijven en veiligheid (diverse posten)			0	233		233			0			0			0			0
Melding Bus (Besluit uniforme saneringen)			0	90		90			0			0			0			0
Badinrichtingen			0	50	50	0	50	50	0	50	50	0	50	50	0			0
Grondwaterheffing			0	520		520	1.039		1.039	1.039		1.039	1.039		1.039	1.039		1.039
Urenverschuiving tussen beleidsveld milieu en economie (zie ook programma 4)			0	-350		-350			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	15.273	7.750	7.523	23.715	19.444	4.271	18.386	16.781	1.605	4.486	3.739	747	4.355	1.482	2.873	1.992	1.432	560
Mutatie reserves	11.761	9.218	2.543	3.934	11.491	-7.557	3.652	4.917	-1.265	3.652	4.059	-407	1.160	3.693	-2.533	1.160	1.380	-220
Totaal programma 3	27.034	16.968	10.066	27.649	30.935	-3.286	22.038	21.698	340	8.138	7.798	340	5.515	5.175	340	3.152	2.812	340
04 ECONOMISCHE ZAKEN EN RECREATIE																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Cofinancieringsfonds	983	2.000	-1.017	479		479	489		489	450		450	432		432	200		200
Wandelen	393		393			0			0			0			0			0
Economisch beleidsplan	162		162	983		983	349		349			0			0			0
Nieuw innovatiebeleid	250		250	750		750	250		250			0			0			0
Internationale acquisitie	250		250	110	75	35	75	75	0	75	75	0			0			0
Evenementenbeleid	491		491			0			0			0			0			0
Versterking zakelijk toerisme	174		174	306		306			0			0			0			0
Toeristische promotie	267		267	997		997	264		264	132		132			0			0
Creatieve broedplaatsen/Cultuur en economie	270		270			0			0			0			0			0
Progr. herstructurering bedrijventerreinen PLUS	10.280		10.280			0			0			0			0			0
Stimulering toeristisch-recreatieve locaties	174		174	855		855			0			0			0			0
Utrecht Kinderuijtespas	83		83			0			0			0			0			0
Beleidsprogramma Vrije Tijd	127		127			0			0			0			0			0
Herstructurering bedrijventerreinen	4.993	4.993	0	50		50			0			0	10		10			0
			0			0			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Utrecht Toerisme en Recreatie			0	300		300			0			0			0			0
Toekomst recreatieschappen			0	250		250	550		550			0			0			0
Innovatieve kennisinfrastructuur			0	721		721			0			0			0			0
Stimulering project lager opgeleiden			0	50		50			0			0			0			0
Urenverschuiving tussen beleidsveld milieu en economie (zie ook programma 3)			0	350		350			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	18.897	6.993	11.904	6.201	75	6.126	1.977	75	1.902	657	75	582	442	0	442	200	0	200
Mutaties reserves	13.356	21.805	-8.449	955	4.622	-3.667	899	2.715	-1.816	794	1.485	-691	876	1.411	-535	644	844	-200
Totaal programma 4	32.253	28.798	3.455	7.156	4.697	2.459	2.876	2.790	86	1.451	1.560	-109	1.318	1.411	-93	844	844	0
05 MOBILITEIT																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Kap.Ist.Afst.bediening Eem/Vechtbruggen	108		108			0			0			0			0			0
CP Bereikbaarheid binnensteden en transferia	1.800		1.800	735		735			0			0			0			0
CP Gerichtte tariefacties	10		10			0	700		700			0			0			0
CP Mobiliteitsmanagement	2.202	2.119	83	2.980	2.980	0			0			0			0			0
CP Pakketstudies	1.090		1.090			0			0			0			0			0
CP Onderzoek realisatie bleu ports	43		43			0			0			0			0			0
Vorstschade wegen	360		360			0			0			0			0			0
Gladheidsbestrijding	310		310	105		105			0			0			0			0
Basisregistratie Grootchalige Topografie	27		27	143		143	280		280			0			0			0
Programmabureau uitvoeringsfase Verder	127	127	0	71	71	0			0			0			0			0
WION	65		65	34		34			0			0			0			0
KAR systeem in VRI's en bussen	33		33			0			0			0			0			0
Grote wegenwerken	16.782	8.470	8.312	14.955	4.659	10.296	31.916	22.206	9.710	40.766	26.683	14.083	25.860	11.523	14.337	17.491	60	17.431
BOR projecten	1.701	1.701	0	5.618	5.618	0	6.635	5.217	1.418	3.492	3.492	0	404	404	0			0
Op de fiets	226		226	243		243	559		559			0			0			0
Verdiepte ligging N237 Soesterberg	67		67	100		100	4.000		4.000	6.333		6.333	2.900		2.900			0
Chipkaart OV	400		400			0			0			0			0			0
Brede doeluitkering	47.182	47.182	0			0			0			0			0			0
Projectbureau GOVERA	120	120	0	284	284	0			0			0			0			0
Verbeteren kwaliteit bushaltes	81		81			0			0			0			0			0
Herinr.Stationsgebied Driebergen - Zeist	359	29	330	400	250	150	1.250		1.250	3.750		3.750			0			0
Uitvoeringsprogramma pakketstudies	657	657	0	2.809	1.109	1.700	6.000		6.000	6.000		6.000	6.000		6.000	7.000		7.000
ROV exploitatie	605	605	0	1.035	1.035	0	500	500	0	500	500	0	500	500	0	500	500	0

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Interreg project CCP21 Betere bereikbaarheid en duurzaam transport over water			0	70	70	0			0			0			0			0
Bestuursondersteuning (UVVB, MOw en pho) IPO bijeenkomst			0	25	25	0			0			0			0			0
Aansluiting aanrijroute N229			0	100	100	0			0			0			0			0
Voorziening beheer en onderhoud wegen			0	8.167		8.167	8.164		8.164	8.164		8.164			0			0
Projecten BDU			0	41.503	49.670	-8.167	78.643	86.807	-8.164	71.664	79.828	-8.164	36.790	36.790	0	38.345	38.345	0
Versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken			0			0	6.140		6.140	2.180		2.180			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	74.355	61.010	13.345	79.277	65.771	13.506	144.787	114.730	30.057	142.849	110.503	32.346	72.454	49.217	23.237	63.336	38.905	24.431
Mutatie reserves	52.950	32.425	20.525	26.465	13.801	12.664	26.467	30.153	-3.686	26.468	32.424	-5.956	25.970	23.315	2.655	23.722	24.512	-790
Totaal programma 5	127.305	93.435	33.870	105.742	79.572	26.170	171.254	144.883	26.371	169.317	142.927	26.390	98.424	72.532	25.892	87.058	63.417	23.641
06 CULTUUR EN SAMENLEVING																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Rijksbijdrage cultuurparticipatie	616	616	0	1.216	604	612			0			0			0			0
Limes	54	36	18	181	163	18	80	80	0			0			0			0
Erfgoedparels	1.593	348	1.245	3	208	-205			0			0			0			0
Restauratie kasteel Amerongen	146		146			0			0			0			0			0
Vrede van Utrecht (stichting)	2.100		2.100	1.500		1.500	1.500		1.500			0			0			0
Ureka	193	14	179	1.070		1.070			0			0			0			0
Cultuurnota 2009-2012	4.143		4.143	5.280		5.280	112		112			0			0			0
Basisvoorziening culturele infrastructuur (VVU)	1.159		1.159	590		590	559		559			0			0			0
Realisatie cultuurhuizen nieuwe stijl	685		685	120		120			0			0			0			0
Subsidiering interculturele festivals	130		130	15		15			0			0			0			0
Programma "Utrechtse schatkamer"	1.244		1.244			0			0			0			0			0
Sport	1.003		1.003	284		284			0			0			0			0
Zorgeloos wonen (stimuleringsfonds)	15		15			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Fort Fectio			0	300		300	300		300			0			0			0
Stelpost Friciekosten programma 8 en 9			0	2.758		2.758			0			0			0			0
Festivalbeleid 2013-2016			0			0	250		250	250		250	250		250			0
Europees jeugd olympisch festival			0	1.000		1.000			0			0			0			0
RTV utrecht			0	731		731			0			0			0			0
Cultureel ondernemerschap			0	192		192	650		650	332		332			0			0
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren			0	100		100			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	13.081	1.014	12.067	15.340	975	14.365	3.451	80	3.371	582	0	582	250	0	250	0	0	0

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Mutatie reserves	4.600	10.407	-5.807	400	4.019	-3.619	650	1.900	-1.250	332	632	-300	0	300	-300	0	0	0
Totaal programma 6	17.681	11.421	6.260	15.740	4.994	10.746	4.101	1.980	2.121	914	632	282	250	300	-50	0	0	0
07 JEUGDZORG																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
CP Extra cap. bestrijden wachtlijsten Jeugdzorg	1.295		1.295	1.295		1.295	1.295		1.295	630		630			0			0
CP ondersteunen cliëntenplatform jeugdzorg	111		111	90		90			0			0			0			0
CP Programma Utrechtse Jeugd Centraal	4.114		4.114	307		307	1.000		1.000	1.500		1.500			0			0
UJC uit flexibel projecten welzijn	265		265			0			0			0			0			0
Jeugdzorg, uitgaven	116.002		116.002	112.843		112.843	112.443		112.443	112.443		112.443	112.443		112.443			112.443
Jeugdzorg, rijksmiddelen		113.597	-113.597		111.342	-111.342		111.242	-111.242		111.242	-111.242		111.242	-111.242			-111.242
Jeugdzorg, overlopende passiva	-282		-282			0			0			0			0			0
CP Sociale agenda	1.910		1.910	2.264		2.264			0			0			0			0
CP Uitvoering Wel Thuis! 2	2.611		2.611	375		375	43		43			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Transitie jeugdzorg			0	600		600			0			0			0			0
Ondersteuning gemeente bij transitie jeugdzorg			0	546		546			0			0			0			0
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren			0	-100		-100			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	126.026	113.597	12.429	118.220	111.342	6.878	114.781	111.242	3.539	114.573	111.242	3.331	112.443	111.242	1.201	0	0	0
Mutatie reserves	0	10.041	-10.041	1.580	5.141	-3.561	0	2.338	-2.338	0	2.130	-2.130	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 7	126.026	123.638	2.388	119.800	116.483	3.317	114.781	113.580	1.201	114.573	113.372	1.201	112.443	111.242	1.201	0	0	0
08 BESTUUR EN MIDDELEN																		
Rekening 2011			0			0			0			0			0			0
Samenwerkingsagenda	22		22			0			0			0			0			0
A2010: Hart van de Heuvelrug	-486	274	-760	637	110	527	400		400	4.801		4.801			0			0
Anders Werken	154		154	44	198	-154			0			0			0			0
Loopbaanontwikkeling	51		51			0			0			0			0			0
Huisvesting (voorheen NOVA)	2.588	823	1.765			0			0			0			0			0
Projectgebonden kosten uitvoeringsprogr.	37		37			0			0			0			0			0
E-hrm	256		256	100		100			0			0			0			0
Project DIVA (voorheen digidiv)	1.190	1	1.189	462		462			0			0			0			0
P4 Brussel	635	635	0	620	526	94	620	526	94	620	526	94	620	526	94			94
CP Utrecht 2040 (voorh.Profiel van Utrecht)	231	8	223	370		370	323		323			0			0			0
CP Paushuize	34		34			0			0			0			0			0
CP Loopbaanbegeleiding burgemeesters	74		74			0			0			0			0			0
CP Professionalisering crisisbeheersing	2		2			0			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	2011			2012			2013			2014			2015			2016		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
CP Strat. Comm.beleid, modern.huisstijl	3		3	269		269			0			0			0			0
CP Stroomlijnen/versterken relatiecomm	47	40	7			0			0			0			0			0
CP Zichtbaar en herkenbaarh. Vergroten	480		480			0			0			0			0			0
CP E-provincie uitvoeringsprogramma	1.642	28	1.614			0			0			0			0			0
Implementatie Regieproductiemodel	27	27	0			0			0			0			0			0
Bedrijfsinrichting	87	87	0			0			0			0			0			0
Arbeidsmarktcommunicatie	45		45			0			0			0			0			0
Aanvulling reserve ICT	1.887		1.887			0			0			0			0			0
Paushuize	3.593		3.593	497		497			0			0			0			0
Eureka (niet investering)	1.053		1.053	1.634		1.634			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2013			0			0			0			0			0			0
Bijdrage fractievergoedingen			0	150		150			0			0			0			0
BIBOB			0	67	32	35			0			0			0			0
Extra dividend Vitens			0		266	-266			0			0			0			0
Randstadsamenwerking			0	150		150			0			0			0			0
Webteam			0	65	65	0			0			0			0			0
Koninginnedag 2012			0	460		460			0			0			0			0
I-move			0	3.556		3.556	1.250		1.250			0			0			0
Veranderopgave			0	4.275		4.275	1.564		1.564	1.522		1.522	1.736		1.736	635		635
Dekking nieuwe huisvesting			0	-6.700		-6.700			0			0			0			0
Adviseur re-integratie herplaatsers			0	48		48			0			0			0			0
Gepensioneerdendag elke 2 jr			0	22		22			0	22		22			0	22		22
Medewerkers tevredenheidsonderzoek elke 2 jr			0			0	53		53			0	53		53			0
Samen voor Utrecht			0			0	90		90			0	90		90			0
Nationale start 5 mei			0			0	175		175			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	13.652	1.923	11.729	6.726	1.291	5.435	4.475	620	3.855	6.965	620	6.345	2.499	620	1.879	657	0	657
Mutatie reserves	11.822	10.600	1.222	4.245	7.202	-2.957	0	2.365	-2.365	0	4.923	-4.923	0	1.736	-1.736	0	635	-635
Totaal programma 8	25.474	12.523	12.951	10.971	8.493	2.478	4.475	2.985	1.490	6.965	5.543	1.422	2.499	2.356	143	657	635	22
Subtotaal programma's	317.107	212.953	104.154	341.305	278.591	62.714	376.673	317.623	59.050	305.668	247.735	57.933	225.603	177.543	48.060	77.584	51.736	25.848
Mutatie reserves programma's	229.809	226.111	3.698	54.699	70.751	-16.052	33.071	60.464	-27.393	32.444	61.086	-28.642	28.457	48.868	-20.411	25.977	27.603	-1.626
Eindtotaal	546.916	439.064	107.852	396.004	349.342	46.662	409.744	378.087	31.657	338.112	308.821	29.291	254.060	226.411	27.649	103.561	79.339	24.222

Berekening EMU-saldo		2011	2012	2013	2014	2015	2016
Omschrijving		x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie 2011	Volgens begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013	Volgens meerjarenraming in begroting 2013
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-48.393	-28.032	-24.692	-20.497	-11.326	6.515
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.697	6.437	5.876	5.808	5.808	5.808
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	28.540	10.493	9.641	9.473	8.546	8.546
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	98.494	249				
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	10.404					
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	7.971					
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	14.590	21.590	9.180	8.093	7.421	6.777
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
11	Verkoop van effecten: Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	1.900					
Berekend EMU-saldo		-135.573	-32.941	-18.355	-13.309	-4.393	14.092

**Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2013-2016 (UMP 2013)
Ontwerp Bestedingsplan Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer 2013 (Ontwerp BDU 2013)**

UMP 2013-2016

Inleiding en achtergrond

Op 18 februari 2008 is door Provinciale Staten het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU+) vastgesteld. Het SMPU+ schetst het ambitieniveau voor de lange termijn (2020). Maatregelen en beschikbare middelen voor het realiseren van het ambitieniveau zijn opgenomen in het gelijktijdig door Provinciale Staten vastgestelde Richtprogramma. Op basis van het Richtprogramma beslissen wij welke projecten in uitvoering worden genomen. De uitvoeringsprojecten vormen het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan (UMP). In deze bijlage bieden wij het UMP 2013-2016 aan. Het UMP 2013-2016 geeft inzicht in de uitgaven die ter realisatie van het SMPU+ zijn begroot voor 2013 en een doorkijk naar de geraamde uitgaven in de jaren 2014 t/m 2016. Het UMP bevat naast projecten waar de provincie zelf aan bouwt ook projecten van gemeenten en Rijk.

In de hieronder aangegeven paragrafen gaan we in op de doelen van het SMPU+, de relatie SMPU+ met het UMP en de financiën.

Doelen van SMPU+

In het SMPU+ zijn drie hoofddoelen geformuleerd:

1. bereikbaarheid
waarborgen van de bereikbaarheid in en van de provincie Utrecht en de Randstad door te zorgen voor een doelmatig verkeers- en vervoersysteem. Dit is een randvoorwaarde voor de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de Randstad en de provincie;
2. veiligheid
verbeteren van de veiligheid van het verkeers- en vervoersysteem voor gebruikers en omwonenden;
3. leefbaarheid
vermindering van de negatieve effecten van verkeer en vervoer op de kwaliteit van de leefomgeving. De kwaliteit staat onder druk door onder meer hinder van geluid, luchtverontreiniging, risico door vervoer van gevaarlijke stoffen, versnippering van het landschap en de leefgebieden van dieren, slechte overstekbaarheid en sociale onveiligheid.

Voor realisatie van de doelen zijn maatregelen benoemd in het Richtprogramma. Bij de vaststelling van het SMPU+ is ervan uit gegaan dat er voor de realisatie van het Richtprogramma t/m 2020 € 259 mln. aan provinciale middelen beschikbaar komt. Hiervan wordt € 186 mln. besteed aan bereikbaarheid, € 45 mln. aan veiligheid en € 28 mln. aan leefbaarheid. Binnen het Richtprogramma is € 44 mln. gemarkeerd als onderdeel van ons aandeel van € 185 mln. in de regionale VERDER pakketstudiemaatregelen.

In het coalitieakkoord 2011 zijn afspraken gemaakt over extra middelen voor de GWW en verlenging van de looptijd tot 2028. In 2013 zal in een nieuw mobiliteitsplan dat aansluit bij het rijksbeleid tot 2028, het provinciaal mobiliteitsbeleid worden geactualiseerd.

Relatie Richtprogramma met UMP en BDU

Jaarlijks worden algemene middelen toegevoegd aan de reserve Grote Wegenwerken (GWW) ter realisatie van het Richtprogramma. Uit de GWW wordt vervolgens het provinciaal aandeel van de UMP projecten gefinancierd.

Algemene middelen	→	Reserve Grote wegenwerken (GWW)	→	Provinciaal aandeel UMP projecten
--------------------------	---	--	---	--

Voor een deel wordt het Richtprogramma ook gefinancierd uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU). Voor de realisatie van het Richtprogramma wordt naast de dekking uit de GWW en BDU ook gerekend op dekking uit het Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) en bijdragen derden.

Omdat het provinciaal aandeel van UMP projecten grotendeels wordt betaald uit de reserve GWW, is de stand van de reserve GWW in relatie tot de financiële doorlooptijd (kasritme) van de UMP projecten, bepalend voor de ruimte om nieuwe projecten in het UMP op te nemen. De doorlooptijd van uitvoeringsprojecten is afhankelijk van veel factoren. De geprognostiseerde kasritmes in het UMP hebben daardoor een onzekerheidsmarge. Door overprogrammering streven we ernaar om, ondanks de aanpassing van het kasritme van individuele projecten aan gewijzigde plannings, jaarlijks een UMP project omzet te realiseren die nagenoeg gelijk is aan de storting in de GWW. Via de jaarrekening en de halfjaarrapportage wordt gerapporteerd over de voortgang van de projecten.

Tabel 1 geeft aan in welke mate ter realisatie van het Richtprogramma SMPU+, middelen zijn toegewezen aan concrete projecten. De eerste kolom bevat de Hoofddoelen binnen het SMPU+, de tweede kolom toont de volgens het Richtprogramma beschikbare middelen en de derde kolom toont de taalbedragen waarvoor projecten in het UMP 2013 zijn opgenomen.

Hoofddoel SMPU+	Totaal dekking GWW en BDU	Opgenomen in UMP 2013 - incl. € 44 mln. bijdrage in regionaal maatregelenpakket VERDER	nog in UMP op te nemen tot 2020
Doelmatig verkeer en vervoersysteem	185.978.000	167.079.000	18.899.000
• Wegennetwerk Auto	127.542.000	112.538.000	15.004.000
• Fiets	32.295.000	29.329.000	2.966.000
• Openbaar vervoer	24.111.000	24.387.000	-276.000
• Onderzoek en ontwikkeling	2.030.000	825.000	1.205.000
Verkeersveiligheid	45.595.000	23.803.000	21.792.000
Kwaliteit van de leefomgeving	27.753.000	13.607.000	14.146.000
Totaal	259.326.000	204.489.000	54.837.000

Tabel 1: Beschikbare middelen Richtprogramma versus geprogrammeerd t/m 2013

Nieuwe projecten in het UMP

In het UMP 2013 t/m 2016 zijn nieuwe projecten opgenomen die invulling geven aan het SMPU. Hieronder een overzicht van nieuwe projecten waartoe is besloten.

Nr.	Projectbeschrijving	Raming ten laste van GWW/BOR	Uitvoeringsjaar
Doelmatig verkeer en vervoersysteem			
Wegennetwerk auto			
IA.44.4.2	N199 DA 4 ^e tak rotonde Haarbrug zuid	135.000	2013
IA.26.B3	BOR A12 Saltoproject	6.800.000	2012-2015
IA.34.2	Interregproject Stadshavens	30.000	2012-2014
Verkeersveiligheid			
II.5.17.3	N204 Kruispunt Blokland	800.000	2014
II.9	Bijdrage infrastructurele maatregelen met boven gemeentelijk karakter	160.000	2012-2013
II.5.19	Aanleg plateau op kruispunt N212/N405 Kamerik	80.000	2012-2013
Kwaliteit van de leefomgeving			
III.22.8g	2 dassentunnels km 60.8 en 60.25	100.000	2013
III.22.9i	Aanpassen passage afslag Zeist	5.000	2013
III.28.4	Verlichten fietspaden t.b.v.de sociale veiligheid	1.465.000	2012-2014
III.37.1	Optimaliseren openbare verlichting langs prov.wegen	1.350.000	2012-2015
III.I.IV.19.2	Bijdrage gemeente Baarn	292.500	2016

Bijlagen

Hierna treft u als toelichting op de begroting bijlage A aan met de project voortgangsoverzichten UMP 2013, bestaande uit:

- A1 het overzicht voortgang UMP projecten met dekking BDU;
- A2 het overzicht voortgang projecten ter uitvoering van het Richtprogramma met dekking GWW.

Daarna treft u bijlage B ter informatie aan met:

- de doorrekening 2013-2016 van de reserve grote wegenwerken (GWW);

Tot slot volgt in bijlage C als toelichting op de Begroting 2013 het ontwerp-bestedingsplan BDU 2013.

UMP projecten gedekt uit BDU

bedragen zonder btw x 1.000

Bijlage A1 bij UMP 2013

lopende projecten Afgehandelde projecten	A					K				L				M				N			
	Project totaalbudget en dekking					2013				2014				2015				2016			
	Krediet	Derden	BDU	coalitie 2010 en 2011	alg. midd.	Omzet	Derden	BDU	alg. midd.	Omzet	Derden	BDU	alg. midd.	Omzet	Derden	BDU	alg. midd.	Omzet	Derden	BDU	alg. midd.
ontwerp BDU 2011 Projectbeschrijving																					
Exploitatie OV 2009-2016 concessie Cxx	322.044		320.284		1.760	27.045		26.825	220	27.045		26.825	220	27.045		26.825	220	27.045		26.825	220
Marketing plan voor eenmalige acties	6.304		6.304			1.040		1.040		1.040		1.040		1.040		1.040		1.040		1.040	
Exploitatie DFIS	1.988		1.899	89		188		188		188		188		188		188		188		188	
Randstad OV Bureau	191		191			16		16													
Exploitatie concessie CVV prov Utrecht (incl. BTW spoorzaken (onderzoek ed)	25.918	799	25.120			1.710		1.710		1.710		1.710		1.710		1.710		1.710		1.710	
WMO regiotaxi 2012	160		160			69		69													
Overige kosten OV (waaronder ROCOV)	24.000	24.000				4.000	4.000			4.000	4.000			4.000	4.000			4.000	4.000		
Exploitatie Randstadspoor (RSS) terugbetaling aan	4.116	4	4.112			363		363		363		363		363		363		363		363	
A.Totaal Openbaar Vervoer	3.560		3.560			593		593		593		593		593		593		593		593	
	388.282	24.803	361.630	89	1.760	35.024	4.000	30.804	220	34.939	4.000	30.719	220	34.346	4.000	30.126	220	34.346	4.000	30.126	220
ROV exploitatiebijdrage GS 5 juli 2006 (via egalisati	6.117		6.117			500		500		500		500		500		500		500		500	
B.Totaal ROV	6.117		6.117			500		500		500		500		500		500		500		500	
veiligheid en doorstroming (oa turbotorondes 3 min. kruispunt Blokland	6.200		6.200			500		500		2.696		2.696		500		500		500		500	
C. Dekking richtprogramma vervoersmanagement v	800		800							800		800									
	7.000		7.000			500		500		3.496		3.496		500		500		500		500	
toevoeging aan reserve VERDER	42.000		42.000			3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000	
Totaal Financiering VERDER niet BRU gemeenten	42.000		42.000			3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000	
Driebergen Zeist , stationsgebied bijdrage station	3.276		3.276							3.276		3.276									
Driebergen Zeist , stationsgebied reservering fietstum	2.080		2.080							2.080		2.080									
Totaal tiv reserve Mobiliteitsmaatregelen agv region	5.356		5.356							5.357		5.357									
MOBILITEIT SAANPAK (voorheen Beter Benut)																					
project 3: verb. aanst. A 12/Hoogeweg Amerfsoort	430		430			380		380													
project 4: verb. aanst. A 1/A Trt Noord	255		255			205		205													
project 5: optimalisatie doorstr. A Trt West	729		729			529		529													
project 7: regelscenario's in automaat VR's	574		574			271		271													
project 8: regelaars bij rotondes/ongeregelde kruisi	1.768		1.768			1.368		1.368													
project 9: bermdrifs (10 stuks)	4.476		4.476			3.381		3.381													
project 10: camera's op OWN	1.600		1.600			380		380													
D: Totaal Mobiliteitsaanpak (voorheen Beter Benut)	9.832		9.832			6.515		6.515													
F: Fiets File vrij	2.171		1.836	335		112			112												
K: Beter benutten totaal Regio Utrecht	73.109		73.109			32.899		32.899		31.437		31.437		73		73					
CSG-2 (Centrum Stations Gebied Amerfsoort) infra	8.000		8.000			2.000		2.000		1.969		1.969		590		590					
G: Totaal Mit toezeggingen	8.000		8.000			2.000		2.000		1.969		1.969		590		590					
	541.867	24.803	514.880	424	1.760	80.549	4.000	76.218	332	80.698	4.000	76.478	220	39.009	4.000	34.789	220	38.346	4.000	34.126	220

UMP Richtprogrammaprojecten t.b.v. begroting 2013

Bijlage A2 bij de begroting 2013

UMP	wagn	Projectbeschrijving	Figerend projectbudget en dekking						2013					2014					2015					2016						
			Krediet	Derden	BOR	BDU	Coölitieacoord G.S. 2007-2011	Algemene middelen	GWV	Owazet	Derden	BOR	BDU	Algemene middelen	GWV	Owazet	Derden	BOR	BDU	GWV	Owazet	Derden	BOR	BDU	GWV	Owazet	Derden	GWV		
RP nr		Tekst in kleur = Coölitieprogrammepost GS 2007-2011 GS besluit m.b. bijstellen begroting 2010 concept BDU besleedingsplan 2011																												
HOOFDDEEL I: DOELMATIG VERKEER EN VERVOERSYSTEEM																														
A: WEGENNETWERK/AUTO																														
IA.01.0	alg	BOR Algemeen	100		100																									
IA.34.2	alg	Interreg project Stadhavens (CCP21)	30						15				15																	
IA.39.6	alg	MI Incidentmanagement (uitrol en proef N201-212-401)	642						50				50	48					48											
IA.42.1	alg	dotale voorziening beheer en groot onderhoud kunstw	3.970						397				397	397					397	397					397	397			397	
IA.42.1	alg	vervanging kunstwerken	3.850						250				250	250					250	280					280	400			400	
IA.42.2	alg	Vervangen verhardingsconstructies na 2007	13.450						1.208				1.208	800					800	800					800	800			800	
IA.43.2	alg	Quick wins doelmatigheid	473						80				80	80					80	80					80	80			80	
IA.44.2	N233	De N233 N416-ORV (fase 1 & 1.02, fase 2 & 0.23)	4.145	2.875			350		2.889	1.825		200	864																	
IA.44.4	N199	Verkeersstudie Bunschoten	150																	180									180	
IA.44.4.2	N199	N199 DA 4e tak rotonde N199- Haarbrug zuid	135						135				135																	
IA.47	alg	RP auto gelabeld voor PAKKETSTUDIES	43.487											1.488					1.488	7.000					7.000	7.000			7.000	
WEST																														
IA.09.2	N204	N204 corridor tot A12 incl. Van Reimanlaan en Valk Bou	2.400						2.180				2.180																	
IA.11.3	N198	N198 BRAVO A12.3 Zuidelijke randweg Woerden	33.933	14.846		1.000		18.087	8.848	8.114			1.432	8.383	2.884			8.489	4.515		1.000	3.515	122						122	
IA.11.6a	N198	N198 BRAVO A12.3a Aanvalstijg Woerden oost tot an	7.635	3.044	2.300			2.291	2.981	500	789		1.692	3.107	2.000			1.107	33	524									-491	
IA.11.6b	N198	N198 BRAVO A12.3b Westelijke randweg Harmelen	6.949	3.554	660			2.735	2.588	1.000			1.588	3.213	2.884			889	72	624									-552	
IA.13.1	N201	N201 BOR N201 A2 - Uithoorn provinciegrens	18.257	57	10.950			7.250	2.807		2.807			612		199		413	100					100	6.988			6.988		
IA.15.1b	N228	Heriatop Leusden (onderdeel rondje A'1)	2.500	1.250		1.250			1.388	1.280		1.280		-1.108																
NOORD-OOST																														
IA.17.1	N412	N412 BOR Universiteitsweg De Uithof - De Bilt	2.678		2.655			23	150		150				1.050		1.050		387		387									
ZUID-OOST																														
IA.29b.3	A12	Bidings aan A12 Salp	33.615	26.815	6.800				3.258		3.258				18.000	18.000			8.815	8.815										
IA Totaal Auto			178.398	52.441	23.465	2.250	350	99.892	26.676	9.689	6.814	1.250	200	8.723	37.176	25.448	1.259	10.469	22.386	9.963	404	1.000	11.019	15.557					15.557	
B: FIETS																														
IB.4.1	N228	N228 Fietsverbinding Rhenen Candeliaan - provinciegrens	2.420			375		2.045	2.100				2.100	90			375	-285												
IB.8b.2	alg	Quick wins kwaliteit hoofdfietroutes (o.a. wegverlicht	100					100	32				32																	
IB.16.3	N413	Heezerandpoort Soest (bv oversteekbaarheid fiets	195					195	69				69																	
IB.8.2	fiets	Stimuleren fiets bij bushaltes	602					602	379				379																	
IB Totaal Fiets			3.317			375		2.942	2.580				2.580	90			375	-285												
C: OPENBAAR VERVOER																														
IC.1.1	ov	beheersorganisatie CVV (regio)and	1.728	780				948	130	70			80	120	80			80	120	80					80	120	80		80	
IC.13.2	ov	Randstadspoor Projectbureau 2008 t/m 2010	300					300	80				80	82				82												
IC.13.6	ov	Busstation Breukelen (incl 1 mln Rijk via BOR-fonds en	5.050	17	1.033		2.295	1.705	572				572																	
IC.14.1/2a	ov	Verbeteren kwaliteit bushaltes (incl. toegankelijkheid en	11.065	938		6.700		3.427	2.382	280		8.700		-4.888																
IC.16.3	ov	Beleidsuitv. Doorstroming OV corridors	2.347	500				1.847										2.320	500						1.820					
IC.16.3b	N228	Bushaltes Leusden-Zuid Tabaksteeg (bijdrage aan Leu	600					600	300				300																	
IC.16.3d	N221	Bintstraat Soest (bijdrage aan Soest)	325					325	325				325																	
		uitgaven 2007 en volgende jaren	253					253	50				50	50				50	80						80					
IC.16b.1	N237	N237 BOR OV Utrecht - Amersfoort (incl. 1.280 veilig	19.513	88	14.175			5.250	3.888		2.480		1.418	4.218		2.233		1.983	1.019						1.019	1.342		1.342		
IC Totaal Openbaar Vervoer			41.181	2.323	15.208	6.700	2.295	14.655	7.687	320	2.450	6.700	-1.783	4.438	60	2.233	2.145	3.509	560						2.949	1.462	60	1.402		

JMP Richtprogrammaprojecten t.b.v.begroting 2013

Bijlage A2 bij de begroting 2013

MP	wegnr	Projectbeschrijving	Figerend projectbudget en dekking						2013						2014					2015					2016				
			Krediet	Diensten	BOR	BDU	Coördinatie GS 2007-2011	Algemene middelen	GWV	Omzet	Diensten	BOR	BDU	Algemene middelen	GWV	Omzet	Diensten	BOR	BDU	GWV	Omzet	Diensten	BOR	BDU	GWV	Omzet	Diensten	GWV	
RP nr		Tekst in kleur = Coalitieprogrammapost GS 2007-2011 GS besluit ná bijstellen begroting 2010 concept BDU bestedingsplan 2011																											
DOELDOEL I: DOELMATIG VERKEER EN VERVOERSYSTEEM																													
I ONDERZOEK EN ONTWIKKELING																													
1.6.2	alg	Projectevaluaties 2006 / 2010	226					226	30					30	30				30	30				30	30		30	30	30
1.6.3	alg	beleidsmonitor SMPU 2007	190					190	14					14	14				14	14				14	12		12		12
1.6.7	alg	Provinciedelkend verkeersmodel	100					100	5					5	10				10	10				10					
1.902.1	alg	Kleine verbeteringen wegnnet MRO	641	5				636	50					50	50				50	50				50	44		44		
1.902.2	alg	Ondersteuning wegenprojecten	613	1				612	68					68	31				31	31				31	31		31	31	31
1.902.3	alg	Post algemeen UMP	919	1.942				-1.023							38				38	38				38	38		38	38	38
1.904	alg	Probleemverkenningen wpr	5.662	1.438				4.224	317					317	317				317	317				317	317		317	317	317
I Totaal Onderzoek en Ontwikkeling			8.351	3.386			4.965	484					484	490				490	490				490	490		490	472	472	
DOELDOEL II: VERKEERSVEILIGHEID																													
4.6	N201	N201 Renovatie Loenerslootsebrug (stalen boogbrug)	2.000					2.000	182					182	709				709										
5.10	alg	Quick Wins beleidsuitw. Verkeersveiligheid:	61					61	22					22															
	alg	Contract Snelheidsmeetsystemen(smiles)	39					39	10					10															
5.17.3	N204	kruispunt Blokland	800			800								800			800												
6.4	alg	Essentiële herkenbaarheidskenmerken	1.240					1.240	200					200	240				240										
9.1	alg	Fin bijdrage aan gemeenten voor infr problemen met bo	160					160	105					105															
II Totaal Verkeersveiligheid			4.300			800		3.500	519				519	1.749			800	949											
DOELDOEL III: KWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING																													
1.1.1	N233	Sam RHE05 Kwinteloijen (maximale garantstelling)	100					100						100															
1.2.8g	N226	2 dassentunnels km 60.8 en 60.25	100					100	100					100															
1.2.9a	N201	faunatunnel Vinkeveen Marickeland	150					150	150					150															
1.2.9i	N237	aangepassen passage afslag Zeist	5					5	5					5															
1.2.9k	N415	3 kleine wijd tunnels km 1,4-2,7 Hilversum-Baarn	150					150	100					100															
1.37.1	alg	Luchtkwaliteit - Impuls kwaliteit openbare wegverlichting	1.350					1.350	250					250	215				215	635				635			635		
III Totaal Kwaliteit van de leefomgeving			1.855					1.855	605				605	315				315	635				635			635			
Totaal alle projecten			237.402	58.150	38.673	10.125	2.295	350	127.809	38.551	10.009	9.264	7.950	200	11.128	44.258	25.508	3.492	1.175	14.083	27.020	10.523	404	1.000	15.093	17.491	60	17.431	

Reserve Grote Wegen Werken							Bijlage B bij begroting 2013/UMP 2013						
							bedragen x 1.000						
							2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
dekking RP tm 2028							20.436	18.321	26.083	20.426	25.102	27.823	29.534
Stand reserve Grote Wegenwerken op 1 januari													
BIJ:													
Structurele dotatie uit algemene middelen						171.510	7.108	7.108	7.108	7.108	7.108	7.108	
Extra dotatie dekking Richtprogramma						182.620	7.940	7.940	7.940	7.940	7.940	7.940	
Vergoeding personele kosten						15.998	609	717	756	756	756	756	
Dekking Richtprogramma uit BDU						15.000	0	0	0	1.000	1.000	1.000	
Dotaties tbv beheer en onderhoud vaste kunstwerken (GS voorstel spekkink nog niet vastgesteld)													
Onttrekking tbv rond-en randwegen						0							
Correctie BORA12						-1.883							
Operatie stofkam mei 2008						-3.150							
onttrekking 5 mln. ivm verdiepte ligging N237 -/- storting 2 mln. BTW BOR						-1.973	-3000	1027					
Dekking OV MIRT volgens coalitieakkoord 2011-2015						59.500							
Reserve na toevoeging jaarlijkse donaties							33.092	35.113	41.887	36.230	41.906	44.627	46.338
AF:													
Doorrekening PVVP Projecten							2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal PVVP projecten	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	929	-336	909	0	0	0	
	159.382	60.196	0	5.894	0	93.292							
	100%	38%	0%	4%	0%	59%							
Doorrekening OV-BDU Projecten							2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal OV-BDU projecten	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	0	0	0	0	0	0	
	516.573	1.642	0	484.826	6.018	0							
	100%	0%	0%	94%	1%	0%							
Doorrekening UMP-RP projecten							2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
IA Totaal Doelmatig vv systeem	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	7.850	2.911	7.035	8.723	10.469	11.019	15.557
IB Totaal Fiets	3.317	0	0	375		2.942	3.087	885	800	2.580	-285	0	0
IC Totaal Openbaar Vervoer	41.181	2.323	15.208	6.700		14.655	530	2.333	4.811	-1.783	2.145	2.949	1.402
ID Totaal Onderzoek en Ontwikkeling	8.351	3.386	0	0		4.965	95	364	761	484	490	490	472
II Totaal Verkeersveiligheid	4.300	0	0	800		3.500	1.917	1.819	3.576	519	949	0	0
III Totaal Kwaliteit van de leefomgeving	1.855	0	0	0		1.855	364	1.054	3.570	605	315	635	0
Totaal RP projecten	237.402	58.150	38.673	10.125	0	127.809	13.842	9.366	20.552	11.128	14.083	15.093	17.431
	100%	24%	16%	4%		54%							
Totaal AF t.l.v GWW	913.357	119.988	38.673	500.845	6.018	221.101	14.772	9.029	21.461	11.128	14.083	15.093	17.431
Stand van de reserve op 31 december kolomjaar							18.321	26.083	20.426	25.102	27.823	29.534	28.907

Bijlage C bij begroting 2013

Ontwerp bestedingsplan BDU

In 2013 ontvangt de provincie Utrecht naar verwachting € 36.683.000 van het Rijk. Het definitieve bedrag wordt bekend na vaststelling van de Rijksbegroting 2013 (in het najaar van 2012). De bijdrage zal worden ingezet voor het realiseren van de doelstellingen uit het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU+). Daarnaast verwacht de provincie Utrecht in 2013 € 32.899.000 voor het programma Beter Benutten. De tabel laat zien hoe de BDU in 2013 wordt besteed.

INKOMSTEN/BESTEDINGEN (bedragen x € 1.000)	BDU 2012	raming 2013
Stand Voorziening BDU incl. reserveringen op 01 januari kolomjaar	79.191	71.059
Toevoegingen:		
Dotatie BDU relatief aandeel (begroting I en M)	37.964	36.683
Dotatie BDU absoluut aandeel (volgens specificatie)	16.113	32.899
Diverse correcties (inclusief vooruit ontvangen bijdrage)		
renteopbrengst		
Totaal ontvangsten:	54.077	69.582
Bestedingen:		
A: Totaal Openbaar Vervoer	31.918	30.804
B: Totaal ROV	680	500
C: Dekking richtprogramma vervoersmanagement veiligheid & doorstroming	280	500
D: Totaal Mobiliteitsaanpak RVM	1.950	6.515
E: Totaal Beloningsproef	4.330	0
F: Fiets File vrij	1.836	0
G: Totaal Mirt toezeggingen	3.466	2.000
H: Kasritme UMP: SMPU RP projecten	714	8.950
I: Beter benutten	8700	32.899
Totaal uitgaven kolomjaar volgens kasritmes projecten	53.874	82.168
Gemeentelijke projecten / pontveren:		
MIRT/GDU BRU (incl. betaling aan BRU volgens brief 1 mrt 2007)	1.094	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2005 (5.925)	294	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2006 (11.063)	330	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2007 (13.090)	4.869	45
Bijdragen instandhouden pontveren (beschikbaar 790.000/BDU 2007)	440	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2009 / 2011		
Totaal uitgaven kolomjaar overige en gemeentelijke projecten	7.027	45
Totaal bestedingen kolomjaar:	60.901	82.213
Bestedingen ten laste van reserveringen	1.308	375
Stand Voorziening BDU incl. reserveringen op 31 -12 kolomjaar	71.059	58.053
Waarvan reserveringen per 1-1-	51.125	52.226
Toevoegingen aan Reserveringen per kolomjaar:	2.409	2.499
Onttrekkingen = bestedingen op reserveringen	-1.308	-375
Saldo alle reserveringen per 31 dec	52.226	54.350
Vrije bestedingsruimte per 31 -12 kolomjaar	18.833	3.703

Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2013 (PUEV)

Het externe veiligheidsbeleid is erop gericht om risico's op calamiteiten met dodelijke slachtoffers in de omgeving van risicobronnen waar sprake is van gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen (weg, water, spoor, buisleidingen, inrichtingen) en het gebruik van luchthavens te beheersen.

De provincie vervult op basis van afspraken tussen Rijk, IPO en VNG, vanaf 2004 een regiefunctie om te komen tot een structureel adequate uitvoering van extern veiligheidsbeleid en regelgeving. Voor de periode 2011-2014 is een programma opgesteld waarvoor het Rijk jaarlijks € 961.000 beschikbaar stelt via het provinciefonds. Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd. Dit is de actualisatie voor 2013.

Voor de uitvoering van het programma is een projectgroep externe veiligheid in het leven geroepen waarin specialisten externe veiligheid van grotere gemeenten, milieudiensten, de Veiligheidsregio Utrecht en de provincie participeren. In de projectgroep wordt de uitvoering van het programma gecoördineerd en vindt afstemming plaats met alle gemeenten. Kennis wordt gedeeld en problemen waar deelnemers in de praktijk tegen aan lopen worden opgelost. Bij kortere afwezigheid worden de externe veiligheidstaken van individuele deelnemers overgenomen door andere leden van de projectgroep.

Er is de afgelopen jaren veel vooruitgang geboekt. Er is ervaring opgedaan met nieuwe regelgeving op het gebied van externe veiligheid. De uitvoering van externe veiligheid is geborgd. Er is voldoende menskracht beschikbaar gekomen om regelgeving en beleid uit te voeren. Externe veiligheid regelgeving wordt standaard toegepast in het kader van de verlening van vergunning en de handhaving van vergunningen. Externe veiligheid krijgt bijna altijd voldoende aandacht in ruimtelijke plannen en projecten. Risico's worden bijgehouden in het Risicoregister en vermeld op de Risicokaart. Er is een landelijk expertisecentrum met een landelijke site (WWW.Relevant.nl) dat zorgdraagt voor introductie van werkstandaarden en nieuwe regelgeving, en voor kennisuitwisseling.

Het accent in het programma 2011-2014 ligt op het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering. In 2012 zijn werkstandaarden ontwikkeld voor de vergunningverlening. In 2013 worden in interprovinciaal verband voor andere externe veiligheid onderdelen werkstandaarden ontwikkeld.

De risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen worden, na de vaststelling in 2013 van een landelijk basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, in de provincie Utrecht met meer dan 50% gereduceerd. Dit geschiedt door bronmaatregelen, routing (meer gebruik van de Betuweroute en de IJssellijn) en het vaststellen van een maximale risicoruimte voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Ondanks de goede resultaten van het basisnet blijft er binnen de provincie Utrecht een spanning bestaan tussen ruimtelijke ontwikkelingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Langs spoorwegen (Woerden, Breukelen, Abcoude, Amersfoort, Houten, Houten) en de snelwegen rondom Utrecht en Amersfoort kan dit leiden tot een te hoog groepsrisico. Op een aantal locaties is het groepsrisico al hoger dan de 'oriëntatiewaarde' (richtwaarde): In Utrecht langs de A2, bij Amersfoort langs spoor en A1, en Breukelen langs het spoor. Verder is het groepsrisico hoger dan de oriëntatiewaarde bij een beperkt aantal inrichtingen en bij een buisleiding in Nieuwegein. Voor situaties waar de oriëntatiewaarde wordt overschreden geldt geen saneringsplicht omdat de oriëntatiewaarde een richtwaarde is waar gemotiveerd van afgeweken kan worden.

De PUEV projectgroep streeft ernaar om nieuwe overschrijdingen van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico te voorkomen.

De ontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en RUD voor inrichtingen die vallen onder het Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO RUD) kan leiden tot versterking van de kritische massa voor de uitvoering van externe veiligheidstaken. De RUD Utrecht en de BRZO RUD-Noordzeekanaal zullen zich moeten ontwikkelen tot kennisorganisaties op het gebied van externe veiligheid en daarbij optimaal moeten samenwerken. De provincie Utrecht steunt deze ontwikkeling. De milieudiensten Noord West Utrecht en Zuid Oost Utrecht zijn vooruitlopend op de vorming van een RUD gefuseerd. De milieudiensten voeren alle externe veiligheidstaken uit voor de daarbij aangesloten gemeenten. Gemeenten die niet aangesloten zijn bij de gefuseerde milieudiensten zullen waarschijnlijk in eerste instantie alleen hun basis milieutaken (vergunningverlening en handhaving) overdragen naar de RUD. Dat kan er toe leiden dat bij deze gemeenten een deel van de externe veiligheidsformatie verzwakt achterblijft. Het gaat hier om formatie die wordt ingezet voor ruimtelijke ordening, risicoregistratie en risicocommunicatie. De provincie zal in het kader van haar regierol samen met de partners onderzoeken of overheveling van deze gemeentelijke taken naar de RUD haalbaar is.

De provincie Utrecht voert de handhavingstaken uit voor het BRZO voor de gemeenten in de provincie. In 2013 zullen 6 BRZO U's in Nederland BRZO taken uitvoeren. De Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht hebben besloten aansluiting te zoeken bij een BRZO-RUD Noordzeekanaal die met de provincie Noord-Holland, en Flevoland gevormd zal worden. De bestaande samenwerking met Overijssel en Gelderland in het landsdeel Midden-Oost wordt afgebouwd.

Tot en met 2014 fungeert de PUEV projectgroep als een pool van externe veiligheidsspecialisten en wordt voorzien in de benodigde kritische massa voor de uitvoering van de externe veiligheid taken. Voor de periode daarna is de situatie onzeker:

- Het is ondanks gemaakte bestuurlijk afspraken tussen Rijk, IPO en VNG onzeker of het Rijk de programmagelden na 2014 structureel beschikbaar zal stellen via het provinciefonds en gemeentefonds. Staatssecretaris Atsma heeft zich daar wisselend over uitgelaten. De externe veiligheidsspecialisten worden volledig gefinancierd uit de PUEV gelden. Het IPO en de VNG zetten zich dan ook in om de programmagelden veilig te stellen na 2014.
- Overheden bezuinigingen en voor de RUD geldt een efficiencykorting van €100 mln.
- Het is onduidelijk of gemeenten na 2014 alle externe veiligheidstaken overdragen aan de RUD.

In de loop van 2013 zal er meer duidelijkheid komen over de financiering van externe veiligheid na 2014, de overdracht van taken door gemeenten aan de RUD en extra acties die ondernomen moeten worden om op langere termijn een adequate uitvoering van externe veiligheidsregelgeving en -beleid te waarborgen.

Met ingang van oktober 2012 gaat het specifieke toezicht van de I&M inspectie op milieuwetten over in het generieke toezicht door de provincie. De provincie wordt verantwoordelijk voor het toezicht op de wijze waarop gemeenten/RUD de externe veiligheidstaken uitvoeren. In 2012 heeft de provincie in de PUEV projectgroep voor externe veiligheid prestatie-indicatoren ontwikkeld die gebruikt kunnen worden voor het generiek toezicht. In 2013 zal met gemeenten afspraken gemaakt worden over de aan te leveren informatie en zal feitelijk gestart worden met de uitvoering van het interbestuurlijk toezicht. Met het Rijk vindt overleg plaats over de financiering van deze taak. De kans is reëel dat het Rijk geen middelen beschikbaar stelt.

Uurtarief € 70	2013											
	uren	VRU	NWU- md	Eem- md	ZOU- md	Vdaal	ZWU	Utr.	PROV	P	M	Totaal
Risico-inventarisatie												
Risicoregistratie	290		50	50	50	30	30	50	30	20.300		20.300
Subtotaal RI	290		50	50	50	30	30	50	30	20.300		20.300
Vergunningen handhaving												
V&H	2235		420	350	335	200	150	420	360	156.450	20.000	176.450
Handhaving BRZO	910								910	63.700		63.700
Subtot.-VH	3145		420	350	335	200	150	420	1.270	220.150	20.000	240.150
Routes gevaarlijke stoffen												
Routes gevaarlijke stoffen	225		50	50	50	25	25	25		15.750	23.000	38.750
Subtotaal routes gs	225		50	50	50	25	25	25		15.750	23.000	38.750
Beleidsborging en IBT												
Ruimtelijke ordening	400		100	75	65		35	25	100	28.000	10.000	38.000
Milieu/V&V	100								100	7.000		7.000
Openbare orde	200	100							100	14.000		14.000
IBT	150								150	10.500		10.500
Subtot. B&IBT	850	100	100	75	65		35	25	450	59.500	10.000	69.500
Ruimtelijke ordening												
Beheer signaleringskaart											5.000	5.000
Advisering RO	2.770		570	520	520	150	180	520	310	193.900		193.900
Uitvoeren QRA's											20.000	20.000
Subtot. RO	2.770		570	520	520	150	300	520	310	193.900	25.000	218.900

Uurtarief € 70	2013											
	uren	VRU	NWU- md	Eem- md	ZOU- md	Vdaal	ZWU	Utr.	PROV	P	M	Totaal
Verantwoording groepsrisico												
Advisering door VRU verantwoording groepsrisico	1.359	1.359								95.130		95.130
Subtot. GR	1.359	1.359								95.130	0	95.130
Sanering												
Saneringsbudget											50.000	50.000
Subtot. SA											50.000	50.000
Risicocommunicatie												
Risicocommunicatie	375		100	75	60	30	50	60		26.250	63.370	89.620
Subtot. RC	375		100	75	60	30		60		24.500	63.370	89.620
Management, IPO en Scholing												
Programma-management	595	50	50	50	50	25	30	30	310	41.650	10.000	51.650
IPO samenwerking	200								200	14.000	48.000	62.000
Scholing										0	25.000	25.000
Subtot MIS	795	50	50	50	50	25	30	30	550	55.650	83.000	138.650
	uren	VRU	NWU- md	Eem- md	ZOU- md	V'daal	ZWU	Utr.	PROV	€-P	€-M	€-T
TOTAAL	9.809	1.509	1.340	1.170	1.130	460	500	1.130	2.570	686.630	274.370	961.000

Noot:

- Ureninzet voor Lopik, Houten, IJsselstein geschiedt via Nieuwegein dan wel via andere PUEV deelnemer aan wie uren zijn toegewezen. Het budget voor Nieuwegein is 300 uur, Houten 100 uur, IJsselstein 50 uur en Lopik 50 uur
- Als de PUEV deelnemers de bovenvermelde uren voor taken overdragen aan een RUD, dan kan de RUD rechtstreeks bij de provincie de declaraties indienen voor deze uren.

Afkortingenlijst

ACB	Actieprogramma Cultuurbereik
AMK	Advies en meldpunt kindermishandeling
Arhi	Algemene regels herindeling
AVP	Agenda Vitaal Platteland
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
BANS	Bestuursakkoord Nieuwe Stijl
BBL	Bureau Beheer Landbouwgronden
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BDU	Brede Doeluitkering
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BiSC	Bibliotheek Servicecentrum
BIS-ratio	Solvabiliteitsratio
BJU	Bureau Jeugdzorg Utrecht
BLOW	Bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BLS	Besluit locatiegebonden subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Bereikbaarheidsoffensief Randstad
BRAVO	Brede Regionale Aanpak Voorkomt Oponthoud
BRIM	Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten
BRRM	Besluit rijkssubsidiëring restauratie monumenten
BRU	Bestuur Regio Utrecht
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEMT	Conferentie van Europese Ministers van Transport
CHS	Cultuurhistorische hoofdstructuur
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CROW	St. Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
D2	Europees subsidieprogramma voor sociaal economisch beleid
DEK	Duurzaamheid, Energie en Klimaat
DigiDiv	Digitalisering Documentaire Informatie Voorziening
DIVA	Digitale voorziening voor alledag/allemaal/alle ambtenaren
DLG	Dienst Landelijk Gebied
DO	Duurzaam ondernemen
DURP	Digitale uitwisseling ruimtelijke processen
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EJOV	Europees Jeugd Olympisch Festival
EKD	Elektronisch Kind Dossier
Fido	Financiering decentrale overheden
G4	De vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GMN	Groot Mijdrecht Noord
HNP	Huis Nederlandse Provincies
HRM	Human resource management
ILG	Investeringsprogramma landelijk gebied
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IPC	Interprovinciale Commissie
IPO	Interprovinciaal overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JIJ	Jij in jeugdzorg
KCC	Klant Contact Centrum
KWO	Koude-warmte-opslag
LaMi	Landbouw en Milieu
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
MAP-streekplan	Meerjarenactieprogramma
MER	Milieu-effectrapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MKP	Milieukwaliteitsprofiel

NARIS	Risicomangement Informatie Systeem
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NGE	Nederlandse Grootte Eenheid (maat economische omvang landbouwbedrijven)
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
NOVA	Nieuw onderkomen voor ambtenaren
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-Overheid
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OiO	Organisatie in Ontwikkeling
OLM	Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding
OV	Openbaar vervoer
PMP	Provinciaal Milieubeleidsplan
POP(-subsidie)	Plattelandsontwikkelingsprogramma
PPL	Provinciaal Programma Luchtkwaliteit
PUEV	Provinciaal uitvoeringsprogramma externe veiligheid
PURPLE	Peri Urban Regions Platform Europe
RAK	Ruilverkaveling met administratief karakter Kromme Rijn
RAP	Ruimtelijk actieprogramma
RAVU	Regionale Ambulance Voorziening Utrecht
RHC	Regionaal Historisch Centrum
RODS	Recreatie om de Stad
ROV	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid
RSLU	Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Utrecht
RU	Randstad Urgent
RvF	Raad voor de financiële verhoudingen
RVMC	Regionale Verkeersmanagementcentrale
SEO	Subsidieverordening Economisch Ontwikkeling
SGJ	Stichting Gereformeerd Jeugdwezijn
SISA	Single information single audit
SLW	Stichtse Lustwarande
SMO	Stimuleringsregeling Maatschappelijke Ontwikkeling
SMPU	Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht
SOS	Samenhang op Scherp
SUB	Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken
TIPP-regeling	Tenderregeling Investeringsprogramma Provincies
TFI	Taskforce Innovatie
UJC	Utrechtse Jeugd Centraal
UMP	Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan
UTR	Utrecht Toerisme en Recreatie
UVL	Utrechts verkeersveiligheidslabel
UW	Unie van Waterschappen
Vinac	Actualisering Vinex
Vinex	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
Wabo	Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening (oud)
Wro	Wet op de ruimtelijke ordening (nieuw)
WZV	Wet ziekenhuisvoorzieningen

Colofon

De Programmabegroting 2013 is een uitgave van:

Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT
Telefoon: 030-2589111
Fax: 030-2582564
www.provincie-utrecht.nl

Samenstelling en eindredactie:

Afdeling Managementondersteuning
Team Kaderstelling en projecten

Ontwerp en opmaak:

Afdeling Managementondersteuning, in samenwerking met Multi Media Centrum provincie Utrecht

Afbeelding voorpagina:

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

Oplage:

250 exemplaren

Druk:

Multi Media Centrum provincie Utrecht

Het binnenwerk van deze Programmabegroting is gedrukt op Colotech 90 grams houtvrij-chloorvrij-TCF, duurzaam papier.